

GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ
GENEL PRATİSYENLİK
MESLEK EĞİTİMİ

1998 - 2014

I. GELİŞİM

II. PROGRAM

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ
GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

www.ttb.org.tr

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ
GENEL PRATİSYENLİK
ENSTİTÜSÜ

GENEL PRATİSYENLİK
MESLEK EĞİTİMİ
PROGRAMI

1998 – 2014

I. Gelişim

II. Program

TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü
Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Programı

Birinci Baskı, Nisan 2015
Türk Tabipleri Birliği Yayınları

Yayına Hazırlayan
Doç. Dr. Özen AŞUT
Dr. Aylin Sena BELİNER

Yayın Sekreteri
Hülya YÜKSEL

Kapak Düzeni
Alaatin TİMUR

Baskı
Hermes Tanıtım Ofset Ltd. Şti.
Büyük Sanayi 1. Cd. No: 105 İskitler / Ankara
Tel: 0.312 341 01 97 - Faks: 0.312 341 01 98
hermes@hermesofset.com

Nisan 2015

ISBN 978-605-5867-95-9

İçindekiler

Önsöz.....	5
Önsöz.....	7
Giriş	9
Temel Modüller	
1. Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri.....	13
2. Eğitim Becerileri	33
3. İletişim Becerileri.....	59
4. Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı	79
5. Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi	93
6. Birinci Basamakta Epidemiyoloji.....	123
Klinik Modüller	
1. Acil Tıp	131
2. Adli Tıp.....	183
3. Bulaşıcı Hastalıklar ve Kontrolü	195
4. Çalışanların Sağlığı	217
5. Çevre Sağlığı	227
6. Çocuk Sağlığı.....	241
7. Geriatri	247
8. Kronik Hastalıklar.....	267
9. Küçük Cerrahi Girişimler	281
10. Laboratuvar Kullanımı.....	289
11. Ruh Sağlığı	301
12. Üreme Sağlığı.....	321

4 || Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Programı

Ekler

Ek 1. 5 - 8 Kasım 1998 Temel Modüller Amaç ve Öğrenim Hedeflerini 333 Belirleme Atölye Çalışması	333
Ek 2. 12 - 13 Haziran 1999 Klinik Modüller Amaç ve Öğrenim 344 Hedeflerini Belirleme Atölye Çalışması	344
Ek 3. 12-13 Haziran 1999 Atölye Çalışması Katılımcıları 385	385
Ek 4. 27 – 28 Eylül 2003 Klinik Modüller Atölye Çalışması Programı 388	388
Ek 5. Klinik Modüller Çekirdek Grupları (2003) 390	390
Ek 6. 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik..... 391 Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması Katılımcı Listesi	391
Ek 7. 2012 – 2014 Çalışma Dönemi TTB GPE Yönetim Kurulu Üyeleri 392	392
Ek 8. 22 – 23 Şubat 2014 Düzce Temel ve Klinik Modüller 392 Çalıştay Katılımcıları	392
Ek 9. Düzce Çalıştay Çalışma Grupları 393	393
Ek 10. Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü 394 Çalışma Yönergesi	394
Ek 11. TTB GPE Genel Pratisyenlik Araştırma Projesi Yönergesi 398	398
Ek 12. TTB GPE Kurs Yönergesi 401	401
Ek 13. Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Karnesi 414	414

ÖNSÖZ

Eski Hint uygarlıklarında bir dönem hekimler “bütün canlıların iyiliği için çalışacakları” yeminini ediyorlardı.

Zarar vermemek hekimlerin en temel ilkesi ve öğretisi oldu. Birlikte yaşadıkları insanların sağlıklarını korumak, hastalıklarını tedavi etmek ve onlara zarar gelmemesine uğraşmak, çevrelerinden gelebilecek tehdit ve hastalık nedenlerini belirlemek ortaya koymak ve önlemek amaçları oldu. İnsanlara zarar verebilecek her şeye karşı oldular hekimler: Savaşlara, işkencelere, ayrımcılıklara ve ölüme. Hep yaşamı savundular.

Bizler, bu ilkeleri kabul eden hekimler, Türk Tabipleri Birliği çatısı altında toplandık. Bütün canlıların iyiliği için çalışacaklarını kabul eden birinci basamak hekimleri bu yüzyılda, bu sağlık politikaları ve bu coğrafyada savunduğu değerleri hayata geçirmek için önce tartıştı, sonra aynı değerleri kabul edenlerle Pratisyen Hekimlik Kolu’nu, mücadele etmek için Pratisyen Hekimlik Derneği’ni, bildiklerini paylaşmak için Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’ni ve nihayet bu ilkeleri ekol haline getirip; diğer hekimlerle paylaşmak için Genel Pratisyenlik Enstitüsü’nü kurdular. Kısacası elinizdeki çalışma kitabı, uzun yılların, aynı değerlere sahip pratisyen hekimlerin ustalık eseridir.

Tüm ustalık eserleri gibi yol göstericidir. Soruların yanıtlarını içinde barındırır. Yapılan eğitimlerin içeriği, nasıl uygulanacağını ve sonuçlarını içermektedir. Ancak bu kılavuz kitap tüm eğitim materyallerinden farklı olarak iyi hekimlik değerleri ışığında sürekli kendini yenileyebilmektedir. Özünü, yani pratisyen hekimlik felsefesini kavrayabildiğiniz an birinci basamak eğitiminin amacı, içeriği, sonuçları hem eğitimci, hem eğitilen açısından herkesin birbirini destekleyip birbirini eğittiği keyifli bir serüvene döner. Yaptığınız hekimlik artık yaşam biçiminiz olur. Toplumunu değiştirmek, sağlık göstergelerini daha iyi değerlere ulaştırmak için koşan ve ‘iyi ki hekim olmuşum, şimdi sıra şu konuda, şunu yapmakta, yapmalıyım, yapabilirim’ diyen hekimlere dönüşür.

Bu felsefe ve bu felsefenin öğretileri kapağını açtığınızda ilk satırdan itibaren sizinle birlikte.

Emeği geçen herkese binlerce teşekkürler. İlk bu fikirleri bizlere fısıldayıp, bize hekimliği sevdiren, mücadele etmesini öğreten, ilmek-ilmek içini dokuyan ve dokuyacak olan tüm dostlara selam olsun...

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

Merkez Konseyi

ÖNSÖZ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü'nün 1998 yılında kuruluşundan bu yana genel pratisyenlik alanında önemli değişiklikler yaşandı. Türkiye'deki yönetsel sistematik değişikliklerden en çok etkilenen sektörlerden biri de sağlık alanıydı. Bu nedenle, Genel Pratisyenlik Enstitüsü (GPE) ve pratisyen hekimlik meslek eğitimi konusunda bugün başlangıç noktasında değiliz. Ülkemize getirilen aile hekimliği sistemi ve uygulamaları, süreç içinde pratisyen hekimlik meslek eğitiminin sürdürülmesini zora sokan önemli bir etmen oldu. Ancak tüm olumsuzluklara karşın, en azından aile hekimliği sisteminin yaygınlaştırıldığı 2010 yılına dek GPE, pratisyen hekimlik meslek eğitimi alanında önemli bir varlık göstermiştir.

Sonraki süreçte, 2012 yılındaki Genel Kurul'la birlikte yeni bir atılıma gerek duyan TTB GPE eğitimcileri, öncelikle o zamana dek yapılan çalışmaların ve uygulanan meslek eğitimi programının belgelendirilip tarihe not düşülmesi ve programın yeni uygulamalara olanak sağlamak için kitaplaştırılması kararı almışlardır. Bu kitap işte o kararın bir sonucudur. Amaç, öncelikle yapılan eğitimleri ve uygulanan eğitim programını görünür kılmak, genelde bundan böyle yapılacak çalışmalara ışık tutmak olarak düşünülmüştür. Kuşkusuz, yazılı ve denenmiş bir programının olması, GPE'nin önümüzdeki süreçteki eğitim uygulamalarını yürütmesinin önemli bir eşiğini de oluşturacaktır.

Kitap hazırlığının son aşamasının başlangıç noktasını, 2014 Şubat'ında gerçekleştirilen Düzce Çalıştayı oluşturmaktadır. Bu Çalıştay'da daha önce GPE eğitimlerinin değişik modüllerinde emek vermiş çok sayıda GPE eğitimcisi görev almış, modüllerin öyküsünü yazıp eğitim uygulamalarını derleyip toparlamışlar, uygulanabilir bir programı gözler önüne sermişlerdir. Sonraki aşamada GPE Genel Sekreteri Aylin Sena Beliner ile birlikte, kitabı bütünlüklü bir dil içinde sunabilmek amacıyla son düzeltmeleri yapmak ve kitabı yayına hazırlamak üzere modülleri bir kez daha değerlendirdik. Eğitim programının bir bütün olarak gözden geçirilmesi sürecinde yeniden gördük ki, bu programın oluşturulması ve 16 yıllık uygulamaları, tümüyle gönüllü ama disiplinli ve kararlı çalışmalar üzerinden yükselmiş. Her modül, onlarca pratisyen, uzman, akademisyen meslektaşımızın yoğun kolektif emeğiyle ete kemiğe bürünmüş. Yalnızca eğitimlerin uygulandığı sınırlı süreyi değil, onun kat kat üstünde hazırlıklar, ön çalışmalar, eğitim sonrası değerlendirmeler gerektirmiş. Ve tüm çalışmalar, gönüllülüğe dayalı, inanmışlık ve özveri temelli çabalarla gerçekleşmiş.

Kısacası, bu kitabın her sayfasında sağlık sunumunun doğru yöntemine, birinci basamak sağlık hizmetinin kamucu bir yaklaşımla ele alınıp halka ulaştırılmasına inancın, kararlılığın, direncin yansımaları var. Her satırında, bu amaca yönelik olarak geliştirilen bir program için akıttılan alın terinin coşkusu, sevinci var. Belki de satır aralarında adı kayıtlara geçmemiş, unutulmuş ya da sesini duyuramamış bir o kadar adsız kahraman var. Toplumcu mücadele sürecinde, sağlıksız koşulların olumsuz etkisiyle aramızdan erken ayrılan sevgili arkadaşlarımızın hüznünlü anıları var. Bu kitabın her satırını bu duygu ve düşüncelerle okumak, anlamaya çalışmak, satır aralarında kalmış çabaları sezinlemek ve empatiyle değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Umuyorum ki kitabın içeriği ve yaşanmış olan deneyim, pratisyen hekimlerin kendilerinin kolektif olarak ortaya koyduğu bu meslek eğitimi programı, bundan sonraki program oluşturma çalışmaları ve eğitim uygulamaları için ışık tutucu, yol gösterici işlev görür.

Dr. Özen Aşut

GPE YK Başkanı

GİRİŞ

Genel Pratisyenlik / Aile Hekimliği (GP / AH) eğitiminin süreçleri, tıbbın her alanında olduğu gibi mezuniyet öncesi, mezuniyet sonrası uzmanlık ve sürekli tıp eğitimi aşamalarından oluşur.

Türk Tabipleri Birliği (TTB) örgütsel yapısı içinde 1989 yılında kurulan Pratisyen Hekimler Kolu'nda (PHK) bir araya gelen pratisyen hekimler, pratisyen hekimlik alanında başarılı olmuş ülke örneklerini inceleyerek ve ülkenin var olan bilgi birikimini özümseyerek, Türkiye'ye uygun bir pratisyen hekim eğitimi somutlaştırma çabasına girmişlerdir. Söz konusu çabalar olgunlaşmış ve kurumsallaşma gereksinimi ile Temmuz 1998'de Türk Tabipleri Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) çatısı altında çalışmalarına devam etmiştir.

Türk Tabipleri Genel Pratisyenlik Enstitüsü'nün kuruluş amacı; birinci basamak hekimlerinin mezuniyet sonrası mesleki eğitimlerini ve sürekli mesleki gelişimini gerçekleştirmektir. TTB'nin örgütsel sorumluluğunda özerk bir iç işleyişi olan bir eğitim kurumu olarak; genel pratisyenliğin bir tıp disiplini olarak yaşama geçirilmesi için mesleki eğitim programının oluşturulması; eğitici genel pratisyenlerin yetiştirilmesi amacıyla eğitici eğitimi programlarının belirlenmesi ve başlatılması; eğitim ortamlarının standartlarının saptanması; mesleki eğitimin sertifikalandırılması; bu alanda yürütülecek araştırmaların özendirilmesi ve desteklenmesi; akademik kariyer yapısının oluşturulması; yayın, arşiv ve dokümantasyon çalışmalarının merkezileştirilmesi, bu alandaki uluslararası ilişkilerin yürütülmesi, tıp fakülteleri ve Sağlık Bakanlığı arasında koordinasyonu üstlenmesi gibi rolleri bulunmaktadır.

Genel pratisyenlik geçiş dönemi mesleki eğitiminin amacı ise; eğitime katılan hekimlerin nitelikli bir birinci basamak hekiminin sahip olması gereken genel pratisyenlik mesleki bilgi, beceri ve tutum kazanmalarınıdır. Eğitici genel pratisyenlerin koordinatörlüğünde, probleme / soruna dayalı, eğitilene esas alan, küçük grup dinamiğine göre yapılandırılmış, sürekli eğitim anlayışı ile yürütülen, katılımlı eğitim yöntemleri ile yerinde uygulanan bir modüler eğitim programı yapısındadır.

Modüllerin geliştirilme süreci içinde her modül kendi çalışma grubu ile hazırlıklarını yürütmüştür. GPE'nin ilk geniş katılımlı etkinliği 5-8 Kasım 1998 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "Temel Modüller Atölye Çalışması" olmuştur. Halk sağlığı ve aile hekimliği uzmanları ile pratisyen hekimlerden oluşan 35 hekimin katıldığı bu atölye çalışmasında, "eğiticilerin eğitimi" programının temel modüllere ilişkin

amaç ve öğrenim hedefleri belirlenmiştir (Ek 1). “Klinik Modüller Atölye Çalışması” Ankara’da 12-13 Haziran 1999 tarihlerinde 77 hekimin katılımıyla gerçekleşmiş ve ilgili klinik dal uzmanlarıyla pratisyen hekimlerden oluşan katılımcılar, GPE klinik modüllerinin amaç ve öğrenim hedeflerini belirlemişlerdir (Ek 2, 3). Temel modüllerin eğitici eğitimi uygulaması (1999-2005) 9 bölgede başlamıştır. 27 – 28 Eylül 2003 tarihleri arasında Ankara’da Klinik Modüller Atölye Çalışması gerçekleştirilmiştir (Ek 4, 5). Temel modül eğiticileri, Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı akademisyenleri ve TTB GPE Eğitim Becerileri Modülü eğiticileri ile birlikte Grup Dinamikleri ve Program Geliştirme Kursuna 2003 yılında katılmıştır.

2004 yılında geçiş dönemi eğitimlerinin temel modülleri alanda uygulanmaya başlanmıştır. TTB GPE Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ise 15 - 16 Ekim 2005 tarihleri arasında düzenlenmiştir (Ek 6). Aile hekimliğine geçiş süreci ile birlikte geçiş dönemi eğitimlerine başlayan illerde yaşanan tüm zorluklara rağmen eğitimler yürütülmeye çalışılmıştır. 2012 – 2014 Çalışma Dönemi Yönetim Kurulu (Ek 7) kararı ile Düzce’de 22 - 23 Şubat 2014 (Ek 8, 9) tarihleri arasında temel ve klinik modüllerin yeniden gözden geçirilmesi ve kitaplaştırma süreci için dördüncü çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü’nün tabanını GPE eğiticileri ve Eğitim Koordinatörleri oluşturmaktadır. Genel Pratisyen eğitici eğitici olmaya gönüllü, eğitim becerileri kursu almış, temel modülleri tamamlamış, temel modüllerden ya da klinik modüllerden birini diğer eğiticiler ile birlikte uygulayabilen genel pratisyen olarak tanımlanmaktadır. Genel Pratisyen Eğitim Koordinatörü ise; genel pratisyen eğitcisine ait ilk dört koşul aynı olmak üzere “Temel modüllerin tümünü uygulayabilen” hekim özelliğini taşıması gerekmektedir. Eğitim Koordinatörleri kendi bölgelerinde Bölge Kurulu’nu oluşturmaktadır. GPE Bölge Kurulları hem Bölge Eğitim koordinatörleri hem de bölgedeki birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında yetkin temsilcilerden oluşmaktadır. Eğitim Koordinatörleri iki yılda bir gerçekleştirilen Enstitü Genel Kurulu Toplantıları ile Yönetim Kurulu ve Bilim Kurulu’na temsilci belirlemektedir. TTB GPE Yönetim Kurulu Enstitü Genel Kurulu’ndan seçim ile belirlenmiş 3 Eğitim Koordinatörü, 1 TTB Merkez Konsey üyesi, 1 TTB Merkez Konsey temsilcisi, 1 TTB Pratisyen Hekimler Kolu, 1 Pratisyen Hekimlik Derneği, 1 T. C. Sağlık Bakanlığı temsilcisi, 1 TTB GPE Bilim Kurulu temsilcisinden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu kendi içinde Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Sekreterini belirlemektedir. Bunun ile birlikte TTB GPE Bilim Kurulu ve TTB GPE Eğitim Koordinatörleri Kurulları da örgütlenme içinde yer almaktadır. Örgütlenme yapısı TTB GPE Çalışma Yönergesi ile tanımlanmıştır (Ek 10).

Pratisyen hekimleri araştırmaya yapmaya özendirmek, birinci basamak sağlık hizmetlerinin gelişimine katkıda bulunmak ve pratisyen hekimliğin akademik geleceğine katkıda bulunmak amacıyla Pratisyen Hekimlik Derneği ile birlikte Genel Pratisyenlik Araştırma Projesi Yönergesi (Ek 11) kapsamında birinci basamak sağlık hizmet sunumu kapsamında gerçekleştirilen araştırmalara bilimsel ve finansal yönden destek olunmaktadır. Bu kapsamda, Dr. Mürüvvet Gümüş'ün yürütücülüğündeki "Göç ve Sağlık: Muş'tan Manisa'ya göç edenlerin ve Muş'ta yaşayanların sağlık durumlarının karşılaştırılması", Dr. Sema İlhan Akalın ve Dr. Cüneyt Özboyacı yürütücülüğündeki "İzmir İli Metropol İlçelerinde Çalışan Pratisyen Hekimlerin Sağlık Ocaklarında Çalışırken Uyguladıkları ve Öğrenme Gereksinimi Duydukları Klinik Uygulamaların Belirlenmesi" ve Dr. Aylın Sena Beliner yürütücülüğündeki; "Konak Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesinde Yaşayan 30 Yaş Üzeri Nüfusta Diyabet, Hipertansiyon, Dislipidemi ve Obezite Sıklığı Araştırması" projeleri desteklenerek 7. Pratisyen Hekimlik Kongresinde sunulmuştur.

Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü 1998 – 2000, 2000 – 2002, 2002 – 2004, 2006 – 2008 Çalışma Raporları, Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Temel Modüller Eğitim programı kitaplaştırılmış, Hollanda Ulusal Genel Pratisyenler Birliği tarafından yayımlanan "Genel Pratisyenin Temel İş Tanımı" İstanbul Tabip Odası tarafından Türkçeye çevrilerek 1996 yılında yayımlanmış, 2007 yılında TTB GPE tarafından ikinci baskısı yayımlanmıştır.

Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitim Programı 6 temel, 12 klinik modülden oluşmaktadır:

Temel Modüller:

1. Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri
2. Eğitim Becerileri
3. İletişim Becerileri
4. Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı
5. Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi
6. Birinci Basamakta Epidemiyoloji

Klinik Modüller:

1. Acil Tıp
2. Adli Tıp

3. Bulaşıcı Hastalıklar ve Kontrolü
4. Çalışanların Sağlığı
5. Çevre Sağlığı
6. Çocuk Sağlığı
7. Geriatri
8. Kronik Hastalıklar
9. Küçük Cerrahi Girişimler
10. Laboratuvar ve Radyoloji Kullanımı
11. Ruh Sağlığı
12. Üreme Sağlığı

Eğitimler Kurs Yönergesi'ne (Ek 12) göre kurgulanır, Klinik Modüller Uygulama Kılavuzu eşliğinde ve Meslek Eğitimi Karnesi (Ek 13) ile değerlendirilerek, eğitim sonunda sertifikalandırılır.

Ankara eğitim grubu birçok klinik modülü sahada ilk kez uygulayan il olmak ile birlikte İstanbul ekibi de Anadolu 1, Maltepe, Silivri ve Cağaloğlu olmak üzere 4 grup ile il bazında en fazla eğitim grubunu oluşturan il olmuştur. Ankara ve İstanbul'dan bir grup olmak üzere 2 grupta temel ve klinik modül eğitimleri tamamlanmıştır. Sınırlı olanaklarla ve büyük özveriyle İstanbul gruplarında eğitimler sürdürülmektedir. İzmir'de MATRA Projesi kapsamında birinci basamak hekimleri ile birlikte temel modül eğitimlerine başlanmış, ancak aile hekimliği süreci ile birlikte projenin tamamlanmasından sonra eğitimler durdurulmuştur. Samsun ve Hatay gibi diğer illerde eğitimler başlamış, ancak aynı gerekçelerle sürdürülememiştir.

Genel Pratisyenlik Enstitü'nün üzerinde TTB yöneticilerinin, değerli akademisyenlerimizin ve eğitimcilerimizin, eğitime katılan hekimlerin ve Enstitü Sekreterimiz Hülya Yüksel'in emeği yadsınamaz. Eğitim Koordinatörleri olarak, bu değerli ve uluslararası örnek olacak eğitim modelinin yaşama geçirilmesi için, Nusret Fişek'e, Füsun Sayek'e ve zamansız kaybettiğimiz Ata Soyer'e karşı da sorumluluğumuz olduğunu düşünüyoruz.

Dr. Aylin Sena BELİNER

2012 – 2014 Çalışma Dönemi

TTB GPE Yönetim Kurulu Genel Sekreteri

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ GENEL PRATİSYENLİĞİN FELSEFESİ VE TEMEL ÖZELLİKLERİ MODÜLÜ

Mustafa SÜLKÜ

Selma OKKAOĞLU MUTLU

Sevinç ÖZGEN

Filiz ÜNAL İNCEKARA

ÖZET

TTB GPE kuruluş çalışmalarının 1996 - 98 döneminde tamamlanması ve TTB GPE'nin Temmuz 1998 yılından kuruluşu ile Türkiye'de genel pratisyenlik sonrası mesleki eğitim müfredat programı oluşturmak amacıyla atölye çalışmalarına başlandı. Pratisyen, uzman, akademisyen yüzlerce meslektaşımızın katkı ve katılımıyla düzenlenen bu çalışmaların sonucunda genel pratisyenlik mesleki eğitim müfredat programının 5 temel (1. Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri, 2. Birinci Basamakta Epidemiyoloji ve Araştırma, 3. Birinci Basamakta Eğitim Becerileri, 4. Birinci Basamakta İletişim, 5. Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi) ve 11 klinik (1. Çevre Sağlığı, 2. Ruh Sağlığı, 3. Laboratuvar, 4. Adli Tıp, 5. Bulaşıcı Hastalıklar, 6. Acil Tıp, 7. Küçük Cerrahi, 8. Çocuk Sağlığı, 9. Üreme Sağlığı, 10. Kronik Hastalıklar, 11. Risk Grupları) modülden oluşmasına karar verildi (Ek 1, 2, 3, 4). Daha sonra temel modüller altıya (Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı), klinik modüller 12'ye (Risk Grupları yerine Çalışanların Sağlığı ve Geriatri eklenerek) çıkarıldı (Ek 5, 6). Atölye çalışmalarında yapılan tartışmalardan, o güne kadar genel pratisyenlik mesleki eğitimi konusunda dünyada oluşmuş birikimlerden ve diğer tıp disiplinlerinin mesleki eğitim programlarında da açıkça görüldüğü üzere genel pratisyenlik disiplinin eğitimcileri de kendi içinden yetiştirilmek zorundaydı. Müfredat programının oluşturulmasının ardından eğitimcilerin yetiştirilmesi için "Eğitici Eğitimi Kursları" düzenlendi.

Bu yazıda; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri eğitim modülünün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri eğitim modülü daha önceden böyle bir çalışmanın yapılacağı kendilerine bildirilen ve bu konuda katkıları beklenen ve ağırlığını pratisyen hekimlerin oluşturduğu bir grup hekimin katılımıyla “Temel Modüller Atölye Çalışması”nda 5 - 8 Kasım 1998 yılında oluşturuldu. Bu atölye çalışmasında öncelikle yarım gün birlikte tartışma yapıldı.

Bunun ardından grup beşe bölündü:

1. Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri,
2. Birinci Basamakta Epidemiyoloji ve Araştırma,
3. Birinci Basamakta Eğitim Becerileri,
4. Birinci Basamakta İletişim,
5. Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi

Başlıkları altında küçük grup çalışmalarıyla 2 gün boyunca eğitim programlarını ayırtmalarını, amaç ve öğrenim hedeflerini belirledi. Tüm küçük grup çalışmaları tekrar birlikte tartışılarak her grup diğer grupların katkılarını ve değişiklik önerilerini alarak son şeklini verdi. Eğitici eğitimleri sırasında eğitici olmak isteyen meslekte deneyimli (en az 5 yıl) pratisyenlerin de katkısıyla her bir temel modül eğitim programı giderek geliştirilip güncellendi. En son 22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce’de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayını Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri Modülü Çalışma Grubunda Dr. Mustafa Sülkü, Dr. Selma Okkaoğlu Mutlu, Dr. Sevinç Özgen ve Dr. Filiz Ünal İncekara görev aldı (Ek 8, 9). Saha programlarıyla bu gelişim ve güncelleme halen sürdürülmektedir.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Temel modüller atölye çalışmasında Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri modülü küçük grup çalışmasına katılanlar: Prof. Dr. Şanda Çalı (Başkan / Halk Sağlığı Uzmanı), Dr. Mustafa Sülkü (Raportör / Pratisyen Hekim), Dr. İbrahim Oktay (Pratisyen Hekim), Dr. Mahmut Akdağ (Pratisyen Hekim), Dr. Akif Akalın (Pratisyen Hekim), Dr. Orhan Odabaşı (Pratisyen Hekim), Dr. Erdoğan Mazmanoğlu (Pratisyen Hekim).

TTB GPE nin ilk eğitici eğitimi kursu Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri modülü ile başladı. İlk kurs 9 - 11 Aralık 2000 İstanbul’da yapıldı. Eğitim ekibinde genel pratisyenler yanı sıra halk sağlığı uzmanları da yer aldı.

İlk eğiticiler:

1. Amacımız Misyonumuz	Dr. Mustafa Sülkü
2. Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi ve Sürekli Eğitimi	Dr. Mustafa Sülkü
3. Ulusal ve Uluslararası Olanaklarımız	Dr. Mustafa Sülkü
4. Hekimliğin Tarihçesi	Dr. Ata Soyer
5. Sağlık Politikaları ve Sağlık Örgütlenmeleri	Dr. Ata Soyer
6. Sağlık Kavramı ve Sağlıkta Eşitsizlikler	Dr. Onur Hamzaoğlu
7. Genel Pratisyenliğin Tarihçesi	Dr. Hüseyin Demirdizen
8. Genel Pratisyenliğin Temel Özellikleri	Dr. Hüseyin Demirdizen
9. Mesleki Etik Değerler	Dr. Mustafa Vatansever
10. Sık Görülen Hastalıklar	Dr. Mustafa Vatansever
11. Birinci Basamakta Ekip Çalışması	Dr. Muharrem Baytemür
12. Temel Sağlık Hizmetleri	Dr. Özen Aşut
13. Çağdaş Sağlık Anlayışı	Dr. Özen Aşut

MODÜL SORUMLULARI

Dr. Mustafa Sülkü, Dr. Hüseyin Demirdizen

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Mustafa Sülkü, Dr. Hüseyin Demirdizen, Dr. Muharrem Baytemür, Dr. Mustafa Vatansever, Dr. Kevser Vatansever, Dr. Aylın Sena Beliner, Dr. Lale Tuna, Dr. Melek Karademir, Dr. Selma Okkaoğlu, Dr. İbrahim Oktay, Dr. Ata Soyer, Dr. Özen Aşut, Dr. Onur Hamzaoğlu, Dr. Şanda Çalı, Dr. Erdoğan Mazmanoğlu, Dr. Mahmut Akdağ

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda, katılımcı hekimlerin genel pratisyenliğin felsefesini kavraması, genel pratisyenliği bir yaşam biçimi olarak benimsemesi ve genel pratisyenliğin temel özelliklerini öğrenme ve uygulama konusunda gerekli bilgi ve becerileri kazanması amaçlanmaktadır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Genel Kavramları ile İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Sağlığı tanımlayabilmek, sağlıksızlığı ve nedenlerini belirleyebilmek,
2. Temel insan hak ve özgürlüklerini bilmek ve benimsemek,
3. Temel sağlık hizmetleri kavramını bilmek,
4. Kaynakların kullanımında öncelikleri sık görülen, çok öldüren ve sakat bırakan sorunlara vermek,
5. Sosyal bilimlerin sağlıktaki yerini/rolünü bilmek, önemini kavramak,
6. Sürekli eğitimin önemini kavramak ve bu çerçevede bilgi ve becerilerini sürekli yenilemek,
7. Mesleki çalışmalarını örgütsel bütünlük içinde sürdürmenin önemini kavramak.

Sağlıkla İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Hastalık nedenlerinin sosyal nedenleri de kapsadığını bilmek,
2. Sağlığın sosyoekonomik kalkınmanın bir parçası olduğunu kavramak,
3. Kişiyi ruhsal, fiziksel, biyolojik ve sosyal çevresi ile bir bütün olarak değerlendirebilmek,

Hekimlik İle İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Hekimliğin amacını bilmek,
2. İyi hekim olmak,
3. Koruyucu ve ilk basamak tedavi edici hizmetleri verirken gereken tıbbi bilgi ve beceriye sahip olmak ve bunları doğru / dürüst kullanmak,
4. Hasta haklarını bilmek ve gözetmek,
5. Etik kurallara uymak,
6. Hekimliğin genel kurallarına ve değerlerine uymak,
7. Hekimliğin dünyada ve Türkiye’de tarihsel ve toplumsal gelişimini bilmek,
8. İyi bir sağlık danışmanı olmak.

Genel Pratisyenlik İle İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Genel pratisyenliğin amacını açıklayabilmek,
2. Genel pratisyenliğin önemini, sağlık politikaları ve sağlık örgütlenmeleri içindeki yerini kavramak,
3. Genel pratisyenliğin ayrı bir tıp disiplini olmasının önemini bilmek,
4. Kişilerin sağlığının değerlendirilmesinde bütüncül bir yaklaşımı benimsemek,
5. Mesleki hak ve özgürlükleri kavramak ve savunabilmek,
6. Sağlık hizmetini yalnızca başvurana değil, herkese sunmak,
7. Kişiyi sadece hasta olduğunda değil, yaşam boyu hizmet sunmak,
8. Yalnızca tedavi edici değil, koruyucu, geliştirici ve rehabilite edici hizmetleri de sunmanın önemini anlamak, sağlık bakımını üstlendiği toplumun tüm sağlık sorunlarından sürekli olarak sorumlu olduğunu bilmek,
9. Sağlık hizmetini bir ekip hizmeti olarak benimsemek,
10. Genel pratisyenliğin dünyada ve Türkiye’de tarihsel ve toplumsal gelişimini bilmek,
11. Genel pratisyenlik ile ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşları ve olanaklarını tanımak,
12. Araştırma, iletişim ve toplumu tanıma, eğitici ve yöneticilik formasyonlarının önemini bilmek.

OTURUMLARIN AMAÇ VE ÖĞRENİM HEDEFLERİ

I. AMACIMIZ MİSYONUMUZ

AMACI: Genel pratisyenliğin bağımsız bir tıp disiplini olması yönünde TTB Pratisyen Hekimler Kolu, TTB GPE ve Pratisyen Hekimlik Derneği tarafından yapılmış ve yapılmakta olan çalışmalar hakkında bilgilendirmek / farkındalık yaratmak. Pratisyen hekimleri genel pratisyen olma yönünde teşvik etmek.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Bağımsız bir tıp disiplini olarak genel pratisyenliği tanımlayabilmek
2. Türkiye ve dünyadaki gelişim sürecini bilmek

3. Türkiye’de genel pratisyenliğin gelişim süreci içinde TTB Pratisyen Hekimler Konuğunu tanımak, rolü ve çalışmaları hakkında temel bilgi kazanmak
4. Türkiye’de genel pratisyenliğin gelişim süreci içinde TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsünü tanımak, rolü ve çalışmaları hakkında temel bilgi kazanmak
5. Türkiye’de genel pratisyenliğin gelişim süreci içinde Pratisyen Hekimlik Derneğini tanımak, rolü ve çalışmaları hakkında temel bilgi kazanmak

II. HEKİMLİĞİN VE GENEL PRATİSYENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

AMACI: İlk çağlardan bugüne hekimlik tarihi ve onu etkileyen önemli olaylar hakkında bilgi kazanmak. Genel pratisyenliğin tarihsel süreç içerisinde gelişimi ve günümüzdeki uygulamaları hakkında bilgi kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. İlkçağ, ortaçağ ve günümüzdeki hekimlik sürecini bilmek
2. Tarihsel olduğu kadar toplumsal etkileri ve sağlık çıktılarını yorumlayabilmek
3. Hekimliğin çağlar arasındaki dinamiğini ve etkileyen olayları bilmek
4. Hekimlik tarihi içinde genel pratisyenliğin yeri ve önemini bilmek
5. Ayrı bir tıp disiplini olarak genel pratisyenliğin gelişimi etkileyen etmenleri bilmek
6. Genel pratisyenlikle ilgili kurumları sayabilmek.

III. TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ

AMACI: Temel sağlık hizmetleri (TSH) kavramını bilmek, temel sağlık hizmeti kavramı ve özellikleri, sağlık sistemi içindeki yeri ve anlamı, dünyada ve Türkiye’de TSH uygulamalarının gelişimi, bugünkü durumu, olası iyileştirici çözüm girişimleri konusunda bilgi ve tutum kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Temel sağlık hizmeti (TSH) tanımı, amacı ve öğeleri konusunda bilgi kazanmak
2. Alma-Ata Konferansı anlamını bilmek
3. TSH’nin gelişimini ve özelliklerini tanımlayabilmek
4. TSH’nin Türkiye’deki uygulamalarını açıklayabilmek

5. Sosyalleştirme yasası ve uygulamaları ilke ve özelliklerini sayabilmek
6. Sosyalleştirmenin güçlüklerini ve çözüm yollarını tartışabilmek
7. TSH'nin güncel gelişmelerini bilmek
8. Olası iyileştirici önlemleri tartışabilmek

IV. MESLEKİ EĞİTİM VE SÜREKLİ EĞİTİM

AMACI: Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü'nün amaç ve hedeflerine uygun olarak genel pratisyenliğin ayrı bir tıp disiplini olarak kurumsallaşması için Temel Sağlık Hizmeti anlayışına dayalı birinci basamak hekim insan gücünün yetiştirilmesi ve sürekli eğitimi hakkında bilgi ve tutum kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Tıp Eğitimi, Mesleki Eğitim, Sürekli Eğitim kavramlarını bilmek
2. Genel Pratisyenlik mesleki eğitiminin özelliklerini bilmek
3. Genel Pratisyenlik mesleki eğitiminde eğiticiliğin ne olduğunu ve nasıl kazanıldığını bilmek
4. Genel Pratisyenlik mesleki eğitiminde müfredat programı nasıl oluşturulduğunu bilmek
5. Genel Pratisyenlik mesleki eğitiminin organizasyonu ve geçiş dönemini özelliklerini bilmek
6. TTB / GPE yapısı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olmak
7. TTB / GPE mesleki eğitim programı neleri içerdiğini bilmek
8. Genel Pratisyenlikte sürekli eğitimin önemi ve özelliklerini bilmek
9. Mesleki disiplin kavramı nedir? Genel Pratisyenliğin neden ayrı bir tıp disiplini olduğunu kavramak

V. ÇAĞDAŞ SAĞLIK ANLAYIŞI

AMACI: Çağdaş sağlık hizmeti kavramı ve özellikleri, konusunda bilgi ve tutum kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Çağdaş sağlık hizmeti amacı ve öğeleri konusunda bilgi kazanmak
2. Eşitliği engelleyen etmenleri tanımlayabilmek
3. Alma-Ata Konferansının anlamını bilmek
4. Sağlık insan gücü ve finansman kaynaklarının çağdaş hizmet yönünden etkisini açıklayabilmek

VI. SAĞLIK KAVRAMI VE SAĞLIKTA EŞİTSİZLİKLER

AMACI: Sağlık kavramının ve sağlıkta eşitsizliklerin tanınması, sağlıkta eşitsizliklerin önemi ve anlamı konusunda bilgi kazanılmasıdır.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Sağlık ve sağlıksızlık kavramlarını bilmek,
2. Sağlıkta negatif ve pozitif parametrelerin anlamını bilmek
3. Fiziksel, ruhsal, biyolojik sağlık kavramlarının neyi ifade ettiğini açıklayabilmek
4. Sağlıkta eşitsizliğin önemi ve anlamını bilmek
5. Sağlıkta eşitsizliklerin giderilmesi için temel yaklaşımları sayabilmek

VII. GENEL PRATİSYENLİKTE MESLEKİ ETİK DEĞERLER

AMACI: Bir hekim ve genel pratisyen olarak mesleki etik değerler hakkında bilgi ve beceri kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Mesleki etik ilkeleri bilmek
2. TTB etik yönergesi ve deontoloji bilgi kazanmak
3. TTB'nin mesleki etik değerlerle ilgili belgeleri hakkında bilgi kazanmak
4. Dünya Tabipler Birliği'nin mesleki etik değerlerle ilgili belgeleri hakkında bilgi kazanmak
5. Etik ve ahlak arasındaki farkı açıklayabilmek

VIII. GENEL PRATİSYENLİKTE SIK GÖRÜLEN HASTALIKLAR

AMACI: Birinci basamakta sık görülen hastalıklar ve genel pratisyenlik açısından önemi konusunda bilgi kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Sık görülen, çok öldüren ve sakat bırakan hastalıkların toplum sağlığı açısından önemini bilmek.
2. Sık görülen çok öldüren ve sakat bırakan hastalıklarda genel pratisyenlerin rolü ve önemini bilmek
3. Dünyada ve ülkemizde sık görülen hastalıkları sayabilmek
4. En çok ölüme yol açan hastalıkların yıllar içindeki değişikliklerinin anlamını açıklayabilmek
5. Bu hastalıklarla mücadelede genel pratisyenin hasta bakım ilke ve stratejilerini bilmek
6. Sık görülen çok öldüren ve sakat bırakan hastalıklarda risk yaklaşımını bilmek.

IX. GENEL PRATİSYENLİKTE ULUSAL VE ULUSLARARASI OLANAKLARIMIZ

AMACI: Genel Pratisyenlikte ulusal ve uluslararası olanaklarımız hakkında bilgi sahibi olmak, Genel Pratisyenlikle ilgili ulusal ve uluslararası kurumları tanımak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. UEMO (Avrupa Pratisyen Hekimler Birliği) rolü, politikaları ve yapısı konusunda bilgi kazanmak
2. UEMS (Avrupa Uzman Hekimler Birliği) hakkında temel bilgi sahibi olmak
3. WONCA (Dünya GP / AH Ulusal Kolejlere, Akademileri, Akademileri Birliği) nin rolü işlevi ve yapısını bilmek
4. TTB ve PHK'nun yapısı rolü çalışmalarını bilmek
5. TTB-GPE'nün yapısı rolü ve çalışmalarını bilmek
6. PHD yapısı rolü ve çalışmalarını bilmek
7. Üniversiteler, T. C. Sağlık Bakanlığı Uzmanlık Dernekleri, diğer kamu kurumlarının (SGK, Bakanlıklar, ...) genel pratisyenlikle ilgili rolleri hakkında bilgi kazanmak.

X. GENEL PRATİSYENLİKTE EKİP ÇALIŞMASI VE SEKTÖRLER ARASI İLİŞKİLER

AMACI: Birinci basamak sağlık hizmetlerini sunmada ekip çalışmasının rolü, önemi ve özellikleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde sağlık ekibini ve bileşenlerini bilmek
2. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde ekip çalışmasının önemi hakkında bilgi kazanmak.
3. Genel pratisyen olarak birinci basamak sağlık ekibinin yönetimi konusunda beceri kazanmak

XI. SAĞLIK POLİTİKALARI VE SAĞLIK ÖRGÜTLENMESİ

AMACI: Birinci basamakta sağlık hizmetlerinin planlaması, yürütülmesi ve sürdürülmesinde sağlık politikalarının etkisi ve önemi konusunda bilgi kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Sağlık, sağlık politikası kavramını bilmek
2. Sağlık örgütlenme modellerini bilmek, ülke örneklerini tanımlamak
3. Genel Pratisyenliğin sağlık politikaları ve sağlık örgütlenmesi içindeki yerini kavramak
4. Türkiye sağlık politikası ve örgütlenmesini tartışmak

KATILIMCI SAYISI

10 - 20 Hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile desteklenmiş 16-20 kişilik sınıf dersleri
2. Beyin fırtınası
3. Soru-cevap
4. Oyunlaştırma
5. Grup çalışması ve sunumları
6. Olgu tartışmaları
7. Deneyim paylaşımı
8. Rehberli uygulamalar
9. Mizah içeren fıkra, karikatür, özlü sözler vb.

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Uygulama rehberleri
2. Performans değerlendirme matrisleri
3. Seçilmiş olgular
4. Kağıt tahtası, yazı tahtası, data projektör, slayt makinesi,
5. Oyunlar

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Katılımcılar

Genel Pratisyen Eğitim Karnesi

Bilgi değerlendirmesi: KÖSF , KOSF

Eğitim Programı

1. Gün değerlendirmesi (eğitimci ve katılımcılar)
2. Katılımcıların oturum değerlendirmesi
3. Eğiticilerin gün sonu toplantıları (Eğiticilerin oturumları ve katılımcıları değerlendirilmesi)
4. Kursun değerlendirilmesi (katılımcılar ve eğiticiler tarafından sözel olarak)
5. Katılımcıların kurs değerlendirme formu ile kursu değerlendirmesi
6. TTB / STE kredilendirme formu ile değerlendirme
7. Eğiticilerin kursu değerlendirmesi
8. Bölge toplantılarındaki sözel değerlendirmeler

MODÜL PROGRAMI (Eğitici Eğitimi Programı)

SAAT	I. GÜN	II.GÜN	III.GÜN	IV.GÜN
09.00 - 09.15	Tanışma	Isınma	Isınma	Isınma
09.15 - 10.15	Kurs Programı Sunumu Beklentilerin Alınması KÖSF	Genel Pratisyenlikte Mesleki Eğitim	Sık Görülen, Çok Öldüren, Çok Sakat Bırakan Hastalıkların GP'teki Önemi	GP'liğin Temel Özellikleri
10.15 - 10.30	Ara	Ara	Ara	Ara
10.30 - 11.30	Amacımız / Misyonumuz	Genel Pratisyenlikte Süreklili Eğitim	Birinci Basamakta Ekip Çalışması ve Sektörler Arası İşbirliği	GP'liğin Temel Özellikleri
11.30 - 11.45	Ara	Ara	Ara	Ara
11.45 - 13.00	Hekimliğin Tarihsel Gelişimi	GP'te Ulusal ve Uluslararası Olanaklar	Temel Sağlık Hizmetleri	KOSF
13.00 - 14.00	Öğle Yemeği	Öğle Yemeği	Öğle Yemeği	Öğle Yemeği
14.00 - 14.15	Isınma	Isınma	Isınma	Isınma
14.15 - 15.30	GP'liğin Tarihsel Gelişimi	Sağlık Politikaları ve Sağlık Örgütlenmesi	Çağdaş Sağlık Anlayışı	FORUM
15.30 - 15.45	Ara	Ara	Ara	Ara
15.45 - 17.00	Sağlık Kavramı Sağlıkta Eşitsizlikler	Sağlık Politikaları ve Sağlık Örgütlenmesi	GP'te Mesleki Etik Değerler	Gün Değerlendirmesi Kurs Değerlendirmesi
17.00 - 17.30	Gün Değerlendirmesi	Gün Değerlendirmesi	Gün Değerlendirmesi	

GEÇİŞ DÖNEMİ EĞİTİMİ PROGRAMI

	I.GÜN	II.GÜN
08.30 - 08.45	Tanışma	Isınma
08.45 - 10.00	Kurs programı sunumu Gün programı sunumu Beklentilerin alınması KÖSF uygulama Amacımız / Misyonumuz	Genel Pratisyenlikte Mesleki Eğitim ve Sürekli Eğitim Genel Pratisyenlikte Ulusal ve Uluslararası Örgütler ve Olanaklarımız
10.00 - 10.15	Ara	Ara
10.15 - 11.45	Hekimliğin Tarihsel Süreci Genel Pratisyenliğin Dünyadaki ve Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi	Genel Pratisyenliğin Temel Özellikleri Birinci Basamakta Sektörler Arası İşbirliği ve Ekip Çalışması
11.45 - 12.00	Ara	Ara
12.00 - 13.00	Temel Sağlık Hizmetleri ve Çağdaş Sağlık Anlayışı	Sık Görülen, Çok Sakat Bırakan ve Öldüren Hastalıkların GP'likte Önemi
13.00 - 14.00	Öğle yemeği	Öğle yemeği
14.00 - 14.15	Isınma	Isınma
14.15 - 15.30	Sağlık Kavramı ve Sağlıkta Eşitsizlikler	KOSF Genel Pratisyenlikte Mesleki Etik Değerler
15.30 - 15.45	Ara	Ara
15.45 - 17.15	Birinci Basamakta Sağlık Politikaları ve Sağlık Örgütlenmesi	FORUM
17.15 - 17.30	Gün Değerlendirmesi	Gün ve Kursun Değerlendirmesi

YAPILAN EĞİTİMLER:

İlk kurs 9 - 11 Aralık 2000 tarihinde 12 ilden 22 Pratisyen Hekimin katılımı ile İstanbul'da yapıldı. 2000 - 2003 yılları arasında ilk kursla birlikte Ankara, Adana, Diyarbakır, Samsun, İzmir, İstanbul, Kuzey Marmara, Güney Ege, Güney İlleri Tabip Odaları Birliği (GİTOB) olmak üzere toplam 10 kurs yapılarak 202 pratisyen hekime ulaşıldı. Daha sonra Kocaeli, Bursa, Balıkesir de eğitici eğitimi kursları düzenlendi:

	Tarih	Katılımcı sayısı	Eğitici sayısı
1. İstanbul	09 - 11 Aralık 2000	19	7
2. Ankara	22 - 25 Mart 2001	16	9
3. Adana	16 - 18 Haziran 2001	21	6
4. Diyarbakır	01 - 04 Aralık 2001	18	4
5. Samsun	19 - 22 Temmuz 2001	15	8
6. İzmir	19 - 22 Ocak 2002	19	7
7. İstanbul	24 - 27 Kasım 2001	17	6
8. Kuzey Marmara / Çanakkale	15 - 18 Kasım 2002	21	5
9. Güney ege / Aydın	21 - 24 Aralık 2002	19	13
10. Güney illeri (GİTOB) / Adana	25 - 28 Ocak 2003	17	8
11. Kocaeli	19 - 22 Şubat 2004	17	7
12. İstanbul	28 - 31 Ekim 2004	15	5
13. Bursa	13 - 16 Eylül 2007	11	4
14. Balıkesir	06 - 09 Aralık 2007	15	5

KATILIMCI SAYISI VE ÇALIŞTIĞI KURUM DAĞILIMI

Kurslara katılanların profili: Sağlık Ocağı: % 75, Diğer: % 25

EĞİTİCİLER

Dr. Ahmet Batu, Dr. Mehmet Derviş, Dr. Alper Büyükakkuş, Dr. Murat Civaner, Dr. Ata Soyer, Dr. Erdoğan Mazmanoğlu, Dr. Gülden Aykanat, Dr. Meltem Çiçeklioğlu, Dr. Hakan Şen, Dr. Hüseyin Demirdizen, Dr. İbrahim Oktay, Dr. Selma Okkaoğlu, Dr. Kevser Vatansever, Dr. Lale Tuna, Dr. Aylin Sena Beliner, Dr. Mahmut Akdağ, Dr. Melek Karademir, Dr. Hasan Değirmenci, Dr. Meltem Çöl, Dr. Muharrem Baytemür, Dr. Mustafa Sülkü, Dr. Mustafa Vatansever, Dr. Nejat Uysal, Dr. Naciye Sökeli, Dr. Onur

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

1. Eğitici eğitimi kurslarında günün ve kursun sonunda o kursta eğiticilik yapan eğiticilerin oturumları, birbirlerini ve katılımcıları ve kursun bütününe değerlendirme toplantıları.
2. TTB GPE Bilim Kurulu toplantılarında ara ara yapılan değerlendirmeler.
3. TTB GPE Yönetim Kurulu toplantılarında yapılan değerlendirmeler.
4. TTB GPE Eğitim Koordinatörleri Kurulu toplantılarında yapılan değerlendirmeler.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

1. Bazı eğiticilerin ilerleyen kurslarda eğiticilik yapmalarında yaşanan zorluklar.
2. Eğitim materyallerindeki bilgilerin daha sık güncellenememesi.
3. Okuma kaynaklarının tamamlanamayışı
4. Modül kitapçığının hazırlanamayışı
5. Eğitim karnelerinin uygulamaya konamaması

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

1. Türk Tabipleri Birliği / Tabip Odaları ve Pratisyen Hekimlik Derneğinin bu projeyi sahiplenerek eğitici eğitimi kurslarının düzenlenmesi sırasında sağladıkları olanaklar.
2. Çeşitli tıp fakültelerinden akademisyenlerin atölye çalışmalarından kurslarda eğiticiliğe, bilim kurullarına katkı sunmaları.
3. Katılımcıların yıllık izinlerini kullanarak eğitime katılma konusundaki çabaları.
4. Eğitici eğitiminde sorumluluk üstlenen genel pratisyenlerin ve uzmanların her bir kurs için dört gün boyunca evlerinden, işlerinden ayrılarak gösterdikleri özveri.
5. Tüm bu çabaların bir ücret karşılığı yapılmamış olması.

6. Eğitim salonu ve konaklamanın aynı yer olması.
7. Kurs öncesi bölgede yapılan tanıtım toplantıları.
8. Kurs yapılan bölgede işleyen bir pratisyen hekim komisyonunun varlığı.
9. Eğitici ekibin uyumluluğu tam zamanlı katılımı.
10. Anlatılacak konuların eğitimcilerinin önceden belirlenmesi
11. Ustalaşmış eğitimcilerin aday eğitimcilerle birlikte hazırlığı.
12. Önceden hazırlanmış eğitim materyallerinin olması.

MODÜLÜN ALANDA UYGULAMASI SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

1. Başlangıçta üç gün olarak planlanan kursun dört güne çıkarılması
2. İlk kursların ağırlıkla ilk eğitimcilerle yapılması
3. Tüm eğitimcilerin her kursa katılmaması
4. Katılan eğitimcilerin tümünün tam zamanlı katılmaması
5. Aday eğitimcilerle kurs öncesi birlikte hazırlık yapılamaması
6. Kurs ortamının bir gün önceden gözlemlenememesi
7. Katılımcı seçiminde yaşanan sorunlar
8. Eğitim materyallerinin standart olmaması,
9. Kurslar arasındaki farklılıklar
10. Eğitim öncesi eğitimci ve katılımcıların bilgilendirilme eksikliği
11. Eğitimin yapıldığı her yerde eğitim ortamlarının benzer özellikte olamayışı.
12. Zaman zaman da olsa eğitimcilerin tüm kurs boyunca birlikte olamamaları.
13. Katılımcıların izin sorunlarının ayarlanamaması,

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / Tabip odalarında tanıtımlar yapıldı. Uzmanlık Eğitimi Kurultayında sunumu yapıldı. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı yapıldı. Aile hekimliği / Genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli semi-

ner / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında “Türkiye’de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi” tanıtımı sırasında bilgilendirme yapıldı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’nde modül özeti yayımlandı. TTB yayını olarak “Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller” kitabında yer aldı. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

DİĞER PAYLAŞMAK İSTEDİKLERİNİZ

Modülün Amblemi

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ EĞİTİM BECERİLERİ MODÜLÜ

Serdar ÖZDEMİR
Aylin Sena BELİNER

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Eğitim Becerileri Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

TTB GPE modüllerinin en eskilerinden biri Eğitim Becerileri Modülü'dür, çünkü ülkemizde pratisyen hekimler ayrı bir tıp disiplini olarak ve bu disiplinin gerektirdiği sürekli ve mesleki eğitimleri yürütemek için kendi eğitimcilerine sahip olmak gerektiğini 1990'ların başında kavramışlardı. O yıllarda ülkemizde tıp fakültelerinde hekim eğitimcilerin yetiştirilmesine yönelik programlar yaygın olarak başlamamıştı.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

TTB 41. Büyük Kongresi'nde alınan karar sonucunda, 1994 yılı Ocak ayında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyeleriyle 60 saatlik "Eğitim Becerileri Kursu" yapıldı. Katılımcıları TTB Pratisyen Hekimler Kolu belirledi. Yine 19 – 30 Eylül 1994 tarihleri arasında Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretim üyeleri tarafından 60 saatlik katılımcılarını TTB Pratisyen Hekimler Kolu'nun belirlediği ikinci bir "Eğitim Becerileri Kursu" düzenlendi. 1998 Mayıs ayında Tekirdağ'da Özlem Sarıkaya ve Necla Aytekin'in eğitimciliğini yaptığı, katılımcı olarak iki uzman, 12 pratisyen hekimin katıldığı üçüncü bir kurs gerçekleştirildi. Bu kursun özelliği ise; JHPIEGO ile tanışmamızın başladığı kurs olmasıydı.

Genel Pratisyenlik Enstitüsü Meslek Eğitimi temel modüllerinden birisi olan Eğitim Becerileri Modülü 05 – 08 Kasım 1998 tarihlerinde gerçekleşen atölye çalışması sonrasında gereksinimler ışığında geliştirildi (Ek 1). Bu atölye çalışmasında Eğitim Bece-

rileri grubu Hüseyin Demirdizen, M. Engin Çelikoğlu, Naciye Demirel, Nihat Şahbaz, Sema İlhan Akalın, Şevkat Bahar ve Sibel Kalaça'dan oluşuyordu. Deneyimli eğitim becerileri eğitimcilerinin kurs modeli hazırlama ve eğitimde daha yetkin olabilmeleri için "Program Geliştirme ve Grup Dinamikleri" kursu yapılması planlandı ve 6 – 9 Kasım 2002 tarihlerinde İstanbul Marmara Üniversitesi'nde Şanda Çalı, Sibel Kalaça ve Özlem Sarıkaya eğitimciliğinde 11 katılımcı ile gerçekleştirildi.

Program Geliştirme ve Grup Dinamikleri Kursu Amaç ve Öğrenim Hedefleri:

Amaç: Dört günlük kursun sonunda katılımcılar, bir eğitim programını geliştirecek ve eğitim sırasında grup dinamiklerini tanımlayıp, kullanacaklardır.

Öğrenim Hedefleri:

1. Eğitim ihtiyacını saptamak,
2. Eğitim kursunu planlamak,
 - a. Eğitim araçları
 - b. Uygulama teknikleri
 - c. Eğitim yöntemleri
 - d. Eğitim gereçleri
3. Yeterliliğe dayalı beceri değerlendirme araçlarını geliştirmek,
4. Bilgi değerlendirme araçlarını kullanmak,
5. Eğitim grubunun aşamalarını tanımlamak,
6. Kurs eğitim gereçlerini hazırlamak,
7. Eğitimin getirdiği evreleri tanımlamak,
8. Eğitim kurslarını değerlendirmek,
9. Kurs değerlendirme araçlarını geliştirmek, eğitim boyunca grup dinamiklerini tanımak ve eğitmen yanıtını geliştirmek.

KURS PROGRAMI

Saatler	Gün	Gün	Gün	Gün
08.30 - 9.00	Tanışma	Isınma	Isınma	Isınma
09.00 – 11.00	Beklentilerin alınması Amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması KÖSF	Grup Dinamikleri	Grup Dinamikleri (Evreler: Eğitimci ve grup)	Grup Sunumları
	Ara	Ara	Ara	Ara
11.00 – 12.00	İhtiyaç Belirleme Grup Dinamikleri	Kurs Modeli (Kurs özeti, yöntem, gereçler)	Grup Sunumları	Grup Sunumları
12.00 - 13.00	Öğle Yemeği	Öğle Yemeği	Öğle Yemeği	Öğle Yemeği
13.00 – 15.00	Eğitimde İhtiyaç Saptanması	Kurs Modeli (Kurs taslağı, kurs modeli)	Bir Kursun Değerlendirilmesi	Grup Sunumları
15.00 – 15.30	Ara	Ara	Ara	Ara
15.30 – 18.00	Kurs Modelinin Hazırlanması	Grup Dinamikleri	KÖSF	Grup Sunumları
18.00 – 18.30	Günün Değerlendirmesi	Günün Değerlendirmesi	Günün Değerlendirmesi	Kursun Değerlendirilmesi ve Kapanış

TTB GPE temel ve klinik modül sorumlularına yönelik, sorumlu oldukları modülü hazırlayabilmeleri için “Program Geliştirme Kursu” 02 – 04 Mayıs 2003 tarihlerinde İstanbul Marmara Üniversitesi’nde eş zamanlı iki eğitim grubu ile gerçekleştirildi. Bu konuda eğitim almış pratisyen hekimler de kursta eğitici olarak görev aldı.

A Grubu:

Eğitici: Necla Aytekin (UÜTF), Özlem Sarıkaya (MÜTF), Nihat Şahbaz (Tekirdağ Tabip Odası), Havva Özden (Ankara Tabip Odası).

Katılımcılar: Hasan Değirmenci, Naciye Demirel, Songül Yalçın, İsmail Ayhan, Cumhur Çetin, Sevinç Özgen, Nevruz Gürceğiz, Mehmet Derviş, Figen Şahpaz, Aydan Sarğon, Neşe Göl, Fatih Şua Tapar, Sevtap Subaşı Kocasarı

B Grubu:

Eğiticiler: Şanda Çalı (MÜTF), Sibel Kalaça (MÜTF), Alper Büyükakkuş (Samsun Tabip Odası), Aylin Sena Beliner (İzmir Tabip Odası)

Katılımcılar: Hüseyin Demirdizen, Hakan Şen, Muharrem Baytemür, Erdoğan Mazmanoğlu, Özen Aşut, Ümit Kağan Arpacı, Ekrem Kutbay, Binnaz Başaran, Hatice Birgün Uz, R. Şamih Demli, Hülya Biriken, Özden Tunç, Suat Yalçınsoy

PROGRAM GELİŞTİRME KURSU AMAÇ VE ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Amaç: Üç günlük kursun sonunda TTB GPE eğiticileri bir eğitim programı geliştireceklerdir.

Öğrenim Hedefleri:

1. Eğitim ihtiyacı saptamak,
2. Eğitim modelini planlamak,
 - a. Eğitim araçları
 - b. Uygulama etkinlikleri
 - c. Eğitim yöntemleri
 - d. Eğitim gereçleri
3. Yeterliliğe dayalı değerlendirme araçlarını oluşturmak,
4. Kurs eğitim gereçlerin hazırlamak,
5. Eğitim kurslarını değerlendirmek,
6. Kurs değerlendirme araçlarını geliştirmek.

KURS PROGRAMI

Saatler	Gün	Gün	Gün
08.30 - 9.00	Tanışma	Isınma	Isınma
09.00 – 11.00	Beklentilerin alınması Amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması Kurs programı KÖSF	Kurs Modeli (Kurs taslağı, kurs programı)	Grup Sunum Hazırlıkları
	Ara	Ara	Ara
11.00 – 12.00	Grup ve Konuların Belirlenmesi	Eğitim Kurslarının Değerlendirilmesi	Grup Sunumları
12.00 - 13.00	Öğle Yemeğı	Öğle Yemeğı	Öğle Yemeğı
13.00 – 15.00	Eğitimde İhtiyaç Saptanması	Ürünler Bilgi ve Beceri Değerlendirmesi	Bir Kursun Değerlendirilmesi
15.00 – 15.30	Ara	Ara	Ara
15.30 – 18.00	Kurs Modeli (Kurs özeti)	KOSF	Sertifika Töreni ve Kapanış
18.00 – 18.30	Günün Değerlendirmesi	Günün Değerlendirmesi	

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen çalıştayda eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti paylaşıldı ve geribildirimler alındı (Ek 4, 5).

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlandı ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirildi (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce’de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Eğitim Becerileri Modülü Çalışma Grubunda Dr. Serdar Özdemir, Dr. Aylin Sena Beliner görev aldı (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Serdar Özdemir

EĞİTİCİLER

Nihat Şahbaz, Şanda Çalı, Özlem Sarıkaya, Havva Özden, Alper Büyükakkuş, Sema İlhan Akalın, İsfendiyyar Eyyüboğlu, Aylın Sena Beliner, Ahmet Batu, Hüseyin Darıcı, Mahmut Akdağ, Serdar Özdemir, Hayati Çakır, Sevinç Özggen, Canan Özel, Ercan Tanrıkulu, İbrahim Şapçılı, Gülden Aykanat, Erkan Kapaklı,

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Kursun sonunda katılımcıların etkin bir klinik eğitimini planlayabilmesi, sürdürülebilirliği, uygun eğitim ve değerlendirme yöntemlerini seçebilmesi ve kullanabilmesidir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Kursun sonunda katılımcıların;

1. Klinik eğitimine yaklaşımdaki temel ilkeleri tanımlayabilmesi,
2. Bir eğitimin öncesinde, sırasında ve sonrasında olumlu bir eğitim ortamını yaratabilmesi ve sürdürülebilirliği,
3. Görsel-işitsel araç ve gereçleri uygun ve etkili bir biçimde hazırlayabilmesi ve kullanabilmesi,
4. Etkileşimli / katılımlı eğitim yöntemlerini amaca uygun olarak seçebilmesi ve kullanabilmesi,
5. Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerini belirleyebilmesi,
6. Bilgi ve beceriye yönelik yeterliğe dayalı eğitim ve değerlendirme gereçlerini hazırlayabilmesi,
7. Klinik beceri eğitimi sırasında etkili bir klinik gösterim (demonstrasyon) ve yetiştiricilik (koçluk) yapabilmesi,
8. Çeşitli klinik eğitim tekniklerini yerinde ve birlikte kullanabilmesi,

9. Eğitim sırasında ortaya çıkabilecek grup dinamiğini bozan bazı sorunlarla başa çıkma ile ilgili bilgi edinmesi,
10. Etkili bir sunum yapabilmesi,
11. Kurs ortası değerlendirmeden en az %85 puan alması beklenmektedir.

OTURUMLARININ AMAÇ VE ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1- Klinik Eğitime Yaklaşım

Amaç: Bu oturumu tamamladıktan sonra katılımcılar, yeterliğe dayalı ve hümanistik eğitim tekniklerini kullanan, yetişkin öğrenme ilkeleriyle bütünleşmiş eğitim yaklaşımını tanımlayabileceklerdir.

Öğrenim Hedefleri

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Klinik eğitiminin amacını açıklayabilecek,
- 2- Klinik beceri eğitiminin ilkelerini sayabilecek,
- 3- Klinik eğitimde yetiştiriciliğin beş ilkesini açıklayabilecek,
- 4- Klinik eğitimi yaklaşımının ana özelliklerini açıklayabilecek, (yeterliğe dayalı eğitim, tam öğrenme, hümanistik eğitim)
- 5- Klinik eğitmenin ve katılımcıların sorumluluklarını açıklayabilecek,
- 6- Klinik eğitmenlerin seçimindeki ve eğitimindeki kriterleri tanımlayabilecektir.

2- Olumlu Eğitim Ortamı Yaratılması

Amaç: Katılımcılar bu bölümü tamamladıktan sonra olumlu bir eğitim ortamı yaratma konusunda bilgi kazanacaktır.

Öğrenim Hedefleri:

Katılımcılar bu oturumun sonunda;

- 1- Yetişkinlerin nasıl öğrendiğini açıklayabilecek,
- 2- Olumlu eğitim ortamı için eğitimden önce yapılması gerekenler konusunda bilgi sahibi olacak,

- 3- Eğitim sırasında olumlu eğitim atmosferinin sürdürülebilmesi konusunda bilgi sahibi olacak,
- 4- Kurs sonrasında olumlu eğitim atmosferinin sürdürülebilmesi konusunda bilgi sahibi olacaklardır.

3- Görsel İşitsel Araç ve Gereçlerin Hazırlanması ve Kullanılması

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar bilgi sunumunda görsel- işitsel araç ve gereci doğru ve etkin bir şekilde hazırlayabilecek ve kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Asetatı kurallarına uygun olarak hazırlayabilecek,
- 2- Tepegözü kurallarına uygun olarak kullanabilecek,
- 3- FC kağıdını / tahtasını kurallarına uygun olarak hazırlayabilecek / kullanabilececek,
- 4- Yazı tahtasını kurallarına uygun olarak kullanabilme konusunda bilgi sahibi olacak,
- 5- Slayt hazırlama kuralları konusunda bilgi sahibi olacak,
- 6- Slayt makinesi kullanımı ile ilgili bilgi sahibi olacak,
- 7- Barkovizyon hazırlama ve kullanma konusunda bilgi sahibi olacak,
- 8- Video filmi hazırlama ve kullanma konusunda bilgi sahibi olacaklardır.

4- Etkileşimli / Katılımlı Eğitim Yöntemleri

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar etkileşimli (interaktif) eğitim yöntemleri konusunda bilgi kazanacak; bir kısmını kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Bir sunumun bölümlerini sayabilecek,
- 2- Sunuma giriş yöntemleri konusunda bilgi sahibi olacak,
- 3- Sunumu özetleme yöntemleri konusunda bilgi sahibi olacak,

- 4- Etkileşimli eğitim yöntemlerinin kullanım yerleri, etkinlikleri ve seçimleri konusunda bilgi sahibi olacak,
- 5- Oyunlaştırma, olgu çalışması, beyin fırtınası ve soru - yanıt tekniğini kullanabilecektir.

5- Bilgi ve Beceriye Yönelik Yeterliğe Dayalı Eğitim ve Değerlendirme Araçlarının Kullanılması

Amaç: Katılımcılar bu oturumun sonunda öğrenmede kaydedilen aşamaları ölçmek ve performansı değerlendirmek için yeterliğe dayalı değerlendirme araçlarını hazırlayabilecek ve kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Klinik eğitimde yeterliğe dayalı bilgi değerlendirme gereçlerinin nasıl kullanıldığını açıklayabilecek,
- 2- Yeterliğe dayalı değerlendirme gereçlerinin olumlu yanlarını ve sınırlılıklarını sayabilecek,
- 3- Klinik eğitimde yeterliğe dayalı beceri değerlendirme gereçlerinin nasıl kullanıldığını açıklayabileceklerdir.

6- Demonstrasyon

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar etkili bir klinik gösterim konusunda bilgi kazanacak ve etkin bir klinik demonstrasyon yapabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Demonstrasyon yöntemlerini sayabilecek,
- 2- İyi bir demonstrasyonun özelliklerini sayabilecek,
- 3- İyi bir demonstrasyon yapabilecektir.

7- Koçluk (Yetiştiricilik)

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar yetiştiricilik tekniğini etkili bir eğitim yöntemi olarak kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri

Oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Etkili bir koçun özelliklerini tanımlayabilecek,
- 2- Koç modelini yorumlayabilecek,
- 3- Açık bir performans modeli olabilecek,
- 4- Öğrenmeye açık bir ortam yaratabilecek,
- 5- Koçluk boyunca öğrenmeyi değerlendirebilecek,
- 6- Koçluk sırasında iletişim kurabilecek,
- 7- Kurs sonrasında da yardım ve izlem sağlanması konusunda bilgi sahibi olacaklardır.

8- Koçluğun Diğer Eğitim Teknikleri İle Birleştirilmesi

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar yetiştiricilikle diğer eğitim yöntemlerini birleştirebilecek, bütün olarak algılayabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar bir eğitmenin beceri sahibi olması gereken aşağıda belirtilmiş tüm konuları bütünleştirebilecektir.

- 1- Olumlu eğitim ortamı yaratmak,
- 2- Hümanistik eğitim yapmak,
- 3- Etkin bir sunum yapmak,
- 4- Görsel-işitsel araç (GIA) ve gereci doğru kullanmak,
- 5- İnteraktif eğitim yöntemlerini yetkin kullanmak,
- 6- Etkin bir demonstrasyon yapmak,
- 7- Etkin bir yetiştirici olmak.

9- Bir Ders /Sunumun Amaç ve Öğrenim Hedeflerinin Belirlenmesi

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar bir eğitim oturumunun amaç ve öğrenim hedeflerini belirleyebilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerini hazırlamanın önemini açıklayabilecek,
- 2- Bir oturumun amacının tanımını yapabilecek,
- 3- Bir oturumun öğrenim hedeflerinin tanımını yapabilecek,
- 4- Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerinin hangi öğrenme alanına girdiğini saptayabilecek,
- 5- Bir oturumun amacını ve öğrenim hedeflerini kullanılması / kullanılmaması gereken fiil / eylemleri sayabilecek / kullanabilecek,
- 6- Bir oturumun amacını belirleyebilecek,
- 7- Bir oturumun öğrenim hedeflerini belirleyebilecektir.

GEÇİŞ DÖNEMİ EĞİTİM BECERİLERİ MODÜL EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN TANIMI

TTB GPE geçiş dönemi mesleki eğitim programı içinde tam zamanlı, etkileşimli ve katılımlı (interaktif) yöntemlerle yapılan 2.5 günlük bir kurstur. Genel pratisyenlerin eğitici olarak eğitimlerinde kullanma gereksinimi duyabileceği, temel bilgi, becerileri kazanmasını sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda katılımcılar, etkin bir klinik eğitimini planlayacak, sürdürecektir, uygun eğitim ve değerlendirme yöntemlerini seçecek ve kullanacaklardır. Bu nedenle; katılımcıların “Kurs Ortası Değerlendirme”de (KOSF) % 85 bilgi düzeyine ulaşmaları, belirlenen bir konuda temel eğitim gereçlerini hazırlamaları ve bir sunum yapma yeterliliğini gösterebilmeleri beklenmektedir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu kursun sonunda katılımcıların;

1. Bir eğitimin öncesinde, sırasında ve sonrasında olumlu bir eğitim ortamını yaratabilmesi ve sürdürülebilmesi,
2. Görsel ve işitsel araç ve gereçleri uygun ve etkili bir biçimde hazırlayabilmesi ve kullanabilmesi
3. Etkileşimli / katılımlı eğitim yöntemlerini amaca uygun olarak seçebilmesi ve kullanabilmesi,
4. Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerini belirleyebilmesi,
5. Klinik eğitiminde yeterliğe dayalı eğitim ve değerlendirme gereçlerini kullanabilmesi,
6. Klinik beceri eğitimi sırasında etkili bir klinik gösterim (demonstrasyon) ve yetiştiricilik (koçluk) yapabilmesi,
7. Çeşitli klinik eğitim tekniklerini yerinde ve birlikte kullanabilmesi,
8. Etkili bir sunum yapabilmesi konularında bilgi ve beceri kazanmaları beklenmektedir.

OTURUMLAR

OLUMLU EĞİTİM ORTAMI YARATILMASI

Amaç: Katılımcılar bu bölümü tamamladıktan sonra olumlu bir eğitim ortamı yaratma konusunda bilgi kazanacaktır.

Öğrenim Hedefleri:

Katılımcılar bu oturumun sonunda;

- 1- Yetişkinlerin nasıl öğrendiğini açıklayabilecek,
- 2- Olumlu eğitim ortamı için eğitimden önce yapılması gerekenler konusunda bilgi sahibi olacak,
- 3- Eğitim sırasında olumlu eğitim atmosferinin sürdürülebilmesi konusunda bilgi sahibi olacak,
- 4- Kurs sonrasında olumlu eğitim atmosferinin sürdürülebilmesi konusunda bilgi sahibi olacaklar.

GÖRSEL İŞİTSEL ARAÇ VE GEREÇLERİN HAZIRLANMASI VE KULLANILMASI

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar bilgi sunumunda görsel- işitsel araç ve gereci doğru ve etkin bir şekilde hazırlayabilecek ve kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Asetatı kurallarına uygun olarak hazırlayabilecek,
- 2- Tepegözü kurallarına uygun olarak kullanabilecek,
- 3- FC kağıdını / tahtasını kurallarına uygun olarak hazırlayabilecek / kullanabilececek,
- 4- Yazı tahtasını kurallarına uygun olarak kullanabilme konusunda bilgi sahibi olacak,
- 5- Slayt hazırlama kuralları konusunda bilgi sahibi olacak,
- 6- Slayt makinesi kullanımı ile ilgili bilgi sahibi olacak,
- 7- Barkovizyon hazırlama ve kullanma konusunda bilgi sahibi olacak,
- 8- Video filmi hazırlama ve kullanma konusunda bilgi sahibi olacaklardır.

ETKİLEŞİMLİ / KATILIMLI EĞİTİM YÖNTEMLERİ

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar etkileşimli (interaktif) eğitim yöntemleri konusunda bilgi kazanacak; bir kısmını kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Bir sunumun bölümlerini sayabilecek,
- 2- Sunuma giriş yöntemleri konusunda bilgi sahibi olacak,
- 3- Sunumu özetleme yöntemleri konusunda bilgi sahibi olacak,
- 4- Etkileşimli eğitim yöntemlerinin kullanım yerleri, etkinlikleri ve seçimleri konusunda bilgi sahibi olacak,
- 5- Oyunlaştırma, olgu çalışması, beyin fırtınası ve soru - yanıt tekniğini kullanabilecektir.

YETERLİLİĞE DAYALI DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ HAZIRLANMASI VE KULLANILMASI

Amaç: Katılımcılar bu oturumun sonunda öğrenmede kaydedilen aşamaları ölçmek ve performansı değerlendirmek için yeterliğe dayalı değerlendirme araçlarını hazırlayabilecek ve kullanabilecektir.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Klinik eğitimde yeterliğe dayalı bilgi değerlendirme gereçlerinin nasıl kullanıldığını açıklayabilecek,
- 2- Yeterliğe dayalı değerlendirme gereçlerinin olumlu yanlarını ve sınırlılıklarını sayabilecek,
- 3- Klinik eğitimde yeterliğe dayalı beceri değerlendirme gereçlerinin nasıl kullanıldığını açıklayabileceklerdir.

DEMONSTRASYON (GÖSTERİM) VE KOÇLUK (YETİŞTİRİCİLİK)

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar bir klinik gösterim / yetiştiricilik konusunda bilgi kazanacak, etkili bir klinik gösterim ve koçluk yapabileceklerdir.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar;

1. Demonstrasyon (Klinik gösterim) yöntemlerini ve özelliklerini sayabilecek,
2. İyi bir demonstrasyon yapabilecek,
3. Etkili bir koçun özelliklerini tanımlayabilecek,
4. Koç modelini yorumlayabilecek,
5. Açık bir performans modeli olabilecek,
6. Öğrenmeye açık bir ortam yaratabilecek,
7. Koçluk boyunca öğrenmeyi değerlendirebilecek.
8. Koçluk sırasında iletişim kurabilecek,
9. Kurs sonrasında da yardım ve izlem sağlanması konusunda bilgi sahibi olacak,
10. Koçluğu diğer eğitim teknikleriyle birleştirecek ve bütün olarak algılayabileceklerdir.

BİR OTURUMUN/ SUNUMUN AMAÇ VE ÖĞRENİM HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ VE ETKİNLİĞİNİN SAĞLANMASI

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcılar bir eğitim oturumunun amaç ve öğrenim hedeflerini belirleyecek ve etkinliğini sağlayacaklardır.

Öğrenim Hedefleri:

Oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerini hazırlamanın önemini açıklayabilecek,
- 2- Bir oturumun amacının tanımını yapabilecek,
- 3- Bir oturumun öğrenim hedeflerinin tanımını yapabilecek,
- 4- Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerinin hangi öğrenme alanına girdiğini saptayabilecek,
- 5- Bir oturumun amacını ve öğrenim hedeflerini kullanılması / kullanılmaması gereken fiil / eylemleri sayabilecek / kullanabilecek,
- 6- Bir oturumun amacını belirleyebilecek,
- 7- Bir oturumun öğrenim hedeflerini belirleyebilecek,
- 8- Bir sunumun etkinliğini sağlayabileceklerdir.

KATILIMCI SAYISI

14 - 16 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına Üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM – ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel işitsel araçlarla desteklenmiş soru – yanıt tekniği ile işlenen sınıf dersleri,
2. Küçük grup çalışması,
3. Beyin fırtınası,
4. Klinik gösterim ve yetiştiricilik,
5. Olgu çalışması,
6. Küçük grup tartışması,
7. Oyunlaştırma,
8. Deneyim paylaşımı,
9. Rehberli uygulamalar
10. Demonstrasyon – Koçluk.

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Eğitim rehberleri,
2. Değerlendirme rehberleri,
3. Olgu örnekleri,
4. Kağıt tahtası, yazı tahtası, bilgisayar, data projektör
5. Anatomik modeller
6. Sunum planları
7. Grup çalışması yönergeleri

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Katılımcılar:

Bilgi değerlendirme:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. KOSF – KÖSF

Beceri değerlendirme:

1. Demonstrasyon becerisi değerlendirme formu
2. Koçluk becerisi değerlendirme formu
3. Sunum becerisi değerlendirme formu

Sözel değerlendirme:

1. Grup ve diğer uygulamalı etkinlikler, sözel geribildirimler ile değerlendirme

Eğitim Programı:

1. Katılımcılar

1. Kurs değerlendirme formu
2. Oturum değerlendirme formu
3. KOSF – KÖSF
4. Beceri değerlendirme rehberi

2. Eğiticiler

1. Eğiticilerin gün sonlarında yaptıkları toplantılar
2. Katılımcılar ve eğiticiler
 - Günlük sözlü değerlendirmeler
 - Kurs sonu sözlü değerlendirme
 - TTB STE kredilendirme formu

MODÜL PROGRAMI

Gün	Gün	Gün
<p>Açılış 5 dk</p> <p>Tanışma 10 dk</p> <p>Beklentilerin alınması 15 dk</p> <p>Kursun amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması 2 dk</p> <p>Kurs programı, kontrat, aktivite şeması 10 dk</p> <p>Kurs öncesi değerlendirme 10 dk</p>	<p>Isınma 10 dk</p> <p>Etkileşimli katılımlı eğitim Yöntemleri</p>	<p>Isınma 10 dk</p> <p>Sunum hazırlıkları 60 dk</p> <p>Grup sunumları 15'er dk</p>
Kahve arası 15 dk		
<p>Kurs öncesi değerlendirme ve grup performans matrisinin hazırlanması 20 dk</p> <p>Olumlu eğitim ortamının yaratılması ve sürdürülmesi 60 dk</p>	<p>Demonstrasyon ve koçluk 75 dk</p>	<p>Kursun değerlendirilmesi 45 dk</p> <p>Sertifika tören ve kapanış 10 dk</p>
Öğle arası		
<p>Isınma 10 dk</p> <p>Görsel ve işitsel gereçlerin hazırlanması ve kullanılması 75 dk</p>	<p>Isınma 10 dk</p> <p>Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerinin belirlenmesi ve etkinliğinin sağlanması 75 dk</p> <p>KOSF 15 dk</p>	
Kahve arası		
<p>Yeterliğe dayalı değerlendirme gereçlerini kullanma 90 dk</p>	<p>KOSF'un değerlendirmesi 20 dk</p> <p>Grupların belirlenmesi ve sunum hazırlıkları 120 dk</p>	
Günün değerlendirmesi 10 dk		

ÖRNEK OTURUM SUNUM PLANI

1- Olumlu Eğitim Ortamının Yaratılması ve Sürdürülmesi (75dk)

SÜRE	BÖLÜM	İÇERİK	YÖNTEM	ARAÇ-GEREÇ
10 dk	Giriş	Olumlu bir eğitim ortamının kurs öncesinden yaratılması Amaç - öğrenim hedefleri	- Oyunlaştırma - Amaç ve öğrenim hedeflerinin FC'den okunması	- Hazırlanmış olumsuz bir kurs anısını anlatan asetat -Tepegöz -FC kağıtlarına yazılmış amaç ve öğrenim hedefleri -Kağıt tahtası, kalemleri
15 dk 45 dk	Gövde	Yetişkinler nasıl öğrenir? Kurs öncesinde, sırasında ve sonrasında olumlu eğitim ortamının yaratılmasının önemi, eğitimin etkinliğine katkısı	Eğitici sunumu ve soru-cevap tekniğiyle katılım Grup çalışması ve grup sunumları; 1. Grup: Öncesinde, 2. Grup: Sırasında, 3. Grup: Sonrasında yapılacakları hazırlayıp sunacak	- Hazırlanmış asetatlar -Tepegöz -Eğitim Becerileri Rehberi - Boş FC kağıtlar - Boş asetatlar - Kağıt kalemleri - Asetat kalemleri - Eğitim Becerileri Rehberi
5 dk	Özet	Olumlu eğitim ortamının yaratılması konusunda “öncesi, sırasında, sonrasında” yapılması gerekenler	Temel mesajların vurgulanmasına yönelik alıştırmaya uygulaması	-Duvara yapıştırılmış “öncesi, sırasında, sonrasında” yazılmış büyük kağıt -Küçük kartonlara katılımcı sayısına uygun önceden yazılmış mesajlar - Yapıştırıcı

2- Görsel İşitsel Gereçlerin Hazırlanması ve Kullanılması (75 dk.)

SÜRE	BÖLÜM	İÇERİK	YÖNTEM	ARAÇ-GEREÇ
10 dk	Giriş	Görsel-İşitsel gereçlerin hazırlanması ve araçların uygun kullanılarak sunumun etkinliğinin artırılması	-Oyunlaştırma -Amaç ve öğrenim hedeflerinin FC'den açıklanması	- Olumsuz GİA örneği olan asetat - Tepegöz - FC kKağıtlarına yazılmış amaç ve öğrenim hedefleri - Kağıt tahtası, kalemleri
60 dk	Gövde	GİA'ların bir sunumun etkinliğinin artırılmasındaki önemi ve uygun hazırlanması için gereken teknik bilgi ve beceriler	- Kısa eğitici sunumu (15 dk) (dataprojektör, video, slaytlar, ses bandı vs..) - Küçük grup çalışması (25 dk) 1.Grup: Kağıt tahtası 2.Grup: Yazı tahtası 3. Grup Asetat hazırlama ve tepegöz kullanımı - Grup sunumları ve tartışma (20')	- Hazırlanmış asetatlar - Tepegöz -Gruplara ayırmak için kartlar -Asetatlar ve büyük kağıtlar, kalemler -Tepegöz, kağıt tahtası
5dk	Özet	GİA gereçleri hazırlamak ve araçları uygun kullanmak için temel mesajlar	Katılımcılardan temel mesajların alınması, gerekirse eğitici tarafından eklemeler yapılması	

3- Yeterliğe Dayalı Eğitim ve Değerlendirme Gereçlerinin Kullanılması (90dk)

SÜRE	BÖLÜM	İÇERİK	YÖNTEM	ARAÇ-GEREÇ
10 dk	Giriş	Yeterliğe Dayalı değerlendirmenin önemi Amaç-öğrenim hedefleri	-Anı paylaşımı (tıp eğitimindeki bilgi ve beceri sınavları) -Amaç ve öğrenim hedeflerinin FC'dan açıklanması	-Kağıtlara yazılmış amaç ve öğrenim hedefleri -Kağıt tahtası, kalemleri
70 dk	Gövde	-Bilgi ve beceri değerlendirme gereçlerinin özellikleri ve teknik kuralları -Öğrenim Rehberi -Çoktan seçmeli ve doğru yanlış soru hazırlama	Eğitici sunumu ve soru-cevap tekniğiyle katılım (15 dk) -Küçük grup çalışması 1.Grup: Çay demleme 2.Grup: Yumurta pişirme 3.Grup: Kahve yapma öğrenim rehberi ve ikişer soru hazırlayacak	-Büyük kağıtlara hazırlanmış sunum gereçleri -Kağıt tahtası -A4 kağıtlar -Asetat kağıtlar, kalemler -Tepegöz
10 dk	Özet	Bilgi ve beceri değerlendirme gereçlerinin özellikleri	Mini test	-Eğitici tarafından hazırlanmış 10 adet "doğru, yanlış" asetata yazılmış sorular

4- Etkileşimli / Katılımlı Eğitim Yöntemleri (90dk)

SÜRE	BÖLÜM	İÇERİK	YÖNTEM	ARAÇ-GEREÇ
10 dk	Giriş	İnteraktif eğitim yöntemlerinin önemi ve özellikleri Amaç-Öğrenim hedefleri	-Beyin fırtınası -Amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması	-Kağıtlara yazılmış amaç ve öğrenim hedefleri -Kağıt Tahtası, kağıtlar, kalemler
75 dk	Gövde	-Etkin kullanılan giriş ve özet yöntemlerinin bilgi aktarmadaki önemi -Sınıf dersi ve soru sorma yöntemlerinin etkin kullanımı -Beyin fırtınası -Oyunlaştırma -Olgu tartışması -Küçük grup çalışması	-Soru cevaplarla işlenmiş sınıf dersi (15dk) -Küçük grup çalışması (45 dk) -Grup sunumları ve geri bildirimler (20 dk)	-Asetata hazırlanmış sunum gereçleri -Büyük kağıtlar, kalemler, kağıt tahtası -Asetat, kalemler, tepegöz -Oyunlaştırma araç-gereçleri
5 dk	Özet	İnteraktif eğitim yöntemlerine yönelik temel mesajların vurgulanması	-Eğiticinin sözel toparlaması	

5- Demonstrasyon ve Koçluk (90 dk)

SÜRE	BÖLÜM	İÇERİK	YÖNTEM	ARAÇ-GEREÇ
10 dk	Giriş	-Etkili bir gösterim için ortamın ve eğiticinin hazırlanması -Bir yetiştiricinin özellikleri Amaç-Öğrenim hedefleri	-Oyunlaştırma -Amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması	-Kağıtlara yazılmış amaç ve öğrenim hedefleri -Kağıt Tahtası
75 dk	Gövde	-Etkili bir demonstrasyon ve koçluk yapmanın kuralları -Samuray şapkası yapma gösterimi (iletişim, geri bildirim,vb) Katılımcıların samuray şapkası yaparak demonstrasyon ve koçluk bilgilerini rehberli uygulamayla pekiştirmesi	-Soru - yanıtla işlenen sınıf dersi - Demonstrasyon yapma -Grup çalışması; (Katılımcıların demonstrasyon ve koçluk yapması)	-Hazırlanmış asetatlar -Tepegöz -Samuray şapkası öğrenim rehberi -Demonstrasyon ve Koçluk eğitim rehberleri -Eğiticinin kağıtlara hazırladığı sunum gereçleri -Şapka yapımı için kesilmiş kağıtlar
5 dk	Özet	İyi ve kötü yetiştirici karşılaştırması	-Oyun	-İyi ve kötü yetiştirici özelliklerinin yazılı olduğu kağıtlar -Toplu iğne -Samuray şapkalı iki eğitici

6- Bir Oturumun / Sunumun Amaç ve Öğrenim Hedeflerinin Belirlenmesi ve Etkinliğin Sağlanması (75 dk)

SÜRE	BÖLÜM	İÇERİK	YÖNTEM	ARAÇ-GEREÇ
10 dk	Giriş	Bir oturumun amaç ve öğrenim hedeflerinin hazırlanmasının sunum planlanmasındaki ilk basamak olduğu temel kabulü Amaç-Öğrenim hedefleri	-Amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması	-Kağıtlara yazılmış amaç ve öğrenim hedefleri -Kağıt Tahtası
60 dk	Gövde	-Amaç cümlesinin özellikleri -Öğrenim hedeflerinin yazılması sırasında dikkat edilecek özellikler ve kullanılacak uygun sözcüklerin belirlenmesi -Bir sunumun etkinliğinin sağlanması	-Eğitici sunumu ve soru-cevap tekniğiyle katılım -Grup çalışması	- Hazırlanmış asetatlar -Tepegöz -FC kağıtları ve kalemleri -Asetat kağıt ve kalemleri -Kağıt tahtası
5 dk	Özet	Amaç ve öğrenim hedeflerinin hazırlanması ve bir sunumun planlanmasının önemi	Oyun (soru ve cevap yoluyla karşılaştırma)	-Soru ve cevapların yazılı olduğu kartlar

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Modül, pratisyen hekimlik kongrelerinde bildiri - poster olarak sunuldu. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar yapıldı. Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında modülün tanıtımı yapıldı. Aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler gerçekleştirildi. UEMO toplantılarında “Türkiye’de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi” tanıtımı sırasında modülle ilgili bilgilendirme yapıldı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’nde modül özeti yayımlandı. TTB yayını olan “Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller” kitabında modül öyküsü yer aldı. TTB GPE’nin çeşitli tanıtımları sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ İLETİŞİM BECERİLERİ MODÜLÜ

Özen AŞUT

Hüseyin DEMİRDİZEN

ÖZET

Bu bölüm, Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen İletişim Becerileri Eğitimi Programı'nın oluşturulma sürecini, yaklaşımını ve içeriğini ele almaktadır. TTB-GPE 1998'de kuruluşundan sonra genel pratisyenlik meslek eğitimi çalışmalarına başlamıştır. Bu çalışmalar kapsamında 2000 yılında başlayan iletişim becerileri eğitici eğitimi ve geçiş dönemi eğitimi programları, yaşanan deneyimler ve geleceğe ilişkin değerlendirmeler gözden geçirilmiştir. İletişim becerileri eğitiminin gerekçeleri, dünyada ve Türkiye'deki durumu değerlendirilmiş, Türkiye'de tıp eğitiminde iletişim becerileri eğitimiyle ilgili verilere de yer verilmiştir.

GİRİŞ

TTB GPE'nin kuruluşu, TTB'nin 30 yılı aşkın süredir izlediği sağlık politikalarının ve örgüt içindeki 10 yılı aşkın pratisyen hekimlik deneyiminin bir sonucu olarak Temmuz 1998'de gerçekleşti. 1980 sonrası izlenen pek çok olumsuz sosyoekonomik politikanın yanı sıra, üniversite, tıp fakültesi, tıp öğrencisi kontenjanları ve sonuçta hekim sayısını artırmaya yönelik girişimler 1990'lara doğru sonuçlarını vermeye başladı. Tıp öğrencisi sayısındaki artış, buna hazırlıklı olmayan tıp fakültelerinde tıp eğitimi olumsuz yönde etkiledi. Yeterli hazırlık ve donanım çalışması yapılmadan kurulmuş yeni tıp fakülteleri bir yandan eğitici eksikliği, bir yandan eğitimin gerekli koşullarının yetersizliği yönünden tıp eğitiminin niteliğini doğrudan ve derin biçimde etkiledi.

TTB GPE'nin kurulması sürecinde ve sonrasında yapılan bir dizi etkinlik (kongreler, atölye çalışmaları, görev analizi çalışmaları, grup çalışmaları ve kurul toplantıları yanında, uluslararası deneyim paylaşımı ile tabip odalarında yürütülen ve pratisyen hekimlerle yapılan toplantılar vb.) sonunda hazırlanan "Ayrı bir tıp disiplini olarak

genel pratisyenlik raporu” ile bu konudaki görüşler sağlık ortamında, meslek örgütünde ve genel pratisyenler arasında tartışmaya açılmış ve tanıtılmaya başlamıştır. Tartışmalar ve yürütülen çalışmalar sonunda ayrı bir tıp disiplini olarak kabul edilen genel pratisyenliğin özelliklerinin tanımlanması ile özgün bir eğitim modeli olarak genel pratisyenler için “merkeziyetçi olmayan meslek eğitimi” programı oluşturulmuştur.

Altı temel modül arasında olan “İletişim Modülü” gerek modül hazırlıkları sırasında, gerek eğitimler sürecinde ve eğitimler arasında yapılan değerlendirmeler ile geliştirilmiş ve halen de gelişimini sürdürmektedir.

1950 ve 60’lı yıllarda sağlık hizmetlerinde etkinlik arayışı, çağdaş sağlık anlayışı ve temel sağlık hizmetlerini esas alan sağlık hizmet sunum sistemleri koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetleri ile birlikte genel pratisyenlere olan gereksinimi artırmıştır. Buna koşut olarak, genel pratisyenliğin bir tıp disiplini olarak geliştirilmesi çabaları da yoğunlaşmış ve temel özellikleri yeniden tanımlanmıştır. Tüm bunlar hekimleri, sağlık sistemini ve hizmetin niteliğini etkileyen ögelerden birisi olarak, yakın zamanlara değin dünya tıp ortamında yeterli bilimsel ilginin gösterilmediği hasta hekim ilişkisi / iletişiminin yeniden ele alınmasına neden olmuştur. Aslında tıpta iletişimin tarihçesi antik çağlara, Hipokrat’a ve Plato’ya dek uzanmaktadır. Ancak son on yıllara gelinceye kadar, sağlık iletişimi genellikle tıbbın biyomedikal ağırlığının gölgesinde kalmıştır.

Önceleri, daha çok psikiyatri alanında çalışanlar, genel pratisyenliğin biyomedikal çerçevede ele alınamayacağına dikkat çekerken, 1970’lerde genel pratisyen eğiticiler, örneğin Hollanda’da genel pratisyen - hasta ilişkisinin önemini vurgulamışlardır. Bununla birlikte, genel pratisyenlikte hekim - hasta iletişiminin, yeterli birinci basamak sağlık hizmetinin gerekli koşullarından birisi olduğu ancak daha sonraları kabul görmüştür.

Sağlık yaklaşımındaki köklü dönüşüm sürecine bağlı olarak, hekimlerle hastaları ve toplum arasındaki ilişki biçimi hızla değişmektedir. Bireylerin kendi sağlıkları ile ilgili sorumlulukları giderek önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak, hekimlik mesleğinde iletişim becerilerine duyulan gereksinim artmakta ve son yıllarda tıpta iletişim öğretimi gittikçe yükselen bir ilgi alanı olmaktadır. Tıpta iletişimin ders programlarında yer alması çok yeni bir süreçtir. Gelişmiş ülkelerin tıp eğitimi müfredat programlarında bile iletişim bilgi ve becerilerine yönelik eğitim kapsamlı biçimde yer almamaktadır.

İletişim modülünün hazırlanması sürecinde konuyla ilgili durumu saptamak amacıyla 2003 yılında Türkiye’de bulunan bütün tıp fakülteleri ve halk sağlığı anabilim dallarına (44 tıp fakültesi ve 34 halk sağlığı anabilim dalı) GPE tarafından resmi yazı ile müfredatlarında iletişim becerileri eğitimine ne kadar yer verdikleri sorulmuştur. Ancak 22 Tıp Fakültesinin Dekanlığı ve / ya da Halk Sağlığı AD’den yanıt alınmıştır. Alınan yanıtlara göre iletişim becerileri konusunun tıp fakülteleri müfredatındaki yeri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Tıp fakülteleri müfredatında iletişim becerileri eğitimi (Türkiye, 2003)

Müfredatta iletişim becerileri eğitiminin yeri	Tıp Fakültesi Sayısı
İletişim konusunu ayrı bir ders programıyla ele alan (toplam eğitim süresi minimum 24 saattir)	6
Halk sağlığı, aile hekimliği ve diğer derslerin kapsamında bir konu olarak ele alan (toplam eğitim süresi 2 – 8 saat)	6
Eğitim becerileri ya da danışmanlık eğitimi kurs programı kapsamında (toplam 6 - 8 saat)	3
Programında hiç yer almayan	8
Toplam fakülte*	22

* Bir fakültede hem danışmanlık eğitiminde 6 saat, hem de diğer derslerde 5 saat eğitim verilmektedir. Bu nedenle tablodaki sayıların toplamı fakülte sayısından bir fazladır.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, o tarihlerde çok sayıda tıp fakültesi müfredatlarında iletişim becerileri konusuna yer vermeye başlamış, bazı fakülteler bu konuda kapsamlı ders programları uygulamaktaydı. Bunların bir kısmı müfredatlarında önemli değişiklikler yapmakta olan tıp fakültelerinden oluşmaktaydı. Diğer yandan, çok sayıda tıp fakültesinde konunun hiç ele alınmadığı da gözlemlenmişti. Gönderilen yazıya fakültelerin yaklaşık yarısının hiç yanıt vermediği ve yanıt alınamayan fakülteler arasında iletişim dersi bulunmama olasılığının daha da yüksek olabileceği düşünülürse, bu konudaki gereksinimin son derece fazla olduğu görülmüştü.

2014 yılında konu yeniden araştırılmış ve yaklaşık 35 tıp fakültesinde iletişim eğitiminin tıp eğitimi müfredatında yer aldığı belirlenmiştir. Bu sonuç, halen iletişim eğitimi veren tıp fakültesi oranının % 50'nin altında olduğunu göstermektedir.

Mezuniyet sonrasında bu konuda eğitim açığı çok daha büyüktür. Bu açığı ortaya koyacak somut verilerimiz bulunmamaktadır. Ancak, ülkemizde genel olarak mezuniyet sonrası tıp eğitiminin yetersizliği ve var olan iletişim eğitimlerinin de yalnızca birkaç konu başlığı ile sınırlı olduğu bilinen bir durumdur. Aile planlaması danışmanlığı eğitimleri dışında, iletişim becerileri konusu neredeyse hiç ele alınmamaktadır. Oysa iletişim becerileri, hekimlerin meslek yaşantılarında en çok gereksinim duydukları beceriler arasında yer almaktadır. Bu gelişmeleri değerlendirerek, iletişim biliminin ve özellikle de genel pratisyenlikte iletişim becerisinin önemini saptayan TTB GPE genel pratisyenleri, iletişim becerileri eğitimini GPE genel pratisyenlik meslek eğitiminin temel alanlarından birisi olarak belirlemiş ve "İletişim Becerileri Eğitimi Modülü" GPE'nin altı temel modülü arasında yer almıştır.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

İletişim Becerileri Eğitimi Modülü, 1998'de ilk tasarlandığında İletişim Becerileri ve Toplum Tanıma başlığıyla adlandırılmıştı. Amaç ve öğrenim hedeflerinin belirlendiği 5 – 8 Kasım 1998 tarihli ilk atölye çalışmasında modül temel modüller arasında yerini aldı (Ek 2, 3). Bu çalışmaya, Muharrem Baytemür, Suat Yalçınsoy, Mustafa Vatansever, Fatih Tapan, Necla Aytekin katıldılar.

İlk eğitici ekibin oluşturulmasından sonra, toplumu tanıma kavramı, epidemiyoloji modülü kapsamında değerlendirilerek, modülün adı "İletişim Becerileri" olarak değiştirildi. İletişim Becerileri Modülü'nün daha önce saptanan amaç ve öğrenim hedefleri gözden geçirilerek, gerekli düzenlemeler yapıldı. Daha sonra bu hedeflere uygun modüler tarzda bir kurs programı hazırlandı. İlk olarak İstanbul'da Enstitü'nün eğitimcisi olmaya istekli ve Eğitim Becerileri Kursu'nu tamamlamış olan, değişik illerden 20 kişiye bu program uygulandı. O günden bu yana çalışmalar sürmektedir. Bugüne dek GPE "İletişim Becerileri" eğitici kurslarında yer alan toplam katılımcı sayısı 222 kişidir. Eğitimlerin gerçekleştirildiği iller ve katılımcıların sayısı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. İletişim becerileri kursu düzenlenen iller ve katılımcı sayıları

Şehir	Tarih	Eğitimci sayısı	Katılımcı sayısı
İstanbul	12 - 15 Aralık 2000	4	20
Ankara	13 - 16 Mayıs 2001	4	23
Adana	27 Şubat - 2 Mart 2002	5	18
Diyarbakır	13 - 16 Mayıs 2002	7	21
İzmir	10 - 13 Kasım 2002	5	23
Samsun	13 - 16 Nisan 2003	6	18
Çorlu	1 - 4 Temmuz 2003	5	20
İstanbul	13 - 15 Haziran 2003	5	17
Antakya	8 - 11 Kasım 2003	6	17
Aydın	8 - 11 Ocak 2004	5	19
İstanbul	30 Haziran - 3 Temmuz 2005	5	12
Balıkesir	4 - 7 Haziran 2009	4	14
Toplam			222

İletişim modülü programı, her eğitimden sonra katılımcılarca ve eğiticilerce değerlendirilerek, gelen öneriler doğrultusunda yeniden yapılandırılmıştır. Ayrıca, katılımcılar arasından ekibe katkıda bulunacağı düşünülenler eğitimin sonunda eğitici ekibe katılmaya davet edilmiş, böylece iletişim becerileri modülünün ve eğitici ekibin gelişimi birbirine koşut olarak gerçekleşmiştir. İlk beş kursun sonunda, bu gelişim sürecinin tümünü gözden geçirme gereksinimi ile eğitici ekip kendi içinde bir günlük bir atölye çalışması gerçekleştirmiş ve modül sürecinin genel değerlendirmesini yapmıştır. Ekibin genişlemesini sağlamak için, farklı şehirlerde gerçekleştirilen eğitim programlarından sonra, katılımcılar arasından iletişim alanında kişisel birikimi olan ve eğitim ekibine katkı sağlayabileceği düşünülenler eğitici ekibe çağrılmışlar, bu katılımlarla birlikte ekip farklı bölgelerden eğiticilerle genişlerken, ekibin kişisel ve profesyonel çeşitliliği de artmıştır.

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen GPE Klinik Modüler Atölye Çalışması’nda, eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce’de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı İletişim Becerileri Modülü Çalışma Grubunda Dr. Özen Aşut ve Dr. Hüseyin Demirdizen görev almıştır (Ek 8, 9).

Eğitici ekibin gelişimi, düzenlenen kursların başlıca çıktıları arasında sayılmalıdır. Bu yaklaşım genel olarak tüm modüllerde geçerlidir. İletişim Becerileri Modülü’nün ise konusundan kaynaklanan bazı özellikleri ekibin gelişiminde önemli olmuştur. Öncelikle, İletişim Becerileri Modülü’nün ilk oluşturulması sırasında yararlanılan hazır bir başka program bulunmamaktaydı. Bu nedenle İletişim Becerileri Modülü, Genel Pratisyenlik Enstitüsü’nün ve pratisyen hekimlerin gereksinimleri doğrultusunda oluşturulan özgün bir program olmuştur. Bugüne kadar gerçekleştirilen eğitimlerde, bir yandan eğitim programı uygulanırken, her uygulamadan sonra Modül’de yeni düzenlemeler yapılmış ve yönergeler gözden geçirilmiştir.

Böylece, ekibe yeni katılan eğiticiler, kurs programında yer almanın yanı sıra, aynı zamanda modülün yeniden yapılandırılması işine de katılmışlardır. İkinci önemli nokta da, iletişim becerileri eğitiminin bugüne kadar üzerinde pek az hekimin deneyim sahibi olduğu bir alan olmasıdır. İletişim konusunun sağlık hizmetlerinde bu denli önem kazanması görece yeni bir olgudur. Teorik ve pratik bilgi birikimi sınırlıdır. Konuyu yalnızca “söylenileni anlama, söylediğini anlatabilme, hastayı ikna edebilme” düzleminde ele almak yeterli olsaydı, bu sınırlılık bir sorun oluşturmayabilirdi. Ancak, genel pratisyenliğin felsefesine ve toplumsal perspektiflere duyarlı bir iletişim yaklaşımını geliştirebilmek için konuyu pragmatik (yararlı) yaklaşımın ötesinde, derinlikli bir biçimde ele almak gerekliydi.

Eğitici ekipte yer alanların transaksyonel analiz, psikodrama, AIDS danışmanlarının eğitimi, aile planlaması danışmanlarının eğitimi, anne-baba eğitimi gibi çeşitli ekol ve uygulamalardan edindikleri iletişim bilgi ve deneyimlerinin bir araya gelmesi ile gereksinimlere uygun, nitelikli ve özgün bir programın geliştirilmesi olanaklı olmuştur. Bu özellikleri ile iletişim modülünün ve eğitici ekibinin gelişim süreci oldukça dinamik ve yaratıcı bir süreç olmuştur. Bunun doğal sonucu ise, sürecin yavaş işlemesidir.

MODÜL SORUMLULARI

Dr. Özen Aşut, Dr. Hüseyin Demirdizen, Dr. Tuğrul Erbaydar

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Tuğrul Erbaydar, Dr. Özen Aşut, Dr. Hüseyin Demirdizen, Dr. Adile Öniz Tınç, Dr. Hakan Şen, Dr. Derya Karakaya, Dr. Nevruz Gürçeğiz, Dr. Nilgün Arpacı, Dr. Hatice Birgün Uz, Dr. Perihan Etiz, Dr. Sürel Karabilgin, Dr. Beyza Kutay, Dr. Gülden Aykanat.

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

İletişim eğitimi programının sonunda programa katılan genel pratisyenlerin, eğitim ve hizmet aktivitelerini etkili biçimde yürütebilmeye yardımcı olacak iletişim bilgi ve becerilerini kazanmaları amaçlanmaktadır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Kursa katılan pratisyen hekimler bu kursun sonunda;

1. İletişim sürecinin temel bileşenlerini tanımlayabilmeli (Mesaj, kaynak, alıcı, iletişim kanalı, tek ve çift yönlü iletişim, sözlü ve sözsüz mesajlar);
2. İletişimde etkileşim yaklaşımını tanımalı (Ego durumları ve etkileşimleri konusunda bilgi kazanmalı);
3. İletişim engellerini ve etkilerini tanımalı;
4. Etkili iletişim yöntemleri konusunda bilgi ve beceri kazanmalı (Empati, güven, kabul mesajları, kültürler arası iletişim, geribildirim mesajları, soru sorma);
5. Etkin dinlemenin bileşenlerini tanımalı;
6. Etkin dinleme becerisi kazanmalı;
7. Hasta-hekim iletişimini geliştirmek üzere daha fazla kişisel farkındalık kazanmalı;
8. Profesyonel yardım ilişkisinin özelliklerini, yardım ve kurtarma ilişkilerini ayırt edebilmeli; (Yardım edenin gereksinimleri, bağımlılık ilişkisinin önlenmesi, güçlendirme)

9. Hasta - hekim iletişimde enstrümental ve afektif yaklaşımların özelliklerini ve işlevlerini tanımalı;
10. Sorun çözme basamaklarını bilmeli;
11. Hasta - hekim görüşmesini sorun çözme basamaklarını izleyerek yapılandırabil-meli;
12. Eğitim programı süresince kazanılan bilgi ve becerileri yapılandırılmış bir hasta - hekim görüşmesinin bileşenleri olarak bir arada kullanabilmelidir.

OTURUMLAR

1. İLETİŞİME GİRİŞ

Fotoğraf uygulaması

AMAÇ: İç dünyaları tanımak, iletişim kanalları açmak, farkındalık yaratmak.

2. İLETİŞİMDE TEMEL ÖGELER

2.1. İletişimde Süreç Yaklaşımı

AMAÇ: Bu bölümün sonunda katılımcılar, iletişimin önemi ve temel öğeleri konu-sunda bilgi sahibi olacaklardır.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ: Bölüm sonunda katılımcılar;

1. İletişimin tanımını yapabilecek,
2. İletişimin önemini açıklayabilecek,
3. İletişimin temel öğelerinin (kaynak, ileti, kanal, alıcı, geribildirim) özelliklerini açıklayabileceklerdir.

2.2. Sözlü - Sözsüz İletişim

AMAÇ: İletişim sürecinin temel bileşenlerinden sözlü ve sözsüz iletişimi tanıyıp ta-nımlayabilmektir.

2.3. Soru Türleri

AMAÇ: Bu bölümün sonunda katılımcılar iletişimde kullanılan soruların tipleri, özel-likleri ve işlevleri ile bu soru tiplerinin etkili kullanılışı konusunda bilgi ve beceri ka-zanacaklardır.

3. İLETİŞİMDE ETKİLEŞİM YAKLAŞIMI

AMAÇ: İletişimde etkileşim yaklaşımını tanımak (Ego durumları ve etkileşimleri konusunda bilgi kazanmak).

4. İLETİŞİM SÜRECİNİN BİLEŞENLERİ

4.1. Tek Yönlü ve Çift Yönlü İletişim

AMAÇ: Tek ve çift yönlü iletişimin farklarını, çift yönlü iletişimin önemini göstermek.

4.2. Basit Dile Çevirme

AMAÇ: Katılımcıların tıbbi-teknik sözcükleri hizmet almaya gelen kişilerin anlayabileceği basit / anlaşılır günlük dile çevirmelerine katkıda bulunmak.

5. KABUL İLETİLERİ

AMAÇ: Kabul iletileri konusunda bilgi ve beceri kazanmak.

6. İLETİŞİM ENGELLERİ

AMAÇ: Deneyim yoluyla iletişim engellerini öğrenme.

7. DADU UYGULAMASI (Simülasyon)

8. EMPATİ

AMAÇ: Empati ve sempati kavramlarını tanımlamak, farklarını açıklayabilmek ve uygulama becerisi kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Kendini karşıdakinin yerine koymak ve olaylara onun bakış açısından bakmaya, onun fenomenolojik alanını görmeye çalışmak (Her insan kendisini ve çevresini kendine özgü bir biçimde algılar),
2. Karşıdaki kişinin yalnızca düşüncelerini değil, duygularını da anlamak,
3. Onu anladığını belirtebilmek.

9. SORUN ÇÖZME / ETKİN DİNLEME

AMAÇ: Etkin dinleme becerisi kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Sorun çözme basamaklarını bilmek,
2. Etkin dinlemenin bileşenlerini tanımak,
3. Etkin dinleme becerisi kazanmak.

10. YARDIM İLİŞKİSİ

AMAÇ: Profesyonel yardım ilişkisinin özelliklerini, yardım ve kurtarma ilişkilerini ayırt edebilmek (yardım edenin gereksinimleri, bağımlılık ilişkisinin önlenmesi, güçlendirme).

11. HASTA - HEKİM İLETİŞİMİ

Enstrümental ve Afektif Hekim Davranışı Örnekleri

AMAÇ: Hasta-hekim iletişimini geliştirmek üzere kişisel farkındalık kazanmak,

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Hasta-hekim iletişimde enstrümental ve afektif yaklaşımların özelliklerini ve işlevlerini tanımak,
2. Hasta-hekim görüşmesini sorun çözme basamaklarını izleyerek yapılandırabilmek.

KATILIMCI SAYISI

Eğitici eğitimi kursları: 16 - 20 hekim

Geçiş dönemi alan eğitimi: 4 - 8 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına Üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Sunumlar,
2. Yazılı okuma materyali,
3. Grup çalışmaları,
4. Uygulamalı oturumlar,
5. Simülasyon,
6. Oyunlaştırma.

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

1- Kurs öncesi ve kurs ortası değerlendirmeleri

Soru formlarının kullanılmasıyla, katılımcıların genelde iletişim ve hasta - hekim iletişimine ilişkin kurs kapsamında yer alan konularla ilgili temel bilgileri değerlendirilmektedir. Kurs öncesinde ve sonuna yakın uygulanan soru formları birbirinden farklıdır. Kurs öncesi soru formunun uygulanması katılımcıların konuya odaklanmasını sağlamak ve grubun genel performansını ortaya çıkararak eğitime yol gösterici olmakta; kurs ortası soru formunun uygulanması da tüm konuların kısa gözden geçirilmesi anlamına gelmekte ve bir tür kurs özeti olmaktadır. Kurs sonu değerlendirme aynı zamanda bazı temel bilgilerin son kontrolüne ve yanlış anlamaların düzeltilmesine olanak sağlamak açısından yararlı olmaktadır.

Enstitü'nün genel ilkelerine göre, kurs ortası soru formunda % 85 doğru yanıt asgari başarı ölçütü olarak kabul edilmektedir.

2- Alt - modül değerlendirmeleri: Her sunum ya da uygulamadan sonra, bu programa ilişkin özgül geribildirimler istenmektedir. Katılımcıların, amaca uygunluk; içerik; yöntem; katılımın sağlanması; genel pratisyenlik eğitimine katkısı başlıklarında 1 - 5 arasında bir değerlendirme puanı vermeleri ve düşüncelerini yazılı olarak bildirmeleri istenmektedir. Her sunumun ortalaması, değerlendirme puanlarının dağılımı ve kurslar arası karşılaştırması yapılarak her günün sonunda tartışılmaktadır. Bu

geribildirimler sunumların geliştirilmesi ve yeniden yapılandırılması hakkında çok değerli veriler içermekte, ayrıca eğitici ekibe katılımcı grubun dinamikleri hakkında da önemli bilgi sağlamaktadır.

3- Gün sonu ve kurs sonu katılımcı değerlendirmeleri: Her günün sonunda katılımcıların güne ve kendilerine ilişkin değerlendirmeler yapmaları istenmekte; bu değerlendirmeler grup ortamında sözel olarak yapılırken, bir yandan da tahtaya yazılmaktadır. Gün sonu değerlendirmeler, katılımcıların her türlü olumlu ve olumsuz geribildirimlerini grup ortamında açıklaması üzerine kuruludur ve eğitimin içeriği, yöntemi, fiziksel koşulları ile ilgili olduğu kadar katılımcıların kişisel düzlemdeki olumlu ve olumsuz düşünce ve duygularının belirtilmesine açıktır. Grup dinamiği açısından son derece önemli olan bu değerlendirmeler, grupta nelerin yaşandığı hakkında eğiticilerin bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır. Ek olarak, özellikle olumsuz bir düşünce ya da duygu söz konusuysa, bunun grup ortamında açıklıkla ortaya konması, olumsuzluğun ertesi gün eğitimi etkileyecek bir sorun kaynağı olmasını önlemek açısından da son derece önemlidir. Son gün kursun tüm sunum ve uygulamaları bittikten sonra yapılan kurs sonu değerlendirmeler ise, daha çok programın bütünlüğüne ilişkin geribildirimleri alma fırsatını vermektedir. Katılımcıların programda eksik ya da gereksiz buldukları konularla ilgili geribildirimleri, kursun yeniden yapılandırılmasında etkili olmuştur.

4- Eğiticilerin gün sonu ve kurs sonu değerlendirmeleri: Her günün sonunda ve kursun bitiminden sonra eğitici ekip kendi içinde bir araya gelmekte ve gün boyunca birbirlerinin sunum ve uygulamaları sırasında aldıkları notlara ve katılımcıların değerlendirmelerine dayanarak birbirlerine geri bildirim vermektedirler. Gün sonu toplantıları her eğiticinin kendi sunum ve uygulamalarına ilişkin görüş almak açısından işlevli olmaktadır. Kursun planının gözden geçirilmesi, ertesi güne yönelik gereksinimlerin belirlenmesi ve programın yapılması, deneyim alışverişi, eğitim sürecinin getirdiği olumlu ve olumsuz duyguların paylaşılması ve ekibin kendi içinde yeniden bütünleşmesi bu toplantılarla gerçekleşmektedir.

5- Genel Pratisyen Eğitim Karnesi: Tüm modüllerde olduğu gibi, katılımcıların karnelerine eğiticiler tarafından kurs oturum performansları işlenmektedir.

MODÜL PROGRAMI**EĞİTİCİ EĞİTİMİ PROGRAMI**

1. GÜN	
9:15 - 9:45	Açılış ve tanışma
9:45 - 10:15	Katılımcı beklentilerinin alınması, kursun amaç ve öğrenim hedefleri, ortak kurallarımız
10:15 - 10:30	Kurs öncesi değerlendirme (Kurs Öncesi Soru Formu - KÖSF)
10:30 - 10:45	Ara
10:45 - 11:30	İletişime giriş ("Fotoğraflar"-uygulama)
11:30 - 12:00	İletişimde süreç yaklaşımı – 1
12:00 - 13:00	Öğle yemeği
13:00 - 13:15	Isınma
13:15 - 14:15	İletişimde süreç yaklaşımı - 2
14:15 - 14:30	Ara
14:30 - 15:15	"İletişimde temel öğeler"- Sözlü - sözsüz iletişim / beden dili
15:15 - 16:30	İletişimde etkileşim yaklaşımı - 1
16:30 - 16:45	Günün değerlendirilmesi
2. GÜN	
9:00 - 9:15	Isınma
9:15 - 10:45	"Dadu" (simülasyon)
10:45 - 11:00	Ara
11:00 - 12:00	İletişimde etkileşim yaklaşımı - 2
12:00 - 13:00	Öğle yemeği
13:00 - 13:15	Isınma
13:15-14:15	Kabul mesajları
14:15 - 14:30	Ara
14:30 - 15:15	İletişimde kullanılan sorular
15:15 - 16:15	Tek ve çift yönlü iletişim - Basit dile çevirme

16:15 - 16:30	Günün değerlendirilmesi
3.GÜN	
9:00 - 9:15	Isınma
9:15 - 10:15	İletişim engelleri
10:15 - 10:30	Ara
10:30 - 11:45	Empati
11:45 - 12:30	Geribildirim mesajları
12:30 - 13:30	Öğle yemeği
13:30 - 13:45	Isınma
13:45 - 14:30	Sorun çözme / Etkin dinleme - 1
14:30 - 14:45	Ara
14:45 - 16:15	Sorun çözme / Etkin dinleme - 2
16:15 - 16:30	Günün değerlendirilmesi
4. GÜN	
9:00 - 9:15	Isınma
9:15 - 10:45	Yardım ilişkisi
10:45 - 11:00	Ara
11:00 - 12.30	Hasta - hekim iletişimi
12:30 - 13:30	Öğle yemeği
13:30 - 14:00	Kurs sonu değerlendirmesi (Kurs ortası soru formu- KOSF)
14:00 - 15:15	Hasta – hekim iletişimi / uygulama
15:15 - 16:00	Ara
16:00 - 16:30	Kapanış

GEÇİŞ DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMI

Saat	Konu	Süre(dk)
1. GÜN		
9.45	Açılış	5
9.50	Tanışma	30
10.200	Beklentilerin alınması	10
10.30	Kursun amaç ve öğrenim hedefleri	10
10.40	Kursun programı	10
10.50	KÖSF	20
11.10	Ara	20
11.30	Günün programı	5
11.35	İletişimde temel kavramlar; mesaj alışverişi süreci (uygulama) [fotoğraflar], sunum ve tartışma)	45
12.20	Öğle yemeği	70
13.30	Isınma	15
13.45	Uygulama - tartışma: Sözsüz mesajlar	30
14.15	Uygulama - tartışma: Tek ve çift yönlü iletişim	30
14.45	Ara	20
15.05	Sunum: Geribildirim	45
15.50	Grup Çalışması: Hasta - hekim iletişimde mesaj alışverişi – sözsüz iletişim – mesajlar – geribildirim	20
16.10	Ara	20
16.30	Grup çalışması sonuçlarının sunumu ve tartışma	20
16.50	Günün değerlendirilmesi	10
2. GÜN		
9.15	Isınma	15
9.30	Günün programı	10
9.40	Olgu sunumu ve tartışma: Farklı hastalar karşısında hekim tutumu	60

10.40	Ara	20
11.00	Olgu sunumu (video) ve tartışma: Farklı hekim tutumları - 1	45
11.45	Olgu sunumu (video) ve tartışma: Farklı hekim tutumları - 2	30
12.15	Öğle yemeği	60
13.15	Isınma	10
13.25	Hasta- hekim iletişimde anlaşılır dil kullanımı	40
14.05	Hastaların iletişimde psikolojik gereksinimleri / kültürel farklılıklar	45
14.50	Ara	20
15.10	Empati: uygulama – tartışma – sunum	50
16.00	Etkin dinleme - 1: Sunum (Giriş)	15
16.15	Etkin Dinleme - 2: Uygulama - Tartışma	
17.15	Günün değerlendirilmesi	10
3. GÜN		
9.15	Isınma	15
9.30	Günün programı	5
9.35	Sorun çözme yaklaşımı - sunum	25
10.00	Ara	20
10.20	Hasta – hekim görüşmesinin yapılandırılması: Değerlendirme rehberinin incelenmesi / rol-play / tartışma	45
11.05	KOSF / KOSF tamamlama	30
11.35	Uygulama: Hasta-hekim görüşmesi	75
12.50	Günün değerlendirilmesi / Kursun değerlendirilmesi	30
	Kapanış	

YAPILAN EĞİTİMLER

1. “Eğitici eğitimleri” kapsamında, İstanbul’da yapılan tamamlama eğitimleri ile birinci dönem tamamlanmış ve toplam 12 eğitimde 222 eğitici yetiştirilmiştir.
2. “Geçiş dönemi eğitimleri” olarak Ankara da bir grup, İstanbul’da 5 eğitim grubunda hekimler İletişim Becerileri Modülü ile buluşturulmuştur.

TARİH VE YER

Toplam 20 ilde 2000-2009 arası eğitici eğitimleri, 2006 - 2011 geçiş dönemi alan eğitimleri Ankara ve İstanbul’da gerçekleştirilmiştir.

EĞİTİCİLER

Kurslara 4 - 7 arasında eğitici katılmıştır.

Eğiticiler: Tuğrul Erbaydar, Özen Aşut, Hüseyin Demirdizen, Adile Öniz Tınç, Hakan Şen, Derya Karakaya, Nevruz Gürceğiz, Nilgün Arpacı, Hatice Birgün Uz, Perihan Etiz, Sürel Karabilgin, Beyza Kutay, Gülden Aykanat

KATILIMCI SAYISI VE ÇALIŞTIĞI KURUM DAĞILIMI

Kurslara 12 ile 23 arasında pratisyen hekim katılmıştır. Katılımcılar arasında, sağlık ocağı hekimi, kurum hekimi, ikinci basamak ve acillerde çalışan pratisyen hekimler, aile hekimliği uzmanları yer almıştır.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

İletişim modülü her eğitimden sonra katılımcılarca ve eğiticilerce değerlendirilerek, gelen öneriler doğrultusunda geliştirilmiştir. Katılımcılar arasında ekibe katkıda bulunacağı düşünülenler eğitimin sonunda eğitici ekibe çağrılmıştır. Böylece modül ve eğitici ekip birlikte gelişmiştir. İlk beş kursun sonunda, eğitici ekibin kendi arasında gerçekleştirdiği bir günlük bir atölye çalışması modülün gelişimine katkıda bulunmuştur. Ayrıca tüm süreç boyunca, modül ekibi sürekli etkileşimde bulunarak programı olumlu yönde düzenlemek için çaba harcamıştır.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

Ankara'daki geçiş dönemi alan eğitiminde iletişim modül eğiticisinin yer alması, koordinatörlüğü üstlenmesi olumlu bir etmen olmuştur. Ankara'daki iletişim eğitimi sürecinde Sağlık Müdürlüğü'nün kısmi desteği ve katılımcılara izin verilmesi kolaylaştırıcı olmuştur.

İletişim bilgi ve becerileri alanında hekimlerde olan isteklilik, iletişim modülünün bir - iki konu dışında görece uygulama kolaylığı, eğiticilerin yetkinliği ve pratisyen hekimlerin deneyimleri, yaratılan güven ortamı diğer olumlu etmenler arasında sayılabilir.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Zorluklar:

1. Katılımcı grup üyelerinin zaman sorunları; zor ve yoğun çalışma koşulları; sağlıkta dönüşüm programının ilerlemesinin yarattığı belirsizlik, isteksizlik, moralsizlik, umutsuzluk ve mesleki kaygılar,
2. Özellikle 2005'te başlayıp 2010'da tamamlanan aile hekimliğine geçiş sürecinin yarattığı kargaşa,
3. Zoraki yol ayırımları sonucu meslek örgütünden ve ortamlarından kopuşlar, kırılganlıklar,
4. Meslek örgütünün özellikle periferde yeterli desteğinin alınamaması,
5. Yararlanılabilecek hazır başka bir program bulunmaması,
6. Alanda eğiticiler açısından deneyim eksikliği,
7. Teorik ve pratik bilgi birikiminin sınırlı olması,
8. Gönüllülük temelinde işleyen sürecin yavaş ilerlemesi önemli zorlukları oluşturdu.

Baş etme yolları:

1. Nesnel olarak, birinci basamak hekimlerinin çağdas ve kamusal sağlık hizmetine dayalı eğitim istek ve gereksinimlerinin ortaya konması,

2. Öznel olarak, eğitimcilerin ve bu işe gönül vermiş meslektaşlarımızın istek, çaba ve motivasyonlarının yarattığı enerjinin harekete geçirilmesi,
3. Meslek örgütünün desteğinin sağlanması,
4. Bilgi birikimi sağlayarak, pratisyen hekimlerin gereksinimleri doğrultusunda özgün bir program oluşturmak için çalışılması,
5. Etkileşimli ve dinamik bir ekip çalışmasının eğitim sürecine egemen kılınması,
6. Eğitici ekipte yer alanların farklı alanlarda edindikleri deneyimler baş etme yöntemleri arasında sayılabilir.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen hekimlik kongrelerinde gerek modülün, gerekse Maltepe eğitim grubu eğitim programının poster sunumları yapıldı. TTB GPE tanıtımları sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar gerçekleştirildi. Uzmanlık Eğitimi Kurultayında modülün sunumu yapıldı. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında modül de tanıtıldı. Aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında “Türkiye’de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi” tanıtımları içinde bu modül de yer aldı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’nde modül özeti yayımlandı. TTB yayını olan “Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller” kitabında yer aldı.

Modüllerin tanıtımı için en etkili yol daha çok eğitim yapılması ve deneyimlerin hekimlik ortamlarında paylaşılmasıdır. Eğitimlerin genel pratisyenlere ve genel pratiğe, hasta - hekim ilişkisine etkilerinin bilimsel çalışmalar yoluyla gösterilmesi, hekim kamuoyunu ve yöneticileri etkileme açısından gelecekte asıl tanıtım etkinliği olacaktır. Programın eğitime katılanların deneyimleri ve meslek pratiklerine etkilerini ortaya koyan örnekler ile sunulması yararlı olmaktadır.

ÖNERİLER

Ülkemizde 2012 yılı verilerine göre, yaklaşık 40 bin pratisyen hekim vardır. Pratisyen hekimler, yaklaşık 21 bini aile hekimliğinde, 5 bini özelde olmak üzere değişik birinci basamak alanlarında istihdam edilmişlerdir ve farklı işler yapmaktadırlar. Bu nedenle, görev kapsamı ve hastayla olan ilişki biçimleri de oldukça değişiklik göstermektedir. Genel hasta - hekim iletişiminin yanı sıra, aile hekimliği - AH, TSM he-

kimleri, VSD hekimleri, işyeri hekimleri, 112 aciller gibi alan uygulamalarında özgün özellikler dikkate alınarak, program farklı biçimlerde geliştirilmelidir.

Bu bağlamda, iletişim becerileri modülü eğitici genel pratisyenlerinin, eğitici eğitimi programını ve alanda uygulanacak programı, önceki çalışmalardan yararlanarak geliştirmesi ve son biçimine getirmesi, öncelikli çalışma hedefi olarak önümüzde durmaktadır. Bunun için, iletişim becerileri modülüne katılmış olan eğitici genel pratisyenlerden istekli olanların tümü, bu programın tartışılıp geliştirilmesi için düzenlenecek bir veya iki günlük geniş katılımlı bir atölye çalışmasına çağrılmalıdır. Bu çalışmada alan eğitimi uygulamış eğitim koordinatörleri de yer almalıdır.

İletişim Becerileri Eğitiminin Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarında Uygulanması ve Yaygınlaşması

Eğitici eğitimleri, genel pratisyenlik eğitici olarak yetiştirilen pratisyen hekimlerin eğitim ve hizmet aktivitelerini daha etkili biçimde yürütmelerine yöneliktir. Bu eğitime katılan eğitici kadronun hem kendi eğitimcilik becerilerinin desteklenmesi, hem de hizmet sürecinde hasta-hekim iletişimine yönelik bir yaklaşım kazanmaları hedeflenmiştir. Ancak eğitim programına katılan eğitici genel pratisyenlerin, kendilerinin de alanda iletişim eğitim programını düzenleme konusunda ciddi sorunları vardır. Pek çoğunun başlangıçtaki motivasyonlarında önemli değişimler olmuştur.

Düzenlenecek atölye çalışmasında, alan eğitimiyle ilgili eksik olan eğitim materyali, yönergeler ve uygulamaya ilişkin diğer tamamlayıcı bilgiler geliştirilebilir. Geçiş döneminde alanda uygulanacak kısa programı alan eğitici genel pratisyenler, gereksinimlere bağlı olarak bunu başka eğitim programlarına entegre ederek, ayrı bir eğitim olarak ya da özgün koşullara uyarlayarak kullanabilmelidirler. Program, doğrudan doğruya hastalarla hekimlerin ve diğer sağlık personelinin iletişimi üzerine odaklanan, dolayısıyla hedefleri daha dar ve süresi daha kısa bir eğitim programı olarak geliştirilmelidir.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ BİRİNCİ BASAMAKTA BİLGİSAYAR KULLANIMI MODÜLÜ

Hakan ŞEN

A. Hisar ALTUNOL

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı eğitim modülünün oluşturulma ve yayılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü 1998 yılında kurulduktan sonra mesleki eğitim müfredatını belirlemek üzere iki ana atölye çalışması yapılmıştır.

Genel Pratisyenlik Enstitüsü Meslek Eğitimi temel modüllerinden birisi olan Bilgisayar Modülü, 12 - 13 Haziran 1999'da yapılan ikinci atölye çalışmasında belirlenen gereksinimler sonucu temel modüller arasına alınmıştır (Ek 2). Bu atölye çalışması grubunda Tacettin İnandı, Mustafa Vatansver, Hakan Şen ve Musa Uğur görev almıştır. Aynı çalışma sırasında yürütülen tartışmalar sonucunda modülün amaç ve öğrenim hedefleri belirlenmiştir. Kursun hazırlıkları, ekibe katılan Şamih Demli ve Hakan Şen tarafından beş ay boyunca yürütülen çalışmalar sonucunda tamamlanmış, kurs programı oluşturulmuş ve ders notları yazılmıştır.

İlk beş kursun sonunda 10 - 11 Ağustos 2002'de İzmir Tabip Odasında Hakan Şen, Şamih Demli, A. Hisar Altınol, Ümit Kağan Arpacı, Hasan Değirmenci, Aylin Sena Beliner bir atölye çalışması gerçekleştirmiş; eşdeğerlik ölçütleri tartışılmış, uygulama yönergeleri geliştirilmiştir.

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen çalıştayda eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti paylaşılmış ve geribildirimler alınmıştır (Ek 4, 5).

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğitimcileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce’de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı Modülü Çalışma Grubunda Dr. Hakan Şen ve Dr. A. Hisar Altunol görev almıştır (Ek 8, 9).

Kuşadası’nda yapılan ilk kursa; Hakan Şen ve Şamih Demli’nin yanı sıra, kursun eğitim becerileri yöntemlerine uygun sürdürülmesini sağlamak üzere Şanda Çalı ve Özlem Sarıkaya da eğitici olarak katılmıştır. İkinci eğitim olan Ankara Kursu’na ilk kursta eğitici adayı olarak belirlenen A. Hisar Altunol, üçüncü kurs olan Adana Kursu’na Ankara kursunda eğitici adayı olarak belirlenen Ümit Kağan Arpacı ve Hasan Değirmenci’nin yanı sıra ilk kursta eğitici adayı olarak belirlenen Mehmet Özen, Diyarbakır Kursu’nda, Adana Kursu’nda eğitici adayı olarak belirlenen Hayati Çakır, Samsun’da Aylın Sena Beliner, Emel Demir, Tufan Yaşkış, Lüleburgaz’da Arif Süer ekibe katılmıştır.

Yapılan 12 kurs sonucu gelinen noktada; Şamih Demli (10), Hakan Şen (11), Ümit Kağan Arpacı (8), Hasan Değirmenci (8), Hisar Altunol (9), Aylın Sena Beliner (5), Emel Demir (4), Hayati Çakır (3), Tufan Yaşkış (1), Mehmet Özen (1), Arif Süer (1) kurslarda eğitici olarak yer aldılar (Tablo 1).

Tablo 1. Birinci basamakta bilgisayar kullanımı kurslarına ilişkin bilgiler

İl	Tarih	Eğiticiler	Katılımcı Sayısı
Kuşadası / Aydın	22 - 26 Kasım 2000	Hakan Şen, Şamih Demli, Şanda Çalı, Özlem Sarıkaya	20
Ankara	2 - 6 Temmuz 2001	Hakan Şen, Şamih Demli, Hisar Altunol	20
Adana	16 - 20 Ocak 2002	Hakan Şen, Şamih Demli, Hisar Altunol, Ümit Kağan Arpacı, Hasan Değirmenci, Mehmet Özen	20
Diyarbakır	3 - 7 Nisan 2002	Hakan Şen, Şamih Demli, Ümit Kağan Arpacı, Hayati Çakır	20
İzmir	5 - 9 Ağustos 2002	Hakan Şen, Şamih Demli, Ümit Kağan Arpacı, Hayati Çakır, Hasan Değirmenci	20
Samsun	1 - 5 Şubat 2003	Hakan Şen, Şamih Demli, Ümit Kağan Arpacı, Hasan Değirmenci, Aylin Sena Beliner, Emel Demir, Tufan Yaşkış	19
Lüleburgaz / Kırklareli	5 - 9 Mart 2003	Hakan Şen, Şamih Demli, Ümit Kağan Arpacı, Hasan Değirmenci, Aylin Sena Beliner, Emel Demir, Arif Süer	20
Ege İlleri	5 - 9 Ağustos 2003	Hakan Şen, Şamih Demli, Hisar Altunol, Ümit Kağan Arpacı, Hasan Değirmenci, Aylin Sena Beliner, Serdar Özdemir	19
Güney İlleri	28 Şubat - 3 Mart 2004	Hakan Şen, Şamih Demli, Hisar Altunol, Ümit Kağan Arpacı, Hasan Değirmenci, Aylin Sena Beliner	22

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Hakan Şen

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Hakan Şen, Dr. Şamih Demli, Dr. A. Hisar Altınol, Dr. Ümit Kağan Arpacı, Dr. Hasan Değirmenci, Dr. Aylin Sena Beliner

MODÜL EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda katılımcıların, birinci basamak sağlık hizmetlerinde bilgisayar kullanımı konusunda bilgi, beceri ve tutum kazanmaları amaçlanmıştır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Bilgisayar teknolojileri ve bilgisayarın sağlık alanında ve genel kullanımı konusunda bilgi kazanmak,
2. Bilgisayarın çalışma prensibi konusunda bilgi kazanmak,
3. Bilgisayar donanımı (anakart, sürücüler, CD-ROM, monitör, vb) konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
4. Bilgisayar işletim sistemleri hakkında bilgi ve Windows tabanlı işletim sistemleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
5. Kelime işlemciler hakkında bilgi ve Word programında bilgi ve beceri kazanmak,
6. Veri kayıt ve işleme programları hakkında bilgi, Excel programında bilgi ve beceri kazanmak,
7. PowerPoint programı ile eğitim materyali ve sunu hazırlamada bilgi ve beceri kazanmak,
8. İnternet hakkında bilgi ve Internet Explorer, Outlook Express, e-posta konularında bilgi ve beceri kazanmak,
9. Yardımcı araçlar, veri saklama ve donanım güvenliği konularında bilgi ve beceri kazanmak,
10. Birlikte çalıştığı ekibin üyelerine danışmanlık verebilmek,

11. Mesleki pratiği ilgili bilgi işlem teknolojisindeki yenilikleri izleme tutumunu kazanmak,
12. Bilgisayar kullanımı ile ilgili etik ve yasal uygulamalar konusunda bilgi kazanmak.
13. Birinci basamakta kullanılan hasta kayıt programlarını kullanabilmek; bu programlarda veri kaydı, gönderimi, analizleri yapabilme; dönemseller sonuçları alabilme bilgi ve becerisi kazanmak; bu programların temel özelliklerini bilmek.

OTURUMLAR

I. BİLGİSAYARA GİRİŞ VE DONANIM

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların bilgisayar teknolojisi ve donanımı konusunda bilgi, beceri ve tutum sahibi olması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Bilgisayarı tanımlayacak,
2. Bilgisayar teknolojisinin tarihçesini özetleyecek,
3. Bilgi işlem kavramını açıklayacak, bilgisayar işlemlerini sayacak,
4. Bilgisayarın yapısını ve çalışma prensibini açıklayacak,
5. Bilgisayar donanımını sayacak, tanımlayacak ve kullanacak,
6. Bilgisayar kullanımında dikkat edilmesi gereken hususları sayacak,
7. Kullanıcı sağlığı yönünden dikkat edilmesi gerekenleri sayacak,
8. Bilgisayar kullanımı ile ilgili etik ve yasal uygulamaları özetleyecektir.

II. İŞLETİM SİSTEMLERİ

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların bilgisayar işletim sistemleri hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Yazılım kavramını ve çeşitlerini tanımlayacak, belirli amaçlara yönelik olarak hazırlanmış programları sayacak,
2. İşletim sistemini tanımlayacak, görevlerini sayacaktır.

III. WINDOWS İŞLETİM SİSTEMİ

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların Windows tabanlı işletim sistemleri konusunda bilgi ve beceri kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Windows işletim sisteminin genel özelliklerini sayacak ve açıklayacak,
2. Windows'ta kullanılan terimleri sayacak, gösterecek ve uygulayacak,
3. Windows'un bileşenlerini tanımlayacak, düzenleyecek ve gösterecek,
4. Windows tabanlı programların kurulumu konusunda bilgi ve beceri sahibi olacak,
5. Windows'ta fare işlevlerini sayacak ve kullanacak,
6. Masaüstünü tanımlayacak ve masaüstü işlemlerini yapacak,
7. Başlat menüsünün bileşenlerini sayacak, işlevlerini tanımlayacak ve kullanacak,
8. Denetim masası bileşenlerini sayacak, özelliklerini tanımlayacak ve uygulayacak,
9. Sürücülerini sayacak ve kullanım özelliklerini tanımlayacak,
10. Dosya ve klasör oluşturacak ve düzenleyecektir.

IV. WORD KELİME İŞLEM PROGRAMI

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların kelime işlemciler hakkında bilgi ve Word programı konusunda bilgi, beceri ve tutum kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Kelime işlem programını tanımlayacak,
2. Word ekranını açacak, açıklayacak ve düzenleyecek,
3. Menü ve pencereleri sayacak, işlevlerini açıklayacak ve kullanacak,
4. Word'de belge ve tablo hazırlayacak,
5. Belge içine nesne ekleyecek ve düzenleyecek,
6. Birinci basamakta kullanılan yazışma örneklerini hazırlayacaktır.

V. EXCEL VERİ TABANI PROGRAMI

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların veri kayıt ve işleme programları hakkında bilgi, Excel programı konusunda bilgi ve beceri kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Veri, veri kayıt ve veri işleme kavramlarını tanımlayacak,
2. Excel ekranını açacak, açıklayacak ve düzenleyecek,
3. Menü ve pencereleri sayacak, işlevlerini açıklayacak ve kullanacak,
4. Excel içinde belge, tablo ve grafik hazırlayacak,
5. Birinci basamakta kullanılan tablo ve grafik örneklerini hazırlayacaktır.

VI. POWERPOINT PROGRAMI

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların PowerPoint programı ile eğitim materyali ve sunu hazırlamada bilgi ve beceri kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. PowerPoint programını tanımlayacak,
2. PowerPoint ekranını açacak, açıklayacak ve düzenleyecek,
3. Menü ve pencereleri sayacak, işlevlerini açıklayacak ve kullanacak,
4. PowerPoint ile eğitim materyali ve sunum hazırlayacak,
5. Hazırlanan sunumu gösterecektir.

VII. İNTERNET, INTERNET EXPLORER, E-POSTA, OUTLOOK EXPRESS

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların İnternet hakkında bilgi ve İnternet Explorer, Outlook Express, e-posta konularında bilgi ve beceri kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. İnternet'i tanımlayacak, tarihçesini özetleyecek,
2. İnternet adresleme sistemlerini sayacak ve açıklayacak,
3. İnternet protokollerini sayacak,

4. Internet Explorer menü ve pencerelerini sayacak, işlevlerini açıklayacak ve kullanacak,
5. İnternet arama motorlarını sayacak ve kullanacak,
6. Veri donanım güvenliğini açıklayacak ve uygulayacak,
7. Web üzerinde elektronik posta oluşturacak, dosya ekleyecek, gönderecek ve gelen postaları okuyacak,
8. Outlook Express programını tanımlayacak, menü ve pencerelerini sayacak, işlevlerini açıklayacak, Outlook Express'te elektronik posta oluşturacak, dosya ekleyecek, gönderecek ve gelen postaları okuyacak,
9. "Genel Pratisyenlik" Elektronik Haberleşme Grubu'nu kullanacaktır.

VIII. YARDIMCI ARAÇLAR

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların sıkıştırma ve virüs tarama programları hakkında bilgi, beceri ve tutum kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Sıkıştırma programlarının özelliklerini sayacak ve kullanacak,
2. Virüs tarama programlarını kullanacaktır.

IX. ETİK VE YASAL KONULAR

Amaç: Bu oturumun sonunda katılımcıların bilgisayar kullanımı ile ilgili etik ve yasal uygulamalar konusunda bilgi kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Bilgisayar kullanımı ile ilgili etik konularda bilgi kazanacak,
2. Bilgisayar kullanımı ile ilgili yasal uygulamalar hakkında bilgi edinecek,
3. Veri güvenliği ile ilgili alınacak önlemler ve yedekleme – şifreleme konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır.

X. BİRİNCİ BASAMAKTA KULLANILACAK VERİ KAYIT VE İŞLEME AKTARMA PROGRAMLARI

Amaç: Bu oturum sonunda katılımcılar birinci basamakta veri kaydı, analizi ve aktarımı için kendisine sunulan programlar için olması gereken temel özellikler konusunda bilgi sahibi olacaklar ve bu programların istenen özellikleri taşıyıp taşımadığını değerlendirebileceklerdir.

1. Hasta ve sağlıklı kişilerden elde edilen verilerin kaydı,
2. Verilerin güvenliğinin sağlanması,
3. Dönemsel verilerin toplanması işlenmesi ve aktarılması,
4. Özel gruplar / işlemlere ait verilerin analizleri ve raporlama.

EĞİTİM YERİ

Yeterli sayıda bilgisayar bulunan laboratuvarlar (Daha önce tanımlanmış donanım ve yazılımlara sahip).

KATILIMCI SAYISI

18 – 20 hekim.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitici olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

Her kursun sonunda yapılan değerlendirme sırasında gruptan en az iki kişinin eğitici ekibine alınacağı belirtilerek, gönüllüler kaydedilmekte, ayrıca eğiticilerin uygun gördüğü kişi(ler) gruba bildirilerek; açık ve demokratik bir yolla eğitici adayları belirlenmektedir. Bu kursta eğitici olmak için, GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitici olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici ölçütlerinin yanı sıra orta düzeyde bilgisayar becerisine sahip olmak gerekmektedir.

Usta eğitici olmak için; bireysel farklılıklar olmakla birlikte üç kursa eğitici olarak katılma ölçütü kabul edilmiştir. Bu modülün eğitimcilerinin hedefi, her yeni eğitimcinin kendi bölgesinde standart materyali kullanarak bu kursu verebilecek düzeye ulaşmasıdır.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,
2. Grup çalışması,
3. Demonstrasyon – Koçluk.

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı Ders Notları (Şamih Demli, Hakan Şen)
2. Beceri Değerlendirme Rehberi
3. Word – Excel – Powerpoint Grup Çalışmaları Eğitici ve Katılımcı Yönergeleri
4. Word Grup Çalışması hazırlık materyali Excel Birinci Basamak Sağlık Kurumları 6 aylık – yıllık istatistik formları (ETF Çeteleme Formu, 15-49 Yaş Kadın Aile Planlaması Yöntemi Kullanımı Çeteleme Formu, Sosyal Güvenlik Çeteleme Formu, Öğrenim Durumu Çeteleme Formu vb.)
5. Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı Kursu Hazırlık Listesi
6. Bilgisayar Teknik Hazırlık Doğrulama Listesi.
7. Kurs sırasında uyulması gereken kurallar
8. Gün Sorumlusu Görevleri Yönergesi
9. Teknik Sorumlu Görevleri Yönergesi
10. Flipchart tahtası, yazı tahtası, data projektör, bilgisayar

DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

1. Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde katılımcının önceki eğitim deneyimleri ve becerileri hakkında kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte katılımcı, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirilmelidir.

Eğitim Programı:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. Alıştırma / Ödev kağıtlarının incelenmesi.

Katılımcılar

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

KURS PROGRAMI

1. GÜN	
09:35-09:45	Tanışma
09:45-09:50	Günün Programı
09:55-10:05	Beklentiler
10:05-10:10	Amaç ve Öğrenim Hedefleri, Kurs Programının Tanıtımı
10:10-10:21	Kurs Öncesi Soru Formu (KOSF)
10:21-10:35	Grup Performansının Değerlendirilmesi
10:35-10:53	Ara
10:53-11:00	Bilgisayar Teknolojisi Giriş - Tarihçe
11:00-12:00	Bilgisayar Donanımı
12:00-13:25	Ara
12:25-12:49	Bilgisayar İşletim Sistemi
12:49-13:07	Windows ve Masaüstü Tanıtımı
13:07-14:15	Öğle Arası
14:15-15:30	Windows (Devam)
15:30-15:55	Ara
15:55-11:35	Windows (Devam)

17:35-17:45	Günün Değerlendirilmesi
2. GÜN	
09:12-09:28	Isınma, Günü Programı
09:28-10:30	Word Programına Giriş
10:30-10:45	Ara
10:45-12:10	Word İle Yazı Yazma, Sunum
12:10-13:30	Uygulama
12:30-13:30	Ara
13:30-14:30	Öğle Arası
14:15-14:30	Isınma
14:30-15:40	Word'de Belge İşleme
15:40:-15:53	Ara
16:45-17:30	Belge İşlemi (Devam) Word Tablo Yapma
17:30-17:45	Günün Değerlendirilmesi
3. GÜN	
09:00-09:15	Isınma Günü Programı
09:15-10:15	Excel Programına Giriş
10:15-10:30	Ara
10:30-12:00	Hücre İşlemlerini Tanıma / Kullanma Sunum - Uygulama Örnek Tablo Oluşturma
12:00-13:00	Öğle Arası
13:00-13:15	Isınma
13:15-14:15	Örnek Tablo İşlemleri
14:15-14:30	Ara
14:30-16:00	Veri Tabloları Oluşturma, Formül ve Süz İşlemleri
16:00-16:15	Ara
16:15-16:45	Grafik yapma

16:45-18:00	Grup Çalışması
18:00-18:15	Günün Değerlendirilmesi
4. GÜN	
09:15-09:30	Isınma Günü Programı
09:30-10:00	İnternet, Temel Kavramlar
10:00-10:30	Explorer Programının Kullanımı
10:30-10:45	Ara
10:45-11:15	İnternette Arama, Medline
11:15-12:15	Elektronik Posta
12:15-13:15	Öğle Arası
13:15-13:30	Isınma
13:30-14:45	Uygulama (yahoo'da mail alma, e-gruba üye olma)
14:45-15:00	Kurs Ortası Soru Formu
15:00-15:30	KOSF Değerlendirme
15:30-15:45	Ara
15:45-17:00	Power Point Kullanım, Sunu Hazırlama
17:00-18:00	Grup Çalışmaları
18:00-18:30	Günün Değerlendirilmesi
5-GÜN	
09:00-09:15	Isınma, Günü Programı
09:15-10:15	Veri Kayıt İşleme Analiz ve Aktarma Programları
10:15-12:45	Veri İşleme, Dönemsel Raporlar, Aktarım, Güvenlik
12:45-13:15	Ara
13:15-15:30	Beceri Değerlendirme
15:30-16:30	Kurs Değerlendirilmesi ve Kapanış

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen hekimlik kongrelerinde gerek Eğitici Eğitimi Modülü, gerekse “İzmir Alan Deneyimi”ne ait bildiriler poster olarak sunuldu. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar gerçekleştirildi. Uzmanlık Eğitimi Kurultayı’nda sunumu yapıldı. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında modül tanıtımı yer aldı. Aile hekimliği / Genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında “Türkiye’de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi” tanıtımı sırasında modül hakkında bilgilendirme de yer aldı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’nde modül özeti yayımlandı. Modül, TTB yayını olan “Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller” kitabında yer aldı. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ BİRİNCİ BASAMAKTA SAĞLIK YÖNETİMİ MODÜLÜ

Naciye DEMİREL

İbrahim PADIR

Selma OKKAOĞLU MUTLU

Zerrin KURŞUN

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi eğitim modülünün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

TTB GPE kuruluş çalışmalarının 1996 - 98 döneminde tamamlanması ve TTB GPE'nin 5 Kasım 1998'de kuruluşundan sonra Türkiye'de genel pratisyenlik meslek eğitimi müfredat programı oluşturmak amacıyla atölye çalışmalarına başlandı. Pratisyen, uzman, akademisyen yüzlerce meslektaşımızın katkı ve katılımıyla düzenlenen bu çalışmaların sonucunda, genel pratisyenlik meslek eğitimi müfredat programının 5 temel (1. Genel Pratisyenliğim Felsefesi ve Temel Özellikleri, 2. Birinci Basamakta Epidemiyoloji ve Araştırma, 3. Birinci Basamakta Eğitim Becerileri, 4. Birinci Basamakta İletişim Becerileri, 5. Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi) ve 11 klinik (1. Çevre Sağlığı, 2. Ruh Sağlığı, 3. Laboratuvar, 4. Adli Tıp, 5. Bulaşıcı Hastalıklar, 6. Acil Tıp, 7. Küçük Cerrahi, 8. Çocuk Sağlığı, 9. Üreme Sağlığı, 10. Kronik Hastalıklar, 11. Risk Grupları) modülden oluşmasına karar verildi (Ek 1, 2, 3, 4). Daha sonra temel modüller altına (Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı eklenerek), klinik modüller 12'ye (Risk Grupları yerine Çocuk Sağlığı, Çalışanların Sağlığı ve Geriatri eklenerek) çıkarıldı (Ek 5, 6). Atölye çalışmalarında yapılan tartışmaların ışığında, o güne kadar genel pratisyenlik meslek eğitimi konusundaki birikimler ve diğer tıp disiplinlerinin mesleki eğitim programlarının gösterdiği gibi, genel pratisyenlik disiplinin eğiticileri de kendi içinden yetiştirilecekti. Müfredat programının oluşturulmasının ardından, eğiticilerin yetiştirilmesi için "Eğitici Eğitimi Kursları" düzenlenmesi benimsendi.

Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri, daha önceden böyle bir çalışmanın yapılacağı kendilerine bildirilen, bu konuda katkıları beklenen ve ağırlığını pratisyen hekimlerin oluşturduğu bir grup hekimin katılımıyla "Temel Modüller Atölye Çalışması"nda 5 - 8 Kasım 1998 yılında oluşturuldu. Bu atölye çalışmasında tüm temel modül katılımcıları, öncelikle yarım gün birlikte tartışma yürüttü.

Daha sonra grup beşe bölündü:

1. Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri,
2. Birinci Basamakta Epidemiyoloji ve Araştırma,
3. Birinci Basamakta Eğitim Becerileri,
4. Birinci Basamakta İletişim Becerileri,
5. Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi

Bu başlıklar altında küçük grup çalışmalarıyla 2 gün boyunca eğitim programlarının ayrıntıları, amaç ve öğrenim hedefleri belirlendi. Tüm küçük grupların çalışmaları tekrar birlikte tartışılarak, her grup diğer grupların katkılarını ve değişiklik önerilerini alarak metinlere son biçimini verdi.

Eğitici eğitimleri sırasında meslekte deneyimli pratisyenlerin de katkılarıyla her bir temel modül eğitim programı giderek geliştirilip güncellendi. En son 22 – 23 Şubat 2014 tarihlerinde Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı'nda, Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Modülü çalışma grubunda Dr. Naciye Demirel, Dr. İbrahim Padır, Dr. Selma Okkaoğlu Mutlu ve Dr. Zerrin Kurşun görev aldı (Ek 8, 9).

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

5 - 8 Kasım 1998 tarihlerinde Ankara'da yapılan TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller Atölye Çalışması'nda modülün amaç ve öğrenim hedefleri belirlendi. Böylece TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü'nün yükselmesinde temel olacak bir yapı taşı daha konmuş oldu. Bundan sonra modülün inşa sürecine geçildi. Modülün, bu amaç ve hedefler doğrultusunda oluşturulması çalışmaları TTB GPE Yönetim Kurulu adına sorumluluk alan Hamdi Aytekin ve ardından Niyazi Çakmak ile sürdürüldü. Daha sonra Şanda Çalı kursun sorumluluğunu yükledi.

EĞİTİM PROGRAMININ YAPILANDIRILMASI

Önce Uludağ Üniversitesi Halk Sağlığı AD'den Hamdi Aytekin ilk atölye çalışmasında katkı verdi. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD'den Şanda Çalı, Nadi Bakırcı, Dilşad Cebeci ve Sağlık Eğitim Fakültesi'nden Mithat Kıyak ilk eğitim ekibi ni oluşturdu. Birinci kursun İstanbul'da düzenlenmesi planlandı. Kurs öncesi yoğun bir hazırlık dönemi geçirildi. Kursun amaç ve öğrenim hedefleri daha önce yapılan atölye çalışmasında belirlenmişti; fakat çok kapsamlıydı. Kursun hem kapsamlı, hem de katılımcıların pratik gereksinimlerine yanıt verecek kadar ayrıntılı olması gerekiyordu. Sağlık yönetiminin genel ilkelerini vermenin yanında, ülkemizin sağlık sistemi içinde birinci basamakta çalışan hekimlerin karşılaştığı sorunları çözümleme kapasitelerini artırmak amaçlanıyordu.

İlk kursun ilk gününde sağlık yönetiminin ilkeleri anlatılırken yoğun katılım ve tartışma ortamı vardı. Her konunun her ayrıntısına katılımcıların itirazları söz konusuydu. Oyunlaştırma olan derslerde grup kendini daha iyi hissediyordu. Yine de oturumlar sonunda tek bir doğruya ulaşamamak grubu rahatsız ediyordu. Çünkü klinik uygulamalardaki gibi tek bir akış şeması yoktu.

Her ne kadar sağlık yönetiminin sosyal bir bilim olması nedeniyle fen bilimlerindeki kadar kesin sonuçlar çıkarılamasa da, uygulamalar için daha tutarlı ve kesin bilgiler derlenebilmeliydi. Kurs programında yararlanılan kaynaklar çoğunlukla yabancıydı, Türkçe kaynakların çoğu da onların derlemesiydi. Bu kaynakların ışığında ulusal sağlık sistemine uygun düzenlemeler yapılmalıydı. Ülkemiz koşullarına özgü derleme yapmak, sonuç çıkarmak gerekiyordu. Kurs bu tartışmalarla sona erdi.

İlk kursun ardından modülün TTB GPE Yönetim Kurulu adına sorumluluğunu Naciye Demirel devraldı. İlk kursta yardımcı eğitici olarak görev alan Sema İlhan Akalın daha sonra asıl eğitici kadrosuna girdi. Ankara kursu geri bildirimler doğrultusunda en çok değiştirilen ve yeniden yapılandırılan kurs oldu. Her kursta yeni katılımcılar ve eğitimcilerle birlikte program da gelişti.

Bugüne kadarki süreçte eğitici ekibin ortak emeği ile Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Temel Modülü master dosyası ayrıntılı olarak yapılandırılmış olarak hazır duruma geldi; kaynak kitabın hazırlık çalışmaları ise halen sürmektedir.

MODÜL SORUMLULARI

Dr. Naciye Demirel, Dr. İbrahim Padır

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP: Dr. Hamdi Aytekin, Dr. Şanda Çalı, Dr. Nadi Bakırcı, Dr. Dilşad Save, Dr. Sema Akalın İlhan, Dr. Mithat Kıyak, Dr. Naciye Demirel, Dr. Alper Büyükakkuş, Dr. Nevruz Gürceğiz, Dr. Filiz G. Kurtoğlu, Dr. Havva Özden, Dr. Yalçın Ertaş, Dr. Mehmet Özen, Dr. Alfert Sağdıç, Dr. Mustafa Esim, Dr. Zeynep Gürışık, Dr. Arif Süer

YAPILAN EĞİTİCİ EĞİTİMİ KURSLARI

	Kursun tarihi	Kursun yeri	Kursa katılan katılımcı sayısı	Kursa katılan eğitici sayısı	Kursa katılan yeni eğitici sayısı
1	27-31 Ocak 2001	İstanbul (11 il)	21	5	1
2	4-8 Ağustos 2001	Ankara (3 il)	16	8	4
3	3-7 Kasım 2001	Diyarbakır (2 il)	21	7	1
4	23-27 Ocak 2002	Adana (3 il)	20	7	1
5	2-6 Mart 2002	Samsun (1 il)	19	6	1
6	18-22 Aralık 2002	Edirne (4 il)	17	6	3
7	21-25 Şubat 2003	İstanbul (1 il)	17	5	0
8	12-16 Nisan 2003	İzmir (4 il)	17	5	1
9	28.2 – 3.3.2004	Uşak (4 il)	16	6	0
10	22-26 Mayıs 2004	Gaziantep (5 il)	15	4	1
11	18-22 Ocak 2006	İstanbul (9 il)	13	4	0
		9 ilde (25 il)	192 katılımcı	4 - 8 eğitici	13 yeni eğitici

EĞİTİCİLER:

İlk Eğiticiler: Hamdi Aytekin, Şanda Çalı, Nadi Bakırcı, Dilşad Cebeci, Mithat Kıyak, Sema İlhan Akalın

Eğitici seçimi: Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Modülü eğitici grubu tarafından TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü'ne eğitici olmak için başvuranların arasından yapılmaktadır.

Yeni eğitimcilerin seçimi için modül eğitici grubu tarafından değerlendirmeye alınan özellikler: İsteklilik / gönüllülük, üretkenlik, ekip çalışmasına yatkınlık, süreklilik, kurslara tam süreli katılabilme, yılda en az üç kursa katılabilme.

Bu özelliklere sahip pratisyen hekimler arasından; sağlık ocağı ya da sağlık grup başkanlığında çalışmak, epidemiyoloji almış olmak belirlemede tercih / öncelik oluşturmaktadır.

Bugüne kadar yapılan kurslarda en az bir kez yardımcı eğitici olarak yer alanlar: Sema İlhan Akalın, Naciye Demirel, Havva Özden, Yalçın Ertaş, Mehmet Özen, Alper Büyükkakuş, Zeynep Gürışık, Filiz G. Kurtoğlu, Nevruz Gürceğiz, Arif Süer, Alfert Sağdıç, Mustafa Esim

Yeni eğitici adaptasyonu: Yeni eğiticiye bir oturumun sorumluluğu verilir. Kaynaklar gösterilir, var olanlar verilir. Eğitici oturumunun sunum planı ve eğitim materyallerini hazırlar. Bu süreçte belirlenmiş deneyimli bir eğitici, yardımcı eğiticiye, destekleyici, gereksinim duyduğunda yardımcı, danışman tutum izleyerek koçluk yapar. Bir kursta en fazla iki yeni eğitici yer alır.

Modül eğitici ekibi: Nadi Bakırcı (Temel Eğitici), Dilşad Cebeci (Temel Eğitici), Sema İlhan Akalın, Naciye Demirel, Alper Büyükkakuş, Nevruz Gürceğiz, Havva Özden, Yalçın Ertaş, Mehmet Özen, Alfert Sağdıç, Mustafa Esim

DEĞERLENDİRME:

18 – 20 Şubat 2003'te İstanbul'da yapılan Eğitimciler Atölye Çalışması'nda, Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Modülü'nde geline noktanın ayrıntılı değerlendirmesi yapılmıştır.

Olumlu bulunanlar: Kurslara tam zamanlı katılım, hazırlama ve uygulama sırasında iyi bir görev paylaşımı, süreklilik (hazırlık → uygulama → değerlendirme →

hazırlık), geliştirici bir süreç izleme, ilkelerimiz ve söylediklerimizle yaptıklarımızın uyumlu olması, hazır bir model olmamasına rağmen; kurslar sırasında ve kurslar arasındaki süreçte iyi değerlendirmeler, iletişim, eşgüdüm ve çalışmalarla iyi yapılandırılmış bir modül oluşturulmuş durumdadır.

Geliştirilmesi gerekenler: Sağlık mevzuatı oturumunun genişletilebilmesi, kurs sonrasında katılımcıların değerlendirilmesi.

Yapılması planlanmış, sürmekte olan çalışmalar: Kurs öncesi; katılımcı bilgilerinin eğiticilere ulaştırılması, kurs özetinin katılımcılara ulaştırılması, Eğiticiler İçin Kurs Notları, Kaynak kitap, katılımcıların kurs sonrası dönemde değerlendirilmesine yönelik eğitim yöntem ve araçlarının oluşturulması, eğitimin sürekliliğinin sağlanması.

18 –20 Şubat 2003 İstanbul’da yapılan Eğiticiler Atölye Çalışması ardından tamamlanan çalışmalar: Kurs öncesinde katılımcı bilgilerinin eğiticilere ulaştırılması, kurs özetinin katılımcılara ulaştırılması. Eğitiler İçin Kurs Notları.

18 –20 Şubat 2003 İstanbul’da yapılan Eğiticiler Atölye Çalışması ardından henüz tamamlanamayan çalışmalar: Kaynak kitap, katılımcıların kurs sonrası dönemde değerlendirilmesine yönelik eğitim yöntem ve araçlarının oluşturulması, eğitimin sürekliliğinin sağlanması.

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN TANIMI

Bu modül, katılımcılara birinci basamak sağlık hizmetlerinde gerekli temel yönetim bilgilerini sağlamayı amaçlayan beş günlük bir eğitim programıdır.

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler; birinci basamak sağlık hizmetlerinde gerekli temel yönetim bilgi, becerisi ve tutum kazanacaklar ve KOSF’da % 80 başarı gerçekleştireceklerdir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu kursun sonunda genel pratisyenler;

1. Ulusal sağlık sisteminin bileşenlerini sayabilecek,
2. Dünyadaki sağlık sistemlerinin tarihsel gelişimi konusunda bilgi edinecek,
3. Türkiye’de uygulanan sağlık politikaları ve var olan sağlık sistemi konusunda bilgi kazanacak,
4. Örgüt kavramı konusunda bilgi kazanacak,
5. Türkiye’de sağlık örgütlenmesi konusunda bilgi kazanacak,
6. Sağlık hizmetleri ile ilgili temel kavramlar konusunda bilgi kazanacak,
7. Sağlık yönetiminin özellikleri konusunda bilgi kazanacak,
8. Sağlık yönetiminde planlama konusunda bilgi ve beceri kazanacak,
9. Ekip çalışmasının dinamikleri konusunda bilgi kazanacak,
10. Ekip içinde karar verme süreçleri ve şekilleri konusunda bilgi kazanacak,
11. Liderlik konusunda bilgi kazanacak,
12. Sağlıkta personel yönetimi, zaman yönetimi, stres yönetimi ve motivasyon konularında bilgi kazanacak,
13. Sağlıkta kaynak dağılımı konusunda bilgi ve beceri kazanacak,
14. Sağlık mevzuatı konusunda bilgi kazanacak,
15. Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri konusunda bilgi kazanacaklardır.

KATILIMCI SAYISI

14 -20 hekim.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Olgu çalışması
2. Rehberli uygulama
3. Tartışma
4. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile destekli sınıf dersi
5. Oyunlaştırma (role play)
6. Oyun

EĞİTİM GEREÇLERİ

Basılı eğitim gereçleri:

1. Eğitimciler için kurs el kitabı
2. Alıştırma, ödev kağıtları
3. Olgu çalışmaları
4. Öğrenim rehberleri ve değerlendirme rehberleri
5. Kaynak kitaplar (Shonick W. Health Planning. In: Last (ed): Maxcy-Rosenau Public Health and Preventive Medicine. 12 ed. Norwalk, Conn: Appleton-Century-Crofts;1986; Kreitner R, Kınıckı A. Organizational Behavior. United States of America: R.R.Donnely & Sons Company; 1989; Güler Ç, Çobanoğlu Z. Sağlık Mevzuatı. Ankara: Güneş Kitabevi;1997; WHO. On Being in Charge . A guidelines for middle-level management in Primary Health Care. Geneva:WHO; 1988; Banerji D. Primary Health Care: Selective or comprehensive. World Health Forum 1984; 5: 312-15; Öztekin Z., Saat Z. Sağlık Hizmetlerinde Denetim. Ankara: S.S.Y.B. Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü; 1987; Öztekin Z, Eren N. Sağlık Ocağı Yönetimi. Ankara: Palme Yayınları; 1996; Hayran O, Sur H. Sağlık Hizmetleri El Kitabı. İstanbul: Yüce Yayıncılık; 1998; Eren N. Köy İlçe ve İllerde Sağlık Yönetimi ve Mevzuatı. İstanbul: Beta Yayıncılık; 1984; Toplum ve Hekim. 1994: 9 (64 - 65); T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Türkiye Sağlık Reformu,

Sağlıkta Mega Proje. Ankara: 1992; T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlık 21, 21. Yüzyılda Herkes İçin Sağlık. Ankara:2000; Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü. Avrupa Sağlık Reformu. Mevcut Stratejilerin Değerlendirilmesi. Ankara:1998; Vaughan, JP, Marrow RH. Bölge Sağlık Yönetiminde Epidemiyoloji El Kitabı. Ankara: Hacettepe Ü. Tıp F. Halk Sağlığı AD; 1990; Eren N, Sağlık Hizmetlerinde Yönetim. Ankara: Hatiboğlu; 1989; National Health Systems of the World. New York: Oxford University Press; 1993;).

Okuma materyalleri, Eğitici notları (Yönetimle ilgili temel kavramlar - Dilşad Cebeci; Örgüt kuramları ve yönetime giriş - Yalçın Ertaş; Dünyadaki sağlık sistemi modellerinin tarihi gelişimi - Nadi Bakırcı; Türkiye’de uygulanan sağlık politikaları ve mevcut sağlık sistemi - Mithat Kıyak, Dilşad Cebeci; Sağlık yönetimi ile ilgili temel kavramlar – Dilşad Cebeci; Sağlık yönetiminin ilkeleri – Dilşad Cebeci, Naciye Demirel; Yönetim ve planlama - Dilşad Cebeci, Naciye Demirel; Ekip çalışmasının dinamikleri - Nadi Bakırcı, Havva Özden; Ekip içinde karar verme süreçleri ve şekilleri - Nadi Bakırcı, Mehmet Özen, Alper Büyükakkuş; Liderlik - Sema İlhan Akalın; Sağlıkta kaynak yönetiminin ilkeleri - Dilşad Cebeci; Kaynak yönetimi – Mithat Kıyak; Zaman ve stres yönetimi, motivasyon - Sema İlhan Akalın; Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri - Nadi Bakırcı, Alper Büyükakkuş; Sağlık mevzuatı – Mithat Kıyak, Yalçın Ertaş)

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

1. Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte katılımcı, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir.

Katılımcılar

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. Alıştırma / Ödev kağıtlarının incelenmesi.

Eğitim Programı

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)
3. Kurs öncesi soru formu (KÖSF)
4. Kurs ortası soru formu (KOSF)
5. Eğitim / değerlendirme rehberi
6. Oturum değerlendirme formu
7. Günün değerlendirilmesi (sözlü)
8. Kursun değerlendirilmesi (sözlü ve yapılandırılmış form ile)

EĞİTİM SÜRESİ

Beş gün

TARİHİ

Bölge tabip odası pratisyen hekim komisyonu / bölge eğitim koordinatörleri kurulunun ve kurs eğitici ekibinin ortaklaşa uygun olarak saptadığı, hafta sonu günlerini de içine alacak şekilde beş günlük tarihi belirlenir. TTB GPE onayı ile eğitim tarihi kesinleşir.

EĞİTİCİ SAYISI

4 – 6 Eğitici

MODÜL PROGRAMI**EĞİTİCİ EĞİTİMİ PROGRAMI**

	ÖĞLEDEN ÖNCE	ÖĞLEDEN SONRA
1.GÜN	Beklentiler, kursun amaç ve öğrenim hedefleri, Kurs programı, Dünyada sağlık sistemi	Türkiye’de sağlık politikaları ve sağlık örgütlenmesi, Sağlık hizmetlerinde temel kavramlar
2.GÜN	Örgüt kavramı ve sağlık yönetimine giriş, Yönetimin özellikleri, Yönetim ve planlama	Yönetim ve planlama – uygulama
3.GÜN	Ekip çalışmasının dinamikleri, Karar verme süreçleri	Liderlik
4.GÜN	Zaman yönetimi - stres yönetimi- motivasyon, KOSF ve değerlendirmesi	Sağlık hizmetlerinde kaynak dağılımı
5.GÜN	Sağlık mevzuatı Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri Kursun değerlendirilmesi	

ÖRNEK SUNUM PLANI:

KONU	YÖNTEM	NOTLAR	SÜRE	MATERYAL
Liderlik nedir?	Beyin fırtınası	Kelime: liderlik	5 dk	Flipchart
Liderliğin özellikleri	Sunum, soru cevap	Liderlik neden gereklidir, Liderlik tanımı Özellikleri nelerdir İşlevleri nelerdir?	15 dk.	Asetat , flipchart
Liderlik tipleri	Rol play Otoriter, paylaşımçı ve demokratik liderler	Nasıl bir liderdi ? Özellikleri ne ? Avantaj ve dezavantajları, olumlu olumsuz yönleri	5’er kişilik 3 grup Hazırlık 20 dk 5’er dk gösterim, 5’er dk tartışma Toplam 70 dk.	Flipchart

GENEL PRATİSYENLİK MESLEK EĞİTİMİ BİRİNCİ BASAMAKTA SAĞLIK YÖNETİMİ ALAN EĞİTİMİ PROGRAMI

Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Modülü Alan Eğitimi Programı'nın hazırlanması amacıyla 25 - 26 Aralık 2003 tarihinde İstanbul'da modülün altı eğiticisinin katıldığı bir atölye çalışması düzenlendi ve program oluşturuldu.

TANIM

Bu program, birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan pratisyen hekimlerin gereksinim duydukları temel yönetim bilgilerini sağlar.

AMAÇ

Bu eğitim programının sonunda pratisyen hekimler; birinci basamak sağlık hizmetleri için gerekli temel yönetim bilgisi, becerisi ve tutumu kazanacaklardır.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Ulusal sağlık sisteminin bileşenlerini sayabilecek,
2. Dünyadaki sağlık sistemlerinin tarihi gelişimi konusunda bilgi kazanacak,
3. Türkiye'de uygulanan sağlık politikaları ve var olan sağlık sistemi konusunda bilgi edinecek,
4. Örgüt kavramı konusunda bilgi kazanacak,
5. Türkiye'de sağlık örgütlenmesi konusunda bilgi sahibi olacak,
6. Sağlık hizmetleri ve yönetimi ile ilgili temel kavramlar konusunda bilgi kazanacak,
7. Sağlık yönetiminin özelliklerini sayabilecek,
8. Sağlık yönetiminde planlama konusunda bilgi ve beceri kazanacak,
9. Ekip çalışması konusunda bilgi edinecek,
10. Ekip içinde karar verme süreçleri ve şekilleri konusunda bilgi kazanacak,
11. Liderlik konusunda bilgi edinecek,
12. Sağlıkta personel yönetimi ve motivasyon, zaman yönetimi ve stres yönetimi konularında bilgi kazanacak,

13. Sağlıkta kaynak kullanımı konusunda bilgi sahibi olacak,
14. Çalıştığı kuruluştaki ve bölgede sağlık kaynaklarının kullanımını değerlendirme ve çözümleme yapma becerisi kazanacak,
15. Sağlık mevzuatı ve mevzuatın kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanacak,
16. Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri konusunda bilgi kazanacaklardır.
17. KOSF'da % 85, edinilmesi gereken becerilerde %100 başarı gerçekleştireceklerdir.

KATILIMCI SAYISI:

4 - 5 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Olgu çalışması
2. Rehberli uygulama
3. Tartışma
4. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile destekli sınıf dersi
5. Probleme dayalı öğrenme (PDÖ) yöntemleri (7 basamak)
6. Senaryo
7. Problem tanımlama-analiz etme
8. Beyin fırtınası
9. Bilgi toplama

10. Tartışma
11. Simülasyon
12. Bireyselleştirilmiş eğitim

EĞİTİM GEREÇLERİ

Basılı eğitim gereçleri: Katılımcılar için okuma materyalleri, Eğitimciler için kurs el kitabı, Alıştırma, ödev kağıtları, Olgu çalışmaları, Öğrenim rehberleri ve değerlendirme rehberleri, Kaynak kitaplar, Eğitim CD'leri

Yansıtımlı eğitim gereçleri: Tepegöz ve saydamlar, Ekran üzerine yansıtımlı bilgisayar metinleri

Yansıtımlı olmayan eğitim gereçleri: Kağıt tahtası, Posterler, Yazı tahtası

Görsel işitsel araçlar: Video, DVD

DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

1. Kurs öncesi soru formu (KÖSF)
2. Kurs ortası soru formu (KOSF)
3. Değerlendirme rehberleri
4. Oturum değerlendirme formu
5. Günün değerlendirilmesi
6. Kursun değerlendirilmesi

EĞİTİM SÜRESİ

Katılımcıların koşullarına göre ayıracakları 20 günlük sürede 12,5 saat birlikte çalışma, 12,5 saat bireysel çalışma şeklinde yürütülecektir. Toplam 25 saat.

TARİHİ

Bölge Tabip Odası Pratisyen Hekim Komisyonu ve Bölge Eğitim Koordinatörleri Kurulunun ortaklaşa uygun olarak saptadığı, hafta sonu günlerini de içine alacak şekilde 20 günlük süre belirlenir. TTB GPE onayı ile kurs tarihi kesinleşir.

GEÇİŞ DÖNEMİ ALAN EĞİTİMİ PROGRAMI

Birim	Konu	Süre (dk.)		
1	Açılış	5		
	Tanışma	5		
	Günün programı	5		
	Beklentilerin alınması	10		
	Kursun amaç ve öğrenim hedefleri	10		
	Program ve takvimlendirme	5		
	KÖSF ve performans çizelgesi	30		
	Ulusal sağlık sistemi ve bileşenleri	60		
	Günün değerlendirilmesi	5		
	2	Günün programı	2	
Türkiye’de sağlık politikaları ve sağlık sistemi		60		
Türkiye’de sağlık örgütlenmesi		15		
Sağlık hizmetleri ve yönetiminde temel kavramlar		10		
Günün değerlendirilmesi		5		
<i>Bilgi toplama - bireysel çalışma: Sağlık hizmetleri ve yönetiminde temel kavramlar</i>		60		
3	Günün programı	2		
	Hazırlıkların sunumu ve tartışma: Türkiye’de Sağlık Örgütlenmesi	20		
	Hazırlıkların sunumu ve tartışma: Sağlık hizmetleri, yönetiminde temel kavramlar	40		
	Örgüt kavramı ve yönetime giriş	20		
	Yönetim ve planlama	25		
	Günün değerlendirilmesi	5		
4	Günün programı	2		
	Yönetim ve planlama (uygulama)	200		
	Günün değerlendirilmesi	5		

5	Günün programı	2		
	Probleme dayalı öğrenim (PDÖ) yöntemini tanıtılması	30		
	Ekip çalışması	30		
	Karar verme	30		
	Günün değerlendirilmesi	5		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Ekip çalışması</i>	60		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Karar verme</i>	60		
6	Günün programı	2		
	Raporlandırma: Ekip çalışması	30		
	Raporlandırma: Karar verme	30		
	Liderlik	60		
	Günün değerlendirilmesi	5		
	<i>Öz değerlendirme: Liderlik</i>	15		
7	Günün programı	2		
	Personel yönetimi ve motivasyon	30		
	Zaman yönetimi	30		
	Stres yönetimi	30		
	Günün değerlendirilmesi	5		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Personel yönetimi ve motivasyon</i>	60		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Zaman yönetimi</i>	60		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Stres yönetimi</i>	60		
8	Günün programı	2		
	Raporlandırma: Personel yönetimi ve motivasyon	30		
	Raporlandırma: Zaman yönetimi	30		
	Raporlandırma: Stres yönetimi	30		
	Günün değerlendirilmesi	5		
9	Günün programı	2		

	Sağlık hizmetlerinde kaynak kullanımı	15		
	Sağlık mevzuatı	15		
	Günün değerlendirilmesi	5		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Sağlık hizmetlerinde kaynak kullanımı</i>	60		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Sağlık mevzuatı</i>	60		
10	Günün programı	2		
	Hazırlıkların sunumu ve tartışma: Sağlık hizmetlerinde kaynak kullanımı	90		
	Hazırlıkların sunumu ve tartışma: Sağlık mevzuatı	60		
	Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri	30		
	Günün değerlendirilmesi	5		
	<i>Bilgi toplama-bireysel çalışma: Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri</i>	60		
11	Günün programı	2		
	Raporlandırma: Afetlerde sağlık yönetiminin ilkeleri	30		
	KOSF	20		
	KOSF Değerlendirme ve performans çizelgesi	15		
	Günün değerlendirilmesi	2		
	Kursun değerlendirilmesi	30		
12	Günün programı	2		
	TAMAMLAMA EĞİTİMİ	90		
	KOSF tekrar	20		
	KOSF Değerlendirme	15		
			saat	dk.
	TOPLAM (tamamlama hariç)	1.902	31	42
	Grup eğitimi (tamamlama hariç)	1.287	21	27
	Bireyselleşmiş eğitim (tamamlama hariç)	615	10	15

MODÜL PROGRAMI

1. BİRİM

Açılış: Kurs tanımı içerikli bilgilendirme yapılarak açılış gerçekleşir. Süre: 5 dakika (dk)

Tanışma: Eğitim programında yer alan katılımcı ve eğitimcilerin tanışması sağlanır. (Örnek yöntem: "İsim öyküsü".) Süre: 5 dk.

Günün programı: Yazılı program dağıtılır ve aktarılır. Süre: 5 dk.

Beklentilerin Alınması: Katılımcıların bireysel ve grup olarak beklentileri alınır. Süre:10 dk.

Eğitim Programının Amaç ve Öğrenim Hedefleri: Amaç ve öğrenim hedefleri yazılı olarak dağıtılır ve grupta okunur. Grup ile birlikte, hedeflerle katılımcı beklentileri karşılaştırılır. Kursun amaç ve öğrenim hedefleri dışında kalan beklenti varsa belirtilir, kurs hedefleri içine alınarak programda yer verilip verilemeyeceği ya da TTB-Genel Pratisyenlik Enstitüsü Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi Programı kapsamında beklentiye karşılayacak başka bir bölüm bulunup bulunmadığı hakkında bilgi verilir. Süre:10 dk.

TTB GPE Genel Pratisyenlik Meslek (Alan) Eğitimi Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Eğitim Programının (Kursunun) Tanıtımı ve Takvimlendirme: Eğitim koordinatörü tarafından, tarihlendirilmemiş şekilde hazırlanmış **Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi Eğitim (Kurs) Programı** katılımcılara dağıtılır. Ayrıntılı açıklaması yapılarak sunulur ve değerlendirilir. Her bir birim için katılımcılar birlikte takvimlendirme yaparlar. Birim birim takvimlendirme suretiyle grup olarak en fazla bir ay içinde bitirebilecekleri şekilde tarihlendirilmiş eğitim (kurs) programını oluştururlar. Süre:5 dk.

Kurs Öncesi Soru Formu (KÖSF) ve Performans Çizelgesi: Katılımcılara doğru / yanlış tipi sorulardan oluşan KÖSF dağıtılarak yanıtlamaları istenir. Katılımcılarca yanıtlandıktan sonra formlar toplanır. Eğitim koordinatörü tarafından KÖSF soruları tek tek okunarak yanıtlanır. Performans çizelgesi çıkarılır ve birlikte değerlendirilir. Süre: 30 dk.

Ulusal Sağlık Sistemi ve Bileşenleri:

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, Türkiye’de sağlık hizmetlerinin örgütlenmesi hakkında bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Ulusal sağlık sistemlerinin bileşenlerini (alt sistemlerini) öğrenecek,
2. Ulusal sağlık sistemlerinin oluşmasındaki dinamikleri öğrenecek,
3. Dünyadaki sağlık sistemlerinin sınıflandırılmasını öğrenecek,
4. Dünyadaki sağlık sistemlerinin ve politikalarının gelişim sürecini öğrenecek,
5. Alma-Ata Deklarasyonu, Ljubljana Charter’i, Ottawa Bildirgesi, “Sağlık 21” hakkında bilgi edineceklerdir.

Yöntem: Beyin fırtınası, GİA destekli sınıf dersi, tartışma. Süre: 60 dk.

2. BİRİM

Türkiye’de Sağlık Politikaları ve Sağlık Sistemi

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, Türkiye’de uygulanan sağlık politikaları hakkında bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Türkiye’de 1920-1937, 1938-1960 ve sonrası dönemlerde uygulanan sağlık politikalarındaki farklılıkları karşılaştırabilecek,
- 2- Yatay ve dikey örgütlenme modellerini tanımlayabilecek,
- 3- Sağlık hizmetlerinde sosyalizasyonun dayandığı ana ilkeleri sayabilecek,
- 4- Yakın dönemde izlenen sağlık politikalarını irdeleyebileceklerdir.

Yöntem: Bireyselleştirilmiş eğitim (okuma, notlar alma), Grup çalışması (Soru hazırlama), Soru-yanıt, Tartışma, Özet.(1960 öncesi-sonrası politikaların farkları, Sosyalleşirmenin ilkelerini sayma) Süre: 60 dk.

Türkiye’de Sağlık Örgütlenmesi

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, Türkiye’de sağlık hizmetlerinin örgütlenmesi hakkında bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Türkiye’de Sağlık Bakanlığı’nın merkez ve taşra teşkilatını sayabilecek,
- 2- Sağlık Bakanlığı’nın merkez ve taşra teşkilatlarının görevleri hakkında bilgi sahibi olacaktır.

Yöntem: GİA destekli sınıf dersi, yerinde eğitim Süre: 15 dk. (sınıf dersi) Süre: 60 dk. (bireysel çalışma - yerinde eğitim)

Sağlık Hizmetlerinde ve Yönetiminde Temel Kavramlar - 1

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar sağlık hizmetleri ve yönetimi ile ilgili temel kavramlar hakkında bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Sağlık hizmetlerinin özelliklerini tanımlayabilecek,
2. Sağlık hizmetlerindeki temel kavramlar hakkında bilgi edineceklerdir.

Yöntem: Yazılı kaynak sağlama, egzersiz soruları doğrultusunda bireysel çalışma, tartışma. Süre: 10 dk. Sınıf dersi, Süre: 60 dk. (Bireysel çalışma-yerinde eğitim)

3. BİRİM

Hazırlıkların Sunumu ve Tartışma:

Türkiye’de Sağlık Örgütlenmesi_Süre: 20 dk

Temel Kavramlar: Süre: 40 dk

Örgüt Kavramı ve Yönetime Giriş

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda genel pratisyenler, örgüt kavramı ve örgütün bir işlevi olarak yönetim bilimi anlayışları ve tarihsel gelişimi konusunda bilgi kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Örgüt kavramını tanımlayabilecek,
2. Örgütün bileşenlerini söyleyebilecek,
3. Örgütlenme anlayışlarını kavrayabilecek ,

4. Yönetimin tanımını yapabilecek,
5. Yönetim biliminin tarihsel gelişimini gözlemleyebilecektir.

Yöntem: GİA destekli sınıf dersi Süre: 20 dk. (sınıf dersi)

Yönetim ve Planlama

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, yönetimin özellikleri ve planlama hakkında bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Yönetimin kapsamı (bileşenleri) hakkında bilgi edinecek,
2. Yönetimin döngüsel sürecini tanımlayabilecek,
3. Yönetimde farklı anlayışlar ve çağdaş eğilimleri söyleyebilecek,
4. Çağdaş bir yöneticinin özelliklerini sıralayabilecek,
5. Yönetim döngüsü içinde planlamanın yerini ve önemini kavrayacak,
6. Planlamanın özelliklerini bilecek,
7. Planlamanın aşamalarını sayabilecek,
8. Yönetimde değerlendirme süreçleri hakkında bilgi edineceklerdir.

Yöntem: Soru - yanıt, Tartışma, GİA destekli sınıf dersi. Süre: 25 dk. (sınıf dersi)

4. BİRİM

Yönetim ve Planlama (Uygulama)

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar sağlık hizmetlerinde bölgesel planlama yapma becerisi kazanacaklardır.

Yöntem: Rehberli uygulama, Süre: 200 dk (sınıf uygulaması)

5. BİRİM

Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) Yönteminin Tanıtımı

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, probleme dayalı öğrenimin yetişkin eğitimindeki yerini tanımlayabilecek ve uygulayabileceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Probleme dayalı öğrenimin tanımını ve gerekliliğini açıklayabilecek.
- 2- Probleme dayalı öğrenimin aşamalarını sayabilecek,
- 3- Öğrenme süreçlerinde probleme dayalı öğrenimi uygulayabileceklerdir.

Yöntem: 7 basamak yöntemi tanıtılacak ve katılımcılara basılı doküman verilecek.

Süre: 30 dk

Ekip Çalışması

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, ekip çalışması ile ilgili bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Ekip çalışmasının tanımı ve gerekliliği ile ilgili bilgi edinecek,
- 2- Ekip oluşturma ile ilgili bilgi kazanacak,
- 3- Ekip çalışmasındaki roller hakkında bilgi sahibi olacaklardır.

Yöntem: PDÖ. Süre: 30 dk (1-5 basamaklar). Süre: 60 dk (bilgi toplama-bireysel çalışma)

Karar Verme

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, ekip olarak karar verme süreçlerinin özellikleri hakkında bilgi kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Karar verme süreçlerinin temel özelliklerinin bir yaşantı üzerinden tartışarak farkına varacak,
- 2- Karar vermenin biçimlerini öğreneceklerdir.

Yöntem: PDÖ Süre: 30 dk (1-5 basamaklar). Süre: 60 dk (bilgi toplama-bireysel çalışma)

6. BİRİM

Raporlandırma (7. Adım)

Ekip Çalışması Süre: 30 dk

Karar Verme Süre: 30 dk

Liderlik

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar, liderlik konusunda bilgi edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Liderlik tanımı ve özelliklerini sayabilecek,
2. Farklı liderlik türlerinin olumlu ve olumsuz yanlarını söyleyebilecek,
3. Göreve ve kişiye yönelik liderlik anlayışı anlamında öz değerlendirme yapacaktır.

Yöntem: Soru - yanıt, GİS destekli sınıf dersi, Video gösterimi ve tartışma. Süre: 60 dk

7. BİRİM

Personel Yönetimi ve Motivasyon

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda katılımcılar; personel yönetimi ve motivasyon konusunda bilgi kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Kaynak yönetiminin kapsamında olan personel yönetiminin esasları, değerlendirme, zor durumlarla baş etme yöntemleri hakkında bilgi edinecekler,
- 2- Motivasyonun anlamını ve yönetimle ilişkisini açıklayabilecek,
- 3- İnsanları motive etmek için neler yapmak gerektiğini sayabileceklerdir.

Yöntem: PDÖ. Süre: 30 dk (1-5 basamaklar). Süre: 60 dk (bilgi toplama-bireysel çalışma)

Zaman Yönetimi

Oturumun amacı:

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Zamanı etkin kullanmanın önündeki engelleri sayabilecek,
- 2- Bu engellere karşı önlemler almanın yollarını açıklayabileceklerdir.

Yöntem: PDÖ. Süre: 30 dk (1-5 basamaklar). Süre: 60 dk (bilgi toplama-bireysel çalışma)

Stres Yönetimi

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Stresin tanımını, bedende yol açtığı değişiklikleri açıklayabilecek,
- 2- İş ortamındaki stresörleri ve başa çıkma yollarını sayabileceklerdir.

Yöntem: PDÖ Süre: 30 dk (1-5 basamaklar). Süre: 60 dk (bilgi toplama-bireysel çalışma)

8. BİRİM

Raporlandırma (7. Adım)

Personel Yönetimi Süre: 30 dk:

Zaman Yönetimi Süre: 30 dk

Stres Yönetimi Süre: 30 dk

9. BİRİM

Sağlık Hizmetlerinde Kaynak Kullanımı

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda genel pratisyenler; sağlıkta kaynak kullanımını konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Sağlıkta kaynak dağılımının özelliklerini inceleyebilecek,
- 2- Sağlıkta kaynak dağılımını etkileyen faktörleri tanımlayabileceklerdir.

Yöntem: Soru - yanıt, GİS destekli sınıf dersi, bireysel çalışma. Süre: 15 dk (Sınıf dersi)

Süre: 240 dk (bireysel çalışma-yerinde)

Sağlık Mevzuatı

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda genel pratisyenler, sağlık mevzuatı hakkında genel bir bilgi sahibi olacak ve sağlık mevzuatının nasıl kullanılacağını öğreneceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

- 1- Hukukun kaynaklarını tanıyacak, birbirleriyle ilişkilerini öğgenecek,
- 2- Sağlık mevzuatını oluşturan öğeleri tanıyacak, nasıl ulaşılabileceğini kavrayacak,
- 3- Sağlık mevzuatı üzerinde genel bir değerlendirme yapabilecek,
- 4- Sağlık hizmetlerinde karşılaşılan sorunları var olan mevzuatı kullanarak çözme becerisi kazanacaklardır.

Yöntem: GİS destekli sınıf dersi, olgu çalışması, bireysel çalışma, tartışma. Süre: 15 dk (sınıf dersi).Süre: 60 dk (bireysel çalışma-yerinde çalışma)

10. BİRİM

Sağlık Hizmetlerinde Kaynak Kullanımı Hazırlıklarının Sunumu ve Tartışma

Süre: 90 dk

Sağlık Mevzuatı Hazırlıklarının Sunumu ve Tartışma Süre: 60 dk

Afetlerde Sağlık Yönetiminin İlkeleri

Oturumun amacı: Bu oturumun sonunda genel pratisyenler; afetlerin yarattığı etkileri değerlendirebilmek ve etkili bir kontrol sağlayabilmek için afetlerde sağlık yönetimine ilişkin gerekli bilgileri edineceklerdir.

Öğrenim hedefleri: Katılımcılar,

- 1- Afetin tanımı ve türleri hakkında bilgi edinecek,
- 2- Afetin yarattığı halk sağlığı sorunlarının neler olduğunu öğrenecek,
- 3- Afetten önce, afet sırasında ve afet sonrasında etkin bir sağlık yönetiminin adımlarının nasıl oluşturulduğuna ilişkin bilgi edineceklerdir.

Yöntem: PDÖ. Süre: 30 dk (1-5 basamaklar). Süre: 60 dk (bilgi toplama-bireysel çalışma).

11. BİRİM

Raporlandırma (7. Adım)

Afetlerde Sağlık Yönetimi: Süre: 30 dk

KOSF: Katılımcılara çoktan seçmeli ve eşleştirme tipinde sorulardan oluşan KOSF dağıtılarak yanıtlamaları istenir. Katılımcılar KOSF'larının üzerine isimlerini yazarlar. Katılımcılarca yanıtlanan KOSF'lar toplanır. Süre: 20 dk

KOSF: Değerlendirme ve Performans Çizelgesi. KOSF soruları tek tek okunarak yanıtlanır, açıklanır. Performans çizelgesi hazırlanır. Süre: 15 dk

Kursun Değerlendirilmesi: Katılımcılara kurs değerlendirme formu dağıtılarak, katılımcıların yazılı değerlendirmeleri alınır. Ardından her bir katılımcı ve eğiticinin sözlü değerlendirmeleri alınır. Süre: 30 dk

12. BİRİM (gerekliyse)

Tamamlama Eğitimi: KOSF sonuçlarına göre ya da katılımcıların istemlerine göre tamamlanması ya da tekrarlanması gereken konuların ele alınması. Süre: 90 dk

Eğitici Değerlendirmeleri

Kurs öncesi gün:

Birinci Günün Planlanması: Kurs hazırlıkları ve salonun düzeninin tamamlanması ya da kontrolünün ardından 1. günün programı gözden geçirilerek son hali verilir. Günün programı yazılı olarak hazırlanır.

Kurs sırasında her günün sonunda:

Günün Değerlendirilmesi: Katılımcıların günün değerlendirmesi değerlendirilir. Günün programı üzerinden her bir aktivite / oturum değerlendirilir. Tüm değerlendirmeler yazılı olarak kayıt edilir.

Sonraki Günün Planlanması: Sonraki günün eğitimleri ile ilgili hazırlıklar gözden geçirilir. Hazırlıklar ve salon düzeninin tamamlanmasının ardından ertesi günün programı gözden geçirilerek son hali verilir. Günün programı kağıda yazılarak, “Günün Programı” sunucusunun kullanımına bırakılır.

Kurs sonunda:

Kursun Değerlendirilmesi: Katılımcıların yazılı ve sözlü kurs değerlendirmeleri değerlendirilir. Her bir eğitici tarafından kurs değerlendirmesi yapılır. Kurs sonrasında yapılması gerekenler belirlenerek planlama yapılır, çalışma takvimi oluşturulur. Tamamı yazılı olarak kaydedilir.

Kurs Raporu: Eğitim koordinatörü tarafından “Kurs Raporu” hazırlanarak TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü’ne gönderilir. Kurs raporu ile birlikte; kredilendirme formları, katılımcı bilgi formları, iletişim listesi TTB GPE’ye gönderilir.

Alan Eğitimi Modeline Göre Eğitici Ekip Tarafından Yapılması Gereken Hazırlıklar:

- 1- Senaryoların yazımı ve ilgili ön bilgiler: Ekip çalışması, Karar verme, Liderlik (3 ayrı senaryo), Personel yönetimi ve motivasyon, Zaman yönetimi
- 2- Değerlendirme listeleri
- 3- Kaynak kullanımı: Sorular, yönerge hazırlama, değerlendirme rehberi
- 4- Liderlik: Senaryo (3 ayrı senaryo) □ Video çekimi
- 5- Temel kavramlar listesi: Tanımları, egzersizleri
- 6- Zaman yönetimi: Zaman hırsızları öz değerlendirme
- 7- Personel yönetimi
- 8- Tüm oturumların eğitim gereçlerinin tanımlanması

ÖRNEK SUNUM PLANI: TÜRKİYE'DE SAĞLIK POLİTİKALARI

KONU (Yerine getirilecek öğrenim hedefi)	EĞİTİM YÖNTEMİ	NOTLAR (anahtar bilgiler)	SÜRE	ARAÇ-GEREÇ
GİRİŞ	Bir fotoğraf gösterilerek ne ifade ettiğinin sorulması Amaç ve ÖH	Sıtma savaşının önemini vurgulayan 1930'lardan bir fotoğraf	5 dk.	Fotoğraf FÇ (Amaç - ÖH)
Cumhuriyet dönemindeki sağlık politikalarındaki dönemsel farklılıkları sayabilmek.	Okuma parçasının 10dk. okunması 3 gruba ayrılma 3 grubun 3 ayrı bölümden dönemsel temel özelliklerle ilgili 2 şer soru hazırlamaları 5dk.		Bireysel okuma: 15 dk. 10 dk.	Okuma parçası (katılımcı sayısı kadar) Çekilis kağıtları: (Refik Saydam, Behçet Uz, Nusret Fişek (her birinden KS/3 adet)
Yatay ve dikey örgütlenme modellerini öğrenmek.	Her bir grubun diğer 2 gruba kendi dönemi ile ilgili temel özellikleri ortaya koyacak ikişer soru sorması ve yanıtlanması	Refik Saydam grubu: 1920 - 1937 dönemi Behçet Uz grubu: 1937 - 1960 dönemi Nusret Fişek grubu: 1960 sonrası dönem	30 dk.	FÇ (grup yanıtlarının D / Y şeklinde yazılması)

	Sağlık hizmetlerinde sosyalizasyonun dayandığı ana ilkeleri sayabilmek.	1920-1937 dönemi: Sorular - yanıtlar - sunu 1937-1960 dönemi Sorular - yanıtlar - sunu 1960 sonrası dönem Sorular - yanıtlar - sunu	Dönemlerin temel özellikleri ve eksiklerin tamamlanması		Saydam-tepegöz
	1980'den günümüze kadar olan dönemin özelliklerini irdeleyebilmek		“Sağlık reformları” kapsamındaki neoliberal politikaları, Sağlık Dönüşüm Projesi: Aile hekimliği, GSS, özertleştirme-özelleştirme, Performansa dayalı döner sermaye uygulaması	15 dk.	
ÖZET		Saydam üzerinden dönemsel özellikler ve sosyalleştirme ilkelerinin sayılması (soru - yanıt)	1961 öncesi: Geniş bölgede, tek amaçlı hizmet, dikey örgütlenme 1961 sonrası: Dar bölgede, çok amaçlı hizmet, yatay örgütlenme 1980 sonrası: Neoliberal dönüşüm politikaları SOSYALLEŞTİR-MENİN İLKELERİ: Eşit, süreklili, entegre, kademeli, öncelikli, katılımlı, ekip hizmeti, denetlenen, topluma uygun, nüfusa göre hizmet	5 dk.	Saydam tepegöz FÇ (amaç-ÖH)

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / Tabip odalarında tanıtımlar yapıldı. Uzmanlık Eğitimi Kurultayında sunumu yapıldı. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı yapıldı. Aile hekimliği / Genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında “Türkiye’de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi” tanıtımı sırasında bilgilendirme yapıldı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi’nde modül özeti yayımlandı. TTB yayını olarak “Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller” kitabında yer aldı. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ BİRİNCİ BASAMAKTA EPİDEMİYOLOJİ MODÜLÜ

Zerrin KURŞUN

İbrahim PADIR

Naciye DEMİREL

ÖZET

Bu bölümde, Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü tarafından yürütülen Birinci Basamakta Epidemiyoloji Temel Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırılma süreci ile eğitim içeriği anlatılmıştır.

GİRİŞ

Birçok öykü yaşandığı dönemden öncekileri unutma eksikliğini içerebilmektedir. Bu öykü çalışması tarihe kısa bir not düşme anlamındadır.

Ülke tarihinde pratisyen hekimler açısından pek çok önemli çalışma olmuştur. 1989 yılı bir anlamda birbirinden bağımsız meslek yaşamlarını sürdüren bir grup genç insanın kısa süren flört döneminden sonra gerçekleştirdiği bir “toplu söz kesme” olayına tanıklık etmiştir. O yıl TTB Pratisyen Hekimler Kolu'nun kurulmasıyla birlikte “genel pratisyenliğin ayrı bir tıp disiplini “ olması yönünde yürütülen çalışmalarda birinci basamakta araştırma ve epidemiyoloji önemli bir konu başlığı olmuştur.

1994 yılının 5 - 8 Haziran tarihlerinde Bolu'da gerçekleştirilen “Ayrı Bir Tıp Disiplini Olarak Genel Pratisyenlik Grup Çalışması” aslında bir toplu nişan töreni gibidir. Bu toplantının sonunda hazırlanan rapor “Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi”nin içeriğini belirleme yolunda önemli bir adım olmuştur. Bu raporda; “Meslek Eğitimi Programı”nın içeriğinde “Epidemiyoloji ve Araştırma” konusu ana başlıklardan biri olarak yer almaktadır.

Aynı dönemlerde ülkenin başka bir yanında şimdi neredeyse unutulmuş mektup gelenliğini yaşatmak isteyen bir grup insan çalışmalarını sürdürmektedir. TTB örgütlülüğü çatısı altında İzmir Tabip Odası Halk Sağlığı Bürosu'nun 1993'ün Nisan ayında “Epidemiyoloji Uzaktan Eğitimi Modülü” programı, şu an yürütülen kurslar açısından

önemli bir esin kaynağı olmuştur. Welcome Tropical Institute tarafından hazırlanan sekiz bölümlük kursun çevirisi yapılarak, uzaktan eğitim yöntemiyle 191 hekimle eğitim gerçekleştirilmiştir.

5 Kasım 1998’de Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü’nün (TTB-GPE) kuruluşu bir “düşün” olarak nitelenebilir. Enstitü’nün kuruluşu ile birlikte uluslararası deneyimler ışığında ülkemize özgü birinci basamak mesleki eğitiminin içeriğinin belirlenmesi çalışmaları, bir okul özelliğini kazanarak sürmüştür. Bu okulun en önemli özelliği kuşkusuz bu alana emek veren pratisyen hekimlerin yanında, konuyla ilgili akademisyenlerin “arkadaşça, dostça, bilimsel” bir ortamı TTB çatısı altında paylaşmaları ve çalışmaların yanıp sönen bir saman alevi gibi değil, programlı emin adımlarla yürütülmesidir. Bu süreçte akıllarda kalan en önemli anı, bir pratisyen hekimin, eğitim programı için belirlenen yüzlerce öğrenim hedefini görünce “ben pratisyen hekim olmaktan vazgeçtim, uzman olacağım” demesidir.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

5 - 8 Kasım 1998’de yapılan Temel Modüller Amaç ve Öğrenim Hedeflerini Belirleme Atölye Çalışması, meslek eğitimi müfredatının başlıklarının, öğrenim amaç ve hedeflerinin saptanmasını sağlamıştır (Ek 1). Bu atölye çalışmasında Epidemiyoloji çalışma grubunun katılımcıları; Zuhale Amato, Şengül Evcüman, Onur Hamzaoğlu, Filiz G. Kurtoğlu, Mahmut Yardım, Turabi Yerli idi.

İlk Kurs ve Modülün Gelişimi

GPE Yönetim Kurulu’nun Epidemiyoloji’yi temel modüllerden biri olarak benimsemesi ve bu modülden sorumlu olarak Dr. Onur Hamzaoğlu, Dr. Feride Saçaklıoğlu (Aksu Tanık) ve Dr. Mustafa Vatanserver’i belirlemesinin ardından modül konusunda ilk toplantılar başlamıştır. Öncelikle öğrenim hedefleri gruplandırılarak ana konu başlıkları oluşturulmuş ve her bir konu başlığı için bir sorumlu saptanarak yazılı materyal üretmeleri istenmiştir. Bu ilk çalışmaya; Onur Hamzaoğlu, Feride Saçaklıoğlu, Mustafa Vatanserver, Meltem Çiçeklioğlu, Reyhan Uçku, Hatice Şahin, Nadi Bakırcı, Asuman F. Güzelant, Ali Osman Karababa, Hülya Ellidokuz, Şafak Taner Gürsoy ve Meral Türk katılmışlardır. Bu dönemde en büyük tartışma noktası, kursun içeriğinin birinci basamağa uygunluğunun sağlanması olmuş, seçilen örnekleri de kapsamak üzere, ülkemize özgün bir program olmasına özel bir önem verilmiştir. Aynı katılımcılar eğitici olarak ilk kursu 3 - 6 Nisan 2001 tarihlerinde İzmir’de gerçekleştirmişlerdir. 27 - 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen çalıştayda eğitim planla-

ması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5).

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce’de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Birinci Basamakta Epidemiyoloji Modülü Çalışma Grubunda Dr. Zerrin Kurşun, Dr. İbrahim Padır ve Dr. Naciye Demirel görev almıştır (Ek 8, 9).

İlk Kursun Programı

3 NİSAN 2001 SALI		
9.00-9.30	Tanışma	
9.30-10.00	Beklentilerin alınması, amaç ve öğrenim hedeflerinin sunumu	
10.00-10.45	Kurs Öncesi Soru Formu (KÖSF)	
10.45-11.00	ARA	
11.00-12.30	Bilimsel Yöntem, Araştırma, Epidemiyoloji nedir?	O. Hamzaoğlu
12.30-13.30	YEMEK	
13.30-14.30	Epidemiyolojide Nedensellik Kavramı	M. Türk
14.30-15.15	Değişkenler	A. F. Güzelant
15.15-15.30	ARA	
15.30-16.30	Tanımlayıcı Epidemiyoloji	M. Çiçeklioğlu
	Kesitsel Çalışmalar	H. Şahin
16.30-16.45	GÜNÜN DEĞERLENDİRMESİ	
4 NİSAN ÇARŞAMBA		
9.00-9.45	Olgu Kontrol Tipi Araştırmalar	H. Şahin
9.45-10.30	Kohort Tipi Araştırmalar	M. Çiçeklioğlu
10.30-10.45	ARA	
10.45-12.00	Deneysel Araştırmalar	H. Şahin
12.00-13.30	YEMEK	
13.30-14.15	Araştırmalarda Veri Toplama	M. Türk
14.15-15.00	Güvenilirlik Geçerlilik	R. Uçku
15.00-15.15	ARA	

15.15.16.00	Rapor Yazımı	N. Bakırcı
16.00-16.45	Proje Hazırlama	F. Saçaklıoğlu
16.45-17.00	GÜNÜN DEĞERLENDİRMESİ	
5 NİSAN PERŞEMBE		
9.00- 10.30	Veri Değerlendirme	A. F. Güzelant
10.30-10.45	ARA	
10.45-12.00	Birinci Basamakta Veri Toplama	M. Vatansever
12.00-13.30	YEMEK	
13.30-15.00	Sağlık Ölçütleri	Ş. T. Gürsoy
15.00-15.15	ARA	
15.15.16.45	Araştırma Yöntemleri, Tartışma	M. Çiçeklioğlu H. Şahin
16.45-17.00	GÜNÜN DEĞERLENDİRMESİ	
6 NİSAN CUMA		
9.00-10.30	Örnek Seçimi	A. O. Karababa
10.30-10.45	ARA	
10.45-11.45	Örnek Seçimi Uygulama	A. O. Karababa
11.45-13.15	YEMEK	
13.15-15.00	Bulaşıcı Hastalık Epidemiyolojisi	H. Ellidokuz
15.00-15.15	ARA	
15.15-16.00	Araştırma Etiği	F. Saçaklıoğlu
16.00-16.45	Kurs Ortası Soru Formu (KOSF)	
16.45-17.30	KURSUN DEĞERLENDİRİLMESİ	

Yapılan değerlendirmelerin sonucunda toplam 32 saat olarak kurgulanan kursun 5 güne çıkarılması kararlaştırılmıştır. Sonraki süreçte İzmir, Ankara, Diyarbakır, Samsun, Tekirdağ, Aydın ve Adana'da gerçekleştirilen eğitimlere, eğitim koordinatörleri katılmışlardır. İlk kursun sonunda katılımcılardan bir araştırma projesi taslağı hazırlayarak sunmaları istenmiş, ancak belki de kurs öncesi ön çalışma yapılmadığından bu başarılamamıştır.

Her kurstan sonra yapılan değerlendirmelerle kurs programı gelişerek sürmüştür. Daha sonraki kurslarda katılımcılar, verilen araştırma proje taslaklarını hazırlayarak teslim etmişlerdir. Her katılımcıya bir danışman belirlenerek katılımcılarla araştırmanın sürdürülmesi planlanmıştır.

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Zerrin Kurşun

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Mustafa Vatansever, Dr. Onur Hamzaoğlu, Dr. Feride Saçaklıoğlu, Dr. Şafak Taner Gürsoy, Dr. Meral Türk, Dr. Ali Osman Karababa, Dr. İsfendiyar Eyyüboğlu, Dr. Nejat Uysal, Dr. Hasan Değirmenci, Dr. Hülya Ellidokuz, Dr. Nadi Bakırcı, Dr. Hatice Şahin, Dr. Reyhan Uçku, Dr. Meltem Çiçeklioğlu, Dr. Asuman F. Güzelant.

MODÜLÜN GEÇİŞ DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN TANIMI

Bu program, birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan pratisyen hekimlerin hizmetin yürütülmesinde kullanacakları veri toplama ve değerlendirme bilgilerini içerir.

MODÜLÜN AMACI

Bu programın sonunda, programa katılmış olan genel pratisyenler hizmet sundukları toplumu sosyoekonomik, demografik ve kültürel özellikleriyle tanıma, birinci basamak sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde kullanılan veri toplama araç ve kaynaklarını kullanma, toplanan veriyi değerlendirme ve yıllık çalışma raporu hazırlama bilgi ve becerisi kazanacaklardır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Toplumun sosyoekonomik, demografik ve kültürel özellikleri konusunda bilgiye ulaşma yollarını öğrenmek,
2. Epidemiyolojinin tanımını yapabilmek,
3. Epidemiyolojinin kullanım alanları konusunda bilgi edinmek,
4. Verinin tanımı, özellikleri ile veriyi etkileyebilecek etmenler konusunda bilgi sahibi olmak,
5. Toplumun sağlığı ile ilgili veriyi etkileyebilecek etmenleri sayabilmek,
6. Birinci basamakta kullanılan temel kayıtlar ve formların kullanılması konusunda bilgi ve beceri kazanmak,

7. Sağlık ölçütleri ve birinci basamak sağlık hizmetlerinin planlanmasında kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
8. Salgın inceleme konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
9. Çalışma raporunun yazılması ve sunumu konusunda bilgi ve beceri kazanmak.

KATILIMCI SAYISI

Bölge eğitim koordinatörlerinin belirlediği 4-5 katılımcıdan oluşan küçük gruplar.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitmen olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitmen.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile destekli sınıf dersleri
2. Grup çalışmaları
3. Senaryo çözümleme
4. Proje önerisi hazırlama
5. Danışman gözetiminde eğitim

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Katılımcılar

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. Proje önerisinin değerlendirilmesi

Eğitim Programı

1. Kurs Öncesi Soru Formu (KÖSF)
2. Kurs Ortası Soru Formu: (KOSF)
3. Günün sonunda katılımcı geri bildirimleri
4. Eğiticilerin günü değerlendirmesi
5. Her oturumun sonunda oturum değerlendirmesi
6. Kurs sonu katılımcı değerlendirmeleri
7. Kurs sonu eğitici değerlendirmeleri

EĞİTİM SÜRESİ: 3 gün

GEÇİŞ DÖNEMİ MODÜL PROGRAMI

GÜNLER	KONU	SÜRE
Birinci Gün		
Sabah	1 Birinci Basamakta Veri Toplama 2 Grup Çalışması	120 dk
Öğleden Sonra	1 Epidemiyolojiye Giriş	45 dk
	1 Birinci Basamakta Kullanılan Sağlık Ölçütleri 2 Grup çalışması	120 dk
İkinci Gün		
Sabah	1 Salgın inceleme 2 Grup çalışması	120 dk
Öğleden Sonra	1 Yıllık Çalışma Raporu Planlanması	60 dk
	2 Yıllık Çalışma Raporu için Verilerin Hazırlanması 3 Bireysel Çalışma	90 dk
Üçüncü Gün		
Tüm gün	1 Yıllık Çalışma Raporu Hazırlanması 2 Danışman eğitici ile birlikte çalışma	Tüm gün

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Birinci basamakta araştırma yapmak üzerine kurslar, oturumlar düzenlendi. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar yapıldı. Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda modül sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımları yapıldı. Aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde modülle ilgili bilgilendirmeler yer aldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı kapsamında bilgilendirme yapıldı. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi'nde modül özeti yayımlandı. TTB yayını olan "Genel Pratisyenlik Enstitüsü Temel Modüller" kitabında modül öyküsü yer aldı. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ACİL TIP MODÜLÜ

Ümit Kağan ARPACI

Filiz G. KURTOĞLU

Figen ŞAHPAZ

Emel DEMİR

ÖZET

1998 yılında başlayan GPE çalışmaları kapsamında temel modüller ile ilgili çalışmalar sürerken, Acil Tıp Modülü o dönemin dinamikleri arasında hızlı olarak yazılı materyali ile tamamlanan klinik modüllerin ilkidir. Geçen süre içinde temel modüllerin teorik ve alan çalışmalarına verilen yoğunluk nedeniyle, o modül ile ilgili geliştirme çalışmaları yapılamadığı için ilk hali güncellenememiştir. Sağlık alanında oluşan yeni gelişmeler ile tıp eğitimi anabilim dalları ve GPE çalışmaları birlikte yürütülmeye başlamıştır. Bu kapsamda modülün teorik materyalinin son hali 2009 yılında tamamlanmıştır.

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Acil Tıp Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırılma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü meslek eğitimi klinik modüllerinden birisi olan Acil Tıp Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri Dr. Filiz G. Kurtoglu'nun modül sorumluluğunda 12-13 Haziran 1999'da gerçekleşen Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlenmiştir (Ek 2, 3).

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen çalıştayda çalışma grubunun hazırlıkları paylaşılmıştır (Ek 4, 5).

İzmir'de 31 Mart 2004 tarihinde Dr. Ümit Kağan Arpacı, Dr. Kevser Vatansever ve Dr. Aysin Sena Beliner modülün kuramsal kapsamını, beceri liste rehberlerini belirlemiştir.

tır. Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğitimcileri, hazırlıklarını çalıştayda paylaşmışlar ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6).

2013 yılında Ankara ve İstanbul'da amaç öğrenim hedefleri ışığında alan eğitimleri yapılmıştır.

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Acil Tıp Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Ümit Kağan Arpacı, Dr. Filiz G. Kurtoglu, Dr. Figen Şahpaz ve Dr. Emel Demir görev almıştır (Ek 8, 9).

Tüm bu süreç ve yapılan çalıştaylarda görev alan hekimler, gerek ilgili alanların desteği, gerek çalışma alanlarındaki teorik kazanım ve pratik deneyimleri ile bu modülü oluşturmak için değişik dönemlerde çalışmalar yapmışlardır. İlk modül çalışması GPE klinik modülleri içinde en önce tamamlanmasına karşın, sonuçlanması aynı hızda olmamıştır. Tıp eğitimi alanındaki gelişmelerle birlikte, geçen zaman içinde ilk çalışma grubundan farklı meslektaşlarımız modülün son halini vermek için çalışmıştır. Tıp alanındaki gelişmelerin hızlı olması nedeniyle güncelleme çalışmalarının da aynı hızla yapılması gerekmektedir.

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Ümit Kağan Arpacı

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

1. MODÜLÜN TANIMI

Acil Tıp Modülü; GPE Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Programı içinde yer alan, karşılıklı etkileşimli eğitim yöntemleri uygulanarak gerçekleştirilen, genel pratisyenlerin acil girişim gerektiren hastalıklara özgü ortak bilgi, beceri ve tutumu kazanmaları amacıyla düzenlenmiştir.

2. MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, acil olgularda değerlendirme, stabilizasyonu sağlama, tedavisini düzenleme ve gereğinde uygun koşullarda sevk edilmesi; acil sağlık hizmetlerinin zamanında etkili ve ekip anlayışı içinde sunulması, yönetimi ve sürdürülmesiyle ilgili konularda bilgi, beceri kazanacak ve tutum geliştireceklerdir.

3. MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Acil hastalanma ve yaralanmalarda olguyu değerlendirme ölçütleri (Glasgow Koma Skalası, Travma Skoru, vb.) hakkında bilgi ve uygulama becerisi kazanmak
2. Acil girişim gerektiren öncelikli sorunlar hakkında bilgi ve bu sorunların varlığını saptama becerisi kazanmak
 - a. Şok
 - b. Kardiyovasküler sistem acilleri
 - c. Solunum sistemi acilleri
 - d. Gastrointestinal sistem acilleri
 - e. Ürogenital sistem acilleri
 - f. Jinekolojik ve obstetrik aciller
 - g. Nörolojik aciller
 - h. Metabolik – endokrin sistem acilleri
 - i. Psikiyatrik aciller
 - j. Ortopedik aciller
 - k. Dermatolojik aciller
 - l. Göz acilleri
 - m. Kulak Burun Boğaz acilleri
 - n. Travma
 - o. Çevresel aciller
 - p. Pediyatrik aciller
 - q. Entoksikasyonlar
 - r. Alerjik aciller
 - s. Hematolojik ve onkolojik aciller
 - t. Enfeksiyöz aciller

3. Genel pratisyenin yetki ve sorumlulukları kapsamında, olgunun durumu ve ortam koşullarını göz önünde bulundurarak, yapılması ve yapılmaması gerekenler konusunda bilgi ve beceri kazanmak
 - a. Hava yolu açılması ve solunum desteği sağlama
 - b. Kardiyopulmoner resüsitasyon uygulamaları
 - c. Kanama kontrolü yapma
 - d. Parenteral girişimler uygulama
 - e. Monitorizasyon sağlama
 - f. Kateterizasyon (nazogastrik, üriner sonda vb.) yapabilme
 - g. Yabancı cisim çıkarma
 - h. Acil doğum yardımı yapabilme
 - i. Yara bakımı ve acil küçük cerrahi girişimleri uygulama
 - j. Pozisyon verme, sabitleme ve taşıma tekniklerini uygulama konularında beceri kazandırılması
4. Çalıştığı bölgedeki ve birimdeki, acil sağlık hizmetleri organizasyonu konusunda bilgi ve gerektiğinde bu organizasyonu harekete geçirebilme becerisi kazanmak
5. Triyaj konusunda bilgi ve beceri kazanmak
6. Olağandışı durumlarda acil sağlık hizmetlerinin bileşenlerini sayabilmek, tanımlayabilmek, gerektiğinde bu organizasyonu harekete geçirebilme becerisi kazanmak
7. Acil girişimlerdeki adli, hukuki ve etik sorumluluklar, kötü haber verme konusunda bilgi kazanmak
8. Acil ilaç, malzeme ve araç – gereç kullanımı, bakım ve idame düzenlemesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
9. Acil hizmet sunumu sırasında karşılaşılabilecek risk ve tehditlerden korunma konusunda bilgi ve beceri kazanmak
10. Kişisel korunma yöntemleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak

4. DAVRANIŞ VE TUTUM GELİŞTİRME HEDEFLERİ

1. Doğru iletişim becerilerini kazanmak,
2. Hasta ve hasta yakınları ile özellikle ölümlle ilgili konularda doğru iletişim
3. Ekip içi sağlıklı iletişim sürdürebilmek
4. Olağanüstü durumlarda iletişimi sürdürebilmek
5. Stresle mücadele davranışı kazanmak
6. Hasta hakları ve etik ilkelere uygun davranmak
7. Çalışma alanıyla ilgili bilimsel gelişmeleri izleme davranışı kazanmak
8. Özellikle olağandışı durumlarda (çok yaralanmalı kazalar, vb) diğer acil yardım sektörleri ile işbirliği sağlama ve sürdürme davranışı kazanmak
9. Kendisi ve ekibi için motivasyon ve performans artırma davranışı kazanmaktır.

KATILIMCI SAYISI

Eğitim koordinatörü sayısı, eğitim merkezi özelliği taşıyan hastane ve birinci basamak sağlık kurumu sayısına göre bölgelerde değişiklik gösterebilen; eğitim koordinatörü başına 10 -16 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitici olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici, rotasyon yapılacak hastanede görevli ilgili dal uzmanları (Acil Tıp, Genel Cerrahi, Ortopedi, Pediatri, Dahiliye, uzmanları)

5. EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Bire bir eğitim (eğitici genel pratisyen rehberliğinde, kişisel gereksinimler temelinde)

2. Uzman konferansları
3. Birinci basamak sağlık kurumunda, acil polikliniğinde hasta muayenesi,
4. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,
5. Küçük – büyük grup tartışmaları,
6. Gerçek hasta, hasta dosyası, video kaydı ya da senaryo üzerinden olgu tartışmaları,
7. Maket üzerinde rehberli uygulamalar (Demonstrasyon – koçluk),
8. Probleme – taske dayalı öğrenme,
9. Oyunlaştırma (Role play),
10. Simüle hasta eğitimi (iletişim, fizik muayene becerisi)
11. Video ile olgu eğitimleri,
12. Makale - seminer saatleri,
13. Hastane acil servis rotasyonu.

6. EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Öğrenme kaynakları merkezi (beceri eğitim merkezi niteliğinde birinci basamak sağlık kurumu),
2. Kişisel eğitim planı formları,
3. Günlük (log - book) kayıtları,
4. Hümanistik eğitim yaklaşımına uygun maketler,
5. Eğitim rehberleri,
6. Performans değerlendirme rehberleri,
7. Soru bankası,
8. Seçilmiş olgu sunumları (video, slayt, VCD, hasta dosyası),
9. Tepegöz, kağıt tahtası, yazı tahtası, video, data projektör, slayt makinesi, VCD player,
10. Akış şemaları – algoritmalar,
11. Bilgisayar simülasyonları,
12. Simüle – standardize hastalar

7. EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. Eğitim başlangıcında var olan deneyimin değerlendirilmesi (katılımcı bildirim, yazılı değerlendirme, beceri testleri ile gereksinim ve düzey belirleme)
3. Eğitim koordinatörünün rehberliğinde hazırlanan kişisel plan üzerinden ara değerlendirmelerle hedeflere ulaşmanın gözden geçirilmesi (evreye göre hedeflerin gerçekleşme oranı, ara testler – ödevler)
4. Gelişimin izlenmesi – Gelişim testi (progress test)
5. Yazılı sınav (tek ya da çok yanıtı test, klasik), klinik sınav (Objective Structured Clinical Examination –OSCE-, Clinical Oriented Reasoning Examination –CORE-), anahtar özellikler sınavı (MiniCex, yapılandırılmış sözlü) ile son değerlendirme
6. Programdan belirli bir süre sonra katılımcının hizmet kayıtları, hizmet alanlarla görüşme, klinik uygulamaların izlenmesi vb. yöntemlerle performansın değerlendirilmesi
7. Eğitim Programı
8. Beklentilerin karşılanıp karşılanamayacağı değerlendirilmesi
9. Oturum değerlendirme,
10. Modül değerlendirme
11. Klinik ortamın değerlendirilmesi (birinci basamak sağlık eğitim kurumu, hastane)
12. Eğiticilerin değerlendirilmesi (eğitim koordinatörü - program düzenleyici ve kişisel danışmanlar olarak işlev görmesi - klinik yetiştiriciler, ders anlatan öğretim üyeleri, varsa probleme dayalı öğrenim [PDÖ] yönlendiricileri)

SÜRESİ

Konulara göre teorik saatlerin bir saat ve pratik saatlerin 2 saat olarak değerlendirildiği, meslek eğitimi programı içinde temel modüllerin tamamlandığı ilk yılın sonunda başlamak üzere; diğer klinik modüller ile birlikte üçüncü yılın ilk yarısına kadar süren eğitim programı.

8. EĞİTİM YERİ

Birinci basamak sağlık eğitim kurumu:

- * Yeterli sayıda hasta başvurusuna sahip,
- * Kayıtları düzenli olan,
- * 24 saat çalışan ya da rotasyon yapılabilecek eğitim koşullarını taşıyan yakın birinci basamak sağlık kurumu özelliklerine sahip,
- * Yeterli sayıda ekip üyesi olan,
- * Eğitim için gerekli donanıma sahip (araç – gereç, fiziksel nitelikler, vb.) .

Eğitim Hastanesi:

- * Genel pratisyenlik meslek eğitimini vermeye teknik koşulları uygun acil servisi bulunan,
- * Hümanistik eğitim tekniğine uygun gerekli donanıma sahip (örneğin; beceri laboratuvarına sahip olan üniversite hastanesi),
- * İlgili uzmanlık dallarından yeterli sayıda hekime sahip.

9. KONU BAŞLIKLARI

Her bir konu genel amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşacak şekilde işlenecek olup; yeterliğe dayalı etkileşimli eğitim yöntemleri kullanılacaktır. Konuya uygun öğrenim hedefleri, öğrenim ve değerlendirme rehberleri, kaynaklar ek olarak belirtilmiştir. Öğrenim rehberleri mesleksi beceri eğitim hedefleri matrisine göre tanımlanacak olup; genel pratisyenin görev yaptığı bölgeye uygun yetkinlik düzeyi, eğitim koordinatörlerince belirlenecektir:

Kod	Yetkinlik düzeyi	Açıklama
A	Her durumda ustalıkla (sorunla karşılaştığında baş edebilecek biçimde) yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)dir.	Yeterliğe dayalı beceri eğitimi ile sunulan, gerçek hastada ustalaşmış olunması gereken ve mutlaka sınanan beceriler
B	Mutlaka uygulanması gerektiği durumlarda uygun koşullar altında yeterli (hatasız) biçimde yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)dir.	Eğitici kontrolünde gerçek hastada en az bir kez yapılmış olunması gereken beceriler
C	Hastasını yönlendirecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini, nasıl yapıldığını bilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)dir.	Uygulanırken görmesi ya da yardım etmesi gereken beceriler
D	Hastasını yönlendirebilecek ya da kısa bilgi verebilecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini bilmelidir.	Genel bilgi düzeyinde öğrenilen beceriler

OTURUMLAR

ACİL OLGUYA YAKLAŞIM

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

- İlk değerlendirme
 - Hastanın vital bulgularını değerlendirebilmeli (havayolu, solunum, dolaşım, nörolojik değerlendirme, maruz kalmanın değerlendirilmesi / tam fizik muayene ve anamnez - ABCDE)
 - Olgunun durumu gerektiriyorsa vital bulguları stabilize edebilmeli;
 - Temel ve ileri havayolu açma girişimleri; baş - çene pozisyonu, çene kaldırma (jaw thrust) manevrası, airway takma, entübasyon, kombitüp, laringeal maske, recovery pozisyonu
 - Temel ve ileri solunum desteği: ağızdan-ağıza / buruna / trakeostomiye solunum, balon – valf - maske ile solutma, oksijen tedavisi
 - Dolaşım desteği; dıştan kalp masajı, OED / YOED kullanımı

2. Acil olgu tanıma – ikincil değerlendirme

- Hastanın klinik durumuna ve öyküsüne uygun fizik muayene yapabilmeli
 - Olgunun ciddiyetini, uygun değerlendirme skalasına göre değerlendirebilmeli (aşağıda skala listesi yer almaktadır)
3. Kullanılan skala ile elde edilen puana göre hastaları tedavi öncelikleri açısından sıralayabilmeli
4. Tedavi önceliklerine göre hastane dışında yapılabilecek stabilizasyonu uygulayabilmeli
- M. spinalis ve ekstremitte immobilizasyonu (boyunluk, travma yeleği, şişme atel, klasik yarım atel)
 - Santral venöz kateterizasyon, Cut-down açılması
 - Trakeostomi açılması
 - Toraks tüpü takılması
5. Tedavi önceliklerine göre sevkine ve sevk merkezine karar verebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Temel yaşam desteği eğitim rehberleri (tek kişi / iki kişi ile CPR, recovery pozisyonu, OED, Heimlich)
2. İleri havayolu, solunum ve dolaşım girişimleri eğitim rehberleri (airway – kombitüp - laringeal maske, entübasyon, kateterizasyon, toraks tüpü, ...)
3. İmmobilizasyon rehberleri (atelleme, boyunluk, travma yeleği...)
4. Acil olgu değerlendirme eğitim rehberleri (AIS, NISS, TS, PHI, RTS, CRAMS, START...)
5. Travma yaşam desteği, kardiyak yaşam desteği ilaç kullanımı akış şemaları

KAYNAKLAR:

1. Eaton J. Essentials of immediate medical care. Essex UK:1992.
2. ERC: The international guidelines 2000 for CPR and cardiovascular care- A consensus on science. Resuscitation 2001; 48(3): 199-239.

3. WHO. Coping with natural disaster: The role of local health personnel and the community. Geneva: WHO; 1989
4. Emergency care study module: European Master Programme on disaster medicine. CEMEC – EU; 2002.
5. Durak Hİ, Vatansver K. Olağandışı durumlara yanıt-acil evre (İlk 24 -72 saat). Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri – sağlık çalışanının el kitabı.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Olayın büyüklüğüne karar verebilmeli
2. Olay yerindeki yaralıları – gerekiyorsa - triyaj kurallarına göre –kaynaklar yeterliyse diğer skalalara göre - değerlendirebilmeli
3. Tıbbi kurtarma işlemlerini yapabilmeli
4. Tıbbi kurtarma işlemlerini yönetebilmeli
 - a. Koşullara göre (olayın tipi, yeri ve kaynaklar) acil sağlık ekibi ya da kurtarma ve güvenlik ekibi gereksinimini belirleyebilmeli
 - b. Hastane ve diğer sevk merkezlerinin durumu hakkında aldığı bilgiye göre hasta sevkini düzenleyebilmeli
 - c. Olay yerindeki diğer ekiplerle işbirliği sağlayabilmeli
 - d. Olayda görevli tüm personelin güvenliğini değerlendirebilmeli
 - e. Olayla ve olgularla ilgili kayıtları kronolojik olarak düzenli bir şekilde yapabilmeli
 - f. Sağlık yöneticilerine ve olay yerindeki diğer kamu hizmeti yöneticilerine olayın tıbbi boyutuyla ilgili bilgi ve değerlendirmelerini sunabilmeli.

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

Olay yeri yönetimi akış şeması

KAYNAKLAR:

1. Eaton J. Essentials of immediate medical care. Major Incidents. Part 5-29. Essex UK: 1992.
2. WHO. Coping with natural disaster: The role of local health personnel and the community. Geneva: WHO; 1989
3. Command and control study module: European Master Programme on disaster medicine. CEMEC – EU: 2002.
4. Durak Hİ, Vatansever K. Olağandışı durumlara yanıt - Acil evre (İlk 24 -72 saat). Olağandışı durumlarda sağlık hizmetleri – sağlık çalışanının el kitabı.
5. Durak Hİ, Vatansever K, Karabilgin S. Hazırlıklı Olma. Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri – sağlık çalışanının el kitabı.
6. T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü. Afetlere ilişkin acil yardım ve planlama esaslarına dair yönetmelik. Ankara: 1997.
7. Benson M, Koenig KL., Schultz GC. Disaster triage: START, then SAVE-A new method of dynamic triage for victims of a catastrophic earthquake. J of Prehos and Dis Med. 11 (2) April-June 1996.
8. Sağlık Bakanlığı. Afetlerde sağlık hizmetleri yönetimi kurs notları. Ankara: 2001.

KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYON (CPR) (TEMEL YAŞAM DESTEĞİ – TYD-, İLERİ YAŞAM DESTEĞİ –İYD-)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Erişkinde (8 Yaş Üzeri) Temel Yaşam Desteği
 - a. Bilinci kapalı, solunumu ve dolaşımı olmayan erişkinde tek / çift kişi ile CPR uygulayabilmeli
 - b. Bilinci kapalı, solunumu ve dolaşımı olmayan erişkinde OED kullanabilmeli
 - c. Bilinci kapalı, solunumu ve dolaşımı olan erişkinde Recovery pozisyonu verebilmeli
 - d. Bilinci açık ya da kapalı, solunum yolu yabancı cisimle tam tıkanmış erişkinde Heimlich manevralarını uygulayabilmeli

2. 1 - 8 Yaş Çocukta Temel Yaşam Desteği

- a. Bilinci kapalı, solunumu ve dolaşımı olmayan çocukta tek kişi ile CPR uygulayabilmeli
- b. Bilinci kapalı solunumu ve dolaşımı olan çocuğa Recovery pozisyonu verebilmeli
- c. Bilinci açık ya da kapalı, solunum yolu yabancı cisimle tam tıkanmış çocukta Heimlich manevralarını uygulayabilmeli

Bir Yaş Altı Bebekte ve Yenidoğanda Temel Yaşam Desteği

- a. Bilinci kapalı, solunumu ve dolaşımı olmayan bebekte tek kişi ile CPR uygulayabilmeli
- b. Bilinci açık ya da kapalı, solunum yolu yabancı cisimle tam tıkanmış bebekte sırt vuru - göğüse baskı manevralarını uygulayabilmeli

3. Erişkinde İleri Yaşam Desteği

- a. Arrest, göğüs ağrısı ve diğer acil kardiyak sorunları olan erişkinde;
 - (1) Ayırıcı tanı yapabilmeli
 - (2) Uygun tetkiklere karar verebilmeli
 - (3) Tetkik sonuçlarını değerlendirebilmeli
- b. Acil ileri hava yolu girişimlerini yapabilmeli
- c. Ventriküler fibrilasyonu / Ventriküler taşikardisi olan erişkinde, tanımlanan akış şemasına uygun olarak CPR ya da OED uygulayabilmeli
- d. Kardiyak arrest olan erişkinde, tanımlanan akış şemasına uygun olarak CPR ya da OED uygulayabilmeli
- e. Atrial fibrilasyonu olan erişkinde, tanımlanan akış şemasına uygun olarak ilaç tedavisi başlatabilmeli
- f. Bradikardilerde tanımlanan akış şemasına uygun olarak ilaç tedavisi başlatabilmeli
- g. Geniş ya da dar QRS kompleksli taşikardilerde tanımlanan akış şemasına uygun olarak oksijen tedavisi - ilaç tedavisi başlatabilmeli

4. Pediatrik ve Yenidoğan İleri Yaşam Desteği

a. Arrest ya da yetersiz dolaşım bulguları olan bebek ve çocuklarda tanımlanan akış şemasına uygun olarak;

(1) İlaç tedavisi ve oksijen tedavisi uygulayabilmeli

(2) İleri hava yolu girişimleri (entübasyon, balon – valv - maske) yapabilmeli

(3) İleri dolaşım girişimlerini (intraosseöz yol) yapabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Erişkin İYD algoritmaları

2. Pediatrik İYD algoritmaları

3. İleri havayolu ve solunum girişimleri eğitim rehberleri (airway – kombitüp - laringeal maske, entübasyon, toraks tüpü, ...)

4. İleri dolaşım girişimleri rehberleri (juguler - santral venöz kateterizasyon, intraosseöz kateterizasyon)

KAYNAKLAR:

Güncel TYD kaynakları.

ŞOK

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Şok tanımını açıklayabilmeli, sınıflandırabilmeli

2. Şoka (hipovolemik şok, septik şok, kardiyojenik şok ve nörojenik şok) eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli (klinik olarak tanımlayabilmeli, nedenleri sayabilmeli, ayırabilmeli, laboratuvar sonuçlarını değerlendirebilmeli, nedenine uygun tedavi planlayabilmeli, olası komplikasyonları sayabilmeli ve gerektiğinde sevk edebilmeli)

3. Sıvı tedavisine başlayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Kan basıncı ölçme

2. Santral venöz kateter takma

3. Arteriyel kan gazı alma
4. Kan kültürü alma
5. Boğaz kültürü alma

KAYNAKLAR:

1. Sayek İ. Temel Cerrahi. Güneş Kitabevi; 1993. 85 – 107.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği; 358 – 75.
3. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. American College of Emergency Physicians - And Yayıncılık; 53 – 66.
4. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. 299 – 328.

KARDİYOVASKÜLER SİSTEM ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Göğüs ağrısı ile gelen hastaya eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Akut koroner sendromları sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Kalp yetmezliği ve pulmoner ödeme yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Hipertansif acil durumları tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. Ritm bozukluğu ile gelen hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Nontravmatik periferik vasküler hastalıkları sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
7. Aort disseksiyon ve anevrizmaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
8. Senkop ile gelen hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
9. Acil durumlarda EKG çekebilmeli, çekilen EKG'yi yorumlayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Kardiyopulmoner resüsitasyon uygulaması (TYD – İYD)
2. Defibrilasyon uygulaması
3. Parenteral girişimler
4. Monitorizasyonu sağlama
5. EKG çekme

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık; 137 – 190.
2. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye.And Yayıncılık; 2002. 27 -224.
3. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği; 1 – 72.

SOLUNUM SİSTEMİ ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Solunum sıkıntılı hastaya (pnömotoraks, astım, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, pnömoni, akciğer embolisi) yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Hemoptizili hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Entübasyon ölçütlerini sayabilmeli, gereğinde havayolu açabilmeli ve sürekliliğini sağlayabilmeli, hastayı entübe edebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Havayolu açılması ve sürekliliğinin sağlanması
2. Entübasyon
3. Heimlich manevraları
4. Toraks tüpü takma
5. İğne ile toraks dekompresyonu
6. Nebülizatör kullanımı

KAYNAKLAR:

1. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s. 225 – 98.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği; s. 73 – 106.

GASTROİNTESTİNAL SİSTEM ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Üst gastrointestinal sistem kanamalı hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Alt gastrointestinal sistem kanamalı hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Akut karın ağrılı hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Kusan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. Gastroenteriti olan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Yabancı cisim yutan, asid – alkali madde içen hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
7. Anorektal acil durumlara yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Nazogastrik takma
2. Gastrik lavaj
3. Rektal muayene

KAYNAKLAR:

1. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s. 339 – 410.
2. Sayek İ. Temel Cerrahi. Güneş Kitabevi; 1993. s. 555 – 1122.
3. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 107 – 36, 376 – 85.
4. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık; 219 – 86.

ÜROGENİTAL SİSTEM ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Akut böbrek yetmezliğine yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Diyaliz hastalarındaki acil durumları sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Hematüri ile gelen hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Anüri ile gelen hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. Renal kolik ile gelen hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Üriner sistem enfeksiyonlarına yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
7. Erkeklerdeki genital sorunlara (testis torsiyonu, parafimozis, priapizm) yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. İdrar sondası takma (erkek – kadın)

KAYNAKLAR:

1. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s. 441 – 86.
2. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık; 287 – 308.
3. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 160 – 78, 321 – 37, 493-508.

JİNEKOLOJİK VE OBSTETRİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Gebe olmayan hastada vajinal kanamaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Pelvik ağrılı hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Gebelik sırasında (düşük, vajinal kanama, hiperemesis gravidarum) ve doğum sırası - sonrası (geliş anomalileri, vajinal kanama, eklampsi) dönemde ortaya çıkan acil durumlara yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Acil doğum ölçütlerini sayabilmeli, gereğinde doğum yaptırabilmeli
5. Genital sistem enfeksiyonlarına yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Cinsel saldırıya uğramış hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Vajinal doğum yaptırma
2. Epizyotomi açma

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 309–42, 948–50.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 394 – 408
3. Valet A, Goerke K, Steller J. Klinik kılavuzu kadın hastalıkları ve doğum. Yüce Yayıncılık.

NÖROLOJİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Baş ağrısı olan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Değişen mental durumda ve bilinci kapalı hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Nöbet geçiren hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Bel ağrısı olan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. İnmeli hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Baş dönmesi olan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
7. Akut periferik nörolojik lezyonları tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
8. Miyastenik krizi tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
9. Santral sinir sistemi enfeksiyonlarını tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Lomber ponksiyon

KAYNAKLAR:

1. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s. 619 – 66.
2. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 711-60.
3. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 437-50.

METABOLİK – ENDOKRİN SİSTEM ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Sıvı elektrolit ve asit – baz dengesini tanımlayabilmeli
2. Asit – baz dengesini bozukluklarını (metabolik asidoz, metabolik alkaloz, respiratuar asidoz, respiratuar alkaloz) sınıflandırabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Elektrolit bozukluklarını (sodyum, potasyum, kalsiyum, magnezyum) klinik olarak tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Endokrin acil durumları (diyabetik aciller – hipoglisemi, diyabetik ketoasidoz, hiperozmolar hiperglisemik nonketotik koma-, hepatik ansefalopati, alkolik ketoasidoz, tiroid aciller – tiroid fırtınası, hipotiroidi, miksödem koması -, adrenal yetmezlik ve adrenal kriz, üremi) sayabilmeli, sınıflandırabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Arteriyal kan gazı alma
2. İntravenöz damar yolu açma

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 35-52, 651-66.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 114-20, 137-210.
3. Braun J, Preuss R. Klinik kılavuzu yoğun bakım. Yüce Yayıncılık. s. 380-5.
4. Gomella LG. Klinisyenin referans el kitabı. Hacettepe Doktorlar Yayınevi. s.147-75.
5. Sayek İ. Temel cerrahi I. Güneş Kitabevi; 1993. s. 29-56.
6. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık. s. 515 –82.

PSİKİYATRİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Akut davranış bozukluklarını tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. İntihar girişiminde bulunmuş hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Acil başvurmuş akut psikotik hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Delirium tremensi tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. Madde kullanımı ile ilgili acil durumlara yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Erişkinde fiziksel kısıtlama tekniklerini sayabilmeli ve uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Fiziksel kısıtlama teknikleri

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 933-44.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 465-84.
3. Eker E. Depresyon, somatizasyon ve psikiyatrik aciller. İ. Ü. Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Komisyonu 1999. s. 135- 216.

ORTOPEDİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Spor yaralanmalarına yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Dislokasyon tanımını yapabilmeli, sınıflandırabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Akut eklem sorunlarına yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

4. Kompartman sendromunu tanımlayabilmeli, nedenlerini sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Atel hazırlama
2. Elastik bandaj uygulama
3. Lokal anestezi teknikleri

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 871–932.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 485–92.
3. Krämer KL, Stock M, Winter M. Klinik Kılavuzu Ortopedi. Yüce Yayınları.

GÖZ ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Göz ile ilgili acil durumlarda genel yaklaşımı tanımlayabilmeli
2. Göz enfeksiyonlarını (hordeolum, şalazyon, konjunktivit, orbital selülit, ülseratif keratit) tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
3. Göz travmalarını (delici ve künt göz travmaları, kimyasal yanıklar) tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Görmede akut değişiklik nedenlerini sayabilmeli, tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. Kırmızı göz sendromuna neden olan acil durumları sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Göz kapağını kaldırma
2. Göz dibi bakısı

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 761-71.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 421-36.

KULAK BURUN BOĞAZ ACİLLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Kulak - burun - boğaz anatomofizyolojisini tanımlayabilmeli
2. Acil durumları (yabancı cisim –dış kulak yolu, burun, orofarinks-, epistaksis, ani işitme kaybı, derin boyun enfeksiyonları – peritonsillar apse, Ludwig anjini, retrofaringeal apse -, vertigo, fasial sinir paralizi, maksillofasial travma, tinnitus) tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Otoskop, rinoskop, ayna kullanımı
2. Kulak yıkama
3. Nazal tamponad uygulama

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 772-93.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 409-20.
3. Grevers G. Klinik kılavuzu kulak- boğaz – burun. Yüce Yayınları.

TRAVMA (MULTİTRAVMALI HASTAYA YAKLAŞIM)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. ATLS (Advance Trauma Life Support) tanımını açıklayabilmeli
2. Kırık tanımını yapabilmeli, sınıflandırabilmeli, bulgu ve belirtilerini tanımlayabilmeli, kırık ve yumuşak doku yaralanmaları tedavi prensiplerini sayabilmeli, uygulayabilmeli, olası komplikasyonlarını sayabilmeli ve gereğinde sevk edebilmeli

3. Periferik sinir yaralanmalarını tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Tendon yaralanmalarını tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
5. Sistem travmalarını (kafa, göğüs, karın, pelvik, spinal, ekstremiteler, cilt, yüz, ürogenital travma) sayabilmeli, sınıflandırabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Damar yaralanmalarını klinik olarak tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
7. Ampütasyonu tanımlayabilmeli, sınıflandırabilmeli ve sevk koşullarını sayabilmeli ve uygun koşullarda sevk edebilmeli
8. Tetanoz profilaksisi gereken durumları sayabilmeli, uygun aşılama ölçütlerini söyleyebilmeli, aşığı uygulayabilmeli
9. Transplantasyon türlerini sayabilmeli, transplantasyon gereken olgu özelliklerini sayabilmeli ve uygun koşullarda sevk edebilmeli
10. Travmalı hastanın uygun pozisyon ve koşullarda sevk tekniklerini sayabilmeli ve uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Ekstremiteler stabilizasyon teknikleri (Atel yapma, vb.)
2. Boyun ve spinal stabilizasyon teknikleri (Collar takma, vb.)
3. Pozisyon verme, sabitleme ve taşıma teknikleri
4. ATLS
5. TYD
6. İYD
7. Defibrilasyon
8. Toraks tüpü takma, iğne ile toraks dekompresyonu
9. Parasentez
10. Diyagnostik peritoneal lavaj

KAYNAKLAR:

1. Ünsaldı T. Ortopedi ve travmatoloji ders kitabı.
2. Dunn DC, Rawlinson R. Cerrahi tanı ve tedavi. s. 645 – 705.
3. Sayek İ. Temel cerrahi I. s. 219–85.
4. Krämer KL, Stock M, Winter M. Klinik Kılavuzu Ortopedi. Yüce Yayınları. s. 191-214.
5. Travmalı hastaya yaklaşım. Acil tıp modülü ders notları.

ÇEVRESEL ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Çevresel aciller (boğulayazma, yanık, donma – hipotermi, sıcak çarpması, elektrik çarpması, ısırık – sokma – olta batması, kimyasal – biyolojik silahlarla yaralanma, ateşli silah yaralanması, yüksek irtifa, disbarizm, radyasyon yaralanması, zehirli bitki ve mantar ile entoksikasyon) sayabilmeli, tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 559-650.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 386-93.
3. Kimyasal ve biyolojik silah yaralanmaları. Türkiye Acil Tıp Derneği notları.
4. Yeniden canlandırma. ABC Dizisi. BMJ: 50 – 54.

PEDİYATRİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Bebek ve çocukta fiziksel kısıtlama tekniklerini sayabilmeli ve uygulayabilmeli
2. Bebek ve çocukta Temel Yaşam Desteği, İleri Yaşam Desteği, İleri Travma Yaşam Desteği uygulamasını sırasına uygun sayabilmeli ve uygulayabilmeli
3. Ateşli çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. Solunum güçlüğü (astım, bronşiolit, krup, stridor) olan çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

5. Konvülsiyon geçiren çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
6. Karın ağrısı olan çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
7. Bilinci kapalı çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
8. Dehidratasyonu olan çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
9. Gastroenteriti olan çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
10. Fermuar yaralanmasını tanımlayabilmeli, uygun girişimi yapabilmeli ve gereğinde sevk edebilmeli
11. Huzursuz çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
12. Neonatal acil durumları (prematürite, konjenital malformasyon, solunum distressi, merkezi sinir sistemi enfeksiyonları, metabolik hastalıklar) sayabilmeli, nedenine uygun tedavi planlayabilmeli, olası komplikasyonları sayabilmeli ve gereğinde sevk edebilmeli
13. Döküntüleri olan çocuğa yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
14. Çocukluk çağında sık görülen kazaları (motorlu araç yaralanmaları, düşmeler, yanıklar, boğulayazma, yabancı cisim aspirasyonu, yabancı cisim yaralanmaları, zehirlenmeler, spor yaralanmaları) sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
15. Çocuk istismarını tanımlayabilmeli, etik ve hukuki yasaları sayabilmeli ve gerekli prosedürü uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Neonatal resüsitasyon
2. TYD bebek – çocuk
3. İYD bebek – çocuk

4. ATLS bebek – çocuk
5. Heimlich manevraları bebek – çocuk
6. Bebek ve çocukta damar yolu açma
7. Ateş ölçme
8. Nazogastrik uygulama
9. Rektal prolapsus redüksiyonu
10. Göbek granülom tedavisi

KAYNAKLAR:

1. King C, Henretig FM. Pediatri acil girişimler. 2 cilt. Lippincott Williams; 2000.
2. Sever L, Taşan Y. Pediatrik aciller. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi STE 2001.
3. Pediatri İleri Yaşam Desteği – 2. BMJ İleri Yaşam Desteği.
4. NMS Pediatrics. 35.
5. Acil Pediatri. BMJ Publishing Group; 2000.

GERİYATRİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Acil girişim gerektiren geriyatrik hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli
2. Geriyatrik acil durumları (travma, yaşlı istismarı, senkop, iskemik serebrovas-küler hastalık, abdominal aort anevrizma rüptürü, mezenter infarktı, sistemik rahatsızlıklar) sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 817-21, 947-8.

ENTOKSİKASYONLAR

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Zehirlenmiş hastaya genel yaklaşımı tanımlayabilmeli, ayrıntılı anamnez alabil-meli, ABC'yi değerlendirebilmeli, ONDTF (oksijen, naloksan, dekstroz, tiamin ve flumazenil) tedavisini gereğinde uygun dozlarda uygulayabilmeli

2. Toksik sendromları (toksidrom) sınıflayabilmeli, tanımlayabilmeli (kolinergik, antikolinergik, semptomimetik, opioid, yoksunluk sendromu) nedenine göre tedavi planlayabilmeli
3. Entoksikasyon nedenlerini (antikolinergik toksisite, psikofarmakolojik ajanlar, sedatif hipnotikler, alkoller, ilaç kötüye kullanımı, analjezikler, ksantinler, kardiyak ilaçlar, fenitoin, demir, hidrokarbonlar ve uçucu maddeler, kostik alımlar, pestisidler, karbon monoksit ve siyanür, ağır metaller, tehlikeli maddelere maruz kalma, dishemoglobinemiler) sayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
4. İlaçların emilimini engelleme yöntemlerini (ipeka, mide yıkama, aktif kömür, tüm kolon yıkama) sayabilmeli, endikasyonlarına göre uygulayabilmeli
5. Dekontaminasyon basamaklarını sırasıyla sayabilmeli, uygulayabilmeli
6. Entoksikasyona uygun antioksidan ajanları sayabilmeli, endikasyon alanlarını tanımlayabilmeli ve uygulayabilmeli
7. Toksik olmayan alımları sayabilmeli ve tanımlayabilmeli
8. Zehir danışma hattına ulaşma yollarını sayabilmeli ve kullanabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Gastrik lavaj
2. Nazogastrik takma

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 511-95.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 537-58.
3. Klinik kılavuzu yoğun bakım. Yüce Yayınları. s. 476 – 512.
4. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s.595-618.
5. Tunçok Y. DEÜTF Farmakoloji AD.

ALERJİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Anafeksiyi tanımlayabilmeli, nedenleri sayabilmeli, ayırıcı tanı yapabilmeli
2. Anafeksi ilaçlarını sayabilmeli, doz belirleyebilmeli, nedenine uygun tedavi planlayabilmeli
3. Anafeksi akış şemasını sırasıyla söyleyebilmeli, tedavi ilkelerini tanımlayabilmeli, gereğinde sevk edebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Entübasyon
2. Damar yolu açma
3. Kardiyopulmoner resüsitasyon

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 66-9.
2. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s. 329-38.

HEMATOLOJİK – ONKOLOJİK ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Anemi ve kanaması olan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Kan ürünlerini sayabilmeli, tedavi ilkelerini tanımlayabilmeli
3. Onkolojik acilleri (akut spinal kord kompresyonu, üst hava yolu obstrüksiyonu, malin kardiyak efüzyon, vena kava süperior sendromu, hiperkalsemi, uygunsuz ADH sendromu, adrenal yetmezlik, şok, polisitemi, lökositoz, immünsüpresyon, hiperürisemi, tümör lizis sendromu, hipoglisemi) sayabilmeli, tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

KAYNAKLAR:

1. Acil Tıp Kapsamlı Çalışma Rehberi: American College of Emergency Physicians; 667 - 710, And Yayıncılık
2. Acil Durumlarda Tanı ve Tedavi ; 211 – 268
3. İç Hastalıkları El Kitabı; Doç. Dr. Abdurrahman KADAYIFÇI, Yaşar Kitabevi: 397 - 406
4. Acil Dahiliye; Semra ÇALANGU, Kerim GÜLER: 583 594; 2002, And Yayıncılık

ENFEKSİYÖZ ACİLLER

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Ateşi olan hastaya yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli
2. Sık görülen bakteriyel, viral ve paraziter enfeksiyonlara yaklaşımı tanımlayabilmeli, eksiksiz klinik bakım uygulayabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Kan, idrar ve boğaz kültürü alma

KAYNAKLAR:

1. American College of Emergency Physicians. Acil tıp kapsamlı çalışma rehberi. And Yayıncılık. s. 447-99.
2. Topçu AW, Söyletir G, Doğanay M..İnfeksiyon hastalıkları ve mikrobiyolojisi. A Nobel Tıp Kitabevi. s. 375 – 400.
3. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s.583-94.

ACİL SAĞLIK SİSTEMİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Bölgedeki hastane öncesi ve hastane acil sağlık kurumlarını tanımlayabilmeli ve olanaklarını sayabilmeli
2. Bölgedeki acil sağlık olanaklarını izleyebilmeli
3. Acil sağlık kurumlarıyla eğitim, hasta sevki ve olağandışı durumlar konusunda işbirliği yapabilmeli

4. Hastaların durumuna ve sosyal güvence sistemine uygun ileri merkeze sevk edebilmeli
5. Olağan dışı durumlarda bölge acil sağlık kurumlarını zamanında harekete geçirebilmeli

FORMLAR – KILAVUZLAR:

1. Acil sağlık kurumları olanakları izlemeyle ilgili formlar
2. Sevk formları
3. Olağan dışı durumlarda hızlı sağlık değerlendirmesiyle ilgili formlar
4. Acil sağlık kurumları iletişim (telefon, faks, ilgili kişi) listesi

KAYNAKLAR:

1. WHO. Coping with natural disaster: Role of local health personnel and the community”, Geneva: 1989.
2. T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü. Afetlere ilişkin Acil Yardım ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik. Ankara: 1997.
3. Benson M, Koenig KL, Schultz GC. Disaster triage: START, then SAVE-A new method of dynamic triage for victims of a catastrophic earthquake. J of Prehos and Dis Med 11(2) April-June 1996.
4. Sağlık Bakanlığı. Afetlerde sağlık hizmetleri yönetimi kurs notları. Ankara 2001.

TRİYAJ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Olay yerinde triyaj
 - a. Seçilen alan triyaj planına göre (START,Champion HR–1982, Kane G et al–1985, West JG et al-1986 Knudson P et al.–1988, Kreis DJ et al–1988)hastaları tedavi- taşıma önceliğine göre sıralayabilmeli
 - b. Olay yerinde triyaj alanlarını (acil tedavi alanı - ikincil tedavi alanı - yürüyen yaralı tedavi alanı - ölü muhafaza alanı - sevk alanı) düzenleyebilmeli
 - c. Olay yerindeki tedavi hizmetlerini değerlendirebilmeli
 - d. Triyajı yapılan hastaların sürekli değerlendirmesini yapabilmeli

2. Birinci basamak sağlık kurumunda triyaj
 - a. Seçilmiş sağlık kurumu triyajı planına göre (Freeman JW – 1976, Yates DW – 1979, Thomas J-P – 1983, Noto, Huguenard and Larcan – 1987, Hall SK – 1995, Gans L and Kennedy T – 1996, Ryan J et al – 1998, Auf der Heide E Triyaj Skalası - 1989, Nemitz B Triyaj Skalası – 1992, ICRC hastaneleri Triyaj Skalası – 1992) hastaları tedavi ve taşıma önceliklerine göre sıralama yapabilmeli
 - b. Birinci basamak sağlık kurumunda triyaj alanlarını (yaralı kabul alanı, acil tedavi alanı- ikincil tedavi alanı- yürüyen yaralı tedavi alanı- ölü muhafaza alanı) düzenleyebilmeli
 - c. Tedavi hizmetlerini değerlendirebilmeli
 - d. Triyajı yapılan hastaların sürekli değerlendirmesini yapabilmeli
 - e. Hasta sevk edilecek kurumlara (olanakları izleyebilmek açısından) işbirliğini sürdürebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Triyaj eğitim rehberleri ve algoritmaları
2. Triyaj sürecinde resüsitasyon ve tedavi akış şemaları ve rehberleri

KAYNAKLAR:

1. Eaton J. Essentials of immediate medical care. Essex UK: 1992.
2. Triage study module: European Master Programme on Disaster Medicine. CE-MEC – EU, 2002.
3. Durak Hİ, Vatansever K. Olağandışı durumlara yanıt - Acil evre (İlk 24 -72 Saat) olağandışı durumlarda sağlık hizmetleri – sağlık çalışanının el kitabı. Ankara: 2002.
4. Benson M, Koenig KL, Schultz GC. Disaster triage: START, Then SAVE-A new method of dynamic triage for victims of a catastrophic earthquake. J of Prehos and Dis. Med. 11(2) April-June 1996.
5. Sağlık Bakanlığı. Afetlerde sağlık hizmetleri yönetimi kurs notları. Ankara 2001.

OLAĞAN DIŞI DURUMLARDA (ODD) ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Hazırlıklı Olma
 - a. Kurumun olağan dışı durumlara hazırlıklı olma planını yapabilmeli
 - b. Hazırlıklı olma planını düzenli sınavabilmeli – tatbikat-
 - c. Hazırlıklı olma planlarında görevli personelin eğitim almasını sağlayabilmeli
 - d. Hazırlık planında yer alan malzemeleri depolayabilmeli ve miktar ve miyad açısından izleyebilmeli
 - e. Planların güncelliğinin öneminin farkında olabilmeli
2. Erken Müdahale
 - a. Olağan dışı duruma karar verebilmeli
 - b. Olağan dışı durum acil müdahale planlarını en kısa sürede başlatabilmeli
 - c. Bölgesindeki toplumun sağlık gereksinimlerini hızla değerlendirebilmeli
 - d. Gereksinimlere göre acil yardım hizmetlerini yönetebilmeli
 - e. Gereksinimlere göre dış yardıma karar verebilmeli
 - f. Sağlık hizmetlerinin etkililiğini değerlendirebilmeli
3. Olağan Dışı Durumlarda Temel Sağlık Hizmetleri
 - a. Topluma yönelik birincil koruma önlemlerini uygulayabilmeli;
 - (1) Geçici barınma yerlerinin düzenlenmesinde danışmanlık
 - (2) Riskli grupların izlenmesi (olağan durumlarda risk taşıyan gruplara ek olarak); yalnız ya da travmaya maruz kalmış çocuklar, yalnız genç kadınlar, fiziksel engelliler, yalnız yaşlılar, tek ebeveynler, Şiddet kurbanları, sosyal - etnik azınlıklar, sığınmacılar - yerinden olmuş kişiler
 - (3) Toplum beslenmesinin düzenlenmesi
 - (4) Çevre sağlığının iyileŐtirilmesi (katı ve insan atıklarının yok edilmesi, vektör kontrolü)
 - (5) İçme ve kullanma suyunun dekontaminasyonu – dezenfeksiyonu
 - (6) Bulaşıcı hastalık sürveyansı

- (7) Salgın kontrolü
- (8) Bireye yönelik birincil koruma önlemlerini uygulayabilmeli;
- (9) Kızamık bağışıklaması
- (10) Üreme sağlığı hizmetlerinin sunulması

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Hazırlık planı kılavuzu
2. ODD büyüklüğü ölçütleri
3. Hızlı değerlendirme kılavuzları (TTB–ODSH, göç, doğal ODD, kimyasal ODD, HD kılavuzları)
4. Bulaşıcı hastalık kayıt formları
5. Risk grupları izleme formları
6. Salgın kontrolü kılavuz ve formları

KAYNAKLAR:

1. TTB; Olağan Dışı Durumlar İçin Hızlı Sağlık Değerlendirmesi Protokolleri, Ankara 2001
2. Durak Hİ, Vatansver K. Hazırlıklı olma. Olağandışı durumlarda sağlık hizmetleri – Sağlık çalışanının el kitabı. Ankara: TTB; 2002.
3. Sağlık Bakanlığı. Afetlerde sağlık hizmetleri yönetimi kurs notları. Ankara: 2001
4. T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü. Afetlere İlişkin Acil yardım ve Planlama Esaslarına Dair Yönetmelik. Ankara:1997.

ACIL GİRİŞİMLERDEKİ ADLİ VE ETİK SORUMLULUKLAR

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Triyaj etiğine uygun sıralama, tedavi ve sevk işlemlerini düzenleyebilmeli
2. Acil hastalara müdahalede etik kurallara ve yasalara uygun davranabilmeli
 - a. Muayene, tetkik ya da girişimler için hasta ya da hasta yakınından bilgilendirilmiş onam almalı
 - b. Onam gerekmeyen durumlara karar verebilmeli
 - c. Resüsitasyonun sonlandırılmasına ya da başlatılmamasına karar verebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Bilgilendirilmiş onam formu
2. DO NOT RECUSITATE kuralları

KAYNAKLAR:

1. Çalangu S, Güler K. Acil dahiliye. And Yayıncılık; 2002. s. 689 – 99.
2. Acil durumlarda tanı ve tedavi. Hekimler Yayın Birliği. s. 542-53.

ACİL HİZMETLERDE KULLANILAN ARAÇ VE GEREÇLERİN BAKIMI, KULLANIMI VE ORTAYA ÇIKAN AKSAKLIKLARIN GİDERİLMESİ**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

1. Acil tıbbi malzeme ve ilaçlarını listeleyebilmeli
2. Demirbaş tıbbi malzemenin bakım sıklığını, tamir ve bakım kuruluşlarını listeleyebilmeli
3. Acil tıbbi malzeme ve ilaçların raf ömrünü ve saklama koşullarını sayabilmeli
4. Acil tıbbi malzeme ve ilaçların miyadlarını, miktarlarını ve kullanılabilir durumda olduklarını düzenli izleyebilmeli
5. Acil tıbbi malzeme ve ilaçların uygun koşullarda depolanmasını sağlayabilmeli
6. Tıbbi malzeme dekontaminasyon – dezenfeksiyonunu yapabilmeli
7. Tıbbi malzeme atıklarının özel kutularda toplanmasını sağlayabilmeli
8. Kontamine atıkların özel atık torbalarında toplanmasını sağlayabilmeli
9. Tehlikeli tıbbi malzeme ve ilaçları uygun etiketleyerek güvenlik önlemlerini sürdürebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

- a. Tıbbi malzeme kullanım kılavuzları
- b. Demirbaş tıbbi malzeme kullanım ve bakım kılavuzları
- c. Dekontaminasyon - dezenfeksiyon eğitim rehberi
- d. Tehlikeli kimyasallar renk kodları kılavuzları

KAYNAKLAR:

1. Australian emergency management: Australian emergency manual – Disaster medicine. Canberra: 1995.

STRESLE MÜCADELE, ZOR DURUMLARDA İLETİŞİM

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Zor Durumlarla Baş Etme
 - a. Ölüm, beklenmeyen gebelik, prognozu kötü ya da kronik hastalık tanısı haberi verme konusunda etkili iletişim kurallarına uyabilmeli
 - b. Saldırgan hastayla baş etme yöntemlerini tanımlayabilmeli
 - c. Saldırgan hasta, intihar eğilimli hasta ile iletişimde tehlike belirtilerini ayırt edebilmeli
 - d. Güvenlik önlemleri ya da ileri merkeze sevk gerektiren durumları ayırt edebilmeli
 - e. Tedavi uyumsuzluğu, ilaç reddi, uygunsuz tıbbi bakım – tedavi - rapor talebi gibi zor durumlarda yasal kurallara ve iletişim ilkelerine uygun yol izleyebilmeli
2. Ruh Sağlığını Koruma – Stresle Mücadele
 - a. Sağlık hizmetiyle ilgili stresörleri tanımlayabilmeli
 - b. Olağandışı durum ya da yoğun acil bakım hizmetleri sonucu görülebilecek ruh sağlığı sorunlarının farkında olabilmeli
 - c. Olağan olan ve olmayan ruhsal sonuçları ayırt edebilmeli
 - d. Kendisinin ve ekibinin olağan tepkileri ile baş edebilmeli
 - e. Tükenmişlik sendromu belirtilerini tanıyabilmeli
 - f. Akut stres bozukluğu belirtilerini tanıyabilmeli
 - g. TSSB (Travma Sonrası Stres Bozukluğu) belirtilerini tanıyabilmeli
 - h. Ruh sağlığını koruyucu ve erken tanı koydurucu önlemleri uygulayabilmeli (Debriefing, defusing, gevşeme egzersizleri)

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Debriefing ve defusing kılavuzları
2. Gevşeme egzersizi rehberi
3. Kötü haber verme rehberi
4. Zor hastayla iletişim rehberi
5. Saldırgan hastayla baş etme kılavuzu
6. İntihar eğilimli hasta ile baş etme kılavuzu
7. ASB, TSSB, TS, depresyon tanı akış şemaları /skalaları

KAYNAKLAR:

1. Karabilgin S. ODD’lerde ruh sağlığı. (24 -72 Saat) Olağan dışı durumlarda sağlık hizmetleri – sağlık çalışanının el kitabı. Ankara: TTB Yayını; 2002.
2. Eaton J. Essentials of immediate medical care. Essex UK: 1992.
3. Sağlık Bakanlığı. Afetlerde sağlık hizmetleri yönetimi kurs notları. Ankara: 2001.
4. Sağlık Bakanlığı. Afetlerde ruh sağlığı hizmetleri eğitici rehberi. Ankara: 2000.
5. Agy.Australian Emergency Management.

ACİL SAĞLIK HİZMETİ SIRASINDA KARŞILAŞILABİLECEK HASTANE ENFEKSİYONLARI İLE DİĞER RİSK VE TEHDİTLERDEN KORUNMA

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Sağlık personeli için risk oluşturan aşıyla korunabilir hastalıklardan korunmuş olabilmeli
2. Tıbbi asepsi kurallarına uygun tıbbi işlem yapabilmeli
3. Gerektiğinde cerrahi asepsi kurallarını uygulayabilmeli
4. Müdahale odaları ve tıbbi malzeme dekontaminasyonu – dezenfeksiyonu kurallarına uyabilmeli
5. Enterik, solunum, temas, yara - akıntı, kesin ve kan izolasyonu yöntemlerini uygulayabilmeli (maske, bone, temiz - steril gömlek, steril eldiven-çift eldiven, galoş, özel oda)
6. Tehlikeli (uçucu, yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı) tıbbi malzemeye çalışma kurallarına uyabilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Dekontaminasyon - dezenfeksiyon eğitim rehberi
2. Hijyenik el yıkama eğitim rehberi
3. Cerrahi el yıkama eğitim rehberi
4. Steril eldiven giyme eğitim rehberi
5. Temiz - steril gömlek giyme eğitim rehberi
6. İzolasyon eğitim rehberleri

KAYNAKLAR:

1. E.Ü.T.F. 1. Sınıf TTG modülü izolasyon rehberleri.
2. Timby BK. Fundamental skills and concept in patient care. ABD: 2001
3. Agy. Australian emergency management: Australian emergency manual – Disaster medicine.
4. Agy. Çalangu S, Güler K. s. 681-8.
5. Agy. Acil durumlarda tanı ve tedavi. s. 338-40.
6. Agy. Topçu AW, Söyletir G. s. 333-74

TTB GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

ACİL TIP MODÜLÜ

GEÇİŞ DÖNEMİ GENEL PRATİSYENLİK MESLEK EĞİTİMİ PROGRAMI

(Geçiş Dönemi Alan Eğitimi Programı)

Atölye Çalışması/ 31 MART 2004 – İZMİR

Birim	Birinci Basamak Sağlık Kurumu		Hastane		Süre (minimum saat)
	MAKET	SİMÜLE HASTA	MAKET	SİMÜLE HASTA	
1	ACİL OLGUYA YAKLAŞIM(teorik, maket, senaryo çalışması)				8-12 saat
	BEN*:	BEN:	BEN:	BEN:	
2	OLAY YERİ DEĞERLENDİRİLMESİ(teorik,senaryo, tatbikat)				TTB acil eğitim setini kullanarak 4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
3	KARDİYOPULMONER RESÜSİTASYON (TEMEL / İLERİ YAŞAM DESTEĞİ) (teorik, maket)				8 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
4	ŞOK(teorik, bilgisayar simülasyon, maket, akran)				6-8 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
5	KARDİYOYASKÜLER SİSTEM ACİLLERİ (teorik, B, simulasyon, maket)				6-8 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
6	SOLUNUM SİSTEMİ ACİLLERİ (teorik, B. simulasyon, maket)				6-8 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
7	GASTROİNTESTİNAL SİSTEM ACİLLERİ (teorik, maket)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
8	ÜROGENİTAL SİSTEM ACİLLERİ (teorik, maket)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
9	JİNEKOLOJİK VE OBSTETRİK ACİLLER(teorik, maket)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
10	NÖROLOJİK ACİLLER(teorik, maket)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	

11	METABOLİK VE ENDOKRİN SİSTEM ACİLLERİ(teorik, maket)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
12	PSİKİYATRİK ACİLLER(teorik, senaryo)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
13	HAREKET SİSTEMİ ACİLLERİ (ORTOPEDİK ACİLLER) (teorik, akran, maket)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
14	GÖZ ACİLLERİ (teorik, akran, maket)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
15	KULAK BURUN BOĞAZ ACİLLERİ(teorik, akran, maket)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
16	TRAVMA (MULTİTRAVMALI HASTAYA YAKLAŞIM) (teorik, akran, maket, simülasyon)				8-10 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
17	ÇEVRESEL ACİLLER (teorik, senaryo, B. simülasyon)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
18	PEDİYATRİK ACİLLER(teorik, maket, B. simülasyon)				8-10 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
19	GERİYATRİK ACİLLER (teorik, maket, simülasyon)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
20	ENTOKSİKASYONLAR (teorik, B. simülasyon, senaryo)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
21	ALERJİK ACİLLER (teorik, B, simülasyon)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
22	HEMATOLOJİK – ONKOLOJİK ACİLLER (teorik)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
23	ENFEKSİYÖZ ACİLLER (teorik, akran, laboratuvarında hazır örnekten)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
24	ACİL SAĞLIK SİSTEMİ (teorik, senaryo, tatbikat)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
25	TRİYAJ (teorik, tatbikat, B. simülasyon)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
26	OLAĞANDIŞI DURUMLARDA ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ (teorik, senaryo)				10-12 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	

27	ACİL GİRİŞİMLERDEKİ ADLİ VE ETİK SORUMLULUKLAR (teorik, senaryo)				4-6 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
28	ACİL HİZMETLERDE KULLANILAN ARAÇ VE GEREÇLERİN BAKIMI, KULLANIMI VE ORTAYA ÇIKAN AKSAKLIKLARIN GİDERİLMESİ (teorik, doğrudan uygulama)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
29	ACİL HİZMET SUNUMU SIRASINDA KARŞILAŞILABİLECEK HASTANE ENFEKSİYONLARI VE SAĞLIK PERSONELİNE YÖNELİK RİSK VE TEHDİTLERDEN KORUNMA (teorik, diğer uygulama sırasında gözlem, doğrudan uygulama)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	
30	STRESLE MÜCADELE VE ZOR DURUMLARDA İLETİŞİM (teorik, senaryo)				2-4 saat
	BEN:	BEN:	BEN:	BEN:	

GEÇİŞ DÖNEMİ GP MESLEK EĞİTİMİ; ACIL TIP MODÜLÜ EĞİTİM PROGRAMI

		saat	dk.
	TOPLAM (tamamlama hariç)		
	Grup eğitimi (tamamlama hariç)		
	Bireyselleşmiş eğitim (tamamlama hariç)		

Geçiş dönemi GP Meslek Eğitimi; Acil Tıp Modülü Eğitim Programı: (Saf konulara ait süre)

		saat	dk.
	TOPLAM (tamamlama hariç)		
	Grup eğitimi (tamamlama hariç)		
	Bireyselleşmiş eğitim (tamamlama hariç)		

BEN*: GPE Acil Tıp Modülü Beceri Planlama Matrisindeki Beceri Eğitim No.

Uygulama İlkeleri:

1. Gerçekleştirilmesi planlanan Klinik Modüller Atölye çalışmasında tüm klinik modüllerin aynı düzeye gelmesi ile saat ve diğer standartların belirlenmesi uygun olabilir.
2. GPE – Bilim Kurulu'nun Beceri Planlama Matrisi'ne uygun olarak Acil Tıp Modülü'ne ait beceriler kategorilendirilmiş ve ekte sunulmuştur (Ek1.).
3. Türkiye'deki Tıp Fakülteleri için Ulusal Çekirdek Eğitim Programı oluşturma çalışmaları ve çeşitli tıp fakültelerinin kullandığı beceri değerlendirme rehber listelerinin kurumsal olarak talebi ile Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi içinde hangi becerilere daha fazla ya da daha az yer verilmesi gerektiğine tüm klinik modüllerin aynı düzeye gelmesi sonrası belirlenen becerilerin değerlendirilmesini içeren tüm modüllerin katılacağı atölye çalışması ile şekil verilebilir.
4. Klinik modül eğitimi başlamadan önce temel olarak alınması gereken klinik beceriler temel modül eğitimi aşamasında verilmeli; genel pratisyenlerin klinik modül eğitim aşamasına ortak bir düzeyde başlamasına olanak sağlanmalıdır.
5. Maket kullanımı için eğitim alanlarının belirlenmesi (birinci basamak sağlık kurumu – hastane), tanımlanması, standartlarının belirlenmesi ve eğitici ve eğitim materyalinin sayısına göre eğitimlerin planlanması gerekmektedir. Maket ve eğitici sayısı ve durumuna uygun olarak hangi konuların birinci basamak sağlık kurumunda, hangilerinin hastanede uygulanacağı kararının verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmüştür.
6. Simüle hasta ile eğitim için Acil Tıp Modül eğitimi öncesi başka modüllerin de ihtiyacı belirlenerek bir program hazırlanmalıdır ve eğitim planlanmalıdır. Simüle hasta eğitimi durumuna göre hangi becerilerin birinci basamak sağlık kurumunda, hangilerinin hastanede uygulanacağı kararının verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmüştür.
7. Maketlerin kullanımı ve temini için gerekli planlamalar yapılmalıdır.

GPE Acil Tıp Modülü Beceri Planlama Matrisi:

1. Her beceri için eğitim yöntemi ve eğitim aracı seçerken, becerinin hangi düzeyde öğrenileceği temel alınmalı. Aşağıda önerilen çerçeve her beceri için belirlenebilir

Katılımcı Yetkinlik Düzeyi	Yetkinlik düzeyine göre eğitim yöntemleri
A düzeyi: Her durumda <u>ustalıkla</u> (sorunla karşılaşınca baş edebilecek biçimde) <u>yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)</u>	Uygun araç-gereçle beceri gösterimi, öğrencinin en az iki kez uygulaması, objektif yapılandırılmış yöntemlerle öğrenciyi gerçek hasta başında ya da laboratuvar ortamında sınama
B düzeyi: Mutlaka uygulanması gerektiği durumlarda uygun koşullar altında <u>yeterli (hatasız) biçimde yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)</u>	Uygun araç-gereçle beceri gösterimi, öğrencinin en az bir kez uygulaması, uygulama sonrasında beceri değerlendirmesi, istenirse objektif yapılandırılmış yöntemlerle öğrencinin laboratuvar ortamında sınanması
C düzeyi: Hastayı yönlendirecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini, <u>nasil yapıldığını bilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)</u>	Uygun araç-gereçle becerinin gösterimi, dönem sonu teorik sınavda değerlendirilmesi
D düzeyi: Hastayı yönlendirecek ya da kısa bilgi verecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini bilmeli	Konuyla ilgili yapılandırılmış sınıf dersi, sınav gerekli değil

Eğitim Araçları Listesi (EA)

Simüle/Standardize hasta: SH; Maket/manken: M; Akran üzerinde: A; Gerçek hasta: GH; Sadece demonstrasyon: D; Sadece teorik bilgi: T; Kendi başına uygulama: U; Diğer uygulama sırasında gözlem gerekirse eğitim: G; Laboratuvardaki hazır preparattan/örnekten çalışma: L

TTB GPE KLİNİK MODÜLLER BECERİ EĞİTİMİ İÇİN PLANLAMA YAPABİLMEK AMACI İLE HAZIRLANMIŞTIR.					
Beceride yeterlilik düzeyleri işaretlenirken 4'lü matriks kullanılacaktır. Olması gereken bölüme * işareti koyunuz					
<p>A: Yeterliğe dayalı beceri eğitimi ile sunulan gerçek hastada ustalaşmış olunması gereken ve mutlaka sınanan beceriler (Her durumda ustalıkla (sorunla karşılaştığında baş edebilecek biçimde) yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli(yorumlayabilmeli)dir.</p> <p>B: Eğitici kontrolünde gerçek hastada en az bir kez yapılmış olunması gereken beceriler Mutlaka uygulanması gerektiği durumlarda uygun koşullar altında yeterli(hatasız) biçimde yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)dir.</p> <p>C: Uygulanırken görmesi ya da yardım etmesi gereken beceriler (Hastasını yönlendirecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini, nasıl yapıldığını bilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli)dir.)</p> <p>D: Genel bilgi düzeyinde öğrenilen beceriler. Hastasını yönlendirebilecek ya da kısa bilgi verebilecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini bilmelidir</p>					
MODÜLÜN ADI:....ACİL TIP.....	A	B	C	D	Eğitim aracı / yöntemi
BİYOLOJİK KONTAMİNASYON BECERİLERİ					
1	Steril eldiven giyme – çıkarma	TTB			G
2	Yüzeysel dekontaminasyon sağlama	TTB			G
3	Aletlerin dekontaminasyonu ve mekanik temizliği	TTB			G

4	Yüksek düzeyde dezenfeksiyon yapma	TTB				G
5	Kan alma sırasında bireysel ve çevresel korunma	TTB				G
GİRİŞİMLER (TANI VE TEDAVİ BECERİLERİ)		A	B	C		
6	Erişkin-çocuk-bebekte Damar yolu açma (iv kanül ile)	TTB				G
7	Göz kapağı çevirme	KC				G
8	Oftalmoskopi kullanımı	TTB				G
9	Otoskopi kullanımı	TTB				G
10	Anterior rinoskopi	TTB				G
11	Kulak yıkama	KC				G
12	Apse drenajı	KC				G
13	Temel sütür tekniği	KC				T
14	Yara-yanık bakımı yapabilme	KC				T
15	lokal anestezi uygulamaları	KC				T
16	Bir yaraya pansuman yapma	KC				GH
17	Kulaktan yabancı cisim çıkarma	*				M-GH
18	Burundan yabancı cisim çıkarma	*				M-GH
19	Gözden yabancı cisim çıkarma	*				M-GH
20	Yenidoğanda göbek bakımı	PED				G
21	Umbilikal granülom tedavisi	PED				M-GH
22	Üretral kateter takma	KC				M-GH
23	Fimozis ve labial şinesi tedavisi	KC				M-GH
24	Doğum	ÜRE				M
25	RİA uygulanması ve çıkarılması	ÜRE				M-GH
26	Lomber ponksiyon		BH			M-GH

27	Epizyotomi	ÜRE				M-GH
28	Sünnet	KC				M-D
29	Vazektomi	ÜRE				D
30	Lavman	KC				M-GH
31	Kan transfüzyonu yapabilme	TTB				M-GH
32	Nasogastrik Sonda uygulanması	KC				M-GH
33	Uygulanacak ilaçları doğru şekilde hazırlayabilme	TTB				G
34	İnsülin enjeksiyon tekniklerini uygulayabilme					G
37	Mide yıkayabilme	KC				M-GH
38	Doğum sonrası anne bakımını yapabilme					G
39	Tırnak çekme	KC				M-GH
41	suprapubik mesane ponksiyonu yapabilme		*			D-M
YAŞAM KURTARAN KLİNİK BECERİLER		A	B	C		
42	Kardiyoversiyon ve defibrilasyon uygulayabilme (Sadece manule, yarı otomatik ve otomatik defibrilasyon)	*				M
43	Endotrakeal Entübasyon	*				M
44	Aspirasyon (oral ve nazotrakeal)	*				M-GH
45	Balon valve maske ile yapay solunum	*				M
46	Erişkinde Temel Yaşam Desteği (TYD)	*				M
47	Bebekte TYD	*				M
48	Çocukta TYD	*				M
49	Nazofaringeal airway	*				M
50	Orofarengeal airway	*				M
51	Oksijen verme	*				M-GH

52	Erişkin - çocuk - bebekte Yabancı cisim çıkartma (Heimlich manevraları) (bilinci açık olgularda)	*				M-A
53	Suda boğulmada ilk yardım	*				M
54	Travma tahtası ile hasta taşıma	*				M-GH
55	Parasentez		*			D
56	Torasentez		*			D
57	Sargı bandaj teknikleri	*				A
58	Travmalı hastaya boyunluk uygulama	*				A
59	Travmalı uzva alçı ateli uygulama	*				A
60	Travmalı uzva bandaj ve soğuk uygulaması	*				A
61	Kanama durdurma yöntemleri	*				A
62	Damar tutma bağlama		*			D
63	Ampüte uzuvların nakli		*			D
LABORATUVAR		A	B	C		
64	Koldan venöz kan alma	TTB				M-GH
65	Parmak ucundan kan alma	TTB				A
66	İdrarda gebelik testi					A
67	Kadında genital akıntı örneği alma					SH-GH
68	Kadında genital akıntı örneği değerlendirme					U-L
69	Servikal smear alma ve gönderme					U
70	Tüberkülin testi (PPD) uygulama					M-GH
71	Tüberkülin testi (PPD) değerlendirme					GH
72	Glukometre ile kan şekeri ölçümü					A-U
73	EKG çekilmesi	TTB				SH-GH

74	EKG değerlendirme	*				L
75	Kan grubu bakılması					A-U
76	Gaita mikroskopisi hazırlama					U
77	Gaita mikroskopisi değerlendirme					L
78	Gaitada gizli kan bakma					L-U-A
79	Kanama zamanı					A-U
80	Periferik kandan yayma hazırlama					U
81	Periferik kandan yayma değerlendirme					A-U-L
82	Sahle tipi hemoglobinometre ile ölçme					A-U
83	Yara yerinden sürüntü kültürü örneği alma					M-GH
84	Boğaz kültürü alma	TTB				A-GH
85	Vücut kitle indeksi saptanması					A-U
86	İdrar analizinin stripe yapılması					A
87	İdrar sedimentine mikroskopik bakı					U
88	BOS mikroskopik değerlendirme					L-GH
89	Rektal sürüntü alma, selofan bant tekniği					M-GH
90	Peak-flow metre ile solunum ölçümü					A-GH
91	Cilt biyopsisi alma					M
92	Nonstress test (NST) yapılabilmesi ve değerlendirilebilmesi					GH
	EĞİTİM	A	B	C		
93	Emzirme danışmanlığı eğitimi					A-GH
94	Solunum egzersizleri					A-GH
95	İnhaler kullanımı					T-SH-GH
96	Diskus kullanımı					T-SH-GH

97	Turbuhaler kullanımı					T-SH-GH
98	Spacer kullanımı					SH-GH
99	Pelvik kas egzersizleri					T
	TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ BECERİLERİ	A	B	C		
100	Aşıları soğuk zincire uygun saklama					G
101	DBT ve kızamık aşısı uygulama					M-GH
102	Oral polio aşısı uygulama					GH
103	BCG aşısı uygulama					M-GH
104	Klor sol. ile su dezenfeksiyonu yapma					U
105	ORS karışımının kullanıma hazırlanması					U
106	Sudaki klor düzeyinin ölçülmesi					U
107	Sulardan bakteriyolojik inceleme örneği alma					U
108	Gıda örneği alabilme					U
109	Sularda klor düzeyini belirleyebilme					L-U
110	Hava kirliliği ölçümü yapabilme					U
111	Gürültü ölçümü yapabilme					T
112	Sağlık kuruluşları ve gayrisihhi müesseselerin denetiminin yapılabilmesi					T-U
113	Fiziksel kısıtlama teknikleri	*				T
114	Nazal tamponad uygulama	KC				M-GH
115	Pozisyon verme teknikleri	*				M-GH
116	Ateş ölçme	TTB				G
117	Rektal prolapsus redüksiyonu		*			D
118	Monitorizasyon	*				M-L
119	Toraks tüpü takma		*			D

120	İğne ile toraks dekompresyonu	*				M
121	Neonatal resüsitasyon	*				M
122	Diagnostik peritoneal lavaj		*			D
123	Kan kültürü alma	TTB				M
124	Arteriyel kan gazı alma	*				M
125	Acil olgu değerlendirme rehberleri ile değerlendirme (AIS, NISS, TS, PHI, RTS, CRAMS, START,..)	*				Senaryo çal.
126	Erişkin - çocuk - bebek İleri Yaşam Desteği	*				M
127	İleri dolaşım girişimleri (juguler, santral venöz kateter)	*				M
128	Parenteral girişimler	TTB				M
129	Nebülizatör kullanımı	TTB				GH
130	Kan basıncı ölçümü	TTB				G
*	Acil Tıp Modülü İçinde Uygulanacak Beceriler					
TTB	Temel beceri modülü ya da diğer klinik modüllerde ama acil tıp modülünden önce mutlaka verilmesi gerekenler (önceden verilemeyecekse genel pratisyen adaylarının beceri yönünden eksik kalmaması için acil tıp içine alınabilecek beceriler)					

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

GPE alan eğitimleri ve sürekli eğitime yönelik kurslar, Modül'ün hazırlık sürecini hızlandırdı.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Temel modüllere ağırlık verilmesi nedeniyle yapılan ilk çalışmalar ve katılımcılar ile birliktelik kopmuştur. Alan eğitimcileri eğitimi yapılamadan, alan eğitimleri başladı.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

Alan eğitimlerinin eksikleriyle bile olsa başlaması, eğitim için ısrarlı ve inançlı eğitici ve katılımcıların olması.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Klinik modüllerin uygulanabilir olması, ilgili uzmanlık dalları ile birlikte sürdürülen çalışmalar doğrultusunda ortaya çıkan eğitim materyali ile olanaklı olup güncelleme için periyodik toplantılar planlanmalı ve uygulanabilir olmalıdır. Eğitim sırasında pratik çalışmalar için protokol yapılmalı ve ulaşım kolay olmalıdır. Alan eğitimcileri eğitimi yapılamadan GPE alan eğitimlerinin başlaması, standart eğitim yapılmasını kısıtlayıcı rol oynamıştır.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ADLI TIP MODÜLÜ

Durmuş EVCÜMAN

İsmail AYHAN

Aylin Sena BELİNER

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Birinci Basamakta Adli Tıp eğitim modülünün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü 1998 yılında kurulduktan sonra meslek eğitimi müfredatını belirlemek üzere iki ana atölye çalışması yapılmıştır. 5 - 8 Kasım 1998 tarihinde yapılan ilk atölye çalışmasında temel modüller ve içerikleri belirlenmiştir. 12 - 13 Haziran 1999'da yapılan ikinci atölye çalışmasında ise, klinik modüller hazırlığı yürütülmüş ve "Birinci Basamakta Adli Tıp" modülü klinik modüller arasında yer almıştır (Ek 2, 3). Bu çalışma sırasında yürütülen tartışmalar sonucunda, modülün amaç ve öğrenim hedefleri belirlenmiştir. 27 - 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen çalıştayda, eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5). Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6). Kursun hazırlıkları S. Serhat Gürpınar, Ümit Biçer, Durmuş Evcüman ile başlarken; ekibe katılan Nihat Şahbaz, İsmail Ayhan, İsfendiyar Eyüpoğlu, Gülden Aykanat, Serdar Özdemir, Mustafa Esim gibi GPE koordinatörleri tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda modül tamamlanmış, kurs programı oluşturulmuş ve ders notları yazılmıştır. 22 - 23 Şubat 2014 tarihlerinde Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştay Adli Tıp Modülü Çalışma Grubunda Dr. Durmuş Evcüman, Dr. İsmail Ayhan ve Dr. Aylin Sena Beliner görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. İsmail Ayhan

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Nihat Şahbaz, Dr. İsmail Ayhan, Dr. Serdar Özdemir, Dr. Durmuş Evcüman, Dr. Aylin Sena Beliner

ADLİ TIP MODÜLÜ EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programına katılacak genel pratisyenlere, adli tıp uygulamalarında bilgi, beceri kazandırıp, bunun davranışa dönüşmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu modüler eğitimin sonunda katılımcılara aşağıdaki öğrenim hedeflerinin kazandırılması hedeflenmektedir:

- 1- Birinci basamakta adli tıp yaklaşımının önemini kavrama.
- 2- Genel pratisyen ile Adliye / Emniyet / adli hekim arasındaki ilişkileri düzenleyen yasa ve yönetmelikler konusunda bilgi sahibi olma.
- 3- Adli tıp uygulamalarındaki yasal yetki ve sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olma.
- 4- Genel pratisyenin meslek uygulamalarından doğan yasal sorumluluklarını söyleyebilme.
- 5- İşkence yöntemleri ve yol açtığı fiziksel, ruhsal ve sosyal değişimleri bilme.
- 6- Adli tıpta insan hakları ihlalleri ile ilgili ulusal - uluslararası yasa ve sözleşmeleri sıralayabilme.
- 7- Canlı adli olgu muayenesi yapabilme.
- 8- Ölü muayenesi yapabilme.
- 9- Adli otopsi ve adli patoloji konularında bilgi sahibi olma.
- 10- Adli travmatoloji konularında bilgi sahibi olma.
- 11- Adli rapor yazabilme.

- 12- Cinsel saldırılarda olgu muayenesi yapabilme ve örnek alabilme.
- 13- Aile içi ve kadına yönelik şiddet konusunu bilme ve olgu muayenesi yapabilme.
- 14- Riskli gruplarda ihmal ve istismar konusunu bilme ve olgu muayenesi yapabilme.
- 15- Adli psikiyatri muayenesi yapabilme.
- 16- Zehirlenmeler, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili adli sorunlarda bilgi ve beceri sahibi olma.
- 17- Adli olguların değerlendirilmesinde etik kurallara uyma.
- 18- Olağandışı durumlarda adli hekimlik hizmeti verebilme.
- 19- Yaş tespitini yapabilme.
- 20- Adli tıp hizmetlerine katılan diğer sağlık personelinin eğitimi konusunda bilgi sahibi olma.

OTURUMLAR:

1. ADLİ KURUMLARLA İLİŞKİLER

AMACI: Adliye / Emniyet / adli hekim arasındaki ilişkileri düzenleyen yasa ve yönetmelikler konusunda bilgi sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. CMK'nin ilgili maddelerini bilme.
2. CMK ilgili yönetmelikleri bilme.
3. HMK'nin ilgili maddesini bilme.
4. TCK'nın ilgili maddelerini bilme.
5. PVSK'nın ilgili maddesini bilme.
6. Borçlar Kanunu'nun ilgili maddesini bilme.

2. ADLİ TIP SORUMLULUĞU

AMACI: Genel pratisyenin adli tıp uygulamalarındaki yasal yetki ve sorumlulukları konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Adli olguyu diğer olgulardan ayırma.
2. Takipteki bireylerin klinik durumlarının adli sonuçlarını öngörebilme.
3. Adli tıp yaklaşımının eksikliğinde hekim ve bireyler yönünden karşılaşılabilecek sorunları kavrama.

3. MESLEKİ SORUMLULUK

AMACI: Genel pratisyenin mesleki ve adli tıp uygulamalarından doğan yasal sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. CMK'nin ilgili maddelerini bilme.
2. T. C. Sağlık Bakanlığı'nın ilgili mevzuatın (Aile Hekimliği, Umumi Hıfzısıhha Kanunu, ...) maddelerini bilme.
3. TCK'nin ilgili maddelerini bilme.
4. Biyotıp Sözleşmesi maddelerini bilme.

4. İŞKENCE

AMACI: İşkence yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Anamnez
2. Muayene ve bulgular
3. Laboratuvar verileri
4. Uygulanan işkence yöntemleri
5. Hukuk ve etik

5. İNSAN HAKLARI MEVZUATI

AMACI: Adli tıpta insan hakları ihlalleri ile ilgili ulusal ve uluslararası yasa ve sözleşmeler konusunda bilgi sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. TC Anayasası
2. TCK'nin ilgili maddelerini bilme.
3. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi
4. Paris Şartı
5. Avrupa Parlamentosu Temel Hak ve Özgürlükler Bildirgesi
6. AGİK Moskova Belgesi
7. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
8. Dünya Tabipler Birliği Lizbon Bildirgesi
9. İstanbul Protokolü
10. Biyotıp Sözleşmesi

6. CANLI ADLİ OLGU MUAYENESİ

AMACI: Canlı adli olgu muayenesi yapma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Uygun muayene ortamı
2. Bulaşıcı hastalıklara karşı korunma yöntemleri
3. Uygun muayene
4. Uygun laboratuvar incelemelerini isteme ve sonuçlarını değerlendirme
5. Gerektiğinde uygun konsültasyon isteme
6. Gerekli örnekleri alma, alınmasını isteme, sonuçlarını değerlendirme

7. ÖLÜ MUAYENESİ

AMACI: Ölü muayenesi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Bulaşıcı hastalıklara karşı korunma yöntemlerini bilme.
2. Ölü adli olgu muayenesinin önemini kavrama.

3. Ölüm sonrası değişimleri tanıma.
4. Olay yeri incelemesi yapma.
5. Gerekli örnekleri alma.

8. ADLİ OTOPSİ VE ADLİ PATOLOJİ

AMACI: Adli otopsi ve adli patoloji konusunda bilgi sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Adli otopsi kararının hukuksal, sosyal ve tıbbi önemini kavrama.
2. Adli otopsi kararı verme.
3. Adli patoloji konularını bilme.

9. ADLİ TRAVMATOLOJİ

AMACI: Adli travmatoloji konusunda bilgi sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Yara özellikleri ve sınıflandırması
2. Uygun laboratuvar yöntemleri

10. ADLİ RAPOR YAZMA

AMACI: Adli rapor yazma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. İlgili yasalar (TCK ilgili maddeler vs.) bilme.
2. Rapordaki teknik unsurlar
3. Raporun içeriği (şikayetler, bulgular, laboratuvar, konsültasyon, sonuç, olayla ilişkinin yorumlanması)
4. Rapor istek ve sonuç prosedürleri

11. CİNSEL SALDIRI

AMACI: Cinsel saldırılarda muayene ve örnek alma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Bilgilendirme ve onam
2. Uygun muayene ortamı
3. Cinsel saldırıya özgü bulgular
4. Örnek alma ve sonuçlarını değerlendirme

12. AİLE İÇİ ŞİDDET

AMACI: Aile içi ve kadına yönelik şiddet konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Anamnez
2. Fiziksel şiddet
3. Cinsel şiddet
4. Ruhsal şiddet
5. Ekonomik istismar
6. Koruma uygulamaları
7. İlgili mevzuat

13. YAŞLI VE ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI

AMACI: Riskli gruplarda ihmal ve istismar konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Anamnez
2. Olguya özel bulguların araştırılması
3. Çocuk ihmal ve istismarı
4. Yaşlı ihmal ve istismarı
5. Koruma uygulamaları
6. İlgili mevzuat

14. ADLİ PSİKİYATRİ

AMACI: Adli psikiyatri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Yaşı küçük olguların ruhsal muayenesi
2. Kişilerin içinde buldukları koşulların veya olayın hukuki anlam ve önemini bilmesini değerlendirme
3. Kişilerin algılama yeteneklerinin yeterince gelişmesi, bozulması
4. Ön tanısını koyduğu olgularda sevk zincirine uygun yönlendirme
5. Hukuki (fiil) ehliyet kavramı
6. Ceza ehliyeti kavramı

15. ADLİ TOKSİKOLOJİ

AMACI: Zehirlenmeler, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili adli sorunlarda bilgi ve beceri sahibi olmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Alkol kullanımında nörolojik muayene ve laboratuvar
2. Zehirlenmelerde örnek alma ve laboratuvar
3. Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı yoksunluk belirtileri
4. Uyuşturucularla ilgili genel bilgiler

16. ETİK

AMACI: Bu oturumun sonunda genel pratisyenler adli olgularda karşılaşılan etik sorunları, olağandışı durumlarda verilecek adli tıp hizmetlerini, adli tıp hizmetlerine katılan diğer personelinin eğitimini ve yaş tespiti ile ilgili etik değerleri bilecekler.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Sır saklama
2. Onam alınması
3. Hasta, hasta yakınları ve ölü yakınlarını bilgilendirme

4. Adli olgularda karşılaşılan etik sorunlar
5. Olağandışı durumlarda verilecek adli tıp hizmetleri
6. Adli tıp hizmetlerine katılan diğer personelinin eğitimi
7. Yaş tespitini bilme ve sevk zincirine uygun yönlendirme

KATILIMCI SAYISI

14-16 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile destekli sınıf dersi
2. Oyunlaştırma
3. Beyin fırtınası
4. Olgu çalışması
5. Grup tartışması
6. Klinik gösterim
7. Anatomik modellerle beceri eğitimi
8. İzlem gezileri

ADLİ TIP MODÜLÜ BECERİ EĞİTİMİ ÖĞRENİM REHBERLERİ

1. Adli Ölü Muayenesi Öğrenim Rehberi
2. Cinsel Muayene ve Örnek Alma Öğrenim Rehberi
3. İnsan Hakları İhlallerinde Rapor Yazma Öğrenim Rehberi

4. Yaralanmalarda Rapor Yazma Öğrenim Rehberi
5. Canlı Adli Olgu Muayenesi Öğrenim Rehberi
6. Cinsel Saldırı Olgularında Rapor Yazma Öğrenim Rehberi
7. Ruhsal Muayene Öğrenim Rehberi

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. KÖSF - KOSF
3. Öğrenim rehberleri
4. Gün sonu değerlendirme
5. Katılımcının yazılı olarak kursu değerlendirmesi (Kurs Değerlendirme Formu)
6. Katılımcının kursu sözel değerlendirmesi
7. Katılımcının katılımcıyı değerlendirmesi
8. Katılımcının eğiticiyi değerlendirmesi
9. Katılımcının kendini değerlendirmesi

Eğitim Programı:

1. Gün sonu değerlendirme
2. Eğitcinin kursu sözel değerlendirmesi (Katılımcı ve eğiticilerle birlikte)
3. Eğitcinin eğiticiyi değerlendirmesi(Gün sonu eğitici toplantısı)
4. Eğitcinin kendini değerlendirmesi
5. Eğitcinin katılımcıyı değerlendirmesi (Değerlendirme Rehberi)
6. Kurs Raporu

MODÜL PROGRAMI:

	2. GÜN	3. GÜN	4.GÜN	5.GÜN
Açılış ve Tanışma	Isınma	Isınma	Isınma	Isınma
Beklentilerin Alınması, Amaç Öğrenim Hedefleri, Kontrat	İşkence yöntemleri	Adli travmatoloji	Çocuk istismarı	Adli tıpta diğer konular
KÖSF ve değerlendirmesi				KOSF
ARA	ARA	ARA	ARA	ARA
Adliye/Emniyet/ adli hekim ilişkileri	İnsan hakları ihlalleri ile ilgili ulusal ve uluslararası yasa ve sözleşmeler	Adli rapor yazma	Adli psikiyatri	KOSF Değerlendirmesi
GP'nin adli tıp uygulamalarındaki yasal yetki ve sorumlulukları				Gruplara Ayırma ve Grup Çalışmaları
ÖĞLE ARASI	ÖĞLE ARASI	ÖĞLE ARASI	ÖĞLE ARASI	ÖĞLE ARASI
Isınma	Isınma	Isınma	Isınma	Isınma
GP'nin mesleki ve adli tıp uygulamalarından doğan yasal sorumlulukları	Canlı adli olgu muayenesi	Cinsel saldırılar	Adli toksikoloji	Adli tıpta diğer konular
	ARA	ARA	ARA	ARA
Gün değerlendirmesi	Ölü muayenesi	Aile içi ve kadına yönelik şiddet	Adli otopsi ve adli patoloji	Grup sunumları ve geri bildirimler
	Gün değerlendirmesi	Gün değerlendirmesi	Gün değerlendirmesi	Kursun yazılı ve sözlü değerlendirilmesi ve Kapanış

YAPILAN EĞİTİMLER

İstanbul'da 3 grup, Ankara'da 3 grup eğitimi olmak üzere 6 grup pratisyen hekime adli tıp modülü eğitimi gerçekleştirilmiştir.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

TTB'nin şiddete karşı duyarlılığı kolaylaştırıcı bir etmen olmuştur.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

TTB'nin şiddete karşı duyarlılığı alan eğitimlerinde de kolaylaştırıcı olmuştur.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

BULAŞICI HASTALIKLAR VE KONTROLÜ MODÜLÜ

Naciye Demirel

Selma Okkaoğlu Mutlu

Zerrin KURŞUN

ÖZET

Bu bölümde, Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü tarafından yürütülen Birinci Basamakta Bulaşıcı Hastalık ve Kontrolü Modülü'nün oluşturulma ve yapılan-dırılma süreci ile eğitim içeriği paylaşılmıştır.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü'nün 12 – 13 Haziran 1999 tarihinde yapılan Klinik Eğitim Modülleri Atölye Çalışması'nda, Bulaşıcı Hastalıklar ve Kontrolü Klinik Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri belirlenmiştir (Ek 2, Ek 3). 7 - 9 Mayıs 2003 tarihinde yapılan Program Geliştirme Kursu'nda ilk 5 öğrenim hedefini kapsayan 32 saatlik (dört gün) temel kurs özeti, programı ve taslağı oluşturulmuştur (Ek 4, Ek 5). Diğer yedi öğrenim hedefine yönelik olarak dört günlük eğitim programı 15 – 16 Ekim 2005 atölye çalışmasında geliştirilmiştir (Ek 6). 22 – 23 Şubat 2014 tarihlerinde Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Bulaşıcı Hastalıklar ve Kontrolü Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Naciye Demirel, Dr. Selam Okkaoğlu Mutlu ve Dr. Zerrin Kurşun görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Naciye Demirel

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Akif Akalın, Dr. Serhat Ünal, Dr. Nuray Yolsal, Dr. Arsen Fırat Olgun, Dr. Hüseyin Nantu, Dr. Naciye Demirel, Dr. Nevruz Gürceğiz, Dr. İsmail Ayhan, Dr. Muzaffer Eskiocak, Dr. Fatih Şua Tapar

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, bulaşıcı hastalıklar ve kontrolü konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler;

1. Bulaşıcı hastalıkların toplum sağlığı açısından önemi ve önlenebilirliği konusunda bilgi kazanacak,
2. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili temel kavramlar konusunda bilgi sahibi olacak,
3. Bulaşıcı hastalık çıkmadan önce alınması gereken topluma, bireye ve çevreye yönelik önlemler konusunda bilgi ve beceri kazanacak,
4. Bulaşıcı hastalık çıktıktan sonra enfeksiyon kaynağına, bulaşma yoluna ve sağlam kişilere yönelik yapılması gereken işlemler hakkında bilgi ve beceri edinecek,
5. Bulaşıcı hastalıkların tanı ve tedavisiyle ilgili rehberlerin kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanacak,
6. Gastrointestinal sistem ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda (kolera, salmonella, tifo, dizanteri, hepatitler başta olmak üzere) bilgi ve beceri kazanacak:
 - a. Tanı koymak, gaita örneği almak,
 - b. Gaitadan yayma yapmak,
 - c. Ayrım yapmak (sevk kararı),
 - d. Tedavi etmek (Oral ve parenteral rehidratasyon, ilaç tedavisi),
 - e. Kişi ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek, uygulamak,
7. Tonsillit, sinüzit, otit, akut ve kronik bronşit, pnömoni ve tüberküloz başta olmak üzere solunum sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanacak:
 - a. Tanı koymak,
 - b. Boğaz sürüntüsü, balgam örneği, timpanosentez, akciğer grafisi değerlendirme,

- c. Ayrım yapmak,
 - d. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek, uygulamak,
8. Genitoüriner sistem enfeksiyonları ve cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi ve beceri kazanacak:
- a. Tanı koymak, idrar incelemesi, üretral ve genital akıntının değerlendirilmesi (görüntü, koku, taze yayma ve gram boyaması, KOH yayması),
 - b. Ayrım yapmak,
 - c. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak,
9. Deri, yumuşak doku ve kemik enfeksiyonları konusunda bilgi ve beceri kazanacak:
- a. Tanı koymak,
 - b. Ayrım yapmak,
 - c. Tedavi etmek,
 - d. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak
10. Santral sinir sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanacak:
- a. Tanı koymak,
 - b. Laboratuvar incelemeleri (lomber ponksiyon),
 - c. Ayrım yapmak,
 - d. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak,
11. Kızamık, kızamıkçık, kabakulak, difteri, tetanoz, tüberküloz, hepatitler, kızıl başta olmak üzere çocukluk çağına özgü bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanacak:
- a. Tanı koymak,
 - b. Laboratuvar incelemeleri,
 - c. Ayrım yapmak,
 - d. Tedavi etmek,
 - e. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak

12. Kuduz, sıtma, trahom, brusella, tüberküloz, bakteriyel endokardit hastalıkları konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır:
 - a.. Tanı koymak,
 - b. Laboratuvar incelemeleri,
 - c. Ayrım yapmak,
 - d. Tedavi etmek,
 - e. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak.

KATILIMCI SAYISI

6 - 8 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitici olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ:

1. Olgu çalışması
2. Gösterim
3. Tartışma
4. Rehberli uygulama
5. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile destekli sınıf dersi
6. Oyunlaştırma (Role play)
7. Eğitim gezileri

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Tepegöz
2. FC
3. Projeksiyon cihazı
4. Modeller
5. Okuma materyalleri
6. Tanı - tedavi rehberleri
7. Standart akış şemaları ve kazanılacak becerilerle ilgili gereçler.

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

1. Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte katılımcı, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. KÖSF, KOSF

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

OTURUMLAR

GASTROİNTESTİNAL SİSTEM HASTALIKLARI

AMAÇ: Gastrointestinal sistem (GİS) ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda (hepatitler başta olmak üzere kolera, tifo, dizanteri) bilgi ve beceri kazanmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen GİS'i ilgilendiren bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek
3. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasında izlemine yapabilmek
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve yapabilmek
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip çalışması anlayışıyla yapabilmek (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basamak ile ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip çalışması)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen GİS hastalıkları sayabilmek
- b) Bu hastalıklara ilişkin en temel klinik özellikleri söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek ve uygulayabilmek
- d) Hastalıkların birbirinden ayırıcı özelliklerini bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek

- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek
- f) Çocukluk çağı ishalleri için temel yaklaşım (tanı, tedavi, izlem, sevk) bilgi ve becerisine sahip olmak

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonraki izlemini yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek
- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını şimdiki duruma göre ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre bulduğu sorunları çözebilmek
- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmayarak bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

YÖNTEMLER

1. Beyin fırtınası ile giriş ve liste dağıtılması (sık görülen hastalıkların tartışılması – bunlardan Türkiye için önemli olanların vurgulanması)
2. En temel klinik bulgulardan başlayarak ayrıntılara inerken hastalıkları ayırıştırmak – daha sonra kısa bir bilgi sunumu
3. Toparlama sunumu (30 – 40 dakika)
4. Çocukluk çağı ishalleri için değerlendirme ve evde ORS hazırlama gösterisi

SOLUNUM YOLU HASTALIKLARI

AMAÇ: Tonsillit, sinüzit, otit, akut ve kronik bronşit, pnömoni ve Tbc başta olmak üzere solunum sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen solunum sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek
3. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasındaki izlemine yapabilmek.
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve uygulayabilmek
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip anlayışıyla yapabilmek. (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basamaktaki ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip çalışması)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen solunum yolu hastalıkları sayabilmek
- b) Bu hastalıkların en temel klinik özellikleri söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek, uygulayabilmek
- d) Hastalıkların birbirinden ayırıcı özelliklerini bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek
- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonrasındaki izlemine yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek
- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını şimdiki duruma göre ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre bulduğu sorunları çözebilmek

- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmayarak bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

YÖNTEMLER

1. Beyin fırtınası ile giriş ve liste dağıtılması (sık görülen hastalıkların tartışılması – bunlardan Türkiye için önemli olanların vurgulanması)
2. Üç gruba ayrılarak olgu dağıtılması ve sonrasında gruba sunum yapılması (Tanı, tedavi, sevk gibi kararlar alınacak)
3. Toparlama sunumu (30 – 40 dakika)
4. Çocuklarda ÜSYE tedavisinde doğru yaklaşım – Gereksiz antibiyotik kullanımı tartışması, olgular üzerinden değerlendirme, Türkiye antibiyotik kullanım verileri

GENİTOÜRİNER HASTALIKLAR

AMAÇ: Genitoüriner sistem enfeksiyonları ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen genitoüriner sistemle ilgili bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek
3. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasındaki izlemine yapabilmek.
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve yapabilmek
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip çalışması anlayışıyla yapabilmek (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basa-

maktaki ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip çalışması)

7. Cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili daha ayrıntılı eğitim ve danışmanlık vermek, hasta hakları ve etik değerlere uygun davranışlarda bulunmak.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen GÜS hastalıkları sayabilmek
- b) Bu hastalıklara ait en temel klinik özellikleri söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek, uygulayabilmek
- d) Hastalıkları birbirinden ayırıcı özellikleri bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek
- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonraki izlemine yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek

- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını o anki duruma ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre bulunduğu sorunları çözebilmek
- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmayarak, bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

D. (7. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Cinsel yolla bulaşan bir hastalığı olan hastaya danışmanlık becerisi gösterebilmek (Rol play)
- b) Bu hastalıklara özel, hastanın mutlaka bilmesi gereken bilgileri aktarabilmek
- c) Bu hastalıklara özel etik tutumu gösterebilmek
- d) Bu hastalıklara özel kayıtları tutabilmek

YÖNTEMLER

1. Beyin fırtınası ile giriş ve liste dağıtılması (sık görülen hastalıkların tartışılması – bunlardan Türkiye için önemli olanların vurgulanması)
2. Danışmanlık becerisi için oyunlaştırma (Rol Play) ve tartışma
3. Genital enfeksiyonlarla ilgili grup çalışması (ya da 3 grup: Genital enf, Üriner enf, CYBH)
4. Toparlama sunumu

DERİ VE YUMUŞAK DOKU HASTALIKLARI

AMAÇ: Deri ve yumuşak doku enfeksiyonları konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen deri ve yumuşak doku ile ilgili bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek

3. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasındaki izlemine yapabilmek.
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve yapabilmek
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip çalışması anlayışıyla yapabilmek (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basamaktaki ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip çalışması)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen deri ve yumuşak doku hastalıklarını sayabilmek
- b) Bu hastalıklara ait en temel klinik özellikleri söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek ve uygulayabilmek
- d) Hastalıkları birbirinden ayırıcı özellikleri bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek
- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonraki izlemine yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek
- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını o anki duruma göre ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre de bulunduğu sorunları çözebilmek
- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmuyarak, bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

YÖNTEMLER

1. Deri enfeksiyonları için resimler üzerinden tartışma
2. Toparlama sunumu

SANTRAL SİSTEMİ HASTALIKLARI

AMAÇ: SSS ile ilgili bulaşıcı hastalıklarla ilgili birinci basamak düzeyini kapsayan bilgi ve becerileri kazanmak (Menenjit, ansefalit, Herpes simpleks)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen SS sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek

3. Bu hastalıkların birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasındaki izlemine yapabilmek, bu grup hastalıklarda sevk ve izlemin daha da önemli olduğunu akılda tutmak
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve yapabilmek
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip çalışması anlayışıyla yapabilmek. (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basamaktaki ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip çalışması)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen SSS hastalıklarını sayabilmek
- b) Bu hastalıkların en temel klinik özelliklerini söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek, uygulayabilmek
- d) Hastalıkları birbirinden ayırıcı özellikleri bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek
- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonraki izlemine yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek
- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını o anki duruma göre ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre bulunduğu sorunları çözebilmek
- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmayarak, bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

YÖNTEMLER

1. Menenjitte ilgili; olgu sunumları, salgın değerlendirmesi ve önlemler
2. Genel toparlama sunumu.

ÇOCUKLUK ÇAĞINA ÖZGÜ BULAŞICI HASTALIKLAR

AMAÇ: Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak, Difteri, Boğmaca, Tetanoz, Tüberküloz, Hepatitler, Kızıl başta olmak üzere çocukluk çağına özgü bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen çocukluk dönemi ile ilgili bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek

3. Bu hastalıkların birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasındaki izlemine yapabilmek.
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve yapabilmek, kayıt, bildirim ve izlemin bu hastalıklar açısından önemini unutmamak
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip çalışması anlayışıyla yapabilmek (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basamaktaki ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip Çalışması)

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen çocukluk çağına özgü hastalıkları sayabilmek
- b) Bu hastalıkların en temel klinik özelliklerini söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek, uygulayabilmek
- d) Hastalıkları birbirinden ayırıcı özellikleri bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek
- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonraki izlemine yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek (Bu grup hastalıklarla ilgili bağışıklama uygulamalarını bilmek, yapabilmek, izleyebilmek)
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek
- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını o anki duruma göre ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre de bulunduğu sorunları çözebilmek
- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmayarak, bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

YÖNTEMLER

1. Çocukluk çağı döküntülü hastalıkların tanısıyla ilgili resimlerle tartışmalı sunum
2. Olgu çalışması üzerinden algoritma
3. Bağışıklama programıyla bağlantılı tartışma
4. Toparlama sunumu
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili temel yaklaşım (Beyin fırtınasıyla birlikte soru, yanıt, tartışma)

DİĞER SIK GÖRÜLEN HASTALIKLAR

AMAÇ: Kuduz, sıtma, sık rastlanılan göz enfeksiyonları, Şarbon, ARA, bakteriyel endokardit hastalıkları konusunda bilgi ve beceri kazanmak, modülün verildiği zaman

diliminde güncel olan ve toplumsal olarak sorun yaratan (eğer varsa) sıra dışı bir bulaşıcı hastalık hakkında araştırma yaparak grup içinde sunabilmek.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında; en çok görülen diğer hastalıklar ile ilgili bulaşıcı hastalıkları tanıyabilmek, ayırıcı tanısını yapabilmek
2. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini bilmek ve bir üst basamakta yapılabilecek laboratuvar işlemlerini istemek ve yorumlayabilmek
3. Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak düzeyindeki tedavisini yapabilmek ve ayrıca sevk ölçütlerini bilmek ve sonrasındaki izlemine yapabilmek.
4. Bu hastalıklarla ilgili bireye ve çevreye yönelik korunma önlemlerini bilmek ve uygulayabilmek
5. Bulaşıcı hastalıklarla ilgili kayıt ve bildirim ile değerlendirme ölçütlerini bilmek ve yapabilmek
6. Bu hastalıkların kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bir bakış ve değerlendirme tutumu içinde; kontrol çalışmasını ekip çalışması anlayışıyla yapabilmek (İlgili konular: Hasta ve koruma – Hasta birey ve çevresi – Hasta ve birinci basamaktaki ilgili çalışmaların değerlendirilmesi – Sektörler arası ilişki – Ekip Çalışması)
7. Güncel ve toplumsal sorun yaratan bulaşıcı hastalıklarla ilgili sorulara sorulara yanıt verebilecek düzeyde bilgi sahibi olmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

A. (1. ve 3. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) En sık görülen diğer hastalıkları sayabilmek
- b) Bu hastalıkların en temel klinik özelliklerini söyleyebilmek
- c) Bu hastalıklarla ilgili temel tanı yöntemlerini bilmek ve bunlardan birinci basamak düzeyinde yapılabilecekleri bilmek, uygulayabilmek
- d) Hastalıkları birbirinden ayırıcı özellikleri bilmek ve bu bilgiyi pratikte kullanabilmek
- e) Güncel ve bilimsel tanı ve tedavi rehberlerinden yararlanabilmek

B. (2. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklardan tedavisi birinci basamakta yapılabileceklerle ilgili tedaviyi üstlenme sorumluluğunu göstermek ve bu tedaviyi yapabilmek
- b) Tedavisi birinci basamakta yapılamayacak olgularla ilgili sevk ölçütlerini bilmek ve zaman geçirmeksizin sevk etmek
- c) Sevk edilen hastaların sonraki izlemine yapabilmek

C. (4. - 5. ve 6. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Bu hastalıklarla ilgili bireye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve uygulayabilmek
- b) Bu hastalıklarla ilgili çevreye yönelik koruyucu önlemleri bilmek ve ekip çalışması anlayışıyla uygulayabilmek
- c) Hastalığın kaynağına yönelik entegre ve bütüncül bakış açısı ve ekip çalışması anlayışıyla kontrol çalışmasını yapabilmek
- d) Bu hastalıklarla ilgili kayıtları tutabilmek
- e) Bildirimi gereken hastalıkların bildirimini yapabilmek
- f) Bildirimi zorunlu olan ya da olmayan tüm hastalıklarla ilgili salgın ölçütlerini bilmek ve buna göre değerlendirmek
- g) Bu hastalıklarla ilgili birinci basamak çalışmalarını o anki duruma göre ve geçmişe dönük olarak inceleyip değerlendirebilmek, değerlendirme sonuçlarına göre de bulunduğu sorunları çözebilmek
- h) Birinci basamak sağlık kurumlarının öncelikli işlevinin koruyucu hekimlik olduğunu unutmayarak, bu hastalıklarla ilgili hizmet içi ve halk eğitimlerini planlayabilmek ve uygulayabilmek

D. (7. hedef için öğrenim hedefleri)

- a) Modülün verildiği zaman diliminde toplumsal sorun yaratan güncel bir hastalıkla ilgili sunum hazırlayabilmek (5-10 dakikalık sunum hazırlanması)

YÖNTEMLER

1. Kuduz hastalığıyla ilgili aşı uygulama yaklaşımları (kayıt, bildirim, izlem) – karşılıklı tartışma yöntemiyle

2. Sıtma hastalığında son durum (Birinci basamak sağlık kurumunda yapılması gerekenler) – Sıtma olgusuna dikkat çekme!
3. Trahom, konjunktivit ile ilgili yaklaşım (Resimlerle)
4. Brusella, şarbon – olgu üzerinden tartışma (Gözden kaçırılmaması gereken noktalar ve çevresel önlemlere dikkat çekilmesi)
5. ARA ve Bakteriyel endokardit (Penisilin profilaksisine yaklaşım)
6. Paraziter hastalıklar (Birinci basamak sağlık kurumunun bu hastalıklardan korunmadaki rolü) – Bit, pire ve sirke ayrımı, barsak parazitlerinin ayırıcı tanısı ve en temel tedavi yaklaşımları ile korunma
7. Tbc hastalığının önlenmesine yönelik tartışma (DOTS hakkında bilgi)
8. Varsa güncel bulaşıcı hastalık hakkında bilgi (Katılımcı sunumu)

MODÜL PROGRAMI

1. gün	2. gün	3. gün	4. gün
Açılış, tanışma	Isınma	Isınma	Isınma
Beklentiler	Bulaşıcı hastalıklardan korunma	Bulaşıcı hastalık yönetimi	
Kursun amaç ve öğrenim hedefleri	İlkeler, bireye ve topluma yönelik önlemler	Temel ilke ve tanımlar	
KÖSF	Bağışıklama (risk gruplarının bağışıklanması)	İşlem basamakları	Eğitim gezisi
Ara	Ara	Ara	
Bulaşıcı hastalıklara giriş	Bağışıklama (Soğuk zincir, güvenli enjeksiyon, ASİE)	KOSF	
Öğle yemeği	Öğle yemeği	Öğle yemeği	Öğle yemeği

Bulaşıcı hastalıklara giriş (devam)	Bağışıklama (kayıt ve değerlendirme)	Kaynağa, bulaşma yoluna ve sağlam kişilere yönelik işlemler	Bulaşıcı hastalıklarla ilgili tanı ve tedavi rehberleri
Ara	Ara	Ara	Ara
Bulaşıcı hastalıklarla ilgili temel kavramlar	Sağlık eğitimi, hijyen, beslenme çevreye yönelik önlemler	Kaynağa, bulaşma yoluna ve sağlam kişilere yönelik işlemler (devam)	Günün değerlendirmesi kursun değerlendirilmesi
Günün değerlendirmesi	Günün değerlendirmesi	Günün değerlendirmesi	Kapanış

5. gün	6. gün	7. gün	8. gün
GİS sistem Solunum sistemi	Genitoüriner sistem Deri ve yumuşak doku hst SSS hst.	Çocukluk çağına özgü hastalıklar	12 hedefteki konular

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI MODÜLÜ

Hüseyin DEMİRDİZEN

Özen AŞUT

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Çalışanların Sağlığı Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü 1998 yılında kurulduktan sonra mesleki eğitim müfredatını belirlemek üzere iki ana atölye çalışması yapılmıştır. 5 - 8 Kasım 1998 tarihinde yapılan ilk atölye çalışmasında temel modüller ve içerikleri belirlenmiştir. 12 - 13 Haziran 1999'da yapılan ikinci atölye çalışmasında klinik modüller hazırlığı yürütülmüş ve "Birinci Basamakta Riskli Gruplar" modülü klinik modüller arasında yer almıştır (Ek 2, 3). Bu çalışma sırasında yürütülen tartışmalar sonucunda, modülün amaç ve öğrenim hedefleri belirlenmiştir. 27 - 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen çalıştayda eğitim planlaması ilkeleri ile Riskli Gruplar Modülü Geriatri, Çalışanların Sağlığı ve Çocuk Sağlığı Olarak üçe ayrılmış ve bu bağlamda modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5). Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6). 22 - 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştay Çalışan Sağlığı Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Hüseyin Demirdizen ve Dr. Özen Aşut görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Hüseyin Demirdizen

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Prof. Dr. Sudi Bülbül, Dr. Celal Emiroğlu, Dr. Aylin Sena Beliner, Dr. Haldun Sirer

MODÜLÜN TANIMI

Çalışanların Sağlığı Modülü; Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi Programı içinde yer alan, karşılıklı etkileşimli eğitim yöntemleri ile yapılacak eğitim programı olarak; genel pratisyenlerin çalışanların sağlığına yönelik ortak bilgi, beceri ve tutum kazanmaları amacıyla düzenlenmiştir.

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, çalışma ortamından kaynaklanan risk faktörlerini, bu risk faktörlerine göre risk gruplarını ve riskli davranışları tanımlayabilmek, hasta ailesi ve çalışma ortamı arasındaki ilişkileri göz önünde tutarak çalışanların çalışma yaşamından kaynaklanan sorunlarını değerlendirebilmek, çalışanların sağlığının korunup geliştirilebilmesi için uygun eylem planlarını hazırlayıp uygulayabilmek için bilgi, beceri kazanacak ve tutum geliştireceklerdir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu eğitim programının sonunda katılımcı pratisyen hekimler;

1. Sağlıklı çalışma hakkının kavramsal ve kurumsal gelişimi ve çalışma yaşamında sağlık örgütlenmesi konusunda bilgi sahibi olacak
 - a. Çalışma yaşamının temel bileşenlerini (iş sağlık sistemini) sayabilecek
 - b. Çalışma ortamı, çalışma koşulları ve çalışma ilişkilerini tanımlayabilecek
 - c. İş sağlığının önceliklerini sıralayabilecek
 - d. Çalışma yaşamındaki sağlık örgütlenmesinin tarihsel sürecini bilecek
 - e. Çalışma yaşamındaki sağlık hizmetlerini, ilke ve işlevlerini tanımlayabilecek

2. Çalışma yaşamı ile ilgili genel tanım ve kavramlar konusunda bilgi sahibi olacak
 - a. İşyeri hekimliği
 - b. İşyeri hemşireliği
 - c. Meslek hastalığı
 - d. İş ile ilgili hastalıklar
 - e. İş kazaları
 - f. İş güvenliği
 - g. İş hijyeni
 - h. İş psikolojisi
 - i. İş hukuk
 - j. İş fizyolojisi
3. Çalışanların çalışma ortamından kaynaklanan sağlık risklerini değerlendirerek, riskli davranışları belirleyebilmek ve bunların etkilerini önlemek için uygun eylem planları yapabilmek için bilgi ve beceri kazanacak
 - a. Tehlike, risk kavramlarını tanımlayabilecek
 - b. Risk etmenlerini (fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik, psikososyal, vb) sayabilecek ve tanımlayabilecek
 - c. Etkilenenleri sayabilecek ve tanımlayabilecek
 - d. Risk olgusunda sonucu tanımlayıp değerlendirebilecek
 - e. Türkiye'deki çalışma yaşamı ile ilgili öncelikli riskleri tanımlayabilecek ve olası önlemleri açıklayabilecek
 - f. Genel hijyen ve iş hijyeni konusunda bilgi sahibi olacak
 - g. İşyeri gezisi sonrası o işyerine ait risk faktörlerini sayacak, tanımlayacak ve korunma ve riski azaltmada uygun eylem planını tanımlayabilecek
4. Çalışanları yaş, cinsiyet, bedensel özelliklerine göre değerlendirecek, bu grupların özel çalışma risklerini saptayacak, çalışanları risklere karşı korumak konusunda bilgi ve beceri kazanacak
 - a. Kadınlar (gebelik ve emzirme)

- b. Çocuklar ve gençler
- c. Yaşlılar
- d. Engelliler (bedensel, zihinsel, ruhsal)
- e. Kronik hastalıkları olanlar
5. Çalışanların çalışma koşullarından kaynaklanan sağlık sorunlarını değerlendirerek riskli davranışlar konusunda uygun eylem planı önerebilecek bilgi ve becerileri kazanacak
 - a. Risk durumuna göre çalışma (Ağır ve tehlikeli işler, monoton işler, vb)
 - b. Çalışma zamanına göre (Kısmi zamanlı, uzun çalışma süreleri)
 - c. Üretim biçimine göre (Vardiyalı işler, açık alanda yapılan işler)
6. Toplumsal, kültürel değerlerin, sosyoekonomik durumun, kişisel yaşam biçimi, davranış ve alışkanlıkların çalışan sağlığı üzerindeki etkilerini değerlendirebilecek bilgi ve beceriyi kazanacak
 - a. Sosyal güvenlik
 - b. İş güvencesi
 - c. Ekonomik düzey
 - d. Eğitim – kültür
 - e. Toplumsal değer yargıları ve inançlar
 - f. Sigara, alkol, madde bağımlılığı, vb.
7. İş ve çalışanın uyumunu değerlendirme bilgi ve becerisine sahip olacak
 - a. İşe giriş muayeneleri
 - b. Aralıklı kontrol muayeneleri
 - c. Kronik hastalığı olanlar
 - d. Meslek hastalığı geçirenler
 - e. İş kazası geçirenler
 - f. Risk değerlendirmesi
 - g. Tıbbi önlemler ve kişisel koruyucu donanımlar

8. İşyeri ve çalışma yaşamı ile ilgili iş sağlığı göstergeleri, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ve yasal düzenlemeler konusunda bilgi sahibi olacak
 - a. İş sağlığı göstergelerini sayacak ve özelliklerini tanımlayacak
 - b. Dünyada ve Türkiye'deki iş sağlığı göstergelerini yorumlayacak
 - c. Çalışanların sağlığı ile ilgili ulusal ve uluslararası kurum, kuruluş ve örgütleri sayacak ve görevlerini tanımlayacak
 - d. İş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasa, tüzük, yönetmelikleri sayacak ve yorumlayacak
9. Çalışanların sağlığı ile ilgili hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla iletişim konusunda bilgi ve beceri kazanacak
 - a. İşyeri hekimi
 - b. İşveren
 - c. Meslek hastalıkları hastanesi
 - d. İSGÜM
 - e. Üniversiteler
 - f. Uzmanlık dernekleri
 - g. İş sağlığı enstitüleri
 - h. Yerel yönetimler
 - i. Uluslararası kuruluşlar (ILO, OSHA, vb.)
 - j. Çalışanların sağlığı ile ilgili ulusal ve uluslararası kurum, kuruluş, örgütler ve görevleri
10. Erken tanının önemi ve ulusal yaklaşımlar konusunda bilgi – beceri kazanacak
 - a. Multidisipliner çalışma: Meslek hastalıkları belirleme durumunda önlem, ölçüm ve erken tanı programları
 - b. Çalışma ortamından kaynaklanan etkene karşı bireysel duyarlılık
 - c. Çalışma ortamından kaynaklanan etkene karşı toplumsal duyarlılık

11. Sağlık çalışanları sağlığı konusunda bilgi – beceri kazanacak
 - a. Biyolojik riskler
 - b. Ergonomik riskler
 - c. Fiziksel riskler
 - d. Kimyasal riskler
 - e. Psikososyal riskler
 - f. Kazalar
 - g. Meslek riskleri konusunda özel gruplar
 - h. Türkiye’de sağlık personelinin iş sağlığı ve güvenliği sorunu

KATILIMCI SAYISI

Eğitim koordinatörü sayısı, eğitim merkezi özelliği taşıyan birinci basamak sağlık kurumu sayısına göre bölgelerde değişiklik gösterebilen; eğitim koordinatörü başına 8 - 10 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici, işyeri hekimi

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Bire bir eğitim (eğitici genel pratisyen rehberliğinde, kişisel gereksinimler temelinde),
2. Uzman konferansları,
3. İşyeri, birinci basamak sağlık kurumu, konu ile ilgili kurum - kuruluş gezisi,
4. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,

5. Küçük – büyük grup tartışmaları,
6. Probleme – taska dayalı öğrenme,
7. Oyunlaştırma (Role play),
8. Video ile olgu eğitimleri,
9. Makale - seminer saatleri,
10. Konu ile ilgili günlük pratikte kullanılan formlar

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Öğrenme kaynakları merkezi (beceri eğitim merkezi niteliğinde birinci basamak sağlık kurumu),
2. Uluslararası ve ulusal hastalık tanı ve tedavi rehberleri
3. Görev analizleri
4. İş akış şemaları
5. Kişisel eğitim planı formları
6. Günlük (log - book) kayıtları
7. Soru bankası
8. Seçilmiş olgu sunumları (video, slayt, hasta dosyası, CD)
9. Kağıt tahtası, yazı tahtası, bilgisayar, data projektör, slayt makinesi

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte eğitilen, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. Beceri değerlendirme rehberi
3. Eğitim başlangıcında var olan deneyimin değerlendirilmesi (katılımcı bildirim, yazılı değerlendirme ile gereksinim ve düzey belirleme),

4. Eğitim koordinatörünün rehberliğinde hazırlanan kişisel plan üzerinden ara değerlendirmelerle hedeflere ulaşmanın gözden geçirilmesi (evreye göre hedeflerin gerçekleşme oranı, ara testler – ödevler)
5. Yazılı sınav (tek ya da çok yanıtı test, klasik), yapılandırılmış sözlü ile son değerlendirme
6. Programdan belirli bir süre sonra katılımcının hizmet kayıtları, hizmet alanlarla görüşme, klinik uygulamaların izlenmesi vb. yöntemlerle performansın değerlendirilmesi

Eğitim Programı:

1. Beklentilerin karşılanıp karşılanamayacağının değerlendirilmesi
2. Oturum değerlendirme,
3. Modül değerlendirme (eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirilmesi – ayda bir kez)
4. Klinik ortamın değerlendirilmesi (birinci basamak eğitim sağlık kurumu)
5. Eğiticilerin değerlendirilmesi (eğitim koordinatörü - program düzenleyici ve kişisel danışmanlar olarak işlev görmesi - klinik yetiştiriciler, ders anlatan öğretmen üyeleri, varsa probleme dayalı öğrenim (PDÖ) yönlendiricileri)

SÜRE

Konular teorik ve pratik uygulamalardan oluşur. Konulara göre teorik saatlerin 60 - 90 dakika ve gezilerin yarım iş günü olarak değerlendirildiği ve meslek eğitimi programı içinde temel modüllerin tamamlandığı ilk yılın sonunda başlamak üzere; diğer klinik modüller ile birlikte üçüncü yılın ilk yarısına kadar süren eğitim programıdır.

EĞİTİM YERİ

Birinci basamak sağlık eğitim kurumu: Yeterli sayıda hasta başvurusuna sahip, kayıtları düzenli olan, yeterli sayıda ekip üyesi olan, eğitim için gerekli donanıma sahip (araç – gereç, fiziksel nitelikler, vb.)

TTB GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ
ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI MODÜLÜ
GEÇİŞ DÖNEMİ GENEL PRATİSYENLİK MESLEK EĞİTİMİ
PROGRAMI
(Geçiş Dönemi Alan Eğitimi Programı)

Birim	Konular	Süre
1	Sağlıklı çalışma hakkı ve çalışma yaşamında sağlık örgütlenmesi	90 dk
2	Çalışma yaşamı ile ilgili tanım ve kavramlar	90 dk
3	Çalışma ortamından kaynaklanan sağlık riskleri	90 dk +
	İşyeri gezisi	Yarım gün
4	Riskli gruplar	60 dk
5	Riskli çalışma koşulları	90 dk
6	Sağlığı etkileyen toplumsal ve bireysel davranışlar	60 dk
7	İş ve işçinin uyumunu değerlendirme ilgili formlar	90 dk
8	İş sağlığı göstergeleri, ulusal ve uluslararası kurum – kuruluşlar ve yasal düzenlemeler	90 dk
9	İlgili kurum ve kuruluşlarla iletişim	90 dk +
	İlgili kurum ve kuruluşlardan birine gezi	Yarım gün
11	Sağlık çalışanlarının sağlığı	90 dk +
	Birinci basamak sağlık kurumu gezisi	Yarım gün

KAYNAKLAR

1. İşyeri hekimliği ders notları. Ankara: Türk Tabipleri Birliği; 4. Basım. Ekim 1999.
2. Avrupa’da iş hekimliği: Kapsam ve yeterlilikler. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Çevre ve Sağlık Merkezi Bilthoven; Türk Tabipleri Birliği; Nisan 2002.
3. Akbulut T. İşçi sağlığı prensip ve uygulamaları. Sistem Yayıncılık; 1994.
4. Ergör A. Çevresel ve mesleksel risk değerlendirme. T. Klin. Farmakoloji; 2003 (1): 10 – 2.
5. Yolsal N, Örkün M. Çevre ve sağlıkla bağıntılı risklerin analizi: Risk belirleme – Risk değerlendirme ve risk algılama. Toplum ve Hekim. Ocak – Şubat 1998; 13 (1) : 31 – 4.
6. Fişek A G. İşçi sağlığı iş güvenliğinin genel ilkeleri. www.fisek.org
7. Pala K. Türkiye’de işçi sağlığında durum. TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi: Temmuz 2000: 3 – 11.
8. Tonguç E. Türkiye’de işçi sağlığı ve iş güvenliği ve bir reorganizasyon modeli. Toplum ve Hekim. Nisan 1993: 46 - 53.
9. Meslek hastalıkları. Toplum ve Hekim. Sayı 1 – 4, 1978.
10. Tonguç E. meslek hastalıkları kılavuzu. Ankara: TTB; 1992.
11. Yeşilleyen N. SSK Meslek Hastalıkları Hastanesi Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi. Nisan 2002, Sayı 2.
12. Erkan C. İş sağlığı ve meslek hastalıkları. Ankara: 1984.
13. Dirican R. Toplum hekimliği (Halk sağlığı) dersleri. Bursa; 1993.
14. Soyer A. Dünyada ve Türkiye’de sağlık personelinin temel sorunları.TTB;1990 - 1992.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı’nda Modül’ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında “Türkiye’de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi” tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ÇEVRE SAĞLIĞI MODÜLÜ

Mustafa SÜLKÜ

Sevinç ÖZGEN

ÖZET

TTB GPE kuruluş çalışmalarının 1996-98 döneminde tamamlanması ve TTB GPE'nin Temmuz 1998 tarihinde kuruluşundan sonra Türkiye'de genel pratisyenlik meslek eğitimi müfredat programı oluşturmak amacıyla atölye çalışmalarına başlandı. Pratisyen, uzman, akademisyen çok sayıda meslektaşımızın katkı ve katılımıyla düzenlenen bu çalışmaların sonucunda Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitim Müfredat Programının 5 temel (Genel Pratisyenliğim Felsefesi ve Temel Özellikleri, Birinci Basamakta Epidemiyoloji, Birinci Basamakta Eğitim Becerileri, Birinci Basamakta İletişim Becerileri, Birinci Basamakta Sağlık Yönetimi) ve 10 klinik (Çevre Sağlığı, Ruh Sağlığı, Laboratuvar, Adli Tıp, Bulaşıcı Hastalıklar, Acil Tıp, Küçük Cerrahi, Üreme Sağlığı, Kronik Hastalıklar, Risk Grupları) modülden oluşmasına karar verildi.

Daha sonra temel modüller altıya (Birinci Basamakta Bilgisayar Kullanımı), klinik modüller 12'ye (Risk Grupları yerine Çocuk Sağlığı, Çalışanların Sağlığı ve Geriatri eklenerek) çıkarıldı. Çevre Sağlığı modülü amaç ve öğrenim hedefleri, 12-13 Haziran 1999 tarihlerinde yapılan Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlendi. Daha sonra 27-28 Eylül 2003 Klinik Modüller Atölye Çalışması ve 15-16 Ekim 2005 GPE Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması'nda Modül'ün programı oluşturuldu.

Bu bölümde Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Çevre Sağlığı eğitim modülünün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

12-13 Haziran 1999'da yapılan Klinik Modüller Amaç ve Öğrenim Hedefleri Atölye Çalışması'nda Çevre Sağlığı Çalışma Grubu oluşturuldu (Ek 2, 3). Grupta oluşturulan taslak, çoğunluğunu pratisyen hekimlerin oluşturduğu çeşitli disiplinlerden yaklaşık 70 hekimin katıldığı genel gruba sunuldu. Grubun katkıları alınarak amaç ve öğrenim hedefleri ve kapsamı belirlendi.

27-28 Eylül 2003 tarihinde Ankara'da yapılan ikinci bir atölye çalışmasında hazırlanmış olan program gözden geçirilerek güncellemeleri yapıldı (Ek 4, 5).

15-16 Ekim 2005 tarihinde yapılan Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması'nda modüllerin programları oluşturuldu (Ek 6). Bu çalışmada geçiş dönemi eğitiminde uygulanmak için tanımı ve kapsamı, hedefleri, yöntemi, katılımcıları, eğitmenleri, programı, değerlendirme gereçleri belirlendi. Alan programlarıyla bu gelişim ve güncelleme halen sürdürülmektedir.

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Çevre Sağlığı Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Mustafa Sülkü ve Dr. Sevinç Özgen görev aldı (Ek 8, 9).

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

12-13 Haziran 1999 Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda Çevre Sağlığı Modülü Grubu'nda Mustafa Sülkü, Ali Osman Karababa, Cavit Olgun, Ahmet Levent Okurer, Oytun Çalışkan, Mithat Kıyak, Cavit Olgun yer aldı. Daha sonra yapılan çalışmalarda gruba Alper Büyükakkuş, Nejat Uysal, Hülya Biriken, Erdoğan Mazmanoğlu eklendi.

TTB GPE adına kongre bilim kurullarına katılan GPE temsilcileri aracılığı ile pratisyen hekimlik kongrelerinde çevre sağlığı ile ilgili oturumların yer alması sağlandı.

TTB GPE'nin geçiş dönemi meslek eğitimlerini başlatma kararından sonra, 2005 yılında İstanbul Maltepe grubu ile ilk eğitimlere başlandı. Daha sonra Ankara, İstanbul Çağaloğlu ve Anadolu eğitim grupları geçiş dönemi meslek eğitimleri kapsamında Çevre Sağlığı Modülü eğitimlerini tamamladılar.

Bu eğitimlerde eğitim koordinatörleri, 15-16 Ekim 2005 tarihlerinde düzenlenen Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması'nda geçiş dönemi eğitiminde uygulanmak için oluşturulan tanım ve kapsam, hedefleri, yöntemi, katılımcıları, eğitmenleri, programı, değerlendirme gereçlerini göz önünde bulundurarak eğitimlere

başladılar. Asıl olarak katılımcılar her bir konunun sorumluluğunu alarak eğitim yapmakla birlikte, gerektiğinde dışarıdan konu ile ilgili eğitici desteği (uzman / pratisyen) aldılar.

Bölge	Tarih	Süre	Eğitim koordinatörleri	Eğiticiler
Maltepe	Mart 2005	18 saat	Sevinç Özgen	Eğitim koordinatörleri ve katılımcılar
Cağaloğlu 1	Kasım 2009	18saat	Mustafa Sülkü Selma Okkaoğlu Filiz G. Kurtoğlu	E.koordinatörleri ve katılımcılar
Anadolu	2010	18saat	Nihat Şahbaz İsmet Sayman	E.koordinatörleri ve katılımcılar
Ankara	Temmuz 2011	18 saat		E.koordinatörleri ve katılımcılar

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Mustafa Sülkü

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Mustafa Sülkü, Dr. Ali Osman Karababa, Dr. Cavit Olgun, Dr.Ahmet Levent Okurer, Dr.Oytun Çalışkan, Dr. Alper Büyükakkuş, Dr. Nejat Uysal, Dr. Hülya Biriken, Dr. Erdoğan Mazmanoğlu. (Ahmet Levent Okurer daha sonraki çalışmalara katılmamıştır)

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu modüler eğitim, genel pratisyenlere çevre-sağlık arasında ilişki kurabilme, çevresel riskleri gerektiğinde bilimsel araştırma yöntemlerini de kullanarak tanıyabilme ve önleyebilme, bir yandan birey ve toplumu çevreden gelen zararlı etkilenmelerden korurken, diğer yandan birey ve toplumun içinde yaşadığı çevrenin korunup geliştirilmesi, bunlarla ilgili ulusal, uluslararası yasal mevzuat ve hekimlik etiği ilkelerini kullanma bilgi, beceri ve davranışını kazandırmayı amaçlamaktadır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Ekoloji konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
2. Çevre yönetimi konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
3. Gıda sağlığı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
4. Su sağlığı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
5. Hava kalitesi konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
6. Konut sağlığı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
7. Pestisitler konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
8. Atıklar konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
9. Gürültü konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
10. Radyasyon konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
11. Vektör kontrolü konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
12. Sıhhi ve gayrisıhhi müesseseler konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
13. Çevre mevzuatı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak

OTURUMLARIN AMAÇ VE ÖĞRENİM HEDEFLERİ

EKOLOJİ

Bilgi Hedefleri

- a) Ekolojinin tanımını bilmek
- b) Ekosistem kavramını bilmek
- c) Ekolojik döngüleri bilmek
- d) Çevre ve sağlık arasındaki ilişkileri bilmek
- e) Çevreden kaynaklanan biyolojik, fiziksel, kimyasal riskleri bilmek
- f) Ekolojik ilkeleri bilmek

Beceri Hedefleri

- a) Çevre yönetim planı hazırlayabilmek
- b) Çevre envanteri çıkarabilmek
- c) Amaçlar doğrultusunda denetim ekibini oluşturarak uygulamalar yapabilmek
- d) Çevre sağlığı ile ilgili hizmet içi ve toplum eğitimi yapabilmek
- e) Denetlediği kuruluşlardaki görevliler ve kendi ekibiyle uygun iletişim becerisine sahip olmak
- f) Çalışmalarla ilgili değerlendirme yapabilmek
- g) Gerektiğinde mevzuatı göz önüne alarak denetim formatları oluşturabilmek
- h) Yıllık çalışma raporu hazırlama becerisine sahip olmak
- ı) İlgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapma becerisine sahip olmak

Davranış Hedefleri

- a) Planlamaya uygun çalışma davranışı gösterebilmek
- b) Kendisi ve ekibindeki bireylerin yetki ve sorumluluklarını kötüye kullanmama davranışını gösterebilmek
- c) İletişim becerilerine uygun davranmak
- d) Görevini etik ilkeler doğrultusunda sürdürebilmek
- e) İyi bir gözlemci, sorgulayıcı ve sonuçlandırıcı bir tutuma sahip olmak
- f) Referans laboratuvarlarından yararlanmayı ihmal etmemek
- g) Yıllık çalışma raporu hazırlama tutumunu sürdürebilmek

GIDA SAĞLIĞI

Bilgi Hedefleri

- a) Sağlıklı gıda kavramını bilmek
- b) Gıdaların üretiminden tüketimine kadar her aşamada ortaya çıkabilecek riskleri bilmek
- c) Gıda ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak

- d) Gıda kaynaklı hastalıkları bilmek
 - Mikrobiyolojik
 - Kimyasal
- e) Gıdaları saklama koşullarını bilmek
- f) Gıda üretim, satış yerlerinden örnek alma yöntemlerini bilmek
 - Bakteriyolojik
 - Kimyasal
- g) Gıda maddeleri tüzüğüne (GMT) aykırı gıdaların usulüne uygun olarak imha yöntemlerini bilmek
- h) Gıda üretim ve satış yerlerini denetleme bilgisine sahip olmak

Beceri Hedefleri

- a) Usulüne uygun olarak gıda üretim ve satış yerlerinden kimyasal ve bakteriyolojik örnek alma becerisine sahip olmak
- b) GMT'ye aykırı gıdaları usulüne uygun olarak imha edebilmek
- c) Gıda üretim ve satış yerlerini denetleyebilme becerisine sahip olmak
- d) Alınan gıda örneklerinin laboratuvar sonuç raporlarını değerlendirme becerisine sahip olmak

SU SAĞLIĞI

Bilgi Hedefleri

- a) Sağlıklı içme ve kullanma suyu kavramını bilmek
- b) Su ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak (içme-kullanma, kaynak, maden suları yönetmelikleri, su kirliliği yönetmeliği, vb.)
- c) Su kirlenici kaynakların neler olduğunu bilmek
- d) Suların dezenfeksiyon yöntemlerini bilmek
- e) Suların arıtılması yöntemlerini bilmek
- f) Farklı kaynaklardan (kuyu, göl, deniz, şehir şebekesi, akarsu, kaynak, vb.) su örneğini almayı bilmek (fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik)
- g) Su kaynaklı hastalıkları bilmek

Beceri Hedefleri

- a) Suyu dezenfekte edebilmek
- b) Uygun aralıklar ve sayıda su örneği alabilmek (fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik) ve uygun süre ve koşullarda halk sağlığı laboratuvarına göndermek
- c) Su klor düzeyini ölçebilmek
- d) Su kirliliği ve su kaynaklı hastalıklara karşı gereken önlemleri almak ve tedavi edebilmek

Davranış Hedefleri

- a) Uygun aralıklarla su kontrollerinin gerekliliğinin farkında olmak

HAVA KALİTESİ**Bilgi Hedefleri**

- a) Hava kalitesi kavramını bilmek
- b) Hava kalitesinin korunması ile ilgili mevzuatı bilmek
- c) Kirli havanın insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkilerini bilmek
- d) Kapalı ve açık ortam hava kalitesini değerlendirebilmek

Beceri Hedefleri

- a) Hava kirliliğini yaratan kaynaklara yönelik önlem alma becerisine sahip olmak
- b) Hava kirliliği ölçüm sonuçlarını değerlendirebilmek

KONUT SAĞLIĞI**Bilgi Hedefleri**

- a) Sağlıklı konut kavramını bilmek (UHK 250. maddesi gereği hazırlanan meskenlerin sahip olacakları sağlık koşullarına ilişkin talimata uygun)

Beceri Hedefleri

- a) Proje aşamasında ve konut yapımının bitiminde konutun sağlıklı olup olmadığına karar verebilme becerisine sahip olmak

PESTİSİTLER

Bilgi Hedefleri

- a) Pestisitler ve türleri hakkında bilgi sahibi olmak
- b) Pestisitlerin insan ve çevre sağlığı üzerindeki etkilerini bilmek
- c) Pestisit kirliliğinin saptanması hakkında bilgi sahibi olmak
- d) Pestisitlerin kirlilik yarattığı ortamlar hakkında bilgi edinmek
- e) Pestisitlerin zararlı etkilerinin önlenmesi hakkında bilgi sahibi olmak

Beceri Hedefleri:

- a) Pestisit zehirlenmelerinin tedavisini yapabilmek
- b) Pestisit zararlarını önleme becerisine sahip olmak

ATIKLAR

Bilgi Hedefleri

- a) Atık kavramını bilmek
- b) Sıvı, katı, gaz ve tıbbi atıklarla ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak
- c) Sıvı, katı, gaz ve tıbbi atıkların insan sağlığı ve çevre üzerine etkileri hakkında bilgi sahibi olmak
- d) Atıkların sağlığa ve çevreye zarar vermesini önlemek için gerekli bilgilere sahip olmak (arıtma tesisleri, vb.)
- e) Sıvı atıklardan örnek almayı bilmek
- f) Sıvı, katı (cinslerine göre ayrı ayrı toplanması) ve tıbbi atıkların toplanması, taşınması, zararsız hale getirilmesi konusunda izleme ve denetleme bilgisine sahip olmak,

Beceri Hedefleri

- a) Sıvı atıklardan örnek alma becerisine sahip olmak,
- b) Sıvı, katı (cinslerine göre ayrı ayrı toplanması) ve tıbbi atıkların toplanması, taşınması, zararsız hale getirilmesi konusunda izleme ve denetleme becerisine sahip olmak,

GÜRÜLTÜ

Bilgi Hedefleri

- a) Gürültünün tanımını bilmek
- b) Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkilerini ve önlemeyi bilmek
- c) Gürültü kaynakları hakkında bilgi sahibi olmak
- d) Gürültü ölçüm tekniklerini bilmek
- e) Gürültü ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak

Beceri Hedefleri

Gürültü ölçüm becerisine sahip olmak (uygun alet varsa)

RADYASYON

Bilgi Hedefleri

- a) Radyoaktivite ve radyasyonun tanımını bilmek
- b) Radyasyonun sağlığa etkilerini bilmek
- c) Radyasyona neden olan kaynakları bilmek
- d) Radyasyon ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak
- e) Radyasyondan korunma yöntemlerini bilmek
- f) Nükleer kazalar hakkında bilgi sahibi olmak
- g) Radyasyondan etkilenenlerin izlenmesini ve tıbbi tedavisini bilmek
- h) Radyasyon oluşturan işyerlerinin denetimini bilmek

Beceri Hedefleri

- a) Radyasyon oluşturan işyerlerini denetleme becerisine sahip olmak
- b) Nükleer kazaların sonuçlarına karşı önlem alma ve etkilenenleri tedavi etme / izleme becerisini göstermek

Davranış Becerileri

- a) Radyasyondan etkilenenleri en az 5 yıl süreyle izleme davranışını göstermek

VEKTÖR KONTROLÜ

Bilgi Hedefleri

- Vektör kavramı ve vektörlük türlerini bilmek
- Ülkemizde vektörlerle bulaşan hastalıkları bilmek
- Vektör kontrol yöntemlerini bilmek
- Başlıca vektörlerin üreme alanları ve biyolojik yaşam evrelerini bilmek
- İnsektisit ve rodentisitler hakkında bilgi sahibi olmak
- Vektör kontrol programı hazırlama hakkında bilgi sahibi olmak
- Vektör kontrolü ile ilgili mevzuatı bilmek

Beceri Hedefleri

- Vektör kontrol programı hazırlama ve uygulama becerisine sahip olmak
- Vektörlerle bulaşan hastalıklardan korunma ve tedavi becerisine sahip olmak

SIHHİ VE GAYRISİHHİ MÜESSESELER

Bilgi Hedefleri

- Sihhi (SM) ve gayrisihhi (GSM) müessese tanımlarını bilmek
- Gayrisihhi müesseselerin sınıflandırılmasını bilmek
- Konuyla ilgili mevzuatı ve emisyon iznine, deşarj iznine ve ÇED raporuna tabi işletmeleri bilmek
- GSM ve SM ruhsatlandırılmasını ve ruhsat iptali koşullarını ve bu konudaki yetki ve sorumlulukları bilmek
- GSM ve SM'lerin denetim esaslarını bilmek
- GSM ruhsatı olan, gıda maddesi üreten işyerlerinin çalışma izni belgesine tabi olmasını bilmek, çalışma izni dosyasını hazırlamayı bilmek

Beceri Hedefleri

- GSM ve SM'leri denetleme becerisine sahip olma

ÇEVRE SAĞLIĞI MEVZUATI

Bilgi Hedefleri

- a) Çevre ile ilgili (UHK, GMT, GSM, Çevre Kanunu, Su Kirliliğini Kontrol Yönetmeliği, Hava Kalitesini Kontrol Yönetmeliği, Tıbbi Atıklar Yönetmeliği, 560 sayılı KHK, ...vb.) mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak

Beceri Hedefleri

- a) Çevre ile ilgili mevzuattan yararlanma ve uygulama becerisine sahip olmak

Davranış Becerileri

- a) Mevzuata uygun davranışta bulunmak.

KATILIMCI SAYISI

6 – 10 hekim.

İstanbul örneği: TTB - GPE İstanbul Bölge Kurulu olarak geçiş dönemi eğitimi başlatma kararı alındı. Bunun üzerine pratisyen hekimlere duyuru yapıldı. Yapılan ilk toplantıya yaklaşık 50-60 hekim katıldı. Katılan hekimler bölgelerine göre gruplandırıldı. Gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik göz önüne alınarak yapılan düzenlemede, en küçük grup 4 kişiden, en geniş grup 14 kişiden oluşmaktaydı. Zaman içinde en kalabalık grup 11 kişi olarak eğitim sürdürüldü. Katılan hekimlerin çoğunluğunu sağlık ocağı hekimleri oluşturmakla birlikte, kurum hekimleri, işyeri hekimleri, hastane acillerinde çalışan hekimler, özel sağlık kuruluşlarında çalışan hekimlerden de katılım oldu.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yakınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile desteklenmiş 4-12 kişilik sınıf dersleri
2. Beyin fırtınası
3. Soru - yanıt
4. Oyunlaştırma
5. Grup çalışması ve sunumları
6. Olgu tartışmaları
7. Deneyim paylaşımı
8. Rehberli uygulamalar
9. Mizah içeren fıkra, karikatür, özlü sözler vb.

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Uygulama rehberleri
2. Performans değerlendirme matrisleri
3. Seçilmiş olgular
4. Tepegöz, kağıt tahtası, yazı tahtası, data projektör, slayt makinesi

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Katılımcılar:

Genel Pratisyen Eğitim Karnesi

Bilgi değerlendirmesi: KÖSF , KOSF

Beceri değerlendirmesi: Değerlendirme rehberleri

Eğitim Programı:

1. Günün değerlendirmesi (eğitimci ve katılımcılar)
2. Katılımcıların oturum değerlendirmesi
3. Eğiticilerin gün sonu toplantıları (eğiticilerin oturumları ve katılımcıları değerlendirilmesi)

4. Kursun değerlendirilmesi (katılımcılar ve eğiticiler tarafından sözel olarak)
5. Katılımcıların kurs değerlendirme formu ile kursu değerlendirmesi
6. Eğiticilerin kursu değerlendirmesi
7. Bölge toplantılarındaki sözel değerlendirmeler

TAMAMLANAN EĞİTİMLER

Eğitim grubu	Katılımcı Sayısı
İstanbul Maltepe Grubu	4
Ankara Grubu	8
İstanbul Çağaloğlu Merkez Grubu	9
İstanbul Anadolu Grubu	11

Kurslara katılanların profili: Sağlık ocağı (18), Kurum hekimi (5), İşyeri hekimi (4), Hastane acil servis hekimi (2), Diğer (3).

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

1. Katılımcıların gönüllü ve meslekte deneyimli olmaları
2. Günün ve kursun sonunda katılımcıları ve kursun bütünü değerlendirmeye toplantıları.
3. Günlük işlerinden sonra mesleki eğitimleri için zaman ayırmaları
4. TTB - GPE bölge koordinatörler kurulu toplantılarında ara ara yapılan değerlendirmeler
5. TTB - GPE Yönetim Kurulu toplantılarında yapılan değerlendirmeler
6. Türk Tabipleri Birliği / Tabip Odaları ve Pratisyen Hekimlik Derneği'nin bu GPE'yi sahiplenerek eğitici eğitimi kurslarının düzenlenmesi sırasında sağladıkları olanaklar
7. Eğitim dışı zamanlarda birlikte gerçekleştirilen sosyal etkinlikler
8. Eğitim yapılan bölgede TTB - GPE eğitim koordinatörlerinin varlığı, işleyen bir pratisyen hekim komisyonunun olması

EĞİTİCİ EĞİTİMLERİNDE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

1. Eğitici ekibin uyumluluğu ve tam zamanlı katılımı
2. Anlatılacak konuların eğitimcilerinin önceden belirlenmesi
3. Ustalaşmış eğitimcilerin aday eğitimcilerle birlikte hazırlığı
4. Önceden hazırlanmış eğitim materyallerinin olması

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

1. Başlangıçta eğitimcilik yapma konusunda çekinceler
2. Eğitim materyallerindeki bilgilerin güncellenme sorunları
3. Okuma kaynaklarının tamamlanamayışı
4. Başlangıçta sağlık ocağı ortamlarında yapılan eğitimlerin sağlık müdürlüklerinin baskısıyla çalışma saati dışı zamanlara ve kurum dışı ortamlara taşınmak zorunda kalınması
5. Eğitim karnelerinin uygulamaya konmasındaki zorluklar

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ÇOCUK SAĞLIĞI MODÜLÜ

Filiz Ünal İNCEKARA

Hakan ŞEN

Ömer ÖNAL

A. Hisar ALTUNOL

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Çocuk Sağlığı Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü 1998 yılında kurulduktan sonra mesleki eğitim müfredatını belirlemek üzere iki ana atölye çalışması yapılmıştır. 5 - 8 Kasım 1998 tarihinde yapılan ilk atölye çalışmasında temel modüllerin amaç ve öğrenim hedefleri ile içerikleri belirlenmiştir. 12-13 Haziran 1999'da yapılan ikinci atölye çalışmasında klinik modüllerin hazırlığı yürütülmüş ve "Birinci Basamakta Riskli Gruplar" modülü klinik modüller arasında yer almıştır (Ek 2, 3). Bu çalışma sırasında yürütülen tartışmalar sonucunda, modülün amaç ve öğrenim hedefleri belirlenmiştir. 27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen çalıştayda, eğitim planlaması ilkeleri ile Riskli Gruplar Modülü, geriatri, çalışanların sağlığı ve çocuk sağlığı olarak üçe ayrılmış ve bu bağlamda modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5).

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6). 22 – 23 Şubat 2014 tarihlerinde Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Çocuk Sağlığı Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Filiz Ünal İncekara, Dr. Hakan Şen, Dr. A. Hisar Altunol ve Dr. Ömer Önal görev almışlardır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Ömer Önal

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Havva Özden, Prof. Dr. Songül Yalçın, Dr. Hatice Birgün Uz

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

TTB GPE tarafından düzenlenen yedi günlük eğitim programı, temel olarak birinci basamakta çalışan pratisyen hekimlerin doğum öncesi ve yenidoğan özelliklerinden başlayarak temel çocuk sağlığı sorunlarına genel yaklaşım ile öncelikler, önemlilikler ve önlenebilirlikleri saptayabilme, çocukluk döneminde büyüme, gelişme ve genel sağlığı etkileyebilecek faktörler hakkında bilgi ve becerilerinin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1. Çocukluk çağında erken tanı ve taramaları yapabilmeli ve uygulayabilmeli (fenilketonüri, hipotiroidi, talasemi gibi)
2. Yenidoğan resüsitasyonu yapabilmeli (Acil Tıp Modülü)
3. Yenidoğan bakımı, göbek ve ağız sağlığı bakımı yapabilmeli
4. Anne sütü ve emzirme danışmanlığı verebilmeli
5. Ek gıdalara başlama ve çocukluk çağında beslenmeyi düzenleyebilmeli
6. Beslenme bozukluklarını tanıyabilmeli ve tedavi edebilmeli (malnütrisyon, anemi, rikets, iyot eksikliği hastalıkları gibi)
7. Bebek ve çocuk büyümesini izleyebilmeli ve değerlendirebilecek düzeye gelebilmeli
8. 0 - 59 ay çocuğunun gelişimini değerlendirebilmeli ve Denver testi uygulayabilmeli
9. Bağışıklama konusunda yeterli bilgi ve beceri düzeyine ulaşabilmeli ve uygulayabilmeli, aşı takvimi değişikliklerini izleyebilmeli

10. En sık görülen hastalıkların tanıyabilmeli (ishal, dehidratasyon, solunum yolu hastalıkları, parazitoz, gibi), birinci basamaktaki tedavisini planlayabilmeli ve ikinci basamağa sevk ölçütlerini sayabilmeli
11. Ateşli çocukun tanısına (idrar yolu enfeksiyonları, döküntülü hastalıklar, menenjit, gibi) yönelik ayırıcı tanı yapabilmeli
12. Çocukluk çağının acil hastalıklarını tanıyabilmeli ve ilk müdahaleyi yapabilecek, uygun transport koşullarını sağlayabilmeli (diyabetik ketoasidoz (DKA), akut böbrek yetmezliği (ABY), anafaksi, kalp yetmezliği, konvülsiyon, zehirlenmeler gibi)
13. Okul sağlığı çalışmalarını yönetebilmeli
14. Çocuk istismarı ve ihmali olgularını tanıyabilmeli ve yönlendirebilmeli

OTURUMLAR

1. Anne sütünün önemi ve emzirme fizyolojisi
2. Uygun emzirme tekniği
3. Emzirmede sık karşılaşılan sorunlar ve çözümleri
4. Ek gıdalara geçiş ve çocuk beslenmesi
5. Beslenme bozukluğu (PEM, anemi, rikets, iyot eksikliği)
6. Büyümenin izlenmesi ve değerlendirilmesi
7. Büyüme duraklaması olgu çalışması
8. Çocukluk çağı gelişim basamakları
9. Denver testi
10. Çocukluk çağı bağışıklama programı
11. Sık karşılaşılan sorunlar ve çözümleri
12. Yenidoğan erken tanı ve taramaları (FKÜ, hipotiroidi, talasemi, gibi)
13. Ateşli çocuğa yaklaşım (İYE, döküntülü hastalıklar, menenjit, gibi)
14. Okul çağı sağlığı
15. Çocukluk çağı acilleri (DKA, ABY, anafaksi, kalp yetmezliği, zehirlenme, konvülsiyon)

KATILIMCI SAYISI

14-16 hekim.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitmen olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitmen.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Sınıf dersleri ve grup tartışmaları
2. Olgu çalışmaları (küçük gruplarda)
3. Demonstrasyon ve koçluk
4. Model üzerinde uygulama
5. Grup çalışması
6. Hasta başı eğitim
7. Hastane rotasyonları (beceri eğitimleri için)

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacıyla özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında kendi kendini değerlendirme-rine bakılması ve eğitmen ile birlikte eğitilen, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp sürekli bir değerlendirme ile eksikliklerin ve yeni gereksinimlerin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. Alıştırma / Ödev kağıtlarının incelenmesi.

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

ÇOCUK SAĞLIĞI MODÜLÜ GEÇİŞ DÖNEMİ EĞİTİM PROGRAMI

09.00-09.30	Isınma, katılımcıların beklentilerinin alınması, Kurs kontratı, Kursun amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması, KÖSF
09.30-10.00	Çocuk Sağlığı Göstergeleri 2012 Türkiye / Dünya
10.00-10.15	Anne Sütünün Önemi ve Emzirme Fizyolojisi Uygun Emzirme Tekniği
10.15-10.30	Emzirmede karşılaşılan sorunlar ve çözümleri ve Ek gıdalara geçiş
10.30-10.40	ARA
10.40-11.20	Büyümenin izlenmesi, değerlendirilmesi, duraklama yapan nedenler ve malnütrisyon
11.20-11.30	ARA
11.30-12.30	Çocukluk çağı bağışıklama programı, sık karşılaşılan sorunlar ve çözümleri
12.30-13.15	YEMEK
13.15-13.30	İshal ve dehidratasyon tedavisi
13.30-14.15	Solunum yolu hastalıklarına yaklaşım
14.15-14.30	ARA
14.30-15.00	Bebeklik –çocukluk çağı mortalite nedenleri,Yenidoğan resüsitasyonu
15.00-16.00	Çocukluk çağı gelişim basamakları Denver testi
16.00-16.15	ARA
16.15-17.00	Yeni doğan taramaları / Çocukluk çağı izlemi
17.00-17.30	KOSF VE Kursun Değerlendirilmesi

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ GERİATRİ MODÜLÜ

Hüseyin DEMİRDİZEN

Özen AŞUT

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Geriatri Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Genel pratisyenlik mezuniyet sonrası meslek eğitimini gerçekleştirmek amaçlı, genel pratisyenler arasından kendi eğitimcilerinin yetiştirilmesi ve alan eğitimin uygulanması sürecinin üç temel aşaması bulunmaktadır:

- Amaç ve öğrenim hedeflerinin belirlenmesi,
- Eğiticilerin yetiştirilmesi,
- Meslek eğitimi programının oluşturulması ve uygulama planının ortaya konması.

Amaç ve öğrenim hedeflerinin belirlenmesinde çeşitli kaynaklar kullanılır. Eğitimcilerin yetiştirilmesi hedeflere ve alanın gereksinimlerine uygun olmalıdır. Daha sonraki aşamada programın oluşturulması ve uygulanması da konuya ilişkin akademisyen, uzman ve pratisyen gruplarca gerçekleştirilmelidir.

Güncel ilke ve uygulamalara göre, genel pratisyenlik mezuniyet sonrası meslek eğitiminin eğitimcilerinin genel pratisyen hekim olması, eğitimin en az yarısının birinci basamak hizmet alanında uygulanması, eğitim programının birinci basamak hizmetine yönelik olması gerekir. TTB GPE Geriatri Modülü program oluşturma ve uygulama sürecinde, genel pratisyenlik meslek eğitimi ilkelerine uyum konusunda özen gösterilmiştir.

Başlangıçta GPE eğitiminin amaç ve öğrenim hedefleri iki atölye çalışmasında saptanmıştı.

Geriatrî modülünün amaç ve öğrenim hedeflerinin de saptandığı 12 - 13 Haziran 1999'da gerçekleşen Klinik Modüller Atölye Çalışması'na toplam 77 akademisyen, uzman ve pratisyen hekim katıldı ve saptanan amaç ve öğrenim hedefleri ışığında, alanda uygulanabilecek bir programın ayrıntıları belirlendi. Daha sonra yapılan iki atölye çalışmasında da modülün program içeriği oluşturuldu.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

TTB GPE Geriatri Modülü'nün sonraki sürecinde, saptanan eğitim amaç ve öğrenim hedefleri ışığında eğitimin programını belirleme çalışmaları başlatılmıştır. Bu amaçla, konuyla ilgili uzman ve pratisyen hekimlerden oluşan bir modül eğitici ekibi bir araya getirilmiştir. Sonuçta alanda uygulanabilecek bir programın ayrıntıları modül ekibindeki pratisyen ve uzmanlarca ortaya konmuştur (Ek 2, 3). 27-28 Eylül 2003'te Ankara'da yapılan Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5). Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Geriatri Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Özen Aşut ve Dr. Hüseyin Demirdizen görev almıştır (Ek 8, 9).

Alanda uygulama aşamasında, eğitici ekibi olarak, GPE eğitici eğitimi programının altı temel modülünü almış pratisyen ve uzmanlar görev almıştır. Çünkü GPE eğitim programı kuralları gereği, klinik modüllere alan eğitiminin altı temel modülünü bitirmiş pratisyen hekimler başlayabilmektedir. Dolayısıyla, geriatri modülüne de alan eğitiminin uygulandığı gruplardaki bu donanımda hekimler katılmışlardır. Yerel eğiticilerin ağırlıkta olmasına önem verilmiş, gerektiğinde modülün asıl eğiticileri de eğitimlere destek vermiştir.

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Özen Aşut

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. R. Şamih Demli, Dr. Hüseyin Demirdizen, Dr. Şanda Çalı, Dr. Şengül Gülaçtı

GERİATRİ MODÜLÜ EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN TANIMI

Geriatrı Modülü; TTB GPE Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi Programı içinde yer alan bir eğitim programı olarak, genel pratisyenlerin geriatrik hastalıklara yaklaşım açısından korunma, tanı, tedavi, izlem ve sekinde bu hastalıklara özgü ortak bilgi, beceri ve tutumu kazanmaları amacıyla düzenlenmiştir.

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, geriatrik hastalıklardan birinci basamakta sık karşılaşılan ve öğrenim hedeflerinde sıralanmış olanlar için; geriatrik hastalıklara yaklaşım, korunma, tanı, tedavi, izlem ve sevk konularında bilgi, beceri kazanacak ve tutum geliştireceklerdir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu eğitimin sonunda katılımcı genel pratisyenler;

1. Geriatrı tanımını açıklayabilecek, önemli ve sık görülen geriatrik hastalıkları sayabilecek (Yaşlılıkta demans, osteoporoz, osteoartrit, düşmeler ve kırıklar, enkontinans, depresyon, işitme ve görme sorunları, beslenme ve malnütrisyon, bası yaraları, inme, kardiyovasküler sorunlar, hipertansiyon gibi geriatrik sendromlar)
2. Yaşlanmayı tanımlayabilecek
3. Yaşlanma ile dokularda ve organlarda meydana gelen fonksiyonel değişiklikleri söyleyebilecek
4. Geriatrik hastalıkları tanımlayabilecek ve sık görülen geriatrik hastalıkları sınıflandırabilecek

5. Geriatrik hastalık sıklığı, oluşmasına neden olan faktörleri ve risk gruplarını sınıflayabilecek
6. Geriatrik hastalıklarda koruyucu yaklaşımı gösterebilecek, genel pratisyenin geriatrik hastalıktaki rolünün ve öneminin farkında olacak
7. Geriatrik hastalıkları tanı ölçütlerine göre sınıflandırabilecek ve uygun tanı yöntemlerini sayabilecek
8. Geriatrik hastalıklarda ayrıntılı anamnez alabilecek, fizik muayene yapabilecek
9. Hasta başı eğitimi yapabilecek ve geribildirim verebilecek
10. Hasta ile birlikte uygun tedavi yöntemini ve ilacını seçebilecek, ilaç etkileşimlerini eşlik eden hastalığa göre dikkate alabilecek
11. Geriatrik hastalıkların olası komplikasyonlarını tanımlayabilecek
12. Geriatrik hastalıklarda acil durumları sayabilecek
13. Sevk ölçütlerini sayabilecek, sevk bildiri ve geribildirim almayı gerçekleştirebilecek
14. Uygun izlem sıklığını düzenleyebilecek, kayıt yapabilecek
15. Geriatrik hastalıklara özgü sık görülen ruhsal sorunları tanımlayabilecek ve çözümlenebilecek
16. Terminal hastanın özelliklerini sayabilecek ve yaklaşımı tanımlayabilecek
17. Geriatrik hastalığı hakkında hasta ve ailesi ile işbirliği yapabilecek
18. Geriatrik hastalıklar konusunda diğer sağlık personeli ile birlikte ekip çalışmasını yürütebilecek
19. Geriatrik hastalıklara yaklaşımı tanımlayabilecek, geriatrik hastalıklarla ilgili tanı yöntemlerini sayabilecek, uygulayabilecek, ayırabilecek
 - a. Ayrıntılı anamnez alabilmeli
 - b. Fizik muayene yapabilmeli (Sistemik fizik muayene)
 - c. Uygun laboratuvar yöntemlerini seçebilmeli, sonuçlarını yorumlayabilmeli (Böbrek fonksiyon testleri, açlık kan şekeri, lipid profili, hemoglobin, hematokrit, periferik yayma, idrar analizi) (Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Laboratuvar Kullanımı Modülü)

20. Geriatrik hastalıkların tanı ölçütlerini sayabilecek, hastalıkları sınıflandırabilecek
21. Geriatrik hastalıklara özgü tanı yöntemlerini sayabilecek, uygulayabilecek ve yorumlayabilecek
22. Geriatrik hastalıklar için uygun tedavi seçeneklerini sayabilecek, düzenleyebilecek ve hasta için uygun olanı seçebilecek
23. Geriatrik hastalıklarda acil durumları ayırabilecek, ilk müdahaleyi uygulayabilecek ve acil sevk ölçütlerini sayabilecek
24. Geriatrik hastalıklarda sevk ölçütlerini sayabilecek, sevk yapabilecek ve geribildirim almayı gerçekleştirebilecek
25. Geriatrik hastalıkların olası komplikasyonlarını sayabilecek, tanıyıp tedavi edebilecek
26. Geriatrik hastalığa özgü hasta, hasta yakını ve hasta gruplarının dikkat etmesi gereken durumları sayabilecek ve uygun eğitim içeriğini söyleyebilecek, grup eğitimi planlayabilecek
27. Geriatrik hastalıklar konusunda diğer sağlık personeli ile birlikte ekip çalışmasını yürütebilecektir

OTURUMLAR

Her bir konu genel amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşacak şekilde işlenecek, yeterliğe dayalı etkileşimli eğitim yöntemleri kullanılacaktır. Konuya uygun ek öğrenim hedefleri, öğrenim ve değerlendirme rehberleri, kaynaklar ek olarak belirlenmiştir.

Konular:

1. Geriatriye Giriş
 - a. Geriatri Tanımlaması
 - b. Yaşlanma Kavramları ve Tanımlar
 - c. Geriatriye Yaş Grupları
 - d. Epidemiyolojik ve Demografik Verilerle Yaşlanma
 - e. Geriatrik Yaş Grubunda Temel Sağlık Sorunları

2. Yaşlanma Fizyolojisi
 - a. Sistemsel Yaşlanma
 - b. Hormonal Yaşlanma
 - c. İmmun Sistem Değişiklikleri
3. Yaşlılıkta Aciller
 - a. Menenjit
 - b. Fraktürler
 - c. MI
 - d. Yanık
4. Yaşlılıkta Travma
 - a. Düşmeler
 - b. Kırıklar
 - c. Yanık
5. Yaşlıda Psikiyatrik Sorunlar ve Ayırıcı Tanı
 - a. Anksiyete
 - b. Depresyon
6. Demans – Alzheimer
7. Yaşlılıkta Görme ve İşitme Sorunları
8. Yaşlıda Nörolojik Sorunlar
 - a. İnme
 - b. Serebrovasküler Olay
 - c. Parkinson
 - d. Nöropatiler
9. Yaşlılıkta Pulmoner Sorunlar ve Alerji
 - a. Yaşlılıkta Solunum Fonksiyonları
 - b. Astma ve KOAH
 - c. İntertisyel ve İnfiltratif Hastalıklar
 - d. Pulmoner Tromboemboli
 - e. Alerjik Hastalıklar

10. Menopoz
11. Kas - İskelet Sistemi Hastalıkları
 - a. Osteoartroz
 - b. Enflamatuvar Eklem Hastalıkları
 - c. Eklem Dışı Hastalıklar
 - d. Ağrı
12. Osteoporoz ve Ayırıcı Tanı
 - a. Osteomalazi
 - b. Hiperparatiroidi
 - c. Osteoporoz
13. Yaşlılıkta Hematolojik Sorunlar
 - a. Anemiler
 - b. Kök Hücre Hastalıkları
 - c. Trombosit Değişiklikleri
 - d. Lökosit Değişiklikleri
14. Yaşlılıkta Üriner Sistem Hastalıkları
 - a. Fonksiyon Testleri Değişiklikleri
 - b. Sıvı - Elektrolit Dengesi
 - c. Böbrek Yetmezliği
 - d. Enfeksiyon
 - e. Prostat Hastalıkları
15. Yaşlılıkta Kardiyovasküler Sorunlar
 - a. KAH
 - b. Kalp Yetmezliği
 - c. Damar Hastalıkları
 - d. Hipertansiyon

16. Yaşlılıkta Gastroenterolojik Sorunlar
 - a. Ağız ve Boğaz Sorunları
 - b. Mide Hastalıkları
 - c. Barsak Hastalıkları
 - d. Karaciğer ve Safra Yolları
17. Yaşlılıkta Deri Sorunları
 - a. Deri Yaşlanması ve Kaşıntı
 - b. Vasküler Ülser
 - c. Diyabetik Ayak
 - d. Basınç Yarası
18. Enkontinans
19. Yaşlılık ve Kanser
 - a. Epidemiyoloji
 - b. Yaşla Artış Gösteren Tümörler
 - c. Akciğer CA
 - d. Korunma
20. Beslenme
 - a. Beslenmeyi Etkileyen Etmenler
 - b. Yaşlıda Enerji ve Besin Gereksinimleri
 - c. Yaşlıda Beslenmenin Düzenlenmesi
21. Yaşlılıkta Enfeksiyona Yaklaşım
22. Yaşlılık ve Akılcı İlaç Kullanımı
 - a. İlaç Tedavisinin Temel İlkeleri
 - b. Etkileşimler
 - c. Polifarmasi
 - d. Yan Etki

23. Yaşlılık ve Yaşam Kalitesi
 - a. Evde Bakım
 - b. Rehabilitasyon
 - i. Fizik Aktivite
 - ii. Sosyal Aktivite
 - iii. İletişim
 - c. Multidisipliner Ekip Yaklaşımı
24. Yaşlıda Genel Sağlık Kontrolü
 - a. Değerlendirmede Genel İlkeler
 - b. Yaklaşım ve Anamnez
 - c. Sistem Muayenesi
 - d. Barthel İndeksi

KATILIMCI SAYISI

4 - 5 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Birinci basamak sağlık kurumu polikliniğinde hasta muayenesi,
2. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,
3. Grup tartışmaları,
4. Olgu tartışmaları,
5. Rehberli uygulamalar (Demonstrasyon – Koçluk),

6. Oyunlaştırma (Role- play),
7. Simülasyon,
8. Video ile olgu eğitimleri,
9. Ev ziyaretleri,
10. Makale saatleri,
11. Hastane rotasyonu

EĞİTİM GEREÇLERİ (KAYNAK KİTAP VE UYGULAMA REHBERLERİ)

1. Ulusal ve uluslararası geriatrik hastalık tanı ve tedavi rehberleri (T. C. Sağlık Bakanlığı Standart Tanı ve Tedavi Rehberi, WHO, ADA, NCEP, Türk Toraks Derneği, vs.),
2. Uygulama rehberleri,
3. Performans değerlendirme rehberleri,
4. Seçilmiş olgu örnekleri (video, slayt, VCD),
5. Tepegöz, kağıt tahtası, yazı tahtası, video, data projektör, slayt makinesi, VCD - DVD player,
6. Simüle hasta rolü oynayacak kişi,
7. Görev analizleri,
8. Akış şemaları,
9. Hasta eğitim broşür, kitap ve CD - DVD'leri.

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Özellikle geçiş döneminde, eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında öğrencilerin kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte eğitilen, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir. Kısaca, geçiş döneminde eğitim, deneyimleri ve becerileri dikkate alan, kendi kendini değerlendirmeye dayalı olarak eksiklikleri gidermeye yönelik bir esneklik taşımalıdır.

Değerlendirme biçimleri:**Katılımcılar:**

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. Beceri değerlendirme rehberleri
3. Alıştırma / ödev kağıtlarının incelenmesi
4. KÖSF-KOSF

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu
2. Günün değerlendirilmesi
3. Kursun değerlendirilmesi
4. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

EĞİTİM SÜRESİ

Konulara göre teorik saatlerin bir saat ve pratik saatlerin 2 saat olarak değerlendirildiği ve GPE Meslek Eğitimi Programı içinde temel modüllerin tamamlandığı ilk yılın sonunda başlamak üzere, diğer klinik modüller ile birlikte üçüncü yılın ilk yarısına kadar süren eğitim programı.

MODÜLÜN GEÇİŞ DÖNEMİ ALAN EĞİTİMİ PROGRAMI**1 GERİATRİYE GİRİŞ**

Sunum planı: Bu ders, kavramların serbest çağrışımla tartışılacağı bir oturumdan oluşacaktır. Yaşlılık nedir? (Apoptozis nedir, bireyde gelişen yetersizlik duygusu mudur, hangisi önceldir?) Geriatriye girmesi gereken hasta popülasyonu hangisidir? Yaşlanma, ihtiyarlama hızlandırıcıları nelerdir ?

Bu dersin sonunda katılımcılar,

1. Yaşlılığın tanımını yapabilecekler,
2. Yaşlanma fizyolojisi ile ilgili bilgi sahibi olacaklar,
3. Geriatri tanımlaması yapabilecekler,

4. Yaşlanma kavramı ile ilgili tanımları yapabileceklerdir. Hedef genel pratisyenlerin bilgi düzeyi ve farkındalığını artırmaktır. 4 X 20 dakikalık katılımcılar tarafından hazırlanan sunumlar yapılacaktır. Okuma kaynakları hazırlanacak ve / veya önerilecektir. Bilgi değerlendirme rehberleri (özdenetim yöntemi ile) hazırlanarak uygulanacaktır.

2 GERİATRİK YAŞ GRUPLARINDA YAKLAŞIM, GENEL PRATİSYENİN ÖNEMİ VE ROLÜ

Sunum planı: Bu oturumda birinci basamakta, tercihen birinci basamak sağlık kurumunda çalışan bir katılımcı, hazırlanmış olguları sunacak ve birinci basamakta yapılabilecekler üzerine açılımları paylaşacaktır. Her olguda birinci basamakta yapılabilecekler konusunda tartışmalar yürütülecek; her olguda eksik kalmış davranışlar, araştırmalar birinci basamak koşulları üzerinden tartışılacaktır. İkinci basamakta sergilenebilecek davranışlar ve birinci basamakta sergilenebilecek davranışlar karşılaştırılacaktır.

Olgular: Ali Amca, Bülent Amca vb

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Hazırlanan olgu sunumları üzerinden grup çalışması yapılarak, farkındalığın artırılması sağlanarak tutum değişikliği geliştirecektir.
2. Birinci basamakta çalışan, bütüncül bakabilmeyi amaç edinen genel pratisyenin ulaşabileceği farkındalıkları, yaşlı hastaya sağlayabileceği ayrıcalıkları anlatabileceklerdir.

3 GERİATRİK HASTALARDA SORUNA YAKLAŞIM

Sunum planı: Bu oturumun birinci bölümü, yaşlı hastalarda anamnez almanın zorluklarının vurgulandığı en az iki senaryo ile başlayacak, duygu paylaşımları ile sürecektir.

Oturumun ikinci aşamasında, anamnezde ve fizik muayenede mutlaka yapılması gereken muayene yöntemleri (nabızların kontrolü, juguler arterler oskültasyonu, yılda bir kez rektal tuşe) ya da sorulması gereken sorular vurgulanacak ve geliştirdiğimiz yaşlı izlem formunun incelemesi yapılacaktır. Katılımcılardan formun geliştirilmesine katkıda bulunanların önerileri dikkate alınacaktır.

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Geriatrik hastadan anamnez almanın zorlukları hakkında farkındalıklarını artıracaklar ve yaşlı hastanın anlattığı kalabalık anamnezi sadeleştirebileceklerdir.
2. Yaşlı hastaların söylediği her semptomun aslında o semptomun varlığı anlamına gelmeyebileceği ön kabulüne sahip olacaklardır.
3. Yaşlı hastalarda basit muayene yöntemleriyle de önemli bilgiler edinilebileceğini karmaşık teknolojiye bağımlı kalmadan da hastaya yararlı olunabileceğini hatırlayacaklardır.
4. Beceri: Anamnez, genel fizik muayene, ek fizik muayene konularında bilgi ve beceri kazanacak; konsültasyon, ek laboratuvar (Odiyolojik tetkik, EEG vb.) sonuçlarını değerlendirme, hasta ve hasta yakını ile paylaşma hakkında beceri kazanacaklardır.

4 GERİATRİDE ACİL SORUNLAR VE KOMPLİKASYONLAR

Sunum planı: Aşağıda listelenmiş yaşlının karşılaştığı acil sorunlar sıklık sırasına göre incelenerek katılımcılardan kendi koşullarında uygulamalarının neler olabildiği istenecektir. Bu koşullarda hangi iyileştirmelerle olması gerekene daha çok yaklaşılabileceği tartışması yürütülecektir. Bu oturumdan, bu acil durumlarda nelerin yapılması gerektiği, nelerin yapıp nelerin yapılamadığı tartışmasını da içeren, birinci basamaktaki durumun saptanmasına yönelik bir çalışma beklenmektedir.

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Sayılan acil durumlarda yaşlı hastaların genç erişkinden farklı semptomlarla gelebileceği gerçeği ile hareket edilmesi gerektiğini kavrayacak,
2. Yanıklarda kaybedilen sıvının genç erişkinlerden daha gürültülü bir dehidratasyon tablosu oluşturabileceğini bilecek,
3. MI, menenjit gibi acillerin yaşlıda daha agresif seyrettiği ama semptomların tersine daha belirsizleştiği bilgilerini gözden geçireceklerdir.
 - Menenjit
 - Fraktürler
 - Düşmeler
 - Travmalar

- MI
 - Yanık
 - İnme
 - İnme (Acil tıp ve kronik hastalıklar modülleri ile paylaşılacaktır)
- (Tek oturumda seminer sunumu yapılacaktır.)

5 YAŞLIDA PSİKİYATRİK HASTALIKLAR VE AYIRICI TANI

Sunum planı: Bu oturum, dört başlığın (anksiyete, depresyon, demans - Alzheimer, Parkinson) birinci basamak koşullarında tanı ve tedavisini içeren teorik sunumla başlayıp, tanıda kullanılan ölçeklerin kullanımlarının anlatıldığı uygulamalı ders ile sürecektir. Bu ölçeklerin kullanılması için huzurevi yaşlılarına yönelik çalışmalar planlanacak ve katılımcılara yapmaları gereken en az ölçek uygulamaları bildirilecektir. Huzurevi, klinik ve/ veya ev ziyaretleri yapılacaktır.

Bu oturumun sonunda katılımcılar; sayılan dört başlığın teorik bilgilerini tazeleyeceklerdir.

1. Sayılan dört başlığın tanı ve tedavilerindeki son gelişmeler hakkında bilgi sahibi olacaklar,
2. Beck depresyon ölçeği, mini mental test ve standardize mental testler hakkında bilgi sahibi olacak ve değerlendirme aracı olarak kullanabilecekler,
3. Tarama ve tanı ölçeklerini kullanabileceklerdir.

6 GERİATRİDE HEMATOLOJİK SORUNLAR

Sunum planı: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Yaşlıda görülme sıklığı artan hematolojik sorunlar hakkında bilgi sahibi olacaklar,
2. Birinci basamakta tanı ve tedavisi yapılabilecek anemiler konusunda çalışma planlayacaklardır.
3. Tedavi öncesi hemogramı yapılabilen yaşlı kişilerin tedavileri sonrası hemoglobin ve eritrosit hacim değerlerinin değişiminin kontrol edildiği bir çalışma planlanacaktır.

7 GERİATRİDE SIK KARŞILAŞILAN YAKINMA VE SEMPTOMLARA YAKLAŞIM

Sunum planı: Bu oturum, yaşlılarda sık karşılaşılan (uyku bozukluğu, görme ve işitme sorunları, ağrılar, çabuk yorulma, halsizlik, becerilerde azalma gibi) yakınma ve semptomlar hakkında kitap bilgisinin paylaşıldığı, deneyimlerin aktarıldığı bir seminer sunumu tarzında işlenecektir. Toparlanmış bilgilerin ayırıcı tanı, tedavi bazında paylaşılması amaçlanmıştır.

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Sık karşılaşılan semptomların ayırıcı tanısındaki güçlüklerle ilişkin bilgilerini tazeleyecekler, tedavideki güncel gelişmeler hakkında bilgi sahibi olacaklardır.
2. Sık karşılaşılan sorunların sıklığı ve bu sorunlara yaklaşım konusunda bilgi sahibi olacaklardır:
 - Uyku bozukluğu
 - Görme ve işitme bozukluğu
 - Ağrılar
 - Çabuk yorulma, halsizlik
 - Becerilerde azalma

8 GERİATRİK HASTALARDA İLAÇ ETKİLEŞİMLERİ VE YAN ETKİLER

Sunum planı: Geriatrik hastalarda ilaç etkileşimleri oturumu, teorik seminer sunumu şeklinde gerçekleştirilecektir.

Bu oturumun sonunda katılımcılar; bilinen ilaç etkileşimleri ve yaşlı hasta grubunda çok kullanılan ilaçların yan etkileri, yaşlı hastalarda dozun farklı kullanılması gereken ilaçlar hakkında bilgi sahibi olacaklardır.

9 GERİATRİK YAŞ GRUPLARINDA KORUYUCU YAKLAŞIMLAR

Sunum planı: Bu oturum birinci basamakta yaşlı hastalarda geliştirilebilecek koruyucu yaklaşımların öneminin ve yöntemlerinin vurgulandığı seminer tarzı bir oturum olacaktır. Oturuma, katılımcıların koruyucu yaklaşım olarak neleri uyguladıklarını düşündükleri sorularak bunların kaydedilmesi ile başlanacak, ardından bunlara neleri ekleyebileceklerinin düşünce fırtınası ile tartışma yürütülecektir.

Huzurevi rotasyonlarında bugüne kadar yaşlıların yoğun olduğu birinci basamak hizmet birimlerinde kullanılan yaşlı izlem formları ile GPE formunun karşılaştırılması sağlanacaktır. GPE uygulamalarının avantaj ve dezavantajları düşünce fırtınası ile karşılaştırmalı olarak saptanacaktır.

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. GPE tarafından geliştirilen yaşlı izlem formunu, hasta sevk formunu kullanmayı öğrenecekler ve önemini kavrayacaklardır.
2. Yaşlıda genel sağlık kontrolü, kontrolde kullanılacak parametrelerin seçiminde GPE standart uygulamalarını öğrenmiş olacaklardır.
3. Sık görülen belirtiler üzerinden sık görülen hastalıklar ve olası koruyucu önlemlerin geliştirilmesi konusunda, GPE standartlarını uygulamaya hazır hale geleceklerdir.
4. Kayıt ve izlem formları, programları geliştirilecektir
5. Hazırlanacak sevk ve geribildirim formlarının tanıtılması, yöntemlerinin tartışılması, olası koruyucu önlemlerin tartışılması sağlanacaktır. (Grup küçük gruplara ayrılarak konuyu tartışacaktır.)

10 YAŞLILARDA EVDE BAKIM

Sunum planı: Olgu sunumu üzerinden grup tartışması şeklinde düzenlenecektir.

Olgu tartışması

Kalp yetmezliği, ödem ve sık nefes alma. Birinci basamaktaki hekim ikinci basamaktaki hekimle konsülte etmek ister. İkinci basamaktaki hekim ona yapacak bir şey olmadığı, hastayı kendi haline bırakması, karışmaması önerisi ile karşılık verir. Karar ne olmalı? Hastanın dispnesi, anksiyetesi giderilmeli mi, yoksa hiç karışılmamalı mı?

Hastanın yakınları ve hekim yer değiştirerek psikodrama formatında, ölmek üzere olan bir yakınının cenaze işlemlerinin planlamasını yapacak. Gece olursa ne yapacak, gündüz olursa ne yapacak? Belediyede kiminle temas kurulacak, ölü muayenesini nerede yaptıracaklar, gibi soruların yanıtlarını tartışacaklar.

Evinde yalnız yaşayan sokağa çıkamayan her iki bacakta kronik lenfödemli bir yaşlı ile HT ve diyabet hastası eşinin sorunlarının neler olabileceklerini tahmin etmeye çalışacaklar.

Bu oturum sonunda katılımcılar;

1. Yaşlı hastaların poliklinik ortamında gördükleri hasta kategorisinden farklı olduklarının, yaşlı hastaya sunulan hizmetin farklılıklar içermesi gerektiğinin farkına varabilecek
2. Evinde yaşayan yaşlıların karşılaştıkları sorunlar hakkında empati kurabilecek
3. Evinde gördüğü yaşlının poliklinikte gördüğü yaşlıdan farklı olarak ona duruşuyla evinin düzeni ile hangi bilgileri verebileceğinin sorgulamasını yapabilecek
4. Evde muayene ettiği yaşlıya müdahalede, işbirliği yapabileceği kurumlar hakkında bilgi sahibi olacak
5. Evde hasta müdahalesinde karşılaşılabilecek hasta ve yakınları kaynaklı sorunlar ve baş edebilme yöntemleri hakkında bilgi sahibi olacak
6. Özürlü bir yaşlının evinden çıkabilmesi için buldukları ildeki örgütlenmeleri araştırarak hastaya yardımcı olabilecek özürlü destek kuruluşlarını belirleyebilecek
7. Hasta - aile işbirliği yapabilecek
8. Özbakım hakkında bilgi verebilecek
9. Yardımcı personel eğitimi yapabileceklerdir.

11 TERMİNAL DÖNEMDEKİ HASTAYA YAKLAŞIM, TERMİNAL DURUMUN TANIMLANMASI

Sunum planı: Bu oturuma, terminal dönemdeki bir hasta, ilgili bir yakını ve eve çağırılmış olan doktorun olduğu senaryolar ile başlanacaktır. Ardından terminal dönemdeki hastaların senaryolar dışındaki sorunları ve önerilebilecek çözümler konusunda bir tartışma yürütülecektir. İşbirliği yapılabilecek kurumlar hakkında farklı illerdeki çözümler konusunda fikir alışverişinde bulunulacaktır.

Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Terminal dönem bilinci kapalı bir yaşlının sorunlarının, yakınlarının sorunlarının çözümünde karşılaşılan zorluklar hakkında bilgilenecek, empati kurabileceklerdir.
2. Hasta yakınlarının hastanın tedavisinin uygulanması sırasında karşılaşılabilecekleri sorunlar hakkında bilgi sahibi olacaklardır.

3. Terminal dönemdeki yaşlı hastanın sorunlarının çözümünde işbirliğine girilebilecek kurumlar hakkında bilgi sahibi olacaklardır.
 - Hasta sorunları (Temizlik, beslenme, basınç yaraları, uyku, ağrı, enfeksiyonlar)
 - Hasta yakınlarının sorunları, aileye sosyal destek, aile potansiyelinin geliştirilmesi
 - Sağlık personelinin sınırlılıklarının ve sorumluluklarının belirlenmesi.

Kullanılacak Materyal:

Bilgi ölçme gereçleri (KOSF - KÖSF)

Beceri ölçme gereçleri (Öğrenim ve değerlendirme rehberleri, bütün beceriler için)

Kurs değerlendirme formu

Bütün oturumların sunum planları (bütün oturumlar için ayrı ayrı hazırlanacak)

Eğitici notları (eğitim yöntemleri de eğitici notlarında belirtilecek)

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

1. Yaşlılık sorunlarının toplumda daha belirginleşmesi
2. Eğiticilerin birinci basamak deneyimleri, istekliliği ve coşkusu
3. Pratisyen hekimlerin gereksinimleri
4. Gerekli parasal kaynakların meslek örgütüncü karşılanması.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

1. Modülü geliştirme sürecinde tüm çalışmaların gönüllülük temelinde yapılması nedeniyle zaman ayırma zorluğu ve katılımcıların zor günlük çalışma koşulları,
2. Baş etme yöntemi olarak en çok eğiticilerin konuya inanmışlığı olumlu rol oynamıştır.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

1. Yaşlılık sorunlarının toplumda daha belirginleşmesi
2. Katılımcıların deneyimleri, istekliliği ve coşkusu
3. Pratisyen hekimlerin gereksinimleri
4. Grubun uyumlu bir etkileşim içinde olması

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

1. Modülün birinci basamak sağlık ortamında uygulanamamış olması
2. Modülün alanda uygulanışının genellikle çalışma saatleri dışında gerçekleştirilmesi
3. Sağlık Bakanlığı'nın eğitimlere ilişkin olumsuz tutumu

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

KRONİK HASTALIKLAR MODÜLÜ

Özen AŞUT

Aylin Sena BELİNER

ÖZET

Genel pratisyenlik mezuniyet sonrası meslek eğitiminin en önemli özellikleri, eğiticilerinin genel pratisyen hekim olması, eğitimin en az yarısının birinci basamak hizmet alanında uygulanması ve temel yöneliminin herkese eşit ve ulaşılabilir hizmet sağlamaya dönük olmasıdır.

Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) Kronik Hastalıklar Modülü program oluşturma ve uygulama sürecinde, genel pratisyenlik meslek eğitimi ilkelerine uyum konusuna önem ve öncelik verilmiştir. Başlangıçta eğitim amaç ve öğrenim hedefleri saptanmış, daha sonra modül sorumlusu ve modül eğiticilerinin yaptıkları iki atölye çalışması sonunda eğitimin kurs modeli ve içerik analizi ortaya konmuştur. Sonuçta alanda uygulanabilecek bir programın ayrıntıları belirlenmiştir.

Alanda uygulama aşamasında, eğitici ekibi olarak, GPE eğitici eğitimi programının altı temel modülünü almış pratisyen ve uzmanlar görev almıştır. GPE eğitim programı kuralları gereği, alan eğitiminin altı temel modülünü bitirmiş pratisyen hekimler klinik modüllere başlayabilmektedir. Dolayısıyla, kronik hastalıklar modülüne de alan eğitiminin uygulandığı gruptaki bu donanımda hekimler katılabilmişlerdir. Bu bağlamda, 2012 sonunda Ankara'da bir grup, İstanbul'da dört grup kronik hastalıklar modülü eğitimini tamamlamış durumdadır.

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Kronik Hastalıklar Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Genel pratisyenlik mezuniyet sonrası meslek eğitimini gerçekleştirmek amaçlı, genel pratisyenler arasından kendi eğiticilerinin yetiştirilmesi ve alan eğitimin uygulanması programının üç temel aşaması vardır:

1. Öğrenim hedeflerinin belirlenmesi ve modüllerin oluşturulması,
2. Eğiticilerin yetiştirilmesi,
3. Mesleki eğitim programının oluşturulması ve uygulama planının ortaya konması.

Amaç ve öğrenim hedeflerinin belirlenmesinde çok çeşitli kaynaklar kullanılmalıdır. Bu konuda başta gelenler, konunun uzmanları, alanda çalışanlar, eğitim ve hizmet alanlardır. Bu aşamada eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi için araştırmalar yapılabilir. Eğiticilerin yetiştirilmesi de bu gereksinimlere ve alanın gereksinimlerine uygun olmalıdır. Daha sonraki aşamada programın oluşturulması ve uygulanması da gene konuya ilişkin akademisyen, uzman ve pratisyen gruplarca gerçekleştirilmelidir.

GPE eğitim programı kuralları gereği, alan eğitiminin altı temel modülünü bitirmiş pratisyen hekimler klinik modüllere başlayabilmektedir.

TTB GPE Kronik Hastalıklar Modülü'nün gelişim süreci de bu doğrultuda planlanmıştır. Öncelikle eğitim amaç ve öğrenim hedefleri saptanmış, daha sonra modül eğiticilerinin yaptıkları iki atölye çalışması sonunda, eğitimin kurs modeli ve içerik analizi ortaya konmuştur. Sonuçta alanda uygulanabilecek bir programın ayrıntıları belirlenmiştir.

Alanda uygulama aşamasında, eğitici ekibi olarak, GPE eğitici eğitimi programının altı temel modülünü almış pratisyen ve uzmanlar görev almıştır. Yerel eğiticilerin ağırlıkta olmasına önem verilmiş, gerektiğinde modülün asıl eğiticileri de eğitimlere destek vermişlerdir.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü Meslek Eğitimi klinik modüllerinden birisi olan Kronik Hastalıklar Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri 12-13 Haziran 1999'da gerçekleşen Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlenmiştir (Ek 2, 3). Bu ilk atölye çalış-

masına Dr. Özen Aşut, Dr. Serap Korkmaz, Dr. Orhan Odabaşı, Dr. Fuat Kalyoncu, Dr. Şükrü Ulusoy, Dr. Celalettin Usalan, Dr. Sema İlhan Akalın katılmışlardır.

Daha sonra 10 Ağustos 2003'te İzmir'de Dr. Özen Aşut, Dr. Sema İlhan Akalın, Dr. Aylin Sena Beliner ve Dr. Sevtap Kocasarı'nın katılımı ile "Kronik Hastalıklar Modülü Atölye Çalışması" gerçekleştirilmiştir. Bu atölye çalışmasında, eğitim planlaması ilkelere ile modül program özeti hazırlanmıştır. 27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen GPE Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda hazırlıklar paylaşılmış ve program geliştirilmiştir (Ek 4, 5)

18 Mart 2004'te gerçekleşen atölye çalışmasında modül programı son biçimine getirilmiştir. Dr. Sema İlhan Akalın, Dr. Aylin Sena Beliner, Dr. Sevtap Kocasarı ve Dr. Volkan Çilingiroğlu'nun katılımı ile yapılan bu çalışmada, alan eğitiminin programı oluşturulmuş ve program özeti belirlenmiştir.

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçime getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Kronik Hastalıklar Modülü Çalışma Grubu'nda Doç. Dr. Özen Aşut ve Dr. Aylin Sena Beliner görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLULARI

Dr. Özen Aşut, Dr. Aylin Sena Beliner

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Sema İlhan Akalın, Dr. Sevtap Kocasarı, Dr. Volkan Çilingiroğlu, Dr. Aylin Sena Beliner, Dr. Özen Aşut, Dr. Ekrem Kutbay.

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN TANIMI

Kronik Hastalıklar Modülü; TTB GPE genel pratisyenlik meslek eğitimi programı içinde yer alan, birinci basamak sağlık eğitim kurumu ve hastanelerinde eğitim koordinatörlerince yürütülen, karşılıklı etkileşimli eğitim yöntemleri ile yapılacak eğitim

programı olarak, genel pratisyenlerin kronik hastalıklara yaklaşım açısından korunma, tanı, tedavi, izlem ve sevinde bu hastalıklara özgü ortak bilgi, beceri ve tutumu kazanmaları amacıyla düzenlenmiş eğitim modülüdür.

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, kronik hastalıklardan birinci basamakta sık karşılaşılan ve öğrenim hedeflerinde sıralanmış olanlar için; kronik hastalıklara yaklaşım, korunma, tanı, tedavi, izlem ve sevk konularında bilgi, beceri kazanacak ve tutum geliştireceklerdir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

Bu eğitim programının sonunda katılımcı pratisyen hekimler;

1. Kronik hastalık tanımını açıklayabilmeli, önemli ve sık görülen kronik hastalıkları sayabilmeli (Hipertansiyon, diyabetes mellitus, aterosklerotik kalp hastalığı, dislipidemi, kronik tkayıcı -obstrüktif- akciğer hastalığı, bronşiyal astma, alerjik rinit ve kronik ürtiker, kronik böbrek hastalıkları, kronik karaciğer hastalıkları, malin hastalıklar, kronik deri hastalıkları, kronik gastrointestinal hastalıklar, kronik kas ve iskelet sistemi hastalıkları, kronik nörolojik hastalıklar, kronik göz ve kulak – burun – boğaz hastalıkları, anemiler, kronik tiroid hastalıkları).
2. Kronik hastalıklara yaklaşımı tanımlayabilmeli, kronik hastalıklar ile ilgili tanı yöntemlerini sayabilmeli, uygulayabilmeli, ayırabilmeli,
 - a. Ayrıntılı anamnez alabilmeli,
 - b. Fizik muayene yapabilmeli (Meme muayenesi Üreme Sağlığı Modülü, rektal muayene Küçük Cerrahi Girişimler Modülü),
 - c. i. Sistemik fizik muayene,
 - d. ii. Gözdibi muayenesi,
 - e. Uygun laboratuvar yöntemlerini seçebilmeli, sonuçlarını yorumlayabilmeli (Böbrek fonksiyon testleri, açlık kan şekeri, lipid profili, hemoglobin, hematokrit, periferik yayma, idrar analizi; Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Laboratuvar Kullanımı Modülü),
 - f. Kronik hastalıklara özgü mesleksel becerileri sayabilmeli, endikasyonlarını tanımlayabilmeli, uygulayabilmeli ve yorumlayabilmeli,

- g. EKG çekebilmeli ve yorumlayabilmeli,
 - h. PEFmetre kullanabilmeli ve yorumlayabilmeli,
 - i. Spirometre kullanabilmeli ve yorumlayabilmeli,
 - j. Akciğer grafisini yorumlayabilmeli (Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Laboratuvar Kullanımı Modülü),
 - k. Venöz, plevral, abdominal ponksiyon endikasyonlarını sayabilmeli, uygulayabilmeli ve yorumlayabilmeli (Acil Tıp Modülü, Küçük Cerrahi Girişimler Modülü), mesane kateteri takabilmeli (Küçük Cerrahi Girişimler Modülü),
 - l. Nazogastrik sonda takabilmeli (Küçük Cerrahi Girişimler Modülü),
 - m. Nebülizatör kullanım endikasyonlarını sayabilmeli ve uygulayabilmeli,
 - n. Göğüs tüpü takma endikasyonlarını sayabilmeli ve uygulayabilmeli (Acil Tıp Modülü),
 - o. Kardiyopulmoner resüsitasyon endikasyonlarını sayabilmeli ve uygulayabilmeli (Acil Tıp Modülü).
3. Kronik hastalık epidemiyolojisini tanımlayabilmeli,
 - a. Kronik hastalıkların sıklığını yorumlayabilmeli, oluşmasına neden olan faktörleri sayabilmeli,
 - b. Kronik hastalıklar için risk gruplarını sosyal, ekonomik, bireysel, kültürel ve demografik olarak sınıflandırabilmeli, tanımlayabilmeli.
 4. Koruma önlemlerini sınıflandırabilmeli,
 - a. Primordiyal korunmayı açıklayabilmeli, kronik hastalıklara özgü primordiyal korunma yöntemlerini sayabilmeli, riskli kişilere uygulayabilmeli ve önermeli,
 - b. Primer korunmayı açıklayabilmeli, kronik hastalıklara özgü primer koruma yöntemlerini sayabilmeli, riskli kişilere uygulayabilmeli ve önermeli,
 - c. Sekonder korunmayı açıklayabilmeli, kronik hastalıklara özgü sekonder koruma yöntemlerini sayabilmeli, riskli kişilere uygulayabilmeli ve önermeli,
 - d. Tersiyer korunmayı açıklayabilmeli, kronik hastalıklara özgü tersiyer koruma yöntemlerini sayabilmeli, riskli kişilere uygulayabilmeli ve önermeli.
 5. Kronik hastalıkların tanı ölçütlerini sayabilmeli, hastalıkları sınıflandırabilmeli,

6. Kronik hastalıklara özgü tanı yöntemlerini sayabilmeli, uygulayabilmeli ve yorumlayabilmeli,
7. Kronik hastalıklar için uygun tedavi seçeneklerini sayabilmeli, düzenleyebilmeli ve hasta için uygun olanı seçebilmeli,
8. Kronik hastalıklarda, acil durumları ayırabilmeli, ilk müdahaleyi uygulayabilmeli ve acil sevk ölçütlerini sayabilmeli,
9. Kronik hastalıklarda sevk ölçütlerini sayabilmeli, sevk yapabilmeli ve geribildirim almayı gerçekleştirebilmeli,
10. Kronik hastalıklara özgü periyodik izlem planı geliştirebilmeli, birlikte başka hastalığı olan bireyler için özel izlem planı hazırlayabilmeli, eşlik eden akut ya da kronik hastalığı ile ilgili ilaç etkileşimlerine uygun tedavi planlayabilmeli, izlemlerin bireysel ve bölgesel kayıtlarını düzenleyebilmeli ve bu kayıtları değerlendirebilmeli,
11. Kronik hastalıkların olası komplikasyonlarını sayabilmeli, tanıyıp tedavi edebilmeli,
12. Kronik hastalığa özgü hasta, hasta yakını ve hasta gruplarının dikkat etmesi gereken durumları sayabilmeli ve uygun eğitim içeriğini söyleyebilmeli, grup eğitimi planlayabilmeli,
13. Kronik hastalıklar konusunda diğer sağlık personeli ile birlikte ekip çalışmasını yürütebilmelidir.

KATILIMCI SAYISI

GPE eğitim ölçütlerine uygun olarak 4 - 8 hekimdir.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Birinci basamak polikliniğinde hasta muayenesi,
2. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,
3. Grup tartışmaları,
4. Olgu tartışmaları,
5. Rehberli uygulamalar (Demonstrasyon – koçluk),
6. Oyunlaştırma (Role play),
7. Simülasyon,
8. Video ile olgu eğitimleri,
9. Ev ziyaretleri,
10. Makale saatleri,
11. Hastane rotasyonları.

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Ulusal ve uluslararası kronik hastalık tanı ve tedavi rehberleri (TC Sağlık Bakanlığı Standart Tanı ve Tedavi Rehberi, WHO, ADA, NCEP, Türk Toraks Derneği, vb),
2. Uygulama rehberleri,
3. Performans değerlendirme rehberleri,
4. Seçilmiş olgu örnekleri (video, slayt, VCD),
5. Tepegöz, kâğıt tahtası, yazı tahtası, video, data projektör, slayt makinesi, VCD player,
6. Simule hasta rolü oynayacak kişiler,
7. Görev analizleri,
8. Akış şemaları,
9. Hasta eğitim broşür, kitap ve CD'leri.

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacıyla özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında katılımcıların kendi değerlendir-

melerine bakılması ve eğitici ile birlikte eğitilenin, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp sürekli bir değerlendirme ile eksikliklerin ve yeni gereksinimlerin gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. Alıştırma / Ödev kağıtlarının incelenmesi.

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

OTURUMLAR

Her bir konu genel amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşacak şekilde işlenecek olup; yerliye dayalı etkileşimli eğitim yöntemleri kullanılacaktır. Konuya uygun ek öğrenim hedefleri, öğrenim ve değerlendirme rehberleri, kaynaklar ek olarak belirlenmiştir.

ÖRNEK OTURUM: Kronik Hastalıklara Yaklaşım

EK ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

- a. Kronik hastalıkları tanımlayabilmeli ve sık görülen kronik hastalıkları sınıflandırabilmeli
- b. Kronik hastalık sıklığı, oluşmasına neden olan faktörleri ve risk gruplarını sınıflayabilmeli
- c. Kronik hastalıklarda koruyucu yaklaşımı gösterebilmeli, genel pratisyenin kronik hastalığıdaki rolünün önemini fark edebilmeli (aktif, pasif sürveyans, erken tanı, periyodik muayene, ayrıntılı fizik muayene)
- d. Kronik hastalıkları tanı ölçütlerine göre sınıflandırabilmeli ve uygun tanı yöntemlerini sayabilmeli
- e. Kronik hastalıklarda ayrıntılı anamnez alabilmeli, fizik muayene yapabilmeli
- f. Hasta başı eğitimi yapabilmeli ve geribildirim verebilmeli

- g. Hasta ile birlikte uygun tedavi yöntemini ve ilacını seçebilmeli, ilaç etkileşimlerini eşlik eden hastalığa göre dikkate alabilmeli
- h. Kronik hastalıkların olası komplikasyonlarını tanımlayabilmeli
- i. Kronik hastalıklarda acil durumları sayabilmeli
- j. Sevk ölçütlerini sayabilmeli, sevk bildiri ve geribildirim almayı gerçekleştirebilmeli
- k. Uygun izlem sıklığını düzenleyebilmeli, kayıt yapabilmeli
- l. Kronik hastalıklara özgü sık görülen ruhsal sorunları tanımlayabilmeli ve çözümlenebilmeli
- m. Terminal hastanın özelliklerini sayabilmeli ve yaklaşımı tanımlayabilmeli
- n. Kronik hastalığı hakkında hasta ve ailesi ile işbirliği yapabilmeli
- o. Kronik hastalıklar konusunda diğer sağlık personeli ile birlikte ekip çalışmasını yürütebilmeli

ÖĞRENİM VE DEĞERLENDİRME REHBERLERİ:

1. Sistemik fizik muayene öğrenim ve değerlendirme rehberleri

KAYNAKLAR:

1. Cecil ve Harrison.
2. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi birinci basamağa yönelik kronik hastalıklar serisi.
3. Uzmanlık derneklerinin konuya ilişkin yayınları ve gösterecekleri bu alanda çalışan kaynak kişiler.
4. Birinci basamak aile hekimliği uygulama eğitimi için öğrenci kılavuzu – genel ilkeler, BB Alan Eğitimi EURACT Alan Eğiticileri Eğitimi Kursu Birinci Basamakta Eğitim Yöntemleri 28 – 30 Haziran 2001, Çesme - İzmir.
5. Geribildirim verme – Güçlü bir eğitim yöntemi, BB Alan Eğitimi EURACT Alan Eğiticileri Eğitimi Kursu Birinci Basamakta Eğitim Yöntemleri 28 – 30 Haziran 2001, Çesme – İzmir.
6. TTB – GPE Klinik Modüller Atölye Çalışması Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Amaç ve Öğrenim Hedefleri. 12 – 13 Haziran 1999 Ankara.

7. Gray DP. A system of training of general practice. Royal College of General Practitioners Occasional Paper 30. March 1988.
8. Samuel O. Towards a curriculum for general practice training. Group Royal College of General Practitioners Occasional Paper 44. September 1990.
9. Primary Care Teaching Modules. Stanford University and University of California
10. Canlandırma hasta eğitimi. Sağlık Eğitimi ve Psikodrama Derneği.
11. Palliative medicine content of vocational training for general practice. Royal College of General Practitioners, 1997.
12. Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Programı 2000 Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı
13. Education and training in general practice. Royal College of General Practitioners RCGP Information Sheet 1998
14. The quality of hospital based education for general practice. Royal College of General Practitioners, 1997
15. Biggs JSG. A good guide for postgraduate educators: lessons learned in Britain. 1998; 20 (3): 200 – 2.
16. İkinci eğitim programı raporu. Balçova Sağlık Grup Başkanlığı Yayın No: 2. Kasım 2000

MODÜL PROGRAMI

Birinci Basamak Sağlık Kurumu	Hastane	Süre
Kronik Hastalıklara Yaklaşım	30 dk sunum, programın tanıtımı	
(+)	(-)	
Hipertansiyon, Aterosklerotik Kalp Hastalığı, Diyabetes Mellitus, Dislipidemi	4 saat hasta oturumu, EKG 2 saat, beceriler 65 dk <u>toplam 7 saat</u>	
Beceri Eğitimi No ve Beceri Düzeyi* 116 A Kan basıncı ölçümü 10 dk. 74 A EKG değerlendirme. sunum 1 saat 65 A parmak ucundan kan alma.. <u>laboratuvar</u> 72 A glikometre ile kan şekeri ölçümü <u>laboratuvar</u> 5 A BKİ değerlendirme 10 dk 34 A insülin enjeksiyon teknikleri 10 dk	Beceri Eğitimi No: 119 A diyabetik yara bakımı	
Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı – Bronşiyal Astma – Alerjik Rinit	4 saat	
Beceri Eğitimi No: Süre: Toplam yarım gün 51 A Oksijen verme 10 dk. 90 A PEFmetre ile solunum ölçümü 5'er dk 94 A Solunum egzersizi 95 A İnhaler kullanımı 96 A Diskus kullanımı 97 A Turbuhaler kullanımı 98 A Spacer kullanımı 113 A Spirometre kullanımı 114 A Ac grafisi yorumlama.... 4 saat (yarım gün) 115 A Nebülizatör kullanımı 5 dk	Olgu çalışması: Hastane servis rotasyonu / acil tıp "solunum sıkıntılı hasta" oturumu	

Kronik Böbrek Hastalıkları (Kronik Böbrek Yetmezliği, Nefrolitiazis, Benin Prostat Hipertrofisi, Kronik Üriner Sistem Hastalıkları, Amiloidoz)	4 saat	
Beceri eğitimi No: 22 a (acil tıp, küçük cerrahi girişim ortak) üretral kateter takma	Diyaliz ünitesi gezisi	
Kronik Karaciğer Hastalıkları (Sarılık, Karaciğer Yağlanması, Siroz)	4 saat	
(+)	(-)	
Malin Hastalıklar	Gezi 2 saat	
(+)	Onkoloji Servis Gezisi (Kemoterapi)	
Kronik deri hastalıkları – kronik ürtiker (Akne Vulgaris, Alopesi, Behçet Hastalığı, Psoriasis, Vitiligo, Pemfigus, Liken Planus, Egzema, Psikosomatik Cilt Hastalıkları, Skabies, Kronik Deri Enfeksiyonları)	3 saat 1.5 saat beceri eğitimi	
	Dermatoloji Polikliniği Rotasyonu Beceri eğitimi no:** 91 c cilt biyopsisi alma (cerrahi modülü) 117 c Kateterizasyon Yapma 15 dk 118 c Cilt Küretajı Yapma 15 dk	
Kronik Gastrointestinal Hastalıklar (Peptik Ulkus, Gastroözofajial Reflü, Barsağın Kronik İltihabi Hastalıkları, Divertiküloz, Hemoroid, Kronik Kabızlık, Meteorizm, Kronik Diyare, İrritabl Kalın Bağırsak Hastalığı)	4 saat hasta oturumu	
(+)	(-)	

Kronik Kas ve İskelet Sistemi Hastalıkları (Osteoartroz, Seropozitif ve Seronegatif Romatizmal Hastalıklar, Multiple Skleroz, Romatoid Artrit, Miyastenia Gravis, Osteoporoz, Fibromyalgia, Karpal Tünel Sendromu, El – Parmak Ağrıları, Menisküs, Gut)	4 saat hasta oturumu	
(+)	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Ünitesine Gezi	
Kronik Nörolojik Hastalıklar (Baş Ağrısı, Epilepsi, Kronik Bel Ağrısı)	4 saat	
(+)	(-)	
Kronik Göz ve Kulak – Burun – Boğaz Hastalıkları (Glokom, Vertigo, Tinnitus)	2 saat hasta oturumu 4 saat	
(+)	KBB ve Göz Polikliniği rotasyonu Beceri Eğitimi 121 A Göz dibi değerlendirmesi (Göz Plk)	
Anemiler (Demir Eksikliği Anemisi, Megaloblastik Anemi, Talasemi, Orak Hücreli Anemi)	4 saat hasta oturumu	
Beceri Eğitimi NO: 81 A periferik kandan yayma değerlendirme laboratuvar	(-)	
Kronik Tiroid Hastalıkları (Nodüler Guatr, Hipotiroidi, Hipertiroidi, Kronik Tiroiditler)	4 saat hasta oturumu	

* **A:** Yeterliğe dayalı beceri eğitimi ile sunulan gerçek hastada ustalaşmış olunması gereken ve mutlaka sınıranan beceriler (Her durumda ustalıkla [sorunla karşılaştığında baş edebilecek biçimde] yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli [yorumlayabilmeli]dir.)

** **C:** Uygulanırken görmesi ya da yardım etmesi gereken beceriler (Hastasını yönlendirecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini, nasıl yapıldığını bilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli [yorumlayabilmeli]dir.)

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

Modülün geliştirilmesi sürecinde modül eğitici ekibinin uyumlu ve birinci basamak birikimi olan, uzun süredir sağlık ocaklarında görev yapmış meslek örgütü deneyimli pratisyen hekimlerden oluşması, çalışmanın kolay ilerlemesine ve programın niteliğine katkı sağlamıştır. Gerekli parasal kaynakların meslek örgütüncce karşılanması, çalışmaların bağımsız yürütülmesine olanak tanımıştır.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Modülü geliştirme sürecinde tüm çalışmaların gönüllülük temelinde yapılması, zaman ayırma ve katılımcıların çalışma koşulları nedeniyle zorlaştırıcı bir etmen olmuştur.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

Alan eğitiminin uygulanışı sırasında da, grupların deneyimli pratisyen hekimlerden oluşması, programın uygulanışı sırasında alana uygunluk açısından daha da geliştirilmesini sağlamıştır.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Modülün alanda uygulanışının genellikle çalışma saatleri dışında gerçekleştirilmesi, katılımı güçleştirmiş, tam zamanlı katılım konusunda engelleyici olmuştur. Aynı nedenle ve T. C. Sağlık Bakanlığı'nın eğitimlere ilişkin olumsuz tutumu sonucu eğitimler genellikle birinci basamak mekânları dışında yapılabilmektedir. Modülün birinci basamak sağlık ortamında yapılamamış olması önemli bir eksiklik olmuştur.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ KÜÇÜK CERRAHİ GİRİŞİMLER MODÜLÜ

Figen ŞAHPAZ

Ümit Kağan ARPACI

Filiz G. KURTOĞLU

Emel DEMİR

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Küçük Cerrahi Girişimler Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü Meslek Eğitimi Klinik Modüllerinden birisi olan Küçük Cerrahi Girişimler Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri 12-13 Haziran 1999'da gerçekleşen Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlenmiştir (Ek 2, 3).

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5).

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçime getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Küçük Cerrahi Girişimler Modülü Çalışma Grubu'nda Dr. Figen Şahpaz, Dr. Ümit Kağan Arpacı, Dr. Filiz G. Kurtoglu ve Dr. Emel Demir görev almıştır (Ek 8, 9).

Modül iki bölümden oluşmaktadır. Modülün önemli bir bölümü, pratisyen hekimlik kongrelerinde tam günlük kurs olarak gerçekleştirilmiş ve aynı zamanda alanda uygulanan Pratisyen Hekimlik Derneği kurslarından biri olan Küçük Cerrahi kursudur.

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Figen Şahpaz

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Filiz G. Kurtoğlu, Dr. Figen Şahpaz, Dr. Hakan Şen, Dr. Ümit Kağan Arpacı, Dr. Emel Demir, Dr. Gülden Aykanat

MODÜLÜN EğİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, birinci basamakta küçük cerrahi girişimler konusunda bilgi, tutum ve beceri kazanacaklardır.

MODÜLÜN ÖğRENİM HEDEFLERİ

Bu eğitim programının sonunda pratisyen hekimler;

1. Enfeksiyonu önleme tekniklerini bilip uygulayabilecek
 - a) Temizleme
 - b) Dezenfeksiyon
 - c) Sterilizasyon
 - d) Dekontaminasyon
 - e) Profilaksi
2. Apse tanısı koyabilecek ve tedavisini yapabilecek
3. Yara bakımı yapabilecek
 - a) Debridman
 - b) Pansuman
4. Yüzeysel cilt kesilerine müdahale edebilecek ve sütür tekniklerini bilip uygulayabilecek
5. İdrar sondası uygulayabilecek
6. Lavman yapabilecek
7. Tırnak çekme endikasyonlarını sayabilecek ve uygulayabilecek

8. Nazogastrik sonda uygulayabilecek
9. Yanık bakım ve tedavisi yapabilecek
10. Batın, mesane, lumbal eklem ponksiyonu endikasyonlarını sayabilecek ve uygulayabilecek
11. Enjeksiyon tekniklerini bilip uygulayabilecek
12. Sünnet endikasyon ve kontrendikasyonlarını sayabilecek, psikolojik danışmanlık yapabilecek, sünnet uygulayabilecek ve sünnet komplikasyonlarını tedavi edebilecek
13. Kulak - Burun - Boğaz alanında;
 - a) Dış kulak yolundan yabancı cisim çıkarabilecek
 - b) Kulak temizliğinin endikasyon ile kontrendikasyonlarını sayabilecek ve kulak temizliği yapabilecek
 - c) Burundan yabancı cisim çıkarabilecek
14. Göz alanında;
 - a) Gözdeki yabancı cisimi değerlendirebilecek
 - b) Yabancı cisim çıkarabilecek
 - c) Gözü yıkayabilecek
 - d) İlaç uygulayabilecek
 - e) Bandaj yapabileceklerdir.

KATILIMCI SAYISI

Eğitim koordinatörü sayısı, eğitim merkezi özelliği taşıyan hastane ve birinci basamak sağlık kurumu sayısına göre bölgelerde değişiklik gösterebilen; eğitim koordinatörü başına 3 – 16 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimci olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) destekli sınıf dersi
2. Beyin fırtınası
3. Olgu çalışması
4. Grup tartışması
5. Klinik gösterim
6. Anatomik modellerle beceri eğitimi

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Kursun tamamı beceri eğitimi olduğu için, her katılımcının her beceri girişimini uluslararası kabul görmüş sayıda ve “beceride yeterlilik” kazanana kadar yapması gerekmektedir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. Eğitim başlangıcında var olan deneyimin değerlendirilmesi (katılımcı bildiri, yazılı değerlendirme, beceri testleri ile gereksinim ve düzey belirleme),
3. Eğitim koordinatörünün rehberliğinde hazırlanan kişisel plan üzerinden ara değerlendirmelerle hedeflere ulaşma gözden geçirilmesi (evreye göre hedeflerin gerçekleşme oranı, ara testler – ödevler)
4. Gelişimin izlenmesi – Gelişim testi (progress test)
5. Yazılı sınav (tek ya da çok yanıtı test, klasik), klinik sınav (Objective Structured Clinical Examination -OSCE-, Clinical Oriented Reasoning Examination -CORE-), anahtar özellikler sınavı, MiniCex, yapılandırılmış sözlü) ile son değerlendirme

Programdan belirli bir süre sonra katılımcının hizmet kayıtları, hizmet alanlarla görüşme, klinik uygulamaların izlenmesi vb. yöntemlerle performansın değerlendirilmesi

Eğitim Programı:

1. Beklentilerin karşılanıp karşılanamayacağıının değerlendirilmesi
2. Oturum değerlendirme
3. Modül değerlendirme
4. Klinik ortamın değerlendirilmesi (birinci basamak eğitim sağlık kurumu, hastane)
5. Eğiticilerin değerlendirilmesi (eğitim koordinatörü – program düzenleyici ve kişisel danışmanlar olarak işlev görmesi – klinik yetiştiriciler, ders anlatan öğretim üyeleri, varsa probleme dayalı öğrenim [PDÖ] yönlendiricileri)

SÜRESİ: Konulara göre teorik saatlerin bir saat ve pratik saatlerin 2 saat olarak değerlendirildiği ve meslek eğitim programı içinde temel modüllerin tamamlandığı ilk yılın sonunda başlamak üzere; diğer klinik modüller ile birlikte üçüncü yılın ilk yarısına kadar süren eğitim programı

MODÜL PROGRAMI - 1

1. GÜN	2. GÜN	3. GÜN	4. GÜN
Tanışma Amaç ve öğrenim hedefleri Kurs programı Aktivite şeması	Yara bakımı	Apse tedavisi	KBB hastalıklarında küçük cerrahi girişimler
Ara	Ara	Ara	Ara
KÖSF değerlendirmesi Performans çizelgesi	Sütür Teknikleri	İdrar sondası ve lavman uygulama	Göz Hastalıklarında küçük cerrahi girişimler
Öğle Arası	Öğle Arası	Öğle Arası	Öğle Arası
Enfeksiyonu önleme teknikleri	Maket üzerinde pratik uygulama	Tırnak çekme	Hasta başı uygulama
Ara	Ara	Ara	Ara
Cerrahi aletlerin tanıtımı Sterilizasyon, dezenfeksiyon, profilaksi Günün değerlendirmesi	Hasta başı uygulama	Maket üzerinde pratik uygulama	Kursun değerlendirmesi Kapanış

MODÜL PROGRAMI – 2 SÜNNET KURSU

1. GÜN	2. GÜN	3. GÜN	4. GÜN
Tanışma Amaç ve öğrenim hedefleri Kurs programı Aktivite şeması	Sünnetin endikasyonları Sünnetin kontrendikasyonları	KOSF Değerlendirme Performans çizelgesi	Maket üzerinde pratik uygulama Beceri değerlendirme
Ara	Ara	Ara	Ara
KÖSF değerlendirmesi Performans çizelgesi	Günümüzde kullanılan cerrahi teknikler	Operasyona hazırlık	Hasta başı uygulama
Öğle Arası	Öğle Arası	Öğle Arası	Öğle Arası
GÜS anatomisi	Operasyon sonrası bakım Komplikasyon tedavisi	Maket üzerinde pratik uygulama	Hasta başı uygulama
Ara	Ara	Ara	Ara
Cerrahi aletlerin tanıtımı Sterilizasyon Enfeksiyon Önlenmesi Gün Değerlendirmesi	Sünnet öncesi psikolojik danışmanlık Gün Değerlendirmesi	Maket üzerinde pratik uygulama Gün Değerlendirmesi	Kursun değerlendirmesi Kapanış Sertifika töreni

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Klinik modüllerin uygulanabilir olması ilgili uzmanlık dalları ile birlikte sürdürülen çalışmalar doğrultusunda ortaya çıkan eğitim materyali ile yapılabilecek olup; güncelleme için periyodik toplantılar planlanmalı ve program uygulanabilir olmalıdır. Eğitim sırasında pratik çalışmalar için protokol yapılmalı ve ulaşım kolay olmalıdır. Alan eğiticileri eğitimi yapılamadan spontan eğitimler gerçekleşmiştir. Bu da standart eğitim yapılmasına engel olmuştur. Maket olmaması yaşanan sorunlardandır. Eğitimin yapıldığı illerin üniversitelerindeki tıp eğitimi AD'lerin desteğiyle yürütülmeye çalışılmaktadır.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ BİRİNCİ BASAMAKTA LABORATUVAR VE RADYOLOJİ KULLANIMI MODÜLÜ

İbrahim PADIR

Aylin Sena BELİNER

ÖZET

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Birinci Basamakta Laboratuvar ve Radyoloji Kullanımı Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü Meslek Eğitimi klinik modüllerinden birisi olan Birinci Basamakta Laboratuvar ve Radyoloji Kullanımı Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri 12-13 Haziran 1999'da gerçekleşen Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlenmiştir (Ek 2, 3).

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen Klinik Modüler Atölye Çalışması'nda, eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5).

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6). Modül Laboratuvar Kullanımı ve Radyoloji Kullanımı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Pratisyen hekimlik kongrelerinde modülün laboratuvar bölümü kurs olarak düzenlenmiş ve düzenlendiği yıllarda ilgi çeken kurslardan olmuştur.

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Laboratuvar Kullanımı Modülü Çalışma Grubunda Dr. İbrahim Padır ve Dr. Aylin Sena Beliner görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. İbrahim Padır

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Nihat Şahbaz, Dr. Mahmut Akdağ, Dr. Gülden Karataş, Dr. Sevgi Eskiocak, Dr. Erdoğan Mazmanoğlu, Dr. Müşerref Tatman-Otkun, Dr. Şaban Gürcan, Dr. N. Göl, Dr. İbrahim Padır

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyen hekimlerin birinci basamak sağlık hizmetlerinde; minimum teknolojik donanımla, en sık rastlanılan hastalıkların tanı ve izleminde, öğrenim hedeflerinde belirlenen temel testleri uygulayacak bilgi ve beceriye, seçici bir anlayışla ve net bir amaca yönelik olarak karar verdiği diğer testleri isteyebilecek ve sonuçları yorumlayabilecek bilgiye sahip olmaları amaçlanmaktadır.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

1) Analiz Öncesi Aşama

- a. Amaçta tanımlanan işlevlerin gerçekleştirilebileceği laboratuvarın donanımının (altyapı / malzeme ve aletler) seçimi, bakım ve kullanımı (temizlik / güvenlik) konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- b. Amaçta tanımlanan işlevlerin gerçekleştirilebileceği laboratuvarda istihdam edilecek laboratuvar çalışanının eğitimi ve denetlenmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- c. Hastanın anamnez ve fizik muayenesini temel alarak seçici bir anlayışla, klinik tanı ve izleme yönelik test seçimi konusunda bilgi kazanmak,
- d. Test sonuçlarını etkileyen faktörler; tarama, tanı ve izlem amacıyla uygun örnek alımı, saklanması ve gönderilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak.

2) Analiz Aşaması

Aşağıda öngörülen temel testleri doğru ve güvenilir bir şekilde yapabilmek konusunda bilgi ve beceri kazanmak:

- a. İdrar: Rutin idrar (Striple baki, idrar sedimenti bakışı), gebelik testi
- b. Kan: Hemoglobin, hematokrit, lökosit sayımı, formül lökosit, eritrosit sedimentasyon hızı, kapiller glukoz, kan grubu tayini
- c. Dışkı: Gizli kan, mikroskopi (Parazit bakışı, lökosit)
- d. Diğer: Boyalı preparat (Apse, genital akıntı, BOS, boğaz sürüntüsü)

3) Analiz Sonrası Aşama

Analiz aşamasında anılan ve belirtilen tüm test sonuçlarını değerlendirme ve yorumlama konusunda mutlaka bilgi kazanmak (SGOT, SGPT, Ürik asid, Üre, Kreatinin, Billirubin, Protein, LDH, GGT, Alkalen fosfataz, Lipid profili, CK-MB, Asid fosfataz, Sodyum, Klor, Potasyum, Kalsiyum, Fosfor, Magnezyum, ASO, CRP, RF, ft4, ft3, TSH, PSA, Gruber Widal, Brusella aglutinasyon, Hepatit belirteçleri, Protein elektroforezi, Kanama ve pıhtılaşma, anti HIV, Sy tarama testi, Sıtma, Tüberküloz tanı yöntemleri (Kalın damla, ARB, kültür), Hematolojik parametreler (Eritrosit indeksleri, Ferritin, Transferrin, Demir-Demir bağlama kapasitesi, Folik asid, B12 vitamini, Hb elektroforezi)

Tanımlanan testlerin klinik önemi konusunda bilgi kazanmak (FSH, LH, Tümör belirteçleri (CEA, FP, CA 15-3, CA19-9, CA 125), Helikobakter pilori, Borelia, vb.)

Genel pratisyen hekim, tanımlanan tüm testlerin istemi, uygulanması ve yorumlanması konusunda laboratuvarla iletişimi kuracak, örnek gönderilmesi ve sonuçların geri bildirim için gerekli sistemin oturtulması yönünde çaba harcayacak ve gerektiğinde hastayı ikinci ve üçüncü basamağa yönlendirecek tutum ve davranış özelliklerini kazanacaktır.

BİRİNCİ BASAMAKTA RADYOLOJİ KULLANIMI MODÜLÜ

MODÜLÜN TANIMI

TTB GPE Genel Pratisyenlik Geçiş Dönemi Meslek Eğitimi Programı, tam zamanlı ve etkileşimli / katılımlı yöntemlerle yapılan iki günlük bir kurstur. Genel pratisyenlerin birinci basamak sağlık hizmetleri sunumu sırasında gereksinim duyacağı radyoloji konusunda bilgi, beceri ve tutum kazanmaları için hazırlanmıştır.

MODÜLÜN AMACI

Radyolojik olarak; tanıya en doğru, en kısa, en ucuz yoldan götürecekt ve hasta için en az riskli olan yöntem ya da yöntemleri basamak basamak seçebilmek; birinci basamak hekiminin hastayı tedavi ve sevk edeceği durumlar için elde edilen direkt grafileri değerlendirebilmek.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Tanıda en az invaziv, en kolay ulaşılabilir, en ucuz ve aynı zamanda en doğru yöntemi seçmek,
2. Hastayı istenen tetkik konusunda bilgilendirmek, olası yan etkiler ve tehlikelerden haberdar etmek ve bu konuda hastanın onayını almak (x-ışını yan etkileri, kontrast madde alerji riski, vb),
3. X-ışını ile yapılacak tetkiklerde gebelik durumunu sorgulamak,
4. Bulaşıcı olan hastalıklarda, aile bireylerini uyararak ve aile taramasını yapmak (Aktif tbc gibi),
5. Ayakta direkt batın grafisinde, perforasyon, obstrüksiyon, yabancı cisim bulgularını tanıyabilmek,
6. Yatarak çekilen batın grafisinde (DÜSG), üriner sistem sahalarındaki patolojik radyoopasiteleri görebilmek, radyopak safra kesesi taşlarını veya batındaki diğer opasiteleri bu radyoopasitelerden ayırt edebilmek,
7. Waters grafide sinüziti tanıyabilmek.
8. Konjenital kalça displazisi tanı yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak, pelvis grafisini bu açıdan değerlendirebilmek.
9. El-bilek grafisinde raşitizmle uyumlu bulguları ayırt edebilmek.
10. Mamografi tarama protokollerini sıralayabilmek, meme patolojilerinde hastanın yaşına göre uygun tetkiki seçebilmek,
11. Tanıda kullanılan radyolojik yöntemlerin temel fizik prensipleri konusunda fikir sahibi olmak,
12. Tetkikin temel endikasyonlarını, kontrendikasyonlarını, hastayı tetkike hazırlamak için gerekli olan işlemleri sayabilmek,

13. Hastanın yaşına, klinik durumuna ve hastalığının ciddiyetine göre en doğru radyolojik tanı yöntemini seçebilmek,
14. PA Akciğer - Tele radyografilerde, normal anatomik yapıları, kardiomegali, plevral efüzyon, pnömoni, kitle lezyonu, metastatik lezyon, soliter pulmoner nodül, aktif-kronik tüberküloz lezyonlarını tanıyabilmek, şüpheli durumlarda radyoloji uzmanından görüş alabilmek,
15. PA Akciğer grafisinde pnömotoraks, hidropnömotoraks, kosta kırıkları gibi acil veya travmatik patolojileri değerlendirebilmek,
16. Travma olgularında kranium, yüz, çene, nazal, Waters, vertebra, ekstremiteler, klavikula, pelvis, toraks ve batin grafilerini değerlendirme konusunda bilgi kazanmak.

OTURUMLAR

BİRİNCİ BASAMAKTA RADYOLOJİ KULLANIMININ ÖNEMİ (120 dk. / iki oturum)

AMAÇ: Bu oturumun sonunda katılımcılar tanıda radyolojinin önemini kavrayacak, ön tanıya uygun yöntemleri seçerek sonuçlarını değerlendirebileceklerdir.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Tanıda radyoloji kullanımının önemini kavrayacak
2. Kullanılan radyoloji yöntemlerini sayacak
3. Ön tanıya uygun doğru yöntemleri seçebilecek
4. Sonuçlarını doğru değerlendirebilecek
5. Tanıda sık kullanılan radyoloji yöntemlerinin endikasyonlarını ve yan etkilerini kavrayacak
6. Uygulama öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenleri bilecektir.

DİREKT GRAFİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ (120 dk. / iki oturum)

AMAÇ: Bu oturumun sonunda katılımcılar, endikasyonlarına uygun olarak direk grafileri seçebilecek ve değerlendirebileceklerdir.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Direkt üriner sistem grafisi
2. Ayakta direkt batın grafisi
3. Ekstremitte grafileri
4. Waters grafisi
5. Pelvis grafisi
6. El bilek grafilerini endikasyonlarına uygun olarak isteyip ve değerlendireceklerdir.

ACİL DURUMLARDA DİREKT GRAFİLER (75 dk. / tek oturum)

AMAÇ: Bu oturumun sonunda katılımcılar acil durumlarda ilk müdahale ve transport öncesinde uygun grafileri isteyip değerlendirebileceklerdir.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ: Bu oturumun sonunda;

1. Yüz / kafa grafileri
2. Toraks (klavikula dahil) grafileri
3. Karın (pelvis dahil) grafilerini endikasyonlarına uygun isteyip değerlendirebileceklerdir.

BİRİNCİ BASAMAKTA PA AKCİĞER GRAFİLERİ DEĞERLENDİRİLME (90 dk. / iki oturum)

AMAÇ: Bu oturumun sonunda katılımcılar normal PA akciğer grafilerini değerlendirebilecek ve patolojileri tanımlayabilecektir.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ: Bu oturumun sonunda;

1. PA akciğer grafilerinin önemini kavrayacak
2. Normal PA akciğer grafilerini değerlendirecek
3. Film kalitesini yorumlayacak
4. Patolojik görüntüleri ayırt edecek
5. Tedavi veya sevk endikasyonu koyabilecektir.

RADYOLOJİDE SIK KULLANILAN DİĞER YÖNTEMLER (60.dk / tek oturum)

AMAÇ: Bu oturumun sonunda katılımcılar; Tele, BT, MR, Mamografi vb. yöntemler hakkında bilgi sahibi olacaklar.

ÖĞRENİM HEDEFLERİ: Bu oturumun sonunda katılımcılar;

1. Telekardiyografiyi değerlendirebilecekler
2. Mamografi konusunda bilgi kazanacaklar
3. BT, MR konusunda bilgi kazanacaklardır.

KATILIMCI SAYISI

14-16 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitmen olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitmen.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Görsel İşitsel Araçlar (GİA) ile desteklenmiş, soru-yanıt tekniği ile işlenen sınıf dersi,
2. Küçük grup çalışması,
3. Beyin fırtınası,
4. Klinik gösterim ve yetiştiricilik,
5. Olgu çalışması,
6. Oyunlaştırma,
7. Deneyim paylaşımı,
8. Rehberli uygulamalar,
9. Mizah içeren fıkra, karikatür vs.

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Seçilmiş olgu örnekleri,
2. Kâğıt tahtası,
3. Yazı tahtası,
4. Data projektör,
5. Slayt makinası,
6. Negatoskop,
7. Beceri Gerektiren Oturumlar İçin Öğrenim Rehberleri
 - A PA Akciğer grafisi okuma öğrenim rehberi
 - B Ayakta direkt batın grafisi okuma öğrenim rehberi
 - C Direk üriner sistem grafisi okuma öğrenim rehberi
 - D Alt / üst extremitte grafisi okuma öğrenim rehberi
 - E Waters grafisi okuma öğrenim rehberi
 - F Pelvis grafisi okuma öğrenim rehberi
 - G El bilek grafisi okuma öğrenim rehberi

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında katılımcıların kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte katılımcı, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi
2. Bilgi Değerlendirmesi: Kurs öncesi soru formu (KÖSF) ve kurs ortası soru formu (KOSF)
3. Beceri değerlendirme: Öğrenim ve değerlendirme rehberleri

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitimci – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

MODÜL PROGRAMI - 1 (LABORATUVAR)

Birinci Gün	
Saat	Konu
10.30 - 10.40	Tanışma
10.40 – 10.50	Kurs kontratı
10.50 – 11.05	Beklentilerin alınması
11.05 – 11.15	Amaç-öğrenim hedeflerinin açıklanması
11.15 – 11.25	Programın açıklanması
11.25 – 11.40	KÖSF ve değerlendirmesi
11.40 – 13.30	Öğle arası
13.30 – 13.40	Isınma
13.40 – 14.30	Biyokimyasal tetkiklerin önemi
14.30 – 14.40	Ara
14.40 – 15.30	Mikrobiyolojik tetkiklerin önemi
15.30 – 15.40	Ara
15.40 – 17.10	Boğaz kültürü alma, ekim işlemi yapma (Demonstrasyon ve koçluk)
17.10 – 17.20	Günün değerlendirmesi
İkinci Gün	
09.00 – 09.10	Isınma
09.10 -.09.30	Mikroskopun genel ayarları, Aletlerin dekontaminasyonu ve mekanik temizliği, Yüzeysel dezenfeksiyon yapma
09.30 – 10.00	Kan alma sırasında bireysel ve çevresel korunma Venöz kan örneği alma (Demonstrasyon ve koçluk) Sedimentasyon analizi yapma (Demonstrasyon ve koçluk)
10.00 – 10.10	Ara

10.10 – 11.00	Parmak ucu kan alma (Demonstrasyon ve koçluk) Hematokrit analizi yapma (Demonstrasyon ve koçluk) Periferik yayma hazırlama (Demonstrasyon ve koçluk) Lökosit sayımı yapma (Demonstrasyon ve koçluk)
11.00 – 11.40	Periferik yaymayı boyama Sunum
11.40 – 12.00	Boğaz kültürü değerlendirme, gereğinde pasaj alma
12.00 – 13.30	Öğle arası
13.30 – 13.40	Isınma
13.40 – 14.20	Periferik yayma değerlendirme
14.20 – 14.30	Ara
14.30 – 14.50	Kan grubu bakma Glukometre ile kan şekeri ölçümü
14.50 – 15.10	Dışkının mikroskopik değerlendirmesi
15.10 – 15.30	Dışkı örneğinin mikroskopik değerlendirmeye hazırlanması ve selofanlı lam örneği alma
15.30 – 15.40	Ara
15.40 – 16.20	Dışkı değerlendirmesi
16.20 – 16.40	Selofanlı lam değerlendirmesi
16.40 – 17.05	Gaitada gizli kan
17.05 – 17.25	Günün değerlendirmesi (Araba tarifi ile)
Üçüncü Gün	
09.00 – 09.10	Isınma
09.10 – 10.40	Striple idrar analizi yapma İdrar sedimentinin mikroskopik bakışı
10.40 – 10.50	Gebelik testi
10.50 – 11.00	Ara
11.00 – 11.40	İdrarın direkt bakışı, uygun idrar örneği alma, lama idrar örneğini damlatma (Demonstrasyon ve koçluk)
11.40 – 12.00	Boğaz kültürü pasajlarının değerlendirilmesi
12.00 – 13.30	Öğle arası
13.30 – 13.40	Isınma (Plaka numarası)
13.40 – 13.55	KOSF ve değerlendirme
13.55 – 14.55	Gram boyama ve değerlendirme
14.55 – 16.00	Kursun değerlendirilmesi

MODÜL PROGRAMI - 2 (RADYOLOJİ)

Birinci gün	
09.00 – 09.15	Açılış
09.15 – 09.20	Tanışma
09.20 – 09.40	Beklentilerin alınması
09.40 – 10.00	Kursun amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması, kurs programının açıklanması Beklentilerle karşılaştırma, kontrat
10.00 – 10.10	KÖSF
10.10 – 10.25	Ara
10.25 – 10.40	KÖSF'ün değerlendirmesi
10.40 – 11.40	Birinci basamakta radyoloji kullanımı
11.40 – 11.55	Ara
11.55 – 12.55	Birinci basamakta radyoloji kullanımı
12.55 – 13.45	Öğle arası
13.45 - 13.55	Isınma
13.55 – 15.10	Direkt grafilerin değerlendirilmesi
15.10 – 15.25	Ara
15.25 – 16.25	Direkt grafilerin değerlendirilmesi
16.25 – 16.40	Ara
16.40 – 17.55	Acil durumlarda direkt grafi değerlendirilmesi
17.55 – 18.05	Günün değerlendirilmesi
İkinci gün	
09.00 – 09.10	Isınma
09.10 – 09.15	Günün programı
09.15 – 10.45	Birinci basamakta PA akciğer grafilerinin değerlendirilmesi
10.45 – 11.00	Ara
11.00 – 12.00	Mamografi tarama protokolleri
12.00 – 12.15	Ara
12.15 – 12.35	KÖSF
12.35 – 13.35	Yemek Arası
13.35 – 14.00	KÖSF değerlendirmesi
14.00 – 17.00	Grup çalışmaları ve grup sunumları
17.00 – 17.30	Kursun yazılı ve sözel değerlendirilmesi
17.30 – 18.00	Kapanış

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ BİRİNCİ BASAMAKTA RUH SAĞLIĞI MODÜLÜ

Alper BÜYÜKAKKUŞ

ÖZET

1980'lerin son yıllarında ve 1990'larda, özellikle TTB örgütsel yapısı içinde bir araya gelen birinci basamak sağlık hizmetinin önemini kavramış pratisyen hekimler, pratisyen hekimlik eğitimi alanında başarılı olmuş ülke örneklerini inceleyerek ve ülkenin var olan bilgi birikimini özümseyerek, Türkiye'ye uygun bir genel pratisyenlik eğitimini somutlaştırma çalışmalarını 1998'de TTB GPE'nin kuruluşuyla noktaladılar. Bu çalışmalara, aralarında sağlık ocağında çalışanlar da olmak üzere, ülkenin değişik bölgelerinden çok sayıda pratisyen hekim katıldı.

TTB GPE çalışmalarını üç ana başlıkta yoğunlaştırdı:

- Mesleki eğitim programını oluşturmak.
- Eğitici eğitimi programı oluşturmak ve kendi eğiticilerini yetiştirmek.
- Yerinde yapılandırılacak eğitimlerle pratisyen hekimleri yaptıkları işler temelinde alanda eğitmek.

Ayrıca yetişecek hekimlerin nasıl bir ortamda verimli ve etkili olabileceğini, kendi sürelerine nasıl müdahale edebileceklerini de tanımlamıştır.

Ülkemizde ruh sağlığı ile ilgili hizmetler, ağırlıklı olarak konuyla ilgili hastaneler aracılığıyla verilmektedir. Ruh sağlığı hizmetlerini diğer ikinci basamak sağlık hizmetlerinden ayıran bu yaklaşım oldukça tartışmalıdır. Bunun dışında, ruh sağlığı hizmetleri devlet hastanelerinin ve üniversite hastanelerinin psikiyatri bölümlerinde sağlanmaktadır. Ruhsal sorunların toplumda görülme sıklığı göz önüne alındığında, kimi ruhsal sorunu olan kişilerin ya hekime gitmediği ya da psikiyatri dışı hekimler tarafından görüldüğü, gerekli tedavinin yapılmadığı ya da çoğu zaman olduğu gibi atlandığı anlaşılmaktadır. Hekime gitmeyenlerin bir bölümü ise, ya hiçbir yere başvurmamakta ya da alternatif yöntemleri seçmektedir.

Ülkemizde genel poliklinik başvuruları içinde yüzde birden bile azını psikiyatrik başvurular oluşturmaktadır. Yatan hastalarda bu oran yüzde birin biraz üzerindedir. Bu durum göstermektedir ki bugünkü işleyiş içinde ruh sağlığı sorunlarına yeterince yanıt verilememektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de birinci basamakta ruh sağlığı hizmeti verilmesinin önem ve anlamı açıktır. Dolayısıyla genel pratisyenlik eğitiminde ve pratiğinde ruh sağlığının yeterli ölçüde yer alması gerekmektedir.

Genel pratisyenlik alanında önemli bir kavram, 'Temel Sağlık Hizmetleri'dir. Bu kavram, bir toplumda en sık görülen, en çok öldüren ve sakatlık bırakan sorunlarla öncelikli uğraşmayı; sağlık hizmetinin toplum temelli ve katılımlı olarak bir ekip hizmeti olduğunu; basamaklı bir sağlık hizmetini içermektedir. Sorunlarla uğraşırken etkenin ortadan kaldırılması, koruyucu sağlık hizmeti ve sağlığın geliştirilmesi hedeflerini gözetir.

1946 yılında Dünya Sağlık Örgütü'nün kuruluşundan beri, tüm üye ülkeler ruh sağlığını genel sağlığın bir parçası olarak görmüşlerdir. Dünya Sağlık Örgütü ana belgesinin ya da anatüzüğünün girişinde sağlık fizik, mental ve sosyal tam iyilik durumu olarak tanımlanmıştır (DSÖ, Ağustos 1996, Fact Sheet N 130).

Dünya Sağlık Örgütü ayrıca ruh sağlığı (mental sağlık) için "Birçok toplumsal, çevresel, biyolojik ve psikolojik faktör tarafından belirlenen ve depresyon, anksiyete bozukluğu, şizofreni, demans, epilepsi gibi nöropsikiyatrik bozuklukları kontrol etmeye çalışan, halk sağlığının başarılı bir tamamlayıcısı olmaya dayalı kompleks bir fenomendir" demektedir.

Tanımlardan da görüldüğü gibi, ruhsal iyilik durumu, iyiliğin üç komponentinden biridir. Üstelik insanın bütünlüğünü hissettiği, kendi gerçekliğini algıladığı bir alan olarak diğer fonksiyonlarını da doğrudan etkilemektedir. Ayrıca romatoid artrit, bronşial astıma, gastrointestinal rahatsızlıklardan kalp hastalıklarına, kanserden sık kaza geçirmeye kadar birçok bedensel sorunun ruhsal iyilik durumu ile yakından ilişkili olduğu düşünülürse, ruhsal iyiliğin birinci basamak hekimi için önemi daha da belirginleşmektedir (Dinçmen K. Psikosomatik hekimlik. İstanbul: Kültür Kitabevi. Stres ve başa çıkma yolları. Baltaş A, Baltaş Z.)

Tüm bu gerekçelerle, GPE Meslek Eğitimi Programı'nda Ruh Sağlığı eğitiminin de olması benimsenmiş, Ruh Sağlığı Modülü klinik modüller içinde yer almıştır. 12-13

Haziran 1999 tarihinde Ankara'da yapılan Klinik Modüller Atölye Çalışması kapsamında Dr. Kültegin Ögel, Dr. Gazi Alataş, Dr. Alper Büyükkakuş, Dr. Suat Yalçınsoy, Dr. Turabi Yerli, Dr. Beyza Çelenligil Kutay'in katılımı ile Birinci Basamakta Ruh Sağlığı Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri belirlemiştir.

Bu yazıda; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Birinci Basamakta Ruh Sağlığı Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Ruh Sağlığı Modülü müfredat programı; ruh sağlığı eğitiminin alana uygun duruma getirilmesini, geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını amaçlamaktadır. Müfredat, birinci basamakta çalışan hekimlerin ruh sağlığıyla ilgili bilgi, beceri ve davranışlarını amaca uygun olarak geliştirmeyi hedefler.

Genel eğitim ilkelerine göre, müfredat programının kapsamını oluşturmada ilk adım, kendisinden yararlanılabilecek ve genel pratisyenlik etkinliklerini içeren bir çatı oluşturmak olmalıdır. Bu çatıda konuya ilişkin akademisyen, uzman ve alanda çalışan pratisyen hekimler yer almalıdır.

Oluşturulan Ruh Sağlığı Modülü eğitim müfredatı, genel pratisyenlerin meslek eğitimine uyumunu kolaylaştırıcı ve konunun özü ile bağlantılı bir doğrultuda biçimlendirilmiştir. Ruh sağlığı modül eğitim müfredatı oluşturulurken akademisyenler, konunun uzmanları ve alanda çalışan pratisyen hekimler birlikte çalışmış, gerektiğinde birçok kişi ile görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Öncelikle birinci basamakta çalışan genel pratisyenin sorumlu tutulduğu temel görevlerden (temel sağlık hizmetleri) yola çıkıldı. Daha sonra da alanımızda Ruh Sağlığı ile ilgili birinci basamağın müdahale alanları ve sınırlarının ne olması gerektiğini tartışılarak yetki ve sorumluluk alanları belirlendi. Birçok kaynaktan müfredat programına ek bilgiler sağlandı. Ruh Sağlığı Modül Programı, genel pratiğin tüm önemli yanlarını içermekte, alanda karşılaşılan sorunlara da yer vermektedir.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Ruh Sağlığı Modülünün amaç öğrenim hedefleri 12-13 Haziran 1999 tarihinde Ankara'da yapılan Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlenmiştir (Ek 2, 3). Atölye çalışmasına Doç. Dr. Kültegin Ögel, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları uzmanı Gazi Alataş,

birinci basamak hekimlerinden Suat Yalçınsoy, Alper Büyükakkuş, Beyza Çelenligil Kutay, Turabi Yerli katılmışlardır. Atölye çalışmasında belirlenen amaç öğrenim hedefleri daha sonra atölye çalışmasına katılan tüm katılımcılar ile birlikte tartışılmış ve amaç öğrenim hedeflerine son biçimi verilmiştir.

Aynı ekip 14.09.2002 tarihinde İstanbul'da amaç - öğrenim hedefleri analiz çalışmasında yeniden bir araya gelmiştir. Analiz çalışmasında, belirlenen amaç ve öğrenim hedefleri temel alınmış, ruh sağlığı modülünün bir süreci içermesi ve modül içinde kurslar, uzaktan eğitim yöntemleri ve alan eğitimlerinin olması gerektiği konusunda görüş birliğine varılmıştır. Modülün alanda çalışan pratisyen hekimlere sunulacak şekilde hazırlanması, eğitici eğitimlerinin bu modülün üzerinden planlanması gerektiği benimsenmiştir.

Ayrıca alt başlıklarda yer alan konuların bilgi, beceri ve tutum geliştirme hedefleri gerçekleştirme ile ilgili eğitim yöntemleri ve üretilmesi gereken eğitim materyalleri ortaya konmuştur.

27.12.2002 tarihinde İstanbul'da Doç. Dr. Kültegin Ögel, Suat Yalçınsoy, Alper Büyükakkuş, Beyza Çelenligil Kutay, Turabi Yerli bir kez daha toplanarak amaç – öğrenim hedeflerini gözden geçirmiş, eğitim programının süreç ve içerik açısından tartışması yapılmış ve eğitim materyali görev dağılımı gerçekleştirilmiştir.

27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen GPE Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda eğitim programı sunulmuştur (Ek 4, 5).

25.06.2004 tarihinde İstanbul'da Suat Yalçınsoy, Alper Büyükakkuş, Beyza Çelenligil Kutay, Turabi Yerli ve Figen Şahpaz toplanarak geçiş dönemi alan eğitimi için modüle son biçimini vermişlerdir

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğitimcileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini hazırlamış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Birinci Basamakta Ruh Sağlığı Modülü Çalışma Grubunda Dr. Alper Büyükakkuş görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLULARI

Dr. Alper Büyükakkuş, Dr. Suat Yalçınsoy

MODÜL GELİŞTİRİCİ EKİP

Dr. Kültegin Ögel, Dr. Gazi Alataş, Dr. Suat Yalçınsoy, Dr. Alper Büyükakkuş, Dr. Beyza Çelenligil Kutay, Dr. Turabi Yerli

MODÜLÜN EĞİTİM PROGRAMI

MODÜLÜN TANIMI

Beş günlük kurs, katılımcılara psikiyatrik görüşme ve hastaya yaklaşım, ruhsal gelişim evreleri, yaşamın tüm evrelerinde sık karşılaşılan ruhsal bozukluklar ve psikiyatrik etik konularında bilgi ve beceri kazandırmak amacıyla hazırlanmıştır.

MODÜLÜN AMACI

Bu kurs süresinin sonunda kursa katılmış olan genel pratisyenler, ruh sağlığı ve bozukluklarına ilişkin temel kavramlar ve uygulamalar konusunda bilgi ve beceri kazanacaklar, olumlu tutum geliştireceklerdir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Genel pratisyenlik uygulamalarında ruh sağlığının yeri ve önemi konusunda bilgi kazanmak
2. Ruh sağlığı ile ilgili temel kavramlar konusunda bilgi kazanmak
3. Normal ruhsal gelişim konusunda bilgi kazanmak
4. Toplumda yaygın görülen ruhsal belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak; tutum geliştirmek
5. Koruyucu ruh sağlığı hizmetleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak; tutum geliştirmek
6. Kronik ruhsal rahatsızlığı olan kişilerin rehabilitasyonu konusunda bilgi ve beceri kazanmak
7. Psikiyatrik görüşme ve değerlendirme konusunda bilgi ve beceri kazandırmak
8. Psikiyatrik araştırmalar konusunda bilgi ve beceri kazanmak
9. Ruh sağlığı alanında etik ve yasal konulara ilişkin bilgi ve beceri kazanmak; tutum geliştirmek

OTURUMLAR

I- GENEL PRATİSYENLİK UYGULAMALARINDA RUH SAĞLIĞININ YERİ VE ÖNEMİ

AMAÇ: Ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların yaygınlıkları, ele alınma ve yönlendirme eksiklikleri ve ciddi sonuçları itibarıyla, bir toplum sağlığı sorunu olduğu konusunda bilgi kazanmak; mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanları ruhsal açıdan da değerlendirme konusunda genel bir tutum kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Ruhsal bozuklukların toplumdaki yaygınlığı konusunda bilgi kazanmak
2. Ruhsal bozukluğu olanların tedavi için başvuru oranlarının düşüklüğü konusunda bilgi edinmek
3. Ruhsal bozuklukların tanı ve tedavisinde var olan yetersizlikler konusunda bilgi kazanmak
4. Ruhsal bozuklukların hem kişi, hem de toplum için olumsuz sonuçları konusunda bilgi edinmek
5. İnsanları ruhsal yönden de değerlendirme konusunda genel tutum kazanmak

II- RUH SAĞLIĞI İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

AMAÇ: Psikiyatrinin dünya ve Türkiye'deki tarihçesi konusunda bilgi kazanmak; ruhsal sağlık ve bozuklukların kavranmasını sağlayan temel kuramlar konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların bütüncül değerlendirilmesinde temel ruh sağlığı kuramlarının kullanılması konusunda bilgi ve beceri kazanmak
2. Mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların biyolojik, psikososyal ve kültürel bağlamda bir bütün olarak değerlendirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
3. Dünya ve Türkiye'de psikiyatrinin tarihçesi konusunda bilgi kazanmak

III- NORMAL RUHSAL GELİŞİM

AMAÇ: Mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların normal psikososyal gelişim evreleri konusunda bilgi kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Bebeklik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
2. Özerklik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
3. Oyun çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
4. Okul çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
5. Ergenlik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
6. Yetişkinlik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
7. Yaşlılık çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak

IV- TOPLUMDA YAYGIN GÖRÜLEN RUHSAL SORUN, BELİRTİ VE BOZUKLUKLARIN TANI VE TEDAVİSİ

AMAÇ: Toplumda yaygın görülen ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Ruhsal belirtileri betimleyici ve etiyolojik açıdan tanımlayabilmek için gerekli bilgi ve beceriyi kazanmak
2. Duygu durum bozukluklarının tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
3. Anksiyete bozukluklarının tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
4. Organik ruhsal bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak

5. Alkol - madde bağımlılıklarının tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
6. Psikotik bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
7. Somatoform ve dissosiyatif bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
8. Sık görülen uyku, yeme, cinsel belirtiler ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
9. Çocukluk çağına özgü bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
 - a. Yaygın gelişimsel bozukluklar
 - b. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, zekâ geriliği, öğrenme bozukluğu ve davranım bozuklukları
 - c. Eliminasyon bozukluğu (enürezis, enkoprezis), kekemelik ve tik bozuklukları
10. Bedensel hastalıklarla ilgili ruhsal sorunların tanı ve tedavi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
11. Özel ilgi gerektiren durumların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
 - a. Saldırganlık
 - b. Sağlık hizmetlerinin kötüye kullanımı
 - c. Şiddet ve istismar
 - d. İntihar

V- KORUYUCU RUH SAĞLIĞI HİZMETLERİ

AMAÇ: Ruhsal bozukluklar açısından risk gruplarını tanıma, her yaşam dönemine özgü ruhsal sorunları ve yaşam olaylarının ruhsal etkilerini değerlendirebilme konusunda bilgi ve beceri ve genel olarak koruyucu ruh sağlığı tutumu kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Ruhsal bozuklukların yaygınlığını ve şiddetini artıran risk etkenlerini tanımak konusunda bilgi kazanmak; mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların (MUKİ) klinik değerlendirmesinde bu bağlamda tutum geliştirmek

2. Normal ruhsal gelişim maddesinde anılan her yaşam dönemine özgü ruhsal sorunlar konusunda bilgi kazanmak; kişiyi ve yakınlarını bu sorunlara hazırlama, koruyucu önlemler alma ve önerme becerisi kazanmak
3. Yaşam olaylarının ruhsal sorunlara yol açabildiğini bilmek, bunlarla başa çıkma yöntemlerini benimsetme becerisi kazanmak
4. Topluma yönelik koruyucu ruh sağlığı hizmetleri (eğitim ve danışmanlık) verebilme bilgi ve becerisi kazanmak

VI- REHABİLİTASYON

AMAÇ: Kronik ruhsal hastalığı olanların eğitimi, tedavisi ve izlenmesi; yakınlarının bilgilendirilmesi ve tedaviye katılımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Kronik hastalara ve yakınlarına ruhsal hastalığın uzun dönemli tedavisi, hastalığın seyri, yinelenme belirtileri konusunda eğitim verme bilgi ve beceri kazanmak
2. Tedavi sürecinde aile ve diğer sosyal kurumlar ile işbirliği yapma bilgi ve becerisi kazanmak
3. Hasta ve yakınlarının sosyal destek sistemlerine ulaşmalarını kolaylaştırmak bilgi ve becerisini kazandırmak

VII- PSİKİYATRİK GÖRÜŞME VE DEĞERLENDİRME

AMAÇ: Psikiyatrik görüşme ve değerlendirme konusunda bilgi ve beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. MUKİ'lerin ruhsal belirtileri olup olmadığını anlama; varsa ruhsal bozukluk varlığı konusunda sorgulama becerisi kazanmak
2. Ruhsal belirtilerin tanınması ve hastalıkların saptanmasında yardımcı olan anket ve ölççeklerin kullanımı ve sonuçlarının değerlendirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
3. Psikiyatrik görüşmenin her yaşa özgü değişkenliği konusunda bilgi sahibi olmak; her yaştan MUKİ ve aileleri ile uygun ortamda ve uygun tekniklerle değerlendirme yapabilme konusunda bilgi ve beceri kazanmak

VIII- PSİKİYATRİK ARAŞTIRMA

AMAÇ: Psikiyatrik araştırmalar konusunda bilgi-beceri kazanmak

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Psikiyatrik araştırmaların kendine özgü yönleri konusunda bilgi kazanmak
2. İkinci ve üçüncü basamak hekimleri ile işbirliği içinde psikiyatrik araştırma yapma becerisi kazanmak

X- ETİK VE YASAL KONULAR

AMAÇ: Ruh sağlığı alanındaki her türlü etik ve yasal konular hakkında bilgi kazanmak; ruh sağlığı uygulamalarında etik kurallarına uyma tutumu geliştirme

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

1. Hekimi ve hastayı koruyacak yasal düzenlemeler konusunda bilgi ve beceri kazanmak
2. Hastanın mahremiyetinin korunması konusundaki genel etik ilkelere uyum tutumu geliştirmek

KATILIMCI SAYISI

8 -16 hekim.

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitimi olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitici.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Kurs interaktif eğitim yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilecektir.
2. Birinci basamak sağlık kurumu polikliniğinde hasta muayenesi,
3. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,

4. Grup tartışmaları,
5. Olgular tartışmaları,
6. Rehberli uygulamalar (Gösterim – Koçluk),
7. Oyunlaştırma
8. Simülasyon

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler hakkında katılımcıların kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte katılımcı, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile eksiklikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. Alıştırma / Ödev kağıtlarının incelenmesi.

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitici ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitici – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

MODÜL PROGRAMI

Eğitim Süreci

Programın yalnızca kursla sınırlı kalmayıp bir süreci kapsamı öngörülmektedir. Bu süreç:

1. Bilgilendirme (1 saat): Eğitiminin kurs sürecini tanıtaçağı, bilgilendirme ve okuma materyallerini dağıtaçağı tanışma toplantısı yapılır. Katılımcıların eğitim süreci hakkında bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bilgilendirme yazılı ve sözel sunum olarak hazırlanmalı ve bölge eğitici tarafından uygulanmalıdır
2. Kurs öncesi dönem (5-10 gün): Eğitime katılacak pratisyen hekimler, bu dönemde bazı yazılı ve görsel materyaller (gerekli görülenler) aracılığı ile program

hakkında bilgi kazanacak, durum saptamaya yönelik bölgesel verileri ortaya çıkarma (poliklinikte ruhsal tanı oranı, koruyucu ruh sağlığı uygulamaları, risk gruplarının saptanması, okul ve öğrenci sayıları, bebek, gebe, loğusa sayıları, vb) çalışmaları yapabilecektir. (Kurs öncesi okuma materyali hazırlamak kursun tamamı için bir zorunluluk değildir.)

3. Kurs (5 gün)
4. Kurs sonrası dönem (1-3 ay): Bu dönemde katılımcılardan kursta edindikleri bilgiler ışığında bazı alan çalışmaları gerçekleştirmeleri istenmektedir. Bu çalışmalar koruyucu ruh sağlığı ve sık görülen ruhsal bozukluklar ile ilgili olmalıdır. Bu çalışmalarda eğitici koçluk yapacaktır.
5. Uygulama ve belgelendirme (1 saat): Program süresince kursa katılım, kurs başarısı ve alan uygulamaları değerlendirilerek katılımcılar belgelendirilir (Genel Pratisyen Karnesi).
6. Sürekli Eğitim: Program sorumluları tarafından ruh sağlığı alanındaki yenilikler, gelişmeler, kendini geliştirmeye yönelik kurs, kongre, vb etkinlikler hakkında bilgi kazanmaya yönelik olarak hazırlanacaktır. Bu süreçte yazılı materyal dağıtımı, internet üzerinden bilgilendirme, yeni kurslar, vb. oluşturulabilir.

EĞİTİM SÜRESİ: 5 gün

MODÜL PROGRAMI

1. GÜN		2. GÜN		3. GÜN		4. GÜN		5. GÜN	
80 dk	Açılış Tanışma Beklentilerin Alınması Amaç/ Öğrenim Hedefleri Kurs programı Aktivite şeması	130 dk	Normal Psikososyal Gelişim	135 dk	Koruyucu Ruh Sağlığı	150 dk	Psikiyatrik Görüşme ve Değerlendirme	70 dk	Ruh Sağlığı Alanında Etik ve Yasal Konular
55 dk	KÖSF ve Değerlendirme - Grup performans							60 dk	Kursun Değerlendirmesi
ÖĞLE ARASI									
80 dk	Genel Pratisyenlik uygulamalarında ruh sağlığının yeri ve önemi	150 dk	Toplumda yaygın görülen ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi	120 dk	Kronik Ruhsal Bozukluklarda Rehabilitasyon	45 dk	KOSF		
60 dk	Ruh Sağlığı ile ilgili temel kavramlar					30 dk	KOSF Değerlendirmesi		

Örnek Eğitimci Sunum Planı

Kurs Yeri: İSTANBUL		Kurs Tarihi: 5 -9 KASIM 2002		Eğitmen: Alper BÜYÜKAKKUŞ		
Oturumun Adı: TOPLUMDA YAYGIN GÖRÜLEN RUHSAL SORUN, BELİRTİ VE BOZUKLUKLARIN TANI VE TEDAVİSİ						
Bölüm	Yöntem	Amaç	İçerik	Araç Gereç	Eğitim Materyali	Süre (dk)
Giriş	Anı paylaşımı	Birinci basamak sağlık kurumuna başvuranlarda ruhsal sorun tanı ve tedavisini katılımcılarla paylaşmak	Tüm katılımcıların ruhsal sorunlardaki tanı ve tedavideki deneyimlerini tartışmak			10 dk
	Amaç ve öğrenim hedeflerinin açıklanması		Toplumda yaygın görülen ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak	FC Tahtası, FC	1, 2, 3, 4 nolu FC	5 dk
Gövde	Soru - cevap GİA destekli sunum	Ruhsal belirtileri tanımlama ve etiyolojisini bilmek	Ruhsal belirtileri betimleyici ve etiyolojik açıdan tanımlayabilmek için gerekli bilgiyi kazanmak	Bilgisayar	1, 2, 3, 4 nolu slayt	15 dk

	Grup Çalışması: 45 dk Hazırlık, her grup için 20 dk sunum, 10 dk tartışma	Birinci basamakta sık karşılaşılan ruhsal bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak	Grup Çalışması: Katılımcılar alüminyum folyoya sarılmış elma, armut ve ayvaları çekerek üç gruba ayrılırlar. Elma grubu: Duygu - Durum bozuklukları, Armut Grubu: Organik Bozukluklar - Psikotik Bozukluklar, Ayva grubu: Bedensel hastalıklarla ilgili ruhsal bozukluklar - Somatoform bozuklukların tanı ve tedavisini kaynak kitaptan hazırlayarak sunacaklar.	4'er adet elma, armut, ayva, FC, Kalem, Alüminyum Folyo	135 dk
Özet	Öğrenim Hedefleri üzerinden soru - cevapla anlaşılmayan, eksik kalan bölümlerin tartışılması	Özet	Toplumda yaygın görülen ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi	Öğrenim hedefleri FC	10 dk

Örnek kurs taslağı

SÜRE (dk)	AMAÇLAR / AKTİVİTELER	EĞİTİM YÖNTEMİ	GEREÇ
15 dk	Açılış - Hoşgeldiniz	GPE YK Başkanı konuşması	
15 dk	Tanışma	Kişisel Arma - Armada 4 soru sorulacak. 1. Bölümde Sizi mutlu eden geçmişteki bir anı. 2. Bölümde geleceğe ait düşünceler. 3. Bölümde hobi. 4. Bölümde bugüne ait düşünceler. Arma bölümünde sizi en iyi anlatan sıfat. En altta da çalıştığı kurum ve ad - soyad yazılacak.	Kişisel armanın çizildiği A4 kağıtlar, FC (yönergenin yazıldığı)
30 dk	Beklentilerin Alınması	3 gruba ayrılarak, her grup beklentilerini FC'ye yazarak sunacaklar	FC, kalem, FC tahtası
15 dk	Amaç - Öğrenim Hedefleri	Amaç - öğrenim hedefleri FC'den okunarak beklentilerle karşılaştırılır. Karşılanmayan beklentilerin karşılanmadığı söylenir.	FC, kalem, FC tahtası
5 dk	Kurs Programı - Aktivite Şeması	FC'den kurs programı okunur. Aktivite şemasının doldurulması söylenir	FC, kalem, FC tahtası
30 dk	KÖSF	D/Y tipi 40 soru sorulur. Bitiren araya çıkar	KÖSF soru kağıtları

25 dk	KÖSF Değerlendirmesi	Toplanan KÖSF katılımcılara karışık dağıtılır. Sorular okunarak katılımcılarla birlikte yanıtlanarak puanlama yapılır. Performans matrisine işaretlenir.	KÖSF, performans matrisi
80 dk	Genel Pratisyenlik Uygulamalarında Ruh Sağlığının Yeri ve Önemi		
20 dk	Ruhsal Bozuklukların Toplumdaki Yaygınlığı ve Ruhsal Bozuklukların Hem Kişi Hem Toplum İçin Olumsuz Sonuçları	Soru - yanıt tekniği ile GiA destekli sınıf dersi	Asetat - FC, kalem, FC tahtası
40 dk	Ruhsal Bozuklukların Tanı ve Tedavisinde Birinci Basamakta Var Olan Yetersizlikler	Grup çalışması; Katılımcılar 3 gruba ayrılır. Her grup yetersizlikler konusunda liste yapar, ortak çıkan yetersizlikler tartışılır.	FC, kalem, FC tahtası
10 dk	Ruhsal Bozukluğu Olanların Tedavisi İçin Başvuru Oranlarının Düşüklüğü	GiA destekli sınıf dersi	Bilgisayar, İstatistikler
10 dk	Dersin Özeti	Çöp kutusu yöntemi ile özet yapılır	Renkli Kağıtlar, Çöp Kutusu
60 dk	Ruh Sağlığı ile İlgili Temel Kavramlar		
20 dk	Mesleki Uygulamalarda Karşılaşılan İnsanların Bütüncül Değerlendirilmesinde Temel Ruh Sağlığı Kuramlarının Kullanılması	GiA destekli sınıf dersi	FC, FC Tahtası

20 dk	Mesleki Uygulamalarda Karşılaşılan İnsanların Biyolojik, Psikososyal ve Kültürel Bağlamda Bir Bütün Olarak Değerlendirilmesi	Soru - yanıt tekniği ile GİA destekli sınıf dersi	FC, FC Tahtası
10 dk	Dünya ve Türkiye'de Psikiyatrinin Tarihçesi	GİA destekli sınıf dersi	FC, FC Tahtası
10 dk	Dersin Özeti	12 soru, 12 yanıt yazılı kağıtlardan katılımcılar tarafından sorular okunarak yanıtlanacak. Yazı tahtasına yapılandırılacak.	Soru - Cevapların Yazılı Olduğu Renkli Kağıtlar, Yazı Tahtası
130 dk	Normal Ruhsal Gelişim		
120 dk	Normal Ruhsal Gelişim Evreleri	Grup çalışması: Katılımcılar dört gruba ayrılır: 1. Grup: Bebeklik ve Özerklik, 2. Grup: Oyun ve Okul çağı, 3. Grup: Ergenlik, 4. Grup: Yetişkinlik ve Yaşlılık çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özelliklerini tartışarak sunum yapacak	Gruplara Ayırmak İçin Çikolata, FC Tahtası, FC, Kalem
10 dk	Dersin Özeti	FC / bilgisayar ile 24 D/Y sorular sırayla cevaplandırılır.	FC veya bilgisayar

175 dk	Toplumda Yaygın Görülen Ruhsal Sorun, Belirti ve Bozuklukların Tanı ve Tedavisi			
15 dk	Ruhsal Belirtileri Betimleyici ve Etiyolojik Açıdan Tanımlama	GİA destekli sınıf dersi	FC, FC Tahtası	
150 dk	Duygu Durum Bozuklukları Anksiyete Bozuklukları Organik Ruhsal Bozukluklar Somatoform Bozukluklar Psikotik Bozukluklar Bedensel Hastalıklarla İlgili Ruhsal Bozukluklar	Grup çalışması: Katılımcılar üç gruba ayrılır. 1. Grup: Duygu - durum bozukluklar - Anksiyete 2. Grup: Organik Ruhsal Bozukluklar - Psikotik bozukluklar 3. Grup: Bedensel hastalıklarla ilgili ruhsal bozukluklar - somatoform bozuklukların tanı ve tedavisini kaynak kitaptan hazırlayarak sunum yapacaklar	Meyve, Kaynak Kitap, FC, FC Tahtası, Kalem	
15 dk	Alkol - Madde Bağımlılıklarının Tanı ve Tedavisi, Sık Görülen Uykusu, Yeme, Cinsel Bozuklukların Tanı ve Tedavisi	GİA Destekli Soru Cevap Sınıf Dersi	FC, kalem, FC tahtası	
10 dk	Dersin Özeti	Öğrenim hedefleri madde madde okunarak anlaşılmayan bölümler tartışılır		

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ÜREME SAĞLIĞI MODÜLÜ

Lale TUNA

ÖZET

Genel pratisyenlik mezuniyet sonrası meslek eğitiminin en önemli özellikleri, eğitimcilerinin genel pratisyen hekim olması, eğitimin en az yarısının birinci basamak hizmet alanında uygulanması ve temel yöneliminin herkese eşit ve ulaşılabilir hizmet sağlamaya dönük olmasıdır.

TTB GPE Üreme Sağlığı Modülü program oluşturma ve uygulama sürecinde, genel pratisyenlik meslek eğitimi ilkelerine uyum konusuna önem ve öncelik verilmiştir. Başlangıçta eğitim amaç ve öğrenim hedefleri saptanmış, daha sonra modül sorumlusu ve modül eğitimcilerinin yaptıkları atölye çalışması sonunda eğitimin kurs modeli ve içerik analizi ortaya konmuştur. Sonuçta alanda uygulanabilecek bir programın ayrıntılarının belirlenmesi için ana hatlar çizilmiştir.

Alanda uygulama aşamasında, eğitici ekibi olarak, GPE eğitici eğitimi programının altı temel modülünü almış pratisyen hekimler ve uzmanlar görev almıştır. GPE eğitim programı kuralları gereği, alan eğitiminin altı temel modülünü bitirmiş pratisyen hekimler klinik modüllere başlayabilmektedir. Dolayısıyla, Üreme Sağlığı modülüne de alan eğitiminin uygulandığı gruptaki bu donanımda hekimler katılabilmişlerdir. Bu bağlamda, 2012 sonunda Ankara'da bir grup, İstanbul'da 3 grup Üreme Sağlığı Modülü eğitimini tamamlamış durumdadır.

Bu bölümde; Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB GPE) tarafından yürütülen Üreme Sağlığı Eğitim Modülü'nün oluşturulma ve yapılandırma süreci ile eğitim içeriği değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Genel pratisyenlik mezuniyet sonrası meslek eğitimi programı geliştirmenin üç temel aşaması bulunmaktadır:

1. Öğrenim hedeflerinin belirlenmesi ve modüllerin oluşturulması,
2. Eğiticilerin yetiştirilmesi,
3. Mesleki eğitim programının oluşturulması ve uygulama planının ortaya konması.

Amaç ve öğrenim hedeflerinin belirlenmesinde konunun uzmanları, alanda çalışanlar, eğitim ve hizmet alanlar kaynakları oluşturmaktadır. Bu aşamada eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi için araştırmalar yapılabilir. Eğiticilerin yetiştirilmesi de bu gereksinimlere ve alanın gereksinimlerine uygun olmalıdır. Daha sonraki aşamada programın oluşturulması ve uygulanması da gene konuya ilişkin akademisyen, uzman ve pratisyen gruplarca gerçekleştirilmelidir.

GPE eğitim programı kuralları gereği, alan eğitiminin altı temel modülünü bitirmiş pratisyen hekimler klinik modüllere başlayabilmektedir. TTB GPE Üreme Sağlığı Modülü'nün gelişim süreci de bu doğrultuda planlanmıştır. Öncelikle eğitim amaç ve öğrenim hedefleri saptanmış, daha sonra eğiticilerinin yaptıkları birçok atölye çalışması sonunda, eğitimin kurs modeli ve içerik analizi ortaya konmuştur. Sonuçta alanda uygulanabilecek bir programın ayrıntıları belirlenmiştir.

Alanda uygulama aşamasında, eğitici ekibi olarak, GPE eğitici eğitimi programının altı temel modülünü almış pratisyen ve ayrıca alanın uzmanı hekimler görev almıştır. Yerel eğiticilerin, yani GPE eğitim koordinatörlerinin ağırlıkta olmasına önem verilmiş, gerektiğinde modülün asıl eğiticileri de eğitimlere destek vermişlerdir.

MODÜLÜN VE EĞİTİCİ EKİBİN GELİŞİM ÖYKÜSÜ

Genel Pratisyenlik Enstitüsü Meslek Eğitimi klinik modüllerinden birisi olan Üreme Sağlığı Modülü'nün amaç ve öğrenim hedefleri 12-13 Haziran 1999'da gerçekleşen Klinik Modüller Atölye Çalışması'nda belirlenmiştir (Ek 2, 3).

2003 yılında Üreme Sağlığı Modülü geliştirme ekibini Dr. Muharrem Baytemür'un modül sorumluluğunda Dr. Sevtap Kocasarı, Dr. Lale Tuna, Dr. Şanda Çalı, Dr. Özden Tunç oluşturmuştur. 27 – 28 Eylül 2003 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen Klinik

Modüller Atölye Çalışması'nda eğitim planlaması ilkeleri ile modül program özeti hazırlanmıştır (Ek 4, 5).

Üreme Sağlığı Modülü atölye çalışmalarından üçüncüsü 6 Nisan 2004'te İzmir 1 Nolu AÇS / AP Eğitim Merkezi'nde yapılmıştır. Çalışmaya Dr. Lale Tuna, Dr. Sevtap Kocası ve Dr. Levent Korkmaz katılmıştır. Gündeminde her modülün programında örtüşen konular, alan eğitimi için genel görüş, eğitim programının özetinin yeniden düzenlenmesi, ek beceri listelerinin oluşturulması yer almıştır.

Daha sonraki aşamada, 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması ile modül eğiticileri modülün kuramsal kapsamını, sunum örneklerini, modülün beceri liste ve rehberlerini paylaşmış ve eğitim programı tartışmalarla son biçimine getirilmiştir (Ek 6).

22 – 23 Şubat 2014 tarihleri arasında Düzce'de düzenlenen Temel ve Klinik Modüller Çalıştayı Üreme Sağlığı Modülü Çalışma Grubunda Dr. Lale Tuna görev almıştır (Ek 8, 9).

MODÜL SORUMLUSU

Dr. Lale TUNA

MODÜLÜN TANIMI

Üreme Sağlığı Modülü; Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi Programı içinde yer alan, birinci basamak sağlık eğitim kurumu, AÇS / AP Merkezi ve eğitim hastanelerinde eğitim koordinatörlerince yürütülen, karşılıklı etkileşimli eğitim yöntemleri ile yapılacak eğitim programı olarak, genel pratisyenlerin üreme sağlığına özgü yaklaşımlar açısından danışmanlık, tanı, tedavi, izlem ve sevkinde ortak bilgi, beceri ve tutumu kazanmaları amacıyla düzenlenmiştir.

MODÜLÜN AMACI

Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, üreme sağlığı konusunda birinci basamakta sık karşılaşılan ve öğrenim hedeflerinde sıralanmış alanlarda; kadın ve erkekte üreme sağlığının yaşam boyunca temel sağlık hizmetlerine entegre biçimde sağlanması için gereken bilgi - becerileri kazanacak ve tutum geliştireceklerdir.

MODÜLÜN ÖĞRENİM HEDEFLERİ

ADOLESAN

1. Adolesanlara cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) ve genital yol enfeksiyonları (GYE) konusunda danışmanlık yapabilmek, CYBH ve GYE'lerin erken tanısını koyarak tedavi edebilmek
2. Adolesanlara cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek; cinsel sorunlarına tanı koyabilmek ve çözmek veya çözümüne yardımcı olmak
3. Adolesanları cinsel şiddetle ilgili bilgilendirmek; cinsel şiddete tanı koyabilmek ve çözümünde yardımcı olmak
4. Adolesanlara istenmeyen gebeliklerin önlenmesi konusunda danışmanlık yapabilmek; gerektiğinde ilgili hizmetleri sunabilmek

ERİŞKİN KADIN

5. Erişkin kadınlara cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek, cinsel sorunlarına tanı koyabilmek ve çözmek veya çözümüne yardımcı olmak
6. Erişkin kadınlara şiddet konusunda danışmanlık yapabilmek, şiddete tanı koyabilmek ve çözümüne yardımcı olmak
7. Erişkin kadınlara CYBH ve GYE konusunda danışmanlık yapabilmek, CYBH ve GYE'lerin erken tanısını koyarak tedavi edebilmek
8. Erişkin kadınlara aile planlaması danışmanlığı yapabilmek ve yöntem sunabilmek
9. Aşırı doğurganlığın kadın ve çocuk sağlığına olumsuz etkilerini değerlendirebilmek
10. Nüfus, nüfus sorunları ve sağlık konusunda bilgi edinmek; ilgili ölçütleri bilmek, hesaplayabilmek ve yorumlayabilmek
11. Erişkin kadında sağlam kadın izlemlerini yapabilmek
 - a. Anemiyi kontrol edebilmek
 - b. Memenin elle muayenesini yapabilmek, kendi kendine meme muayenesini öğretebilmek, gerektiğinde mamografi isteyebilmek
 - c. Servikal smear alabilmek, sonuçları yorumlayıp sevk ölçütlerini belirleyebilmek

- d. CYBH ve GYE taraması yapabilmek
 - e. Cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek
 - f. Aile planlaması danışmanlığı yapabilmek ve yöntem sunabilmek
 - g. Kadın hakları konusunda bilgi sahibi olmak
 - h. Kadın statüsü ile sağlığı arasındaki ilişkiyi bilmek
12. Kadınlarda sık görülen jinekolojik sorunların ve hastalıkların tanısı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak
- a. Enfeksiyonlar
 - b. Adet düzensizliği
 - c. Over fonksiyon bozuklukları
 - d. Miyoma uteri
 - e. Endometriozis
 - f. Servikal patolojiler (erozyon, displazi, servisit)
 - g. Over tümörleri (kist, vb.)
 - h. Genital organ kanserleri
 - i. Prolapsus ve pelvik desensus
 - j. Üriner enfeksiyon
13. İnfertilite danışmanlığı verebilmek ve gerekli müdahaleyi yapabilmek
14. Klimakterik dönemin özellikleri ile ilgili bilgi edinmek
15. Klimakterik dönemle ilgili danışmanlık yapabilmek
16. Menopoz sonrası belirtileri bilmek ve bu konularda danışmanlık yapabilmek (kardiovasküler hastalıklar, osteoporoz, malignansiler)

GÜVENLİ ANNELİK

17. Güvenli annelik konusunda kadınlara yardımcı olabilmek için bilgi ve beceri kazanmak
- a. Doğum öncesi bakımın gereği, önemi, sıklığı ve yapılması gerekenler konusunda bilgi ve beceri kazanmak

- b. Riskli gebeliklere tanı koyabilmek, gerekli müdahaleyi yapabilmek veya sevk edebilmek (dış gebelik, trofoblastik hastalık, prezantasyon anomalileri, anemi, toksemi, intrauterin gelişme geriliği, antepartum kanama, çoğul gebelik, polihidroamnios, prematürite, erken membran rüptürü, öyküden saptanan risk faktörleri)
- c. Ebenin veya hemşirenin verdiği hizmeti değerlendirebilmek, eğitimlerinde yardımcı olabilmek
- d. Abortus tanısı koyabilmek, inkomplet abortusta ilk müdahaleyi yapabilmek
- e. Normal doğum eyleminin birinci, ikinci ve üçüncü evreleri konusunda bilgi sahibi olmak ve normal doğumu izleyebilmek
- f. Sezaryen endikasyonu koyabilmek
- g. Normal doğuma karar verebilmek ve yaptırabilmek
- h. Doğumda asepsi, antisepsi kurallarını bilmek ve uygulayabilmek
- i. Epizyotomi açabilmek ve dikebilmek
- j. Fötal distrese tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek
- k. Primer ve sekonder ağrı zaafına tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek
- l. Kordon sarkmasına erken tanı koyabilmek ve gerekli ilk önlemi alabilmek
- m. Uterus tetanisine tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek
- n. İntrauterin ölüme tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek
- o. Plasentayı spontan olarak doğurtabilmek ve gerektiğinde elle çıkartabilmek
- p. Plasenta retansiyonu yönünden uterin kaviteyi elle kontrol edebilmek
- q. Uterus atonisini önleyebilmek, tanı koyup gerekeni yapabilmek
- r. Servikal, vaginal ve perianal yırtıkları tanıyabilmek, gerekeni yapabilmek
- s. Doğum sonu RİA uygulayabilmek
- t. Yenidoğanı APGAR skoru ile değerlendirebilmek, yenidoğanın solunum yolunu açabilmek, yenidoğanı canlandırabilmek
- u. Yenidoğana göz bakımı yapabilmek

- v. Yenidoğanın genel fizik muayenesini yapabilmek ve değerlendirebilmek
- w. Yenidoğanın göbek bakımını yapabilmek
- x. Yenidoğanın doğumdan sonra ilk 30 dakika içinde emzirilmesini sağlayabilmek
- y. Doğru emzirme tekniklerini bilmek, anneye öğretebilmek ve bununla ilgili sorunları çözebilmek
- z. Meme bakımını bilmek, anneye öğretebilmek
- aa. Loğusalık döneminin özelliklerini (uterusun involüsyonu, laktasyon, beslenme, egzersiz) bilmek
- ab. Loğusa izlemine yapabilmek (ateş, löşi, perine bakımı, uterus involüsyonu, meme bakımı, postpartum ruhsal destek)

ERİŞKİN ERKEK

- 18. Erişkin erkeklere cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek, cinsel sorunlara tanı koyabilmek ve çözmek veya çözümüne yardımcı olmak
- 19. Erişkin erkeklere CYBH konusunda danışmanlık yapabilmek, CYBH'lerin erken tanısını koyarak tedavi edebilmek
- 20. Erişkin erkeklere aile planlaması danışmanlığı yapabilmek ve yöntem sunabilmek
- 21. Vazektomi hakkında bilgi sahibi olmak
- 22. Spermiogram hakkında bilgi sahibi olmak
- 23. Erişkin erkeği prostat yönünden değerlendirmek ve izleyebilmek
- 24. Cinsiyet bakış açısı (gender perspective) kazanmak

KATILIMCI SAYISI

4 – 5 hekim

KATILIMCI SEÇİM ÖLÇÜTÜ

Birinci basamak sağlık kurumunda Genel Pratisyen olarak gönüllü çalışmayı planlayan Tıp Fakültesi mezunları (Geçiş dönemi; birinci basamak sağlık kurumunda çalışan 5 yıllık saha deneyimi olan Genel Pratisyenler), gönüllülük, Tabip Odalarına üyelik

EĞİTİCİ SEÇİM ÖLÇÜTÜ

GPE eğitim koordinatörü olma, meslekte 5 yıllık deneyim, eğitmen olmaya yatkınlık, Tabip Odası üyeliği, gereğinde tıp ve diğer mesleki disiplinlerden konuk eğitmen.

EĞİTİM VE ÖĞRENİM YÖNTEMLERİ

1. Birinci basamak sağlık kurumu ve / veya üreme sağlığı kliniklerinde, polikliniğinde hasta muayenesi,
2. Bire bir eğitim (Eğitmen genel pratisyen rehberliğinde, kişisel gereksinime göre)
3. Görsel - işitsel araçlarla desteklenmiş sınıf dersleri,
4. Grup tartışmaları,
5. Olgu tartışmaları, problem çözme,
6. Maket üzerinde rehberli uygulamalar (Demonstrasyon – koçluk),
7. Oyunlaştırma (Role Play), danışmanlık becerileri için
8. Simüle hasta (danışmanlık için)
9. Video ile olgu eğitimleri,
10. Ev ziyaretleri,
11. Makale saatleri,
12. Üreme sağlığı merkezi rotasyonu
13. Hastane doğum kliniği rotasyonu

EĞİTİM GEREÇLERİ

1. Ulusal Rehberler (T. C. Sağlık Bakanlığı Aile Planlaması Rehberi 2 cilt, T. C. Sağlık Bakanlığı yayınları, TNSA - DSÖ verileri)
2. Maketler (meme – jinekolojik model - gebe maketi)
3. Uygulama rehberleri,
4. Performans değerlendirme rehberleri,
5. Seçilmiş olgu örnekleri (slayt, VCD)
6. Bilgisayar, data projektör,
7. Simüle hasta rolü oynayacak kişi,
8. Görev analizleri,
9. Akış şemaları,

10. Hasta eğitim broşür, kitap ve CD'leri.
11. AP danışmanlığı ve gebelik danışmanlığı ile ilgili geliştirilmiş resimli rehberler

EĞİTİM DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Eğitim programına başlarken; eğitime yön vermek amacı ile özellikle geçiş döneminde önceki eğitim deneyimleri ve beceriler (Güvenli Annelik, RİA ve MR uygulama eğitimleri) hakkında katılımcıların kendi değerlendirmelerine bakılmalı ve eğitici ile birlikte katılımcı, kişisel bir eğitim planı hazırlayıp; sürekli bir değerlendirme ile etkinlikleri ve yeni gereksinimleri gözden geçirmelidir.

Katılımcılar:

1. Genel Pratisyen Eğitim Karnesi,
2. Beceri değerlendirme rehberi,
3. Alıştırma / Ödev kağıtlarının incelenmesi.

Eğitim Programı:

1. Oturum değerlendirme formu,
2. Modülün değerlendirilmesi (Eğitimci ve katılımcının süreci; içerik, yöntem ve eğitici – katılımcı ilişkisi açısından değerlendirmesi – ayda 1 kez)

SÜRESİ

Konulara göre teorik saatlerin 1 saat ve pratik saatlerin 2 saat olarak değerlendirildiği ve meslek eğitim programı içinde temel modüllerin tamamlandığı ilk yılın sonunda başlamak üzere; diğer klinik modüller ile birlikte üçüncü yılın ilk yarısına kadar süren eğitim programı

EĞİTİM YERİ

Birinci basamak eğitim sağlık kurumu - Üreme Sağlığı Merkezi - Doğum kliniği

1. Yeterli sayıda hasta başvurusuna sahip,
2. Kayıtları düzenli olan,
3. Yeterli sayıda ekip üyesi olan,
4. Eğitim için gerekli donanıma sahip (araç – gereç, fiziksel nitelikler, vb.)
5. Hümanistik eğitim tekniklerine uygun donanıma sahip,
6. GP mesleki eğitimini vermeye teknik koşulları uygun merkezler

TTB GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

ÜREME SAĞLIĞI MODÜLÜ

GEÇİŞ DÖNEMİ GENEL PRATİSYENLİK MESLEK EĞİTİMİ PROGRAMI

	Birinci Basamak Sağlık Kurumu - Üreme Sağlığı Merkezi	Hastane (Doğum Kliniği)	Süre (dk.)
1	Üreme Sağlığına Yaklaşım	(-)	
	(+) Beceri Eğitimi No:129 A		
2	Güvenli Annelik	(+) Beceri Eğitimi No: 92 C 20 A (Pediatri) 130 A (Pediatri) 24 B (Acil) 27 B 38 A 47 A (Acil ve Pediatri)	
	(+) Beceri Eğitimi No: 66 A 82 A 122 A 123 A 127 A 93 A		
3	Sağlam Kadın İzlemi	(-)	
	Beceri Eğitimi No: 1 A, 2 B, 3 B, 4 B 25 A 67 A , 68 A , 69 A 124 A 128 A 131 A 134 A		
4	İnfertilite	(-)	
	(+) Beceri Eğitimi No:125 A 135 A		
5	Menopoz - Klimakterium	(-)	
	Beceri Eğitimi No:132 A 133 A		

6	Erişkin Erkek Sağlığı		
	(+) Beceri Eğitimi No: 29 D (Üreme Sağlığı Merkezi)	(+) Beceri Eğitim No: 136 C	
7	Adolesan Sağlığı		
	(+) Beceri Eğitimi No: 126 A	(-)	

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

Modülün geliştirilmesi sürecinde modül eğitici ekibinin uyumlu ve birinci basamak birikimi olan, uzun süredir sağlık ocaklarında görev yapmış meslek örgütü deneyimli pratisyen hekimlerden oluşması, çalışmanın kolay ilerlemesine ve programın niteliğine katkı sağlamıştır. Gerekli parasal kaynakların meslek örgütüncü karşılanması, çalışmaların bağımsız yürütülmesine olanak tanımıştır.

MODÜLÜ GELİŞTİRME SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Amaç öğrenim hedeflerindeki duplikasyonlar için ortak karar alma mekanizmalarının hızlı işlememesi engelleyici faktör oluşturmaktadır.

Modülü geliştirme sürecinde tüm çalışmaların gönüllülük temelinde yapılması, zaman ayırma ve katılımcıların çalışma koşulları nedeniyle zorlaştırıcı bir etmen olmuştur.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA OLUMLU VE KOLAYLAŞTIRICI ETMENLER

Alan eğitiminin uygulanışı sırasında da, grupların deneyimli pratisyen hekimlerden oluşması, programın uygulanışı sırasında alana uygunluk açısından daha da geliştirilmesini sağlamıştır.

MODÜLÜ ALANDA UYGULAMA SIRASINDA YAŞANAN ZORLUKLAR VE BAŞ ETME YÖNTEMLERİ

Modülün alanda uygulanışının genellikle çalışma saatleri dışında gerçekleştirilmesi, katılımı güçleştirmiş, tam zamanlı katılım konusunda engelleyici olmuştur. Aynı nedenle ve T. C. Sağlık Bakanlığı'nın eğitimlere ilişkin olumsuz tutumu sonucu eğitimler genellikle birinci basamak mekânları dışında yapılabilmektedir.

MODÜLÜN TANITIM ETKİNLİKLERİ

Pratisyen Hekimlik Kongrelerinde poster sunumları yapıldı. Türk Tabipleri Birliği / tabip odalarında tanıtımlar, Uzmanlık Eğitimi Kurultayı'nda Modül'ün sunumu gerçekleştirildi. Tıp fakültelerinde öğrencilere genel pratisyenlik konusunda düzenlenen ders programlarında tanıtımı, aile hekimliği / genel pratisyenlik ile ilgili çeşitli seminer / panel / söyleşilerde bilgilendirmeler yapıldı. UEMO toplantılarında "Türkiye'de Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi" tanıtımı sırasında Modül hakkında bilgilendirme oldu. TTB GPE tanıtımı sırasında diğer modüllerle birlikte tanıtımı yapıldı.

EKLER

Ek 1. 5 - 8 Kasım 1998 Temel Modüller Amaç ve Öğrenim Hedeflerini Belirleme Atölye Çalışması

I. GENEL PRATİSYENLİĞİN FELSEFESİ VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

Katılımcılar: Şanda Çalı, Mustafa Sülkü, Orhan Odabaşı, İbrahim Oktay, Erdoğan Mazmanoğlu, Akif Akalın, Mahmut Akdağ

Amaç: Bu eğitim programının sonunda, katılımcı hekimlerin genel pratisyenliğin felsefesini kavraması, genel pratisyenliği bir yaşam biçimi olarak benimsemesi ve genel pratisyenliğin temel özelliklerini öğrenme ve uygulama konusunda gerekli bilgi ve becerileri kazanması amaçlanmaktadır.

Öğrenim Hedefleri

Genel Kavramlar ile İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Sağlığı tanımlayabilmek, sağlıksızlığı ve nedenlerini belirleyebilmek,
2. Temel insan hak ve özgürlüklerini anlamak ve benimsemek,
3. Temel sağlık hizmetleri kavramını bilmek,
4. Kaynakların kullanımında öncelikleri sık görülen, çok öldüren ve sakat bırakan sorunlara vermek,
5. Sosyal bilimlerin sağlıktaki yerini / rolünü anlamak, önemini kavramak,
6. Sürekli eğitimin önemini kavramak ve bu çerçevede bilgi ve becerilerini sürekli yenilemek,
7. Mesleki çalışmalarını örgütsel bütünlük içinde sürdürmenin önemini kavramak.

Sağlıklı İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Hastalık nedenlerinin sosyal nedenleri de kapsadığını anlamak,
2. Sağlığın sosyoekonomik kalkınmanın bir parçası olduğunu kavramak,
3. Kişiyi fiziksel, biyolojik ve sosyal çevresi ile bir bütün olarak değerlendirebilmek,

Hekimlik İle İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Hekimliğin amacını anlamak,

2. İyi hekim olmak,
3. Koruyucu ve ilk basamak tedavi edici hizmetleri verirken gereken tıbbi bilgi ve beceriye sahip olmak ve bunları doğru / dürüst kullanmak,
4. Hasta haklarını anlamak ve gözetmek,
5. Etik kurallara uymak,
6. Hekimliğin genel kurallarına ve değerlerine uymak,
7. Hekimliğin dünyada ve Türkiye’de tarihsel ve toplumsal gelişimini bilmek ve anlamak,
8. İyi bir sağlık danışmanı olmak.

Genel Pratisyenlik İle İlgili Öğrenim Hedefleri

1. Genel pratisyenliğin amacını açıklayabilmek,
2. Genel pratisyenliğin önemini, sağlık politikaları ve sağlık örgütlenmeleri içindeki yerini kavramak,
3. Genel pratisyenliğin ayrı bir tıp disiplini olmasının önemini anlamak,
4. Kişilerin sağlığının değerlendirilmesinde bütüncül bir yaklaşımı benimsemek,
5. Mesleki hak ve özgürlükleri kavramak ve savunabilmek,
6. Sağlık hizmetini yalnızca başvurana değil, herkese sunmak,
7. Kişiye sadece hasta olduğunda değil, yaşam boyu hizmet sunmak,
8. Yalnızca tedavi edici değil, koruyucu, geliştirici ve rehabilite edici hizmetleri de sunmanın önemini anlamak, sağlık bakımını üstlendiği toplumun tüm sağlık sorunlarından sürekli olarak sorumlu olduğunu kavramak,
9. Sağlık hizmetini bir ekip hizmeti olarak benimsemek,
10. Genel pratisyenliğin dünyada ve Türkiye’de tarihsel ve toplumsal gelişimini bilmek,
11. Genel pratisyenlik ile ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşları ve olanaklarını tanımak,
12. Araştırma, iletişim ve toplumu tanıma, eğiticilik ve yöneticilik formasyonlarının önemini anlamak.

II. BİRİNCİ BASAMAKTA BİLGİSAYAR KULLANIMI

Katılımcılar: Tacettin İnandı, Mustafa Vatansever, Hakan Şen, Musa Uğur

Amaç: Bu eğitim programının sonunda katılımcıların, birinci basamak sağlık hizmetlerinde bilgisayar kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmaları amaçlanmıştır.

Öğrenim Hedefleri

1. Bilgisayar teknolojisinin tarihçesi konusunda bilgi kazanmak,
2. Bilgisayarın çalışma prensibi konusunda bilgi kazanmak (sayı sistemleri, giriş-çıkış elemanları)
3. Bilgisayarın genel ve sağlık alanında kullanım alanları konusunda bilgi kazanmak,
4. Bilgisayar donanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak (ana kart, harddisk, cd-rom, monitör, vs.)
5. Bilgisayar işletim sistemleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak (DOS, Windows, NT)
6. Kelime işlemciler konusunda bilgi ve beceri kazanmak (Winword)
7. Veri tabanları ve veri analizi konusunda bilgi ve beceri kazanmak (Dbase, Epi6, Excel, SPSS)
8. İnternet kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak (Arama motorları kullanımı, e-mail kullanımı)
9. Veri ve donanım güvenliği konusunda bilgi ve beceri kazanmak (Virüsten korunma, yedekleme, elektrik kesintileri)
10. Bilgisayarla eğitim teknikleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak (Uzaktan eğitim, vb.)
11. Eğitim materyali hazırlamada bilgisayar kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak (Slayt, vb.)
12. Birlikte çalıştığı ekip elemanlarına danışmanlık verebilmek,
13. Meslek pratiği sırasında bilgi işlem teknolojisindeki yenilikleri izleme konusunda davranış ve tutum geliştirmek,
14. Bilgisayar kullanımı ile ilgili etik ve yasal uygulamalar konusunda bilgi kazanmak.

III. GENEL PRATİSYENLER İÇİN EĞİTİM BECERİLERİ

Katılımcılar: Hüseyin Demirdizen, Naciye Demirel, Nihat Şahpaz, Sema İlhan Akalın, M. Engin Çelikoğlu, Sibel Kalaça

Amaç: Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler, topluma ve ekibine bir eğitim programını hazırlama, yürütme ve değerlendirme becerisine sahip olacaklardır.

Öğrenim Hedefleri

1. Yetişkinlerin öğrenme ilkeleri konusunda bilgi sahibi olmak,
2. Eğitim ile ilgili toplumun ve ekibinin gereksinimlerini saptayabilmek,
3. Kişiler arası iletişim konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
4. İnteraktif eğitim teknikleri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
5. Olumlu bir eğitim atmosferi yaratabilmek,
6. Etkili bir demonstrasyon yapma becerisine sahip olmak,
7. Yeni bir klinik beceriyi öğretme bilgi ve becerisine sahip olmak (koçluk)
8. Görsel-işitsel eğitim araçlarını etkin bir biçimde kullanabilmek,
9. Yaptığı eğitimi değerlendirebilmek,
10. Bilgi, beceri, değerlendirme araçları hazırlamanın temel ilkelerini anlamak ve kullanabilmek,
11. İyi bir eğiticinin özellikleri konusunda bilgi sahibi olmak (ilkesel),
12. Özel grup ve kişilere eğitim vermenin yollarını anlamak.

EĞİTİCİ GENEL PRATİSYENLER İÇİN EĞİTİM BECERİLERİ

Amaç: Bu eğitim programının sonunda eğiticiler, genel pratisyenler (GP) için bir eğitim programını hazırlama, yürütme ve değerlendirme becerisine sahip olacaktır.

Eğitici GP İçin Öğrenim Hedefleri

1. Bir eğitim grubunun aşamaları ve grup yönetimi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
2. Bir eğitim kursu planlama bilgi ve becerisi kazanmak,

3. GP'nin mesleki eğitimi için yeterliğe dayalı beceri geliştirme ve ölçme araçlarını hazırlama ve kullanma bilgi ve becerisi kazanmak,
4. Bir kurs programının eğitim materyalini hazırlama konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
5. Bir kursu değerlendirme araçlarının geliştirilmesi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
6. Standart bir eğitim paketinin bileşenlerini bilmek ve paketi hazırlayabilmek,
7. Bir eğitim programında eğiticinin geçirdiği evreler konusunda bilgi sahibi olmak,
8. Yeterliliğe dayalı eğitim ilkeleri konusunda bilgi sahibi olmak ve PDE (probleme dayalı eğitim) yapabilmek.

Eğitimlerin Nitelikleri

İlk GP'lerin eğitilmesi sırasında olabilecek farklılıkları da göz önüne alarak genel pratisyenin ve eğiticinin eğitiminde eğitimler:

1. Katılımcı,
2. Toplumun öncelikli sağlık sorunlarına yönelik,
3. Yaparak öğrenmeye ve problem çözmeye dayalı,
4. Hizmet sunulan alanlarda (yerinde) gerçekleştirilen,
5. Süre, içerik ve uygulama açısından belli bir standarda sahip olan ve bunu koruyan,
6. Yetişkin eğitiminin ilkelerini temel alan ve uygulayan nitelikte olacaktır.

Eğitim Grubu: 6 - 10 genel pratisyenden oluşan, eğitici ve genel pratisyenin sağlık ocağında çalıştığı (aynı sağlık ocağında çalışmalarının zorunlu olmadığı) bir bölgedir.

Eğitim Sağlık Ocağı

1. Yeterli sayıda hasta başvurusuna sahip,
2. Kayıtları düzenli olan,
3. Yeterli sayıda ekip üyesi olan,
4. Eğitim için gerekli donanıma sahip (araç - gereç, fiziksel nitelikler vs.) olacaktır.

Genel Pratisyenlerin Eğiticileri

1. GPE'nin "genel pratisyen" tanımındaki niteliklere sahip,
2. Eğitimci olmaya istekli,
3. Alan deneyimi olan,
4. GPE tarafından belirlenen asgari "Eğiticilerin Eğitimi" programını almış,
5. Genel pratisyenliğin mesleki uygulamalarında yetkin,
6. Uygulamaları belirgin standartlara göre yapan,
7. Diğer disiplinler ile işbirliğini organize etmeye yatkın olan,
8. Eğiticilerin niteliğinin belirli aralıklarla sürekli denetlenmesi gerektiğini bilen ve kabul eden (destekleyici denetim).

İlk Eğiticileri Eğitecek Eğiticiler

1. Alan deneyimi olan (sahayı bilen),
2. GP felsefesini kavramış olan,
3. TTB ile çalışmak konusunda gönüllülük ve süreklilik gösteren,
4. Kendi konusunda yetkin,
5. Eğitim becerilerini bilen,
6. Eğitim için sürekli işbirliğine açık kişiler tercih edilmelidir.

IV. BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİNDE EPİDEMİYOLOJİ

Katılımcılar: Filiz Kurtoğlu, Şengül Evcüman, Onur Hamzaoğlu, Zuhâl Amato, Turabi Yerli, Mahmut Yardım

Amaç: Bu programın sonunda, programa katılmış olan genel pratisyenler hizmet sundukları toplumu sosyoekonomik, demografik ve kültürel özellikleriyle tanımak, var olan ve olası sağlık sorunlarını saptamak, çözüm(ler) üretmek, toplumun sağlık düzeyindeki değişimleri ve sunulan hizmetin etkinliğini değerlendirmek için; bilimsel yöntemi kullanarak uygun araştırma tekniğini belirleyip uygulayarak, veri toplaması, çözümlenmesi ve sonuçların rapor haline getirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır.

Öğrenim Hedefleri:

- 1- Maddenin değişimi, insanın doğadaki yeri ve toplumun oluşumu konusunda bilgi kazanmak,
- 2- Sağlıklılık kavramı ve sağlıksızlığın etken(ler)i konusunda bilgi kazanmak,
- 3- Toplumun sosyoekonomik, demografik ve kültürel özellikleri konusunda bilgi sahibi olmak,
- 4- Bilimsel yöntem ve süreci konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 5- Bilginin tanımı ve kaynakları konusunda bilgi kazanmak,
- 6- Bilimsel yöntemle elde edilen bilginin özellikleri konusunda bilgi kazanmak,
- 7- İlişki tipleri, nedensellik ve nedensel ilişkinin özellikleri konusunda bilgi kazanmak,
- 8- “Araştırma nedir?” konusunda bilgi kazanmak,
- 9- Epidemiyolojinin tanımı konusunda bilgi kazanmak,
- 10- Epidemiyolojinin tarihsel gelişimi ve kazandırdıkları konusunda bilgi kazanmak,
- 11- Epidemiyolojinin kullanım alanları konusunda bilgi kazanmak,
- 12- Araştırma teknikleri ve araştırmanın genel özellikleri konusunda bilgi kazanmak,
- 13- Tanımlayıcı ve çözümleyici tip araştırmanın nasıl yapılacağı konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 14- Deneysel tip araştırmanın nasıl yapılacağı konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 15- Evren, örnek, örnekleme tipleri konusunda bilgi kazanmak,
- 16- Veri toplama teknikleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 17- Bilimsel araştırmalarda etik sorunlar konusunda bilgi kazanmak,
- 18- Araştırma planlaması konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 19- Ölçme ve ölçüm tipleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 20- Tanımlayıcı istatistikte verilerin özetlenmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 21- Tablo ve grafik yapma konusunda bilgi ve beceri kazanmak,

- 22- Araştırma raporunun yazılması ve sunumu konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 23- Sağlık ölçütleri ve birinci basamak sağlık hizmetlerinin planlanmasında kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 24- Salgın inceleme konusunda bilgi ve beceri kazanmak.

V. BİRİNCİ BASAMAKTA SAĞLIK YÖNETİMİ

Katılımcılar: Özen Aşut, İlknur Uçar, Sedat Sağır, Havva Özden

Amaç: Bu programın sonunda programa katılan genel pratisyenlerin, var olan sağlık politikaları ve bu politikaların belirlediği sağlık modellerinin tarihi ve bugünü konusunda bilgi sahibi olması; hizmet sunduğu toplumun sağlık sorunlarını saptayarak önceliklerini belirlemesi, çözümler üretmesi için genel pratisyenlikte gerekli yönetim bilgi ve becerilerini kazanması amaçlanmıştır.

Öğrenim Hedefleri:

- 1- Sağlık sistemi modellerinin dünyada ve Türkiye'deki tarihsel gelişimi konusunda bilgi kazanmak,
- 2- Yönetimle ilgili temel kavram ve ilişkileri konusunda bilgi kazanmak,
- 3- Sağlıkta yönetim süreci aşamaları olan;
 - a. Toplum tanıma,
 - b. Planlama,
 - c. Örgütlenme,
 - d. Yönlendirme,
 - e. Eşgüdüm,
 - f. Denetleme,
 - g. Değerlendirme teknikleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 4- Yöneticilik özellikleri olan;
 - a. Eğitim,
 - b. Ekip çalışması,
 - c. Liderlik
 - d. Eşgüdüm konularında bilgi ve beceri kazanmak,

- 5- Kaynak yönetimi konusunda bilgi ve beceriler kazanmak,
 - a. İnsangücü (özlük hakları, personelin yetki ve sorumlulukları),
 - b. Finansman-mali işler,
 - c. Zaman,
 - d. Malzeme, araç-gereç,
- 6- Karar verme sürecinde veri toplamanın önemi ve değerlendirilmesi konusunda bilgi ve beceriler kazanmak,
- 7- Sağlık mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat konusunda bilgiler kazanmak,
- 8- Yazışmaların ve kayıtların gerektiği biçimde yapılması konusunda bilgi ve beceriler kazanmak,
- 9- Olağanüstü koşullarda sağlık hizmetlerinin yönetimi konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 10- Türkiye'deki birinci basamak sağlık örgütlenmesi, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri ile ilişkileri konularında bilgi ve beceriler kazanmak,
- 11- Sektörler arası işbirliği yapılması ve uygulanması bilgi ve becerilerini kazanmak.

VI. GENEL PRATİSYENLER İÇİN İLETİŞİM BECERİLERİ

Katılımcılar: Muharrem Baytemür, Suat Yalçınsoy, Mustafa Vatansever, Fatih Tapan, Necla Aytekin

İletişim becerileri eğitim modülünün başlangıçta tasarlanan ve bugün uygulanan amaç ve öğrenim hedefleri

Önce Tasarlanan Amaç ve Hedefler	Bugün Uygulanan Amaç ve Hedefler
<p><u>AMAÇ:</u> İletişim eğitimi programının sonunda programa katılan genel pratisyenlerin, hizmeti etkili bir şekilde yürütebilmelerine yardımcı olacak iletişim bilgi ve becerilerini kazanmaları amaçlanmaktadır.</p>	<p><u>AMAÇ:</u> İletişim eğitimi programının sonunda programa katılan genel pratisyenlerin eğitim ve hizmet aktivitelerini etkili biçimde yürütebilmeye yardımcı olacak iletişim bilgi ve becerilerini kazanmaları amaçlanmaktadır.</p>

HEDEFLER: Kursa katılan pratisyen hekimler bu kursun sonunda;	HEDEFLER: Kursa katılan pratisyen hekimler bu kursun sonunda;
İletişimin önemi ve temel iletişim kavramları konusunda bilgi ve beceri kazanmalı: (Mesaj [alan- veren], iletişim ortamı, iletişim süreci, iletişim kanalları, iletişim yöntemleri)	İletişim sürecinin temel bileşenlerini tanımlayabilmeli: (Mesaj, kaynak, alıcı, iletişim kanalı, tek ve çift yönlü iletişim, sözlü ve sözsüz mesajlar)
	İletişimde etkileşim yaklaşımını tanımalı:(Ego durumları ve etkileşimleri konusunda bilgi kazanmalı)
İletişim engellerini saptama ve çözüm yolları üretme konusunda bilgi ve beceri kazanmalı: (Empati, Güven, Dinleme, Doğrulama)	İletişim engellerini ve etkilerini tanımalı; Etkili iletişim yöntemleri konusunda bilgi ve beceri kazanmalı: (Empati, güven, kabul mesajları, kültürler arası iletişim, geribildirim mesajları, soru sorma) Etkin dinlemenin bileşenlerini tanımalı; Etkin dinleme becerisi kazanmalı
Hekimin kendini tanıma, değerlendirme ve öz iletişimi konusunda bilgi ve beceri kazanmalı: (Kendi gereksinimlerini anlamak, Kendi motivasyonunu anlamak, Bilgi ve ilgi düzeyini bilmek)	Hasta-hekim iletişimini geliştirmek üzere daha fazla kişisel farkındalık kazanmalı; Profesyonel yardım ilişkisinin özelliklerini, yardım ve kurtarma ilişkilerini ayırt edebilmeli (Yardım edenin gereksinimleri, bağımlılık ilişkisinin önlenmesi, güçlendirme)
	Hasta-hekim iletişiminde enstrümental ve afektif yaklaşımların özelliklerini ve işlevlerini tanımalı; Problem çözme basamaklarını bilmeli; Hasta-hekim görüşmesini problem çözme basamaklarını izleyerek yapılandırabilmeli

Sağlık hizmetlerinde sözlü ve sözsüz iletişim kavramları konusunda bilgi ve beceri kazanmalı: (sözlü [dil, dil ötesi], sözsüz [beden dili, ortam, araç])	
Ekip kavramı ve grup dinamikleri konusunda bilgi ve beceri kazanmalı (Hekim – hekim, Hekim - diğer sağlık çalışanı, Hekim – hasta / hasta yakınları, Hekim - toplum)	
Bireyi ve ailelerini bilgilendirme yöntemleri konusunda beceri kazanmalı: (Özel durumlarda bilgilendirme, Farklı kişiliklerde bilgilendirme)	
Etik değerleri uygulama becerisi kazanmalı: (aydınlatılmış onam, sır saklama)	
	Eğitim programı süresince kazanılan bilgi ve becerileri yapılandırılmış bir hasta hekim görüşmesinin bileşenleri olarak bir arada kullanabilmeli.

EK 2. 12 - 13 Haziran 1999 Klinik Modüller Amaç ve Öğrenim Hedeflerini Belirleme Atölye Çalışması

I. GENEL PRATİSYENLER İÇİN ADLİ TIP UYGULAMALARI

Katılımcılar: Gülden Aykanat, İsmail Ayhan

Amaç: Bu eğitim programına katılacak genel pratisyenlere, adli tıp uygulamalarında bilgi, beceri kazandırıp, bunun davranışa dönüştürülmesini sağlamaktır.

Öğrenim hedefleri

- 1- Adliye / Emniyet / Adli Hekim arasındaki ilişkileri düzenleyen yasa ve yönetmelikler konusunda bilgi sahibi olmak,
- 2- Genel pratisyenin adli tıp uygulamalarındaki yasal yetki ve sorumlulukları konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 3- Genel pratisyenin mesleki uygulamalardan doğan yasal sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmak,
- 4- İşkence yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak,
- 5- Adli tıpta insan hakları ihlalleri ile ilgili ulusal ve uluslararası yasa ve sözleşmeler konusunda bilgi sahibi olmak,
- 6- Canlı adli olgu muayenesi yapma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 7- Ölü muayenesi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 8- Adli otopsi ve adli patoloji konusunda bilgi sahibi olmak,
- 9- Adli travmatoloji konusunda bilgi sahibi olmak,
- 10- Adli rapor yazma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 11- Cinsel saldırılarda muayene ve örnek alma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 12- Aile içi şiddet konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 13- Çocuk istismarı konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 14- Adli psikiyatri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 15- Zehirlenmeler, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili adli sorunlarda bilgi ve beceri sahibi olmak,
- 16- Adli olguyu hasta/hekim ilişkisini belirleyen etik kurallar çerçevesinde değerlendirme davranışına sahip olmak.

Öğrenim hedefleri ve ilgili mevzuat:

- 1- Adliye / Emniyet / Adli Hekim arasındaki ilişkileri düzenleyen yasa ve yönetmelikler konusunda bilgi sahibi olmak,
 - CMUK'un ilgili maddesi
 - HMUK'nun ilgili maddesi
 - TCK'nın ilgili maddesi
 - PVSK'nın ilgili maddesi
 - BK'nun ilgili maddesi
- 2- Genel pratisyenin adli tıp uygulamalarındaki yasal yetki ve sorumlulukları konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
 - CMUK'un ilgili maddesi
 - UHK'nun ilgili maddesi
 - TCK'nun ilgili maddesi
- 3- Genel pratisyenin mesleki uygulamalardan doğan yasal sorumlulukları konusunda bilgi sahibi olmak,
 - CMUK'un ilgili maddesi
 - 224 Sayılı Sosyaleştirme Yasası
 - TCK'nin ilgili maddesi
 - UHK'nun ilgili maddesi
- 4- İşkence yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak,
 - Anamnez
 - Bulgular
 - Laboratuvar verileri
 - Uygulanan işkence yöntemleri
- 5- Adli tıpta insan hakları ihlalleri ile ilgili ulusal ve uluslararası yasa ve sözleşmeler konusunda bilgi sahibi olmak,
 - TC Anayasası
 - TCK'nin ilgili maddesi
 - İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi

Paris Şartı

Avrupa Parlamentosu Temel Hak ve Özgürlükler Bildirgesi

AGİK Moskova Belgesi

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Dünya Tabipler Birliği Lizbon Bildirgesi

6- Canlı adli olgu muayenesi yapma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,

Uygun muayene ortamı

Uygun muayene, laboratuvar ve konsültasyon

7- Ölü muayenesi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,

Ölüm sonrası değişimler

Olay yeri incelemesi ve örnek alınması

Hekimin bulaşıcı hastalıklardan korunması

8- Adli otopsi ve adli patoloji konusunda bilgi sahibi olmak,

Otopsi kararı

9- Adli travmatoloji konusunda bilgi sahibi olmak,

Yara özellikleri ve sınıflandırması

Uygun laboratuvar yöntemleri

10- Adli rapor yazma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,

İlgili yasalar (TCK 456, vs.)

Rapordaki teknik unsurlar

Raporun içeriği (şikâyetler, bulgular, laboratuvar, konsültasyon, sonuç, olayla ilişkinin yorumlanması)

Rapor istek ve sonuç prosedürleri

11- Cinsel saldırılarda muayene ve örnek alma konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,

Bilgilendirme ve onam

Uygun muayene ortamı

Cinsel saldırıya özel bulgular

Örnek alma ve değerlendirme

- 12- Aile içi şiddet konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
Anamnez
Fiziksel, cinsel ve ruhsal muayene
- 13- Çocuk istismarı konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
Anamnez
Olguya özel bulguların araştırılması
- 14- Adli psikiyatri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak,
Farik ve mümeyyiz
Hukuki ehliyet
Ceza ehliyeti
- 15- Zehirlenmeler, alkol ve uyuşturucu madde kullanımı ile ilgili adli sorunlarda bilgi ve beceri sahibi olmak,
Alkolde nörolojik muayene ve laboratuvar
Zehirlenmelerde örnek alma ve laboratuvar
Alkol ve uyuşturucu bağımlılığı yoksunluk belirtileri
Uyuşturucularla ilgili genel bilgiler
- 16- Adli olguyu hasta / hekim ilişkisini belirleyen etik kurallar çerçevesinde değerlendirme davranışına sahip olmak.
Sır saklama
Onam alınması
Hasta, hasta yakınları ve ölü yakınlarının bilgilendirilmesi

II. BİRİNCİ BASAMAKTA BULAŞICI HASTALIKLAR VE KONTROLÜ

Katılımcılar: Naciye Demirel, Nevruz Gürceğiz, Hayati Çakırı Erkan Kapaklı

Amaç: Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenler bulaşıcı hastalıklar ve bu hastalıkların kontrolü konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri

- 1- Bulaşıcı hastalıkların toplum sağlığı açısından önemi ve önlenebilirliği konusunda bilgi kazanmak,

- 2- Bulaşıcı hastalıklarla ilgili temel kavramlar konusunda bilgi kazanmak,
 - a. Kolonizasyon
 - b. Enfeksiyon
 - c. Enfeksiyon hastalığı
 - d. Klinik görünüm
 - e. Enfeksiyon zinciri ve bileşenleri
- 3- Bulaşıcı hastalık çıkmadan önce alınması gereken önlemler konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
 - a. Toplumun bireylerine yönelik koruyucu önlemler (Sağlık eğitimi, bireysel temizlik, beslenme, bağışıklama, vb.)
 - b. Çevreye yönelik koruyucu önlemler konusunda bilgi ve beceri kazanmak (içme-kullanma suları, atıklar, vektörlerle savaş, vb)
- 4- Bulaşıcı hastalık çıktıktan sonra yapılması gereken işlemler konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
 - a. Enfeksiyon kaynağına yönelik işlemler
 - b. Bulaşma yoluna yönelik işlemler
 - c. Sağlam kişiye yönelik işlemler
- 5- Bulaşıcı hastalıkların tanı ve tedavisi ile ilgili eğitim/değerlendirme rehberlerinin kullanımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- 6- Gastrointestinal sistem ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda (kolera, salmonella, tifo, dizanteri, hepatitler başta olmak üzere) bilgi ve beceri kazanmak,
 - a. Tanı koymak,
 - b. Gaita örneği almak, gaitada yayma yapmak,
 - c. Ayırım yapmak (sevk kararı),
 - d. Tedavi etmek (oral ve parenteral rehidratasyon, ilaç tedavisi),
 - e. Kişi ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri alabilmek.
- 7- Tonsillit, sinüzit, otit, akut ve kronik bronşit, pnömoni ve Tbc başta olmak üzere solunum sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
 - a. Tanı koymak,

- b. Boğaz sürüntüsü, balgam örneği, timpanosentez akciğer grafisi değerlendirme,
 - c. Ayırım yapma (sevk kararı),
 - d. Tedavi etmek,
 - e. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek, uygulamak.
- 8- Genitoüriner sistem enfeksiyonları ve cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili bilgi ve beceri kazanmak,
- a. Tanı koymak,
 - b. İdrar incelemesi, üretral, genital akıntının değerlendirilmesi, görüntü, koku (taze yayma ve gram boyaması, KOH yayması),
 - c. Ayırım yapmak(sevk kararı),
 - d. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak.
- 9- Deri, yumuşak doku ve kemik enfeksiyonları konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- a. Tanı koymak,
 - b. Ayırım yapmak (sevk kararı),
 - c. Tedavi etmek,
 - d. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri belirlemek ve uygulamak.
- 10- Santral sinir sistemi ile ilgili bulaşıcı hastalıklardan menenjit konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- a. Tanı koymak,
 - b. Laboratuvar incelemeleri (lomber ponksiyon),
 - c. Ayırım yapmak (sevk kararı),
 - d. Tedavi etmek,
 - e. Kişiyeye ve çevresine yönelik koruyucu önlemleri almak.
- 11- Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak, Difteri, Boğmaca, Tetanoz, Tbc, Hepatitler, Kızıl başta olmak üzere çocukluk çağına özgü bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
- a. Tanı koymak,
 - b. Ayırım yapmak (sevk kararı),

- c. Tedavi etmek,
- d. Laboratuvar incelemeleri yapmak ya da yaptırabilmek,
- e. Kişiyeye ve çevreyeye yönelik koruyucu önlemler almak.

12- Kuduz, Sıtma, Trahom, Brusella, Tbc, Bakteriyel Endokardit hastalıkları konusunda bilgi ve beceri kazanmak,

- a. Tanı koymak,
- b. Ayırım yapmak (sevk kriterleri),
- c. Tedavi etmek,
- d. Laboratuvar incelemeleri,
- e. Kişiyeye ve çevreyeye yönelik koruyucu önlemler.

Modül editörüne öneri:

- 1- Bulaşıcı hastalıkların tanı, tedavisi ve korunma önlemleri ile ilgili standart akış şemaları hazırlanmalı; var olan şemalar belirlenip derlenmeli.

Kaynaklar

- 1- Gazanfer Aksakoğlu. Bulaşıcı Hastalıklarla Savaş İlkeleri
- 2- Güler Kanra - Erdal Akalın. İnfeksiyon Hastalıkları / Akut Bakteriyel İnfeksiyonlara Yaklaşım

III. BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİNDE ÇEVRE SAĞLIĞI

Katılımcılar: Mustafa Sülkü, Alper Büyükakkuş, Nejat Uysal, Hülya Biriken

Amaç: Bu modüler eğitim, genel pratisyenlere çevre-sağlık arasında ilişki kurabilme, çevresel riskleri gerektiğinde bilimsel araştırma yöntemlerini de kullanarak tanıyabilme ve önleyebilme, bir yandan birey ve toplumu çevreden gelen zararlı etkilenmelerden korurken, diğeryandan birey ve toplumun içinde yaşadığı çevrenin korunup geliştirilmesini, bunlarla ilgili ulusal, uluslararası yasal mevzuat ve hekimlik etiğı ilkelerini kullanma bilgi, beceri ve davranışını kazandırmayı amaçlamaktadır.

Öğrenim Hedefleri

- 1- Ekoloji konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,

- 2- Çevre yönetimi konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 3- Gıda sağlığı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 4- Su sağlığı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 5- Hava kalitesi konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 6- Konut sağlığı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 7- Pestisitler konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 8- Atıklar konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 9- Gürültü konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 10- Radyasyon konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 11- Vektör kontrolü konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 12- Sıhhi ve gayri sıhhi müesseseler konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,
- 13- Çevre mevzuatı konusunda bilgi ve / veya beceri kazanmak,

EKOLOJİ

Bilgi Hedefleri

1. Ekolojiyi tanımlayabilmek,
2. Ekosistem kavramını anlamak,
3. Ekolojik döngüleri anlamak,
4. Çevre ve sağlık arasındaki ilişkileri anlamak,
5. Çevreden kaynaklanan biyolojik, fiziksel, kimyasal riskleri kavramak,
6. Ekolojik ilkeleri sayabilmek.

ÇEVRE YÖNETİMİ

Bilgi Hedefleri

1. Yönetimin bilimsel tanımı, bu tanıma uygun olarak planlama, uygulama, eğitim, denetim, değerlendirme bilgisine sahip olmak,
2. Çevre sağlığı ekibinin kimlerden oluşturulacağı konusunda bilgi sahibi olmak,
3. Çevre yönetimi konusunda yetki / sorumlulukların neler olduğunu anlamak,

4. Çevresel etkinin değerlendirilmesini (ÇED) bilmek,
5. Yazışma usul ve esaslarını kavramak,
6. İlgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapma bilgisine sahip olmak,
7. Çevre sağlığı ile ilgili hizmet içi ve toplum eğitimi yapabilecek bilgiye sahip olmak,
8. Gerekli kurum ve kuruluşlarla nasıl iletişim kurulacağını anlamak.

Beceri Hedefleri

1. Çevre yönetim planı hazırlayabilmek,
2. Çevre envanteri çıkarabilmek,
3. Amaçlar doğrultusunda denetim ekibini oluşturarak uygulamalar yapabilmek,
4. Çevre sağlığı ile ilgili hizmet içi ve toplum eğitimi yapabilmek,
5. Denetlediği kuruluşlardaki görevliler ve kendi ekibiyle uygun iletişim becerisine sahip olmak,
6. Çalışmalarla ilgili değerlendirme yapabilmek,
7. Gerekliğinde mevzuatı göz önüne alarak denetim formatları oluşturabilmek,
8. Yıllık çalışma raporu hazırlama becerisine sahip olmak,
9. İlgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapma becerisine sahip olmak.

Davranışlar

1. Planlamaya uygun çalışma davranışı gösterebilmek,
2. Kendisi ve ekibindeki bireylerin yetki ve sorumluluklarını kötüye kullanmama davranışını gösterebilmek,
3. İletişim becerilerine uygun davranmak,
4. Görevini etik ilkeler doğrultusunda sürdürebilmek,
5. İyi bir gözlemci, sorgulayıcı ve sonuçlandırıcı bir tutuma sahip olmak
6. Referans laboratuvarlarından yararlanmayı ihmal etmemek,
7. Yıllık çalışma raporu hazırlama tutumunu sürdürebilmek.

GIDA SAĞLIĞI

Bilgi Hedefleri

1. Sağlıklı gıda kavramını tanımlayabilmek,
2. Gıdaların üretiminden tüketimine kadar her aşamada ortaya çıkabilecek riskleri sayabilmek,
3. Gıda ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak,
4. Gıda kaynaklı hastalıkları anlamak,
-Mikrobiyolojik
-Kimyasal
5. Gıdaları saklama koşullarını tanımlayabilmek,
6. Gıda üretim, satış yerlerinden örnek alma yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak,
-Bakteriyolojik
-Kimyasal
7. Gıda maddeleri tüzüğüne aykırı gıdaların usulüne uygun olarak imha yöntemleri bilgisine sahip olmak,
8. Gıda üretim ve satış yerlerini denetleme bilgisine sahip olmak.

Beceri Hedefleri

1. Usulüne uygun olarak gıda üretim ve satış yerlerinden kimyasal ve bakteriyolojik örnek alma becerisine sahip olmak,
2. GMT'ye aykırı gıdaları usulüne uygun olarak imha edebilmek,
3. Gıda üretim ve satış yerlerini denetleyebilme becerisine sahip olmak,
4. Alınan gıda örneklerinin laboratuvar sonuç raporlarını değerlendirme becerisine sahip olmak.

SU SAĞLIĞI

Bilgi Hedefleri

1. Sağlıklı içme ve kullanma suyu kavramını tanımlayabilmek,
2. Su ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak (içme-kullanma, kaynak, maden suları yönetmelikleri, su kirliliği yönetmeliği, vb),
3. Su kirletici kaynakların neler olduğunu anlamak,
4. Suların dezenfeksiyon yöntemleri hakkında bilgi sahibi olmak,
5. Suların arıtılması yöntemlerini sayabilmek,
6. Farklı kaynaklardan (kuyu, göl, deniz, şehir şebekesi, akarsu, kaynak, vd) su örneği alma konusunda bilgi sahibi olmak (fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik),
7. Su kaynaklı hastalıkları sayabilmek.

Beceri Hedefleri

1. Suyu dezenfekte edebilmek,
2. Uygun aralıklar ve sayıda su örneği alabilmek (fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik) ve uygun süre ve koşullarda halk sağlığı laboratuvarına gönderebilmek,
3. Su klor düzeyini ölçebilmek,
4. Su kirliliği ve su kaynaklı hastalıklara karşı gereken önlemleri almak ve tedavi edebilmek.

Davranış

1. Uygun aralıklarla su kontrollerinin gerekliliğinin farkında olmak.

HAVA KALİTESİ

Bilgi Hedefleri

1. Hava kalitesi kavramını bilmek,
2. Hava kalitesinin korunması ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak,
3. Kirli havanın insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkilerini anlamak,
4. Kapalı ve açık ortam hava kalitesini değerlendirebilmek.

Beceri Hedefleri

1. Hava kirliliğini yaratan kaynaklara yönelik önlem alma becerisine sahip olmak,
2. Hava kirliliği ölçüm sonuçlarını değerlendirebilmek.

KONUT SAĞLIĞI**Bilgi Hedefleri**

1. Sağlıklı konut kavramını anlamak (UHK 250. Maddesi gereği hazırlanan meskenlerin sahip olacakları sağlık şartlarına ait talimata uygun)

Beceri Hedefleri

1. Proje aşamasında ve konut yapımının bitiminde konutun sağlıklı olup olmadığına karar verebilme becerisine sahip olabilmek.

PESTİSİTLER**Bilgi Hedefleri**

1. Pestisitler ve türleri hakkında bilgi sahibi olmak,
2. Pestisitlerin insan ve çevre sağlığı üzerindeki etkilerini anlamak,
3. Pestisit kirliliğinin saptanması hakkında bilgi sahibi olmak,
4. Pestisitlerin kirlilik yarattığı ortamlar hakkında bilgi sahibi olmak,
5. Pestisitlerin zararlı etkilerinin önlenmesi hakkında bilgi sahibi olmak.

Beceri Hedefleri

1. Pestisit zehirlenmelerinin tedavisini yapabilmek,
2. Pestisit zararlarını önleme becerisine sahip olmak.

ATIKLAR**Bilgi Hedefleri**

1. Atık kavramını anlamak,
2. Sıvı, katı, gaz ve tıbbi atıklarla ilgili mevzuatlar hakkında bilgi sahibi olmak,
3. Sıvı, katı, gaz ve tıbbi atıkların insan sağlığı ve çevre üzerine etkileri hakkında bilgi sahibi olmak,

4. Atıkların sağlığa ve çevreye zarar vermesini önlemek için gerekli bilgilere sahip olmak (arıtma tesisleri, vb),
5. Sıvı atıklardan örnek almayı bilmek,
6. Sıvı, katı (cinslerine göre ayrı ayrı toplanması) ve tıbbi atıkların toplanması, taşınması, zararsız hale getirilmesi konusunda izleme ve denetleme bilgisine sahip olmak,

Beceri Hedefleri

1. Sıvı atıklardan örnek alma becerisine sahip olmak,
2. Sıvı, katı (cinslerine göre ayrı ayrı toplanması) ve tıbbi atıkların toplanması, taşınması, zararsız hale getirilmesi konusunda izleme ve denetleme becerisine sahip olmak.

GÜRÜLTÜ

Bilgi Hedefleri

1. Gürültünün tanımını yapabilmek,
2. Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkilerini ve önlemeyi tanımlayabilmek,
3. Gürültü kaynakları hakkında bilgi sahibi olmak,
4. Gürültü ölçüm tekniklerini bilmek,
5. Gürültü ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak.

Beceri Hedefleri

1. Gürültü ölçüm becerisine sahip olmak(uygun alet varsa).

RADYASYON

Bilgi Hedefleri

1. Radyoaktivite ve radyasyonun tanımını yapabilmek,
2. Radyasyonun sağlığa etkilerini kavramak,
3. Radyasyona neden olan kaynakları bilmek,
4. Radyasyon ile ilgili mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak,
5. Radyasyondan korunma yöntemlerini anlamak,

6. Nükleer kazalar hakkında bilgi sahibi olmak
7. Radyasyondan etkilenenlerin izlenmesini ve tıbbi tedavisini tanımlayabilmek,
8. Radyasyon oluşturan işyerlerinin denetimini bilmek.

Beceri Hedefleri

1. Radyasyon oluşturan işyerlerini denetleme becerisine sahip olmak,
2. Nükleer kazaların sonuçlarına karşı önlem alma ve etkilenenleri tedavi etme / izleme becerisini gösterebilmek.

Davranış Becerileri

1. Radyasyondan etkilenenleri en az 5 yıl süreyle izleme davranışını göstermek.

VEKTÖR KONTROLÜ

Bilgi Hedefleri

1. Vektör kavramı ve vektörlük türleri konusunda bilgi sahibi olmak,
2. Ülkemizde vektörlerle bulaşan hastalıkları sayabilmek,
3. Vektör kontrol yöntemlerini bilmek,
4. Başlıca vektörlerin üreme alanları ve biyolojik yaşam evrelerini anlamak,
5. İnsektisit ve rodentisitler hakkında bilgi sahibi olmak,
6. Vektör kontrol programı hazırlama hakkında bilgi sahibi olmak,
7. Vektör kontrolü ile ilgili mevzuatı bilmek.

Beceri Hedefleri

1. Vektör kontrol programı hazırlama ve uygulama becerisine sahip olmak,
2. Vektörlerle bulaşan hastalıklardan korunma ve tedavi becerisine sahip olmak.

SIHHİ VE GAYRİ SIHHİ MÜESSESELER

Bilgi Hedefleri

1. Sıhhi ve gayri sıhhi müesseseleri tanımlayabilmek,
2. Gayri sıhhi müesseselerin sınıflandırılmasını bilmek,

3. Konuyla ilgili mevzuatı ve emisyon iznine, deşarj iznine, ÇED raporuna tabi işletmeleri sayabilmek,
4. GSM ve SM ruhsatlandırılmasını ve ruhsat iptali koşullarını ve bu konudaki yetki ve sorumlulukları bilmek,
5. GSM ve SM'lerin denetim esaslarını anlamak,
6. GSM ruhsatı olan, gıda maddesi üreten işyerlerinin çalışma izni belgesine tabi olmasını anlamak, çalışma izni dosyasını hazırlamayı bilmek.

Beceri Hedefleri

1. GSM ve SM'leri denetleme becerisine sahip olmak.

ÇEVRE SAĞLIĞI İLE İLGİLİ MEVZUAT

Bilgi Hedefleri

1. Çevre ile ilgili (UHK, GMT, GSM, Çevre Kanunu, Su Kirliliğini Kontrol Yönetmeliği, Hava Kalitesini Kontrol Yönetmeliği, Tıbbi Atıklar Yönetmeliği, 560 sayılı KHK, vb) mevzuat hakkında bilgi sahibi olmak.

Beceri Hedefleri

1. Çevre ile ilgili mevzuattan yararlanma ve uygulama becerisine sahip olmak.

Davranış

1. Mevzuata uygun davranışta bulunmak.

IV. BİRİNCİ BASAMAKTA ACİL TIP

Katılımcılar: Ümit Kağın Arpacı, Mehmet Derviş

Amaç: Bu eğitim programının sonunda genel pratisyenlere, karşılaşacakları acil olgularda değerlendirme, stabilizasyonu sağlama, tedavisini düzenleme ve / veya uygun yolla uygun merkeze naklini sağlama konusunda bilgi ve beceri kazandırılması amaçlanmaktadır.

Öğrenim hedefleri

1. Acil hastalanma ve yaralanmalarda olguyu değerlendirme kriterleri (Glasgow Koma Skalası, Travma Skoru vs.) hakkında bilgi ve uygulama becerisi kazandırılması,

2. Acil girişim gerektiren öncelikli sorunlar hakkında bilgi ve bu sorunların varlığını saptama becerisi kazandırılması,
 - 2.1- Nörolojik aciller
 - 2.2- KVS acilleri
 - 2.3- Solunum sistemi acilleri
 - 2.4- GİS acilleri
 - 2.5- Ürolojik aciller
 - 2.6- Jinekolojik - obstetrik aciller
 - 2.7- Psikiyatrik aciller
 - 2.8- Metabolik - endokrin aciller
 - 2.9- Ortopedik aciller
 - 2.10- Pediatrik aciller
 - 2.11- Geriatrik aciller
 - 2.12- İntoksikasyonlar
 - 2.13- Travmalar
 - 2.14- Göz acilleri
 - 2.15- KBB acilleri
 - 2.16- Alerjik aciller
 - 2.17- Çevresel aciller kapsamında, olgunun durumu ve ortam koşullarını göz önünde bulundurarak, yapılması ve yapılmaması gerekenler konusunda bilgi ve beceri kazandırılması,
3. Genel pratisyenin yetki ve sorumlulukları hakkında bilgi ve aşağıdaki beceriler konusunda beceri kazandırılması,
 - 3.1- Hava yolu açılması ve solunum desteği,
 - 3.2- Kardiopulmoner resüsitasyon uygulamaları,
 - 3.3- Kanama kontrolü,
 - 3.4- Parenteral girişimler,
 - 3.5- Monitörizasyon,
 - 3.6- Kateterizasyon (nazogastrik, üriner sonda vs),

3.7- Toraks tüpü takma,

3.8- Yabancı cisim çıkarma,

3.9- Acil doğum yardımı,

3.10- Yara bakımı ve acil küçük cerrahi girişimleri uygulama,

3.11- Pozisyon verme, sabitleme ve taşıma tekniklerini uygulama

4. Çalıştığı bölgedeki ve birimdeki, acil sağlık hizmetleri organizasyonu konusunda bilgi ve gerektiğinde bu organizasyonu harekete geçirebilme becerisi kazandırılması,
5. Triaaj konusunda bilgi ve beceri kazandırılması.
6. Acil girişimlerdeki adli ve etik sorumluluklar konusunda bilgi kazandırılması,
7. Acil ilaç, malzeme ve araç-gereç kullanımı, bakım ve idame düzenlemesi konusunda bilgi ve beceri kazandırılması,
8. Acil hizmet sunumu sırasında karşılaşılabilecek risk ve tehditlerden korunma konusunda bilgi ve beceri kazandırılması.

Davranış ve tutum geliştirme hedefleri

- 1- Doğru iletişim becerilerinin kazandırılması,
 - a) Hasta ve hasta yakınları ile özellikle ölümle ilgili konularda doğru iletişim
 - b) Ekip içi sağlıklı iletişim sürdürme
 - c) Olağanüstü durumlarda iletişimi sürdürme
- 2- Stresle mücadele davranışının kazandırılması,
- 3- Hasta hakları ve etik ilkelere uygun davranışın kazandırılması,
- 4- Çalışma alanıyla ilgili bilimsel gelişmeleri izleme davranışı kazandırılması,
- 5- Özellikle olağanüstü durumlarda (çok yaralanmalı kazalar vb) diğer acil yardım sektörleri ile işbirliğini sağlama ve sürdürme davranışı kazandırılması ,
- 6- Kendisi ve ekibi için motivasyon ve performans artırma davranışının kazandırılması.

V. BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİNDE RİSK GRUPLARI (ÖZELLİKLİ GRUPLAR)

GENEL AMAÇ: Bu programın sonunda GP'ler risk, risk etmenleri, riskli davranışlar ve risk grupları kavramlarını tanıyabilme; risk gruplarına yönelik sağlık hizmetlerini sağlığın korunup geliştirilmesi temelinde örgütleyebilme, önlenabilirlik / öncelik ilkelere göre eylem planları yaparak uygulayabilme bilgi ve becerisine sahip olacaktır.

RİSK GRUPLARI - ÇOCUK VE ERGEN SAĞLIĞI

Katılımcılar: Songül Yalçın, Havva Özden, Şamih Demli, Aydan Sargon

Amaç: Çocukluk döneminde büyüme, gelişmeyi ve genel sağlığı etkileyen faktörleri bilmek ve doğum öncesi ve yenidoğan özelliklerinden başlayarak temel çocuk sağlığı sorunlarına genel yaklaşım ile öncelikler, önemlilikler ve önlenabilirlikleri saptayabilme bilgi ve becerisi kazanmaktır.

Öğrenim hedefleri

1. Büyüme değerlendirilebilmek,
2. Büyüme desteklemeyi bilmek, risklerini saptamak, açlığı saptamak,
3. Gelişimin izlenmesini bilmek,
4. Sağlığın değerlendirilmesini bilmek,
5. Korunma yöntemlerini bilmek ve uygulayabilmek,
6. Erken tanı ve taramaların önemini bilmek,
7. Aşı (bağışıklama) konusunda bilgi sahibi olmak,
8. Beslenme ilkelerini bilmek, uyum ve doğru beslenmeyi önerebilmek,
9. En sık rastlanan, en çok öldüren ve sakat bırakan hastalıkların tanılabilmek ve tedavi edebilmek .

ÇOCUK İSTİSMARI VE İHMALİ

Bilgi hedefleri

1. Fiziksel, duygusal, cinsel istismar ve ihmal terimlerinin anlamını bilmek,
2. Hangi bulgu ve belirtilerin fiziksel, duygusal ya da cinsel istismara ve ihmale işaret edebileceğini bilmek,

3. Çocuk istismarı ve ihmali ile uğraşan disiplinler arası ekip içinde hekimin görevini bilmek,
4. İstismara ya da ihmal tanısı koyduğunda hangi sektörlerle ilişki kurabileceğini bilmek,
5. Saptamış olduğu istismar ya da ihmal olgularında tekrarın olabileceği ve hangi önlemlerin alınması gerektiğini bilmek,
6. İstismar ve ihmal için risk olabilecek durumları saptayabilmek (parçalanmış aile, yoksulluk, işsizlik, özürlü çocuk, istenmeyen çocuk, vb),
7. İstismar ve ihmalin tedavisini yapabilmek, diğer disiplinlerin uygulamaları konusunda fikir sahibi olmak,
8. Bildirim zorunluluğunu bilmek.

Beceri hedefleri

1. İnsan vücudundaki darp ve cebire ilişkin belirti ve bulguları tanıyabilmek,
2. Çocuk jinekolojik muayenesini bilmek,
3. Hangi kırıkların darp sonucu oluşabileceğini bilmek,
4. İstismar ve ihmal kuşkusunu olan bir çocuğu örselemeden kendisinden ve ailesinden öykü almayı başarabilmek,
5. Büyüme ve gelişme geriliklerinin altında yatan nedenleri iyi ayırt edebilmek,
6. Uzun kemik ve kafa grafilerini değerlendirebilmek,
7. Adli koğuşurmalar için kanıt oluşturacak örnekleri toplayabilmek ,
8. İstismar ve ihmalle karışabilecek hastalıkların ayırıcı tanısını koyabilmek,
9. Cinsel yolla bulaşan hastalıkların altında cinsel istismar olabileceğini bilmek,
10. Cinsel istismara uğrayanlarda, CYBH ve gebelik açısından gerekli önlemleri alabilmek,
11. İstismar ile uğraşan ekiple çalışabilmek,
12. Sağlık kurumundaki ekibi istismar konusunda eğitebilmek,
13. Adli rapor tutma becerisi kazanmak,
14. İlgili makamlara bildirim becerisi kazanmak.

Davranış ve tutum hedefleri

1. İstismar ve ihmal olgularında yargıç değil hekim olduğunu unutmadan çalışabilmek,
2. Sağlam çocuk izlemleri sırasında ihmal ve istismarları önleyebilecek danışmanlığı verebilmek,
3. İstismar ve ihmale ilişkin etik kuralları uygulayabilmek (gizlilik, yargılama, vb),
4. İstismarın mağdurunu destekleyebilmek.

RİSK GRUPLARI - ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI

Katılımcılar: Hüseyin Demirdizen, Özen Aşut, A. Hisar Altunol, Hasan Değirmenci

Amaç: Bu kurs süresinin sonunda genel pratisyenler; çalışma ortamından kaynaklanan risk faktörlerini, bu risk faktörlerine göre risk gruplarını ve riskli davranışları tanımlayabilmek, hasta ailesi ve çalışma ortamı arasındaki ilişkileri göz önünde tutarak çalışanların çalışma yaşamından kaynaklanan sorunlarını değerlendirebilmek, çalışanların sağlığının korunup geliştirilebilmesi için uygun eylem planlarını hazırlayıp uygulayabilmek için bilgi ve beceri kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri

- 1- Çalışma yaşamı ile ilgili genel tanım ve kavramlar konusunda bilgi sahibi olmak,
 - İşyeri hekimliği
 - Meslek hastalığı
 - İş ile ilgili hastalıklar
 - İş kazaları
 - İş güvenliği
 - İş hijyeni
 - İş psikolojisi
 - İşe giriş ve aralıklı kontrol muayeneleri
- 2- Çalışanların çalışma ortamından kaynaklanan sağlık risklerini değerlendirerek, riskli davranışları belirleyebilmek ve bunların etkilerini önlemek için uygun eylem planları yapabilmek bilgi ve becerisine sahip olmak,

Fiziksel etmenler

Kimyasal etmenler

Biyolojik etmenler

Ergonomik etmenler

Psikososyal etmenler

Genel hijyen

İş hijyeni

- 3- Çalışanları yaş, cinsiyet, bedensel özelliklerine göre değerlendirmek, bu grupların özel çalışma risklerini saptamak, çalışanları risklere karşı korumak konusunda bilgi ve beceri kazanmak,

Kadınlar (hamilelik ve emzirme)

Çocuklar

Yaşlılar

Bedensel engelliler

- 4- Çalışanların çalışma koşullarından kaynaklanan sağlık sorunlarını değerlendirerek riskli davranışlar konusunda uygun eylem planı önerebilecek bilgi ve beceri kazanmak,

Ağır ve tehlikeli işler

Uzun çalışma süreleri

Vardiyalı işler

Monoton işler

- 5- Toplumsal, kültürel değerlerin, sosyoekonomik durumun, kişisel yaşam biçimi, davranış ve alışkanlıkların çalışan sağlığı üzerindeki etkilerini değerlendirebilecek bilgi ve beceriyi kazanmak,

Sosyal güvenlik

İş güvencesi

Ekonomik düzey

Eğitim-kültür

Toplumsal değer yargıları ve inançlar

Sigara, alkol, madde bağımlılığı, vb.

- 6- İş ile işçinin uyumunu değerlendirme bilgi ve becerisine sahip olmak,
İşe giriş muayeneleri
Kronik hastalığı olanlar
Meslek hastalığı geçirenler
İş kazası geçirenler
Aralıklı kontrol muayeneleri
- 7- İşyeri ve çalışma yaşamı ile ilgili yasal düzenlemeler konusunda bilgi sahibi olmak,
- 8- Çalışanların sağlığı ile ilgili hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili kişi kurum ve kuruluşlarla iletişim ve işbirliği konusunda bilgi ve beceri kazanmak.
İşyeri hekimi
İşveren
Meslek hastalıkları hastanesi
İSGÜM
Üniversiteler
Yerel yönetimler

VI. BİRİNCİ BASAMAKTA KÜÇÜK CERRAHİ GİRİŞİMLER

Katılımcılar: Gülden Aykanat, Ümit Kağan Arpacı, Figen Şahpaz, Hakan Şen

Amaç: Bu eğitim süresinin sonunda katılımcı genel pratisyenler küçük cerrahi konusunda bilgi ve beceri kazanacaklardır.

Öğrenim hedefleri

KBB:

1. Muayene
2. Kulak temizliği
Bilgi: Endikasyon / kontrendikasyon
Beceri: Uygulama

3. Dış kulak kanalı çıban / apsesi

Bilgi: Tanı/tedavi

Beceri: Apse drenajı

4. Ağız boşluğu apse

Bilgi: Patolojiyi tanıma

Beceri: Apse drenajı

5. Beceri için:

Otoskop

Rinoskop

Kulak temizleme

Yabancı cisim çıkarılması

GÖZ:

1. Kırmızı Göz

2. Bilgi: Tanımak (ayırıcı tanı)

3. Yabancı cisim çıkarması - gecikmiş vakaysa sevk

4. Konjonktivit: Tedavi eder

5. Arpacık: Tedavi eder

6. Kapak kesisi: Sevk eder

7. Görmesi 0.3'ten aşağı ise sevk eder

8. Beceri: Görme ölçer

Renk görme ölçer

Dış oküler muayene yapar

Oftalmoskopi yapar

CERRAHİ:

1. Enfeksiyon önleme tekniklerini bilmeli (Dekontaminasyon, temizleme, dezenfeksiyon, yüksek dereceli dezenfeksiyon, sterilizasyon)

2. Cerrahi için gerekli malzemeyi bilmeli

YANIK

1. Bilgi:
 - Yanık servisine yatma endikasyonlarını bilmeli
 - Bu endikasyonun dışında kalanları tedavi edebilmeli
2. Beceri:
 - Yanık pansumanı

KESİ (Komplike olmayan)

1. Bilgi: Tetanoz profilaksisi / yara temizleme / hemostaz / debridman
2. Beceri: Sütürler vs.
3. Gereken: Demostrasyon için modül

APSE (Basit Apse)

1. Bilgi: Apse tanımı / nedeni vs.
2. Beceri: Drenaj / pansuman / izleme

CERRAHİ YARA BAKIMI:

1. Bilgi: Yaranın nasıl iyileştiğini bilmeli
2. Bilgi: Yara görünümünü değerlendirme
3. Beceri: Pansuman

TIRNAK ÇEKME

1. Beceri: Tırnak çekebilmeli

SONDA UYGULAMA

SÜNNET

1. Ne zaman yapılacağını bilmeli
2. Tekniğini bilmeli
3. Beceri: Sünnnet yapabilmeli

AKUT KARIN:

1. Bilgi: Semptoma dayalı bilgi
2. Beceri: Muayene
3. Tüm bu beceri teknikleri için seçilen yöntem şu olabilir:
4. Tırnak çekme, apse, eksizyon, yara debridmanı, kesi konularında “maket” uygulamaları yapılabilir.

VII. BİRİNCİ BASAMAKTA RUH SAĞLIĞI

Katılımcılar: Alper Büyükkakuş, Suat Yalçınsoy, Ercan Tanırkulu

Amaç: Bu kurs süresinin sonunda kursa katılmış olan genel pratisyenler ruh sağlığı ve bozukluklarına ilişkin temel kavramlar ve uygulamalar konusunda bilgi ve beceri kazanacaklar, olumlu tutum geliştireceklerdir.

Öğrenim hedefleri

1. Genel pratisyenlik uygulamalarında ruh sağlığının yeri ve önemi konusunda bilgi kazanmak,
2. Ruh sağlığı ile ilgili temel kavramlar konusunda bilgi kazanmak,
3. Normal ruhsal gelişim konusunda bilgi kazanmak,
4. Toplumda yaygın görülen ruhsal belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak; tutum geliştirmek,
5. Koruyucu ruh sağlığı hizmetleri konusunda bilgi ve beceri kazanmak; tutum geliştirmek,
6. Kronik ruhsal rahatsızlığı olan kişilerin rehabilitasyonu konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
7. Psikiyatrik görüşme ve değerlendirme konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
8. Psikiyatrik araştırmalar konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
9. Ruh sağlığı alanında etik ve yasal konulara ilişkin bilgi ve beceri kazanmak; tutum geliştirmek.

1. Genel pratisyenlik uygulamalarında ruh sağlığının yeri ve önemi

Amaç: Ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların yaygınlıkları, ele alma ve yönlendirme eksiklikleri ve ciddi sonuçları itibarı ile bir toplum sağlığı sorunu olduğu konusunda bilgi kazanmak; mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanları ruhsal açıdan da değerlendirme konusunda genel bir tutum kazanmak.

Öğrenim hedefleri

1. Ruhsal bozuklukların toplumdaki yaygınlığı konusunda bilgi kazanmak
2. Ruhsal bozukluğu olanların tedavi için başvuru oranlarının düşüklüğü konusunda bilgi kazanmak
3. Ruhsal bozuklukların tanı ve tedavisinde var olan yetersizlikler konusunda bilgi kazanmak
4. Ruhsal bozuklukların hem kişi, hem de toplum için olumsuz sonuçları konusunda bilgi kazanmak
5. İnsanları ruhsal yönden de değerlendirme konusunda genel tutum kazanmak

2. Ruh Sağlığı İle İlgili Temel Kavramlar

Amaç: Psikiyatri'nin dünya ve Türkiye'deki tarihçesi konusunda bilgi kazanmak; ruhsal sağlık ve bozuklukların kavranmasını sağlayan temel kuramlar konusunda bilgi ve beceri kazanmak

Öğrenim hedefleri

1. Mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların bütüncül değerlendirilmesinde temel ruh sağlığı kuramlarının kullanılması konusunda bilgi ve beceri kazanmak
2. Mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların biyolojik, psikososyal ve kültürel bağlamda bir bütün olarak değerlendirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
3. Dünya ve Türkiye'de psikiyatrinin tarihçesi konusunda bilgi kazanmak

3. Normal Ruhsal Gelişim

Amaç: Mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların normal psikososyal gelişim evreleri konusunda bilgi kazanmak

Öğrenim hedefleri

1. Bebeklik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
2. Özerklik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
3. Oyun çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
4. Okul çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
5. Ergenlik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
6. Yetişkinlik çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak
7. Yaşlılık çağına ilişkin normal psikososyal gelişim özellikleri konusunda bilgi kazanmak

4. Toplumda yaygın görülen ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi

Amaç: Toplumda yaygın görülen ruhsal sorun, belirti ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak

Öğrenim hedefleri

1. Ruhsal belirtileri betimleyici ve etiyolojik açıdan tanımlayabilmek için gerekli bilgi ve beceri kazanmak
2. Duygu durum bozukluklarının tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
3. Anksiyete bozukluklarının tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
4. Organik ruhsal bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
5. Alkol-madde bağımlılıklarının tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak

6. Psikotik bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
7. Somatoform ve dissosiyatif bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
8. Sık görülen uyku, yeme, cinsel belirtiler ve bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
9. Çocukluk çağına özgü bozuklukların tanı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
 - a. Yaygın gelişimsel bozukluklar
 - b. Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu, zeka geriliği, öğrenme bozukluğu ve davranım bozuklukları
 - c. Eliminasyon bozukluğu (enürezis, enkoprezis), kekemelik ve tik bozuklukları
10. Bedensel hastalıklarla ilgili ruhsal sorunların tanı ve tedavi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
11. Özel ilgi gerektiren durumların tanı ve tedavi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
 - a. Saldırganlık
 - b. Sağlık hizmetlerinin kötüye kullanımı
 - c. Şiddet ve istismar
 - d. İntihar

5. Koruyucu Ruh Sağlığı Hizmetleri

Amaç: Ruhsal bozukluklar açısından risk gruplarını tanıma, her yaşam dönemine özgü ruhsal sorunları ve yaşam olaylarının ruhsal etkilerini değerlendirebilme konusunda bilgi ve beceri ve genel olarak koruyucu ruh sağlığı tutumu kazanmak

Öğrenim hedefleri

1. Ruhsal bozuklukların yaygınlığını ve şiddetini artıran, risk etkenlerini tanıma konusunda bilgi kazanmak; mesleki uygulamalarda karşılaşılan insanların (MUKİ) klinik değerlendirmesinde bu bağlamda tutum geliştirmek

2. Normal ruhsal gelişim maddesinde anılan her yaşam dönemine özgü ruhsal sorunlar konusunda bilgi kazanmak, kişiyi ve yakınlarını bu sorunlara hazırlama, koruyucu önlemler alma ve önerme becerisi kazanmak
3. Yaşam olaylarının ruhsal sorunlara yol açabildiğini anlamak, bunlarla başa çıkma yöntemlerini benimsetme becerisi kazanmak
4. Toplumla yönelik koruyucu ruh sağlığı hizmetleri (eğitim ve danışmanlık) verebilme bilgi ve becerisi kazanmak

6. Rehabilitasyon

Amaç: Kronik ruhsal hastalığı olanların eğitimi, tedavisi ve izlenmesi; yakınlarının bilgilendirilmesi ve tedaviye katılımı konusunda bilgi ve beceri kazanmak

Öğrenim hedefleri

1. Kronik hastalara ve yakınlarına ruhsal hastalığın uzun dönemli tedavisi, hastalığın seyri, yineleme belirtileri konusunda eğitim verme bilgi ve becerisi kazanmak
2. Tedavi sürecinde aile ve diğer sosyal kurumlar ile işbirliği yapma bilgi ve becerisi kazanmak
3. Hasta ve yakınlarının sosyal destek sistemlerine ulaşmalarını kolaylaştırmak bilgi ve becerisini kazanmak

7. Psikiyatrik Görüşme ve Değerlendirme

Amaç: Psikiyatrik görüşme ve değerlendirme konusunda bilgi ve beceri kazanmak

Öğrenim hedefleri:

1. MUKİ'lerin ruhsal belirtileri olup olmadığını anlama; varsa ruhsal bozukluk konusunda sorgulama becerisi kazanmak
2. Ruhsal belirtilerin taranması ve hastalıkların saptanmasında yardımcı olan anket ve ölçeklerin kullanımı ve sonuçlarının değerlendirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak
3. Psikiyatrik görüşmenin her yaşa özgü değişkenliği konusunda bilgi sahibi olmak; her yaşta MUKİ ve aileleri ile uygun ortamda ve uygun tekniklerle değerlendirme yapabilme konusunda bilgi ve beceri kazanmak

8. Psikiyatrik Araştırma

Amaç: Psikiyatrik araştırmalar konusunda bilgi-beceri kazanmak

Öğrenim hedefleri

1. Psikiyatrik araştırmaların kendine özgü yönleri konusunda bilgi kazanmak
2. İkinci ve üçüncü basamak hekimleri ile işbirliği içinde psikiyatrik araştırma yapma becerisi kazanmak

9. Etik ve Yasal Konular

Amaç: Ruh sağlığı alanındaki her türlü etik ve yasal konular hakkında bilgi kazanmak; ruh sağlığı uygulamalarında etik kurallarına uyma tutumu geliştirme

Öğrenim hedefleri

1. Hekimi ve hastayı koruyacak yasal düzenlemeler konusunda bilgi ve beceri kazanmak
2. Hastanın mahremiyetinin korunması konusundaki genel etik ilkelere uyum tutumu geliştirmek

VII. BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİNDE ÜREME SAĞLIĞI

Katılımcılar: Muharrem Baytemür, Özden Tunç

Amaç: Katılımcı pratisyen hekimlerin, kadın ve erkekte üreme sağlığının yaşam boyunca (adolesanstan yaşamın sonuna kadar) temel sağlık hizmetlerine entegre biçimde sağlanması için gereken bilgi, beceri ve tutumu kazanmaları amaçlanmaktadır.

Öğrenim hedefleri

1. Adolesanlara cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH) ve genital yol enfeksiyonları (GYE) konusunda danışmanlık yapabilmek, CYBH ve GYE'lerin erken tanısını koyarak tedavi edebilmek,
2. Adolesanlara cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek; cinsel sorunlarına tanı koyabilmek ve çözmek veya çözümüne yardımcı olmak,
3. Adolesanları cinsel şiddetle ilgili bilgilendirmek; cinsel şiddete tanı koyabilmek ve çözümünde yardımcı olmak,

4. Adolesanlara istenmeyen gebeliklerin önlenmesi konusunda danışmanlık yapabilmek; gerektiğinde ilgili hizmetleri sunabilmek,
5. Erişkin kadınlara cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek, cinsel sorunlarına tanı koyabilmek ve çözmek veya çözümüne yardımcı olmak,
6. Erişkin kadınlara şiddet konusunda danışmanlık yapabilmek, şiddete tanı koyabilmek ve çözümünde yardımcı olmak,
7. Erişkin kadınlara CYBH ve GYE konusunda danışmanlık yapabilmek, CYBH ve GYE'lerin erken tanısını koyarak tedavi edebilmek,
8. Erişkin kadınlara aile planlaması danışmanlığı yapabilmek ve yöntem sunabilmek,
9. Aşırı doğurganlığın kadın ve çocuk sağlığına olumsuz etkilerini değerlendirebilmek,
10. Nüfus, nüfus sorunları ve sağlık konusunda bilgi edinmek; ilgili ölçütleri anlamak, hesaplayabilmek ve yorumlayabilmek,
11. Güvenli annelik konusunda kadınlara yardımcı olabilmek için bilgi ve beceri kazanmak:
12. Doğum öncesi bakımın gereği, önemi, sıklığı ve yapılması gerekenler konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
13. Riskli gebeliklere tanı koyabilmek, gerekli müdahaleyi yapabilmek veya sevk edebilmek (dış gebelik, trofoblastik hastalık, prezantasyon anomalileri, anemi, toksemi, intrauterin gelişme geriliği, antepartum kanama, çoğul gebelik, polihidramnios, prematurite, erken membran rüptürü, hikayeden saptanan risk faktörleri),
14. Ebenin veya hemşirenin verdiği hizmeti değerlendirebilmek, eğitimlerinde yardımcı olabilmek,
15. Abortus tanısı koyabilmek, inkomplet abortusta ilk müdahaleyi yapabilmek,
16. Normal doğum eyleminin 1., 2., 3. devreleri konusunda bilgi sahibi olmak ve normal doğumu izleyebilmek,
17. Sezaryen endikasyonu koyabilmek ,
18. Normal doğuma karar verebilmek ve yaptırabilmek,

19. Doğumda asepsi-antisepsi kurallarını anlamak ve uygulayabilmek,
20. Epizyotomi açabilmek ve dikebilmek,
21. Fötal distrese tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek,
22. Primer ve sekonder ağrı zaafına tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek,
23. Uterus tetanisine tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek,
24. Kordon sarkmasına erken tanı koyabilmek ve gerekli ilk önlemi alabilmek,
25. İntrauterin ölüme tanı koyabilmek ve gerekeni yapabilmek,
26. Plasentayı spontan olarak doğurtabilmek ve gerektiğinde elle çıkarabilmek,
27. Placenta retansiyonu yönünden uterin kaviteyi elle kontrol edebilmek,
28. Uterus atonisini önleyebilmek, tanı koyup gerekeni yapabilmek,
29. Servikal, vajinal ve perineal yırtıkları tanıyabilmek, gerekeni yapabilmek,
30. Doğum sonu RİA uygulayabilmek,
31. Yenidoğanı APGAR skoru ile değerlendirebilmek, yenidoğanın solunum yolunu açabilmek, yenidoğanı canlandırabilmek,
32. Yenidoğana göz bakımı yapabilmek,
33. Yenidoğanın genel fizik muayenesini yapabilmek ve değerlendirebilmek,
34. Yenidoğanın göbek bakımını yapabilmek,
35. Yenidoğanın doğumdan sonra ilk 30 dakika içinde emzirilmesini sağlayabilmek,
36. Doğru emzirme tekniklerini bilmek, anneye öğretebilmek ve bununla ilgili sorunları çözebilmek,
37. Meme bakımını bilmek ve anneye öğretebilmek,
38. Loğusalık döneminin özelliklerini (uterusun involüsyonu, laktasyon, beslenme, egzersiz) bilmek,
39. Loğusa izlemine yapabilmek (ateş, loşi, perine bakımı, uterus envolüsyonu, meme bakımı, postpartum ruhsal destek),
40. Erişkin kadında sağlam kadın izlemlerini yapabilmek,
41. Anemiyi kontrol edebilmek

42. Memenin elle muayenesini yapabilmek, kendi kendine meme muayenesini öğretebilmek, gerektiğinde mamografi isteyebilmek
43. Servikal smear alabilmek
44. CYBH ve GYE taraması yapabilmek
45. Cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek
46. Aile planlaması danışmanlığı yapabilmek ve yöntem sunabilmek
47. Kadın hakları konusunda bilgi sahibi olmak
48. Kadının statüsü ile sağlığı arasındaki ilişkiyi bilmek
49. Kadınlarda sık görülen jinekolojik sorunların ve hastalıkların tanısı ve tedavisi konusunda bilgi ve beceri sahibi olmak:
50. Enfeksiyonlar
51. Adet düzensizlikleri
52. Over fonksiyon bozuklukları
53. Miyoma uteri
54. Endometriosis
55. Servikal patolojiler (erozyon, displazi, servisit)
56. Over tümörleri (kist vb)
57. Genital organ kanserleri
58. Prolapsus ve pelvik desensus
59. Üriner enfeksiyon
60. İnfertilite danışmanlığı verebilmek ve gerekli müdahaleyi yapabilmek,
61. Klimakterik dönemin özellikleri ile ilgili bilgi edinmek,
62. Klimakterik dönemle ilgili danışmanlık yapabilmek,
63. Menopoz sonrası belirtileri bilmek ve bu konularda danışmanlık yapabilmek (kardiyovasküler hastalıklar, osteoporoz, malignansiler),
64. Erişkin erkeklere cinsel sağlık konusunda danışmanlık yapabilmek, cinsel sorunlarına tanı koyabilmek ve çözmek veya çözümüne yardımcı olmak,

65. Erişkin erkeklere CYBH konusunda danışmanlık yapabilmek, CYBH'lerin erken tanısını koyarak tedavi edebilmek,
66. Erişkin erkeklere aile planlaması danışmanlığı yapabilmek ve yöntem sunabilmek,
67. Vazektomi yapabilmek,
68. Spermogram yapabilmek ve değerlendirebilmek,
69. Erişkin erkeği prostat yönünden değerlendirebilmek ve izleyebilmek,
70. Cinsiyet bakış açısı (gender perspective) kazanmak.

IX. BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİNDE LABORATUVAR KULLANIMI

Amaç: Bu eğitim programının sonunda genel pratisyen hekimlerin birinci basamak sağlık hizmetlerinde;

1. Minimum teknolojik donanımla,
2. En sık rastlanılan hastalıkların tanı ve izleminde öğrenim hedeflerinde belirlenen temel testleri uygulayacak bilgi ve beceriye,
3. Seçici bir anlayışla ve net bir amaca yönelik olarak, karar verdiği diğer testleri isteyebilecek ve sonuçları yorumlayabilecek bilgiye sahip olmaları amaçlanmaktadır.

Öğrenim hedefleri:

Analiz öncesi aşama

1. Amaçta tanımlanan işlevlerin gerçekleştirilebileceği laboratuvarın donanımının (alt yapı/ malzeme ve aletler) seçimi, bakım ve kullanımı (temizlik/güvenlik) konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
2. Amaçta tanımlanan işlevlerin gerçekleştirilebileceği laboratuvarda istihdam edilecek laboratuvar çalışanın eğitimi ve denetlenmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak,
3. Hastanın anamnez ve fizik muayenesini temel alarak seçici bir anlayışla, klinik tanı ve izleme yönelik test seçimi konusunda bilgi kazanmak,
4. Test sonuçlarını etkileyen faktörler; tarama, tanı ve izlem amacıyla uygun örnek alımı, saklanması ve gönderilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanmak.

Analiz aşaması

Aşağıda öngörülen temel testleri doğru ve güvenilir bir şekilde yapabilmek konusunda bilgi ve beceri kazanmak;

1. İdrar

Rutin idrar

Striple bakı

İdrar sedimenti bakısı

Gebelik testi

2. Kan

Hemoglobin

Hematokrit

Lökosit sayımı

Formül

Eritrosit sedimentasyon hızı

Glukoz

Kan grubu tayini

3. Dışkı

Gizli kan

Mikroskopi

Parazit bakısı

Lökosit

4. Diğer

Boyalı preparat (Apse, genital akıntı, BOS, boğaz sürüntüsü)

Analiz sonrası aşama

1. Analiz aşamasında anılan ve aşağıda sıralanan tüm test sonuçlarını değerlendirme ve yorumlama konusunda mutlaka bilgi kazanmak;

SGOT, Ürik asit, T4, SGPT, Kreatinin, TSH, CK-MB, Sodyum, ASO, Lipid profili, Potasyum, CRP, Bilirubin, Klor, RF, Protein, Kalsiyum, Gruber Widal, LDH, Fosfor, Brusella aglutinasyonu, GGT, Magnezyum, Sistem kült., Alkalen fosfataz, PSA, Hepatit belirteçleri, Protein elektroforezi, Asid fosfataz, Kanama ve pıhtılaşma, Üre, T3, testleri

Sıtma, Tüberküloz tanı yöntemleri (Kalın damla, ARB, kültür)

Hematolojik parametreler (Eritrosit indeksleri, Ferritin, Transferrin, Demir-Demir bağlama kapasitesi, Folik asid, B12 vitamini, Hb elektroforezi)

1. Aşağıda sıralanan testlerin klinik önemi konusunda bilgi kazanmak;

FSH, LH, Tümör belirteçleri (CEA, FP, CA 15-3, CA19-9, CA 125), Helikobakter pilori, Borelia, vb.

2. Genel pratisyen hekim yukarıda belirtilen tüm testlerin istemi, uygulanması ve yorumlanması konusunda laboratuvarla iletişimi kuracak, örnek gönderilmesi ve sonuçların geri bildirim için gerekli sistemin oturtulması yönünde çaba harcayacak ve gerektiğinde hastayı 2. ve 3. basamağa yönlendirecek tutum ve davranış özelliklerini kazanacaktır.

BİRİNCİ BASAMAKTA RADYOLOJİ

Amaç: Bu programın sonunda genel pratisyenlerin, radyolojik yöntemler hakkında bilgi ve fikir sahibi olmaları; tanıya en doğru, en kısa, en ucuz yoldan götürecekt ve hasta için en az riskli olan yöntem ya da yöntemleri basamak basamak seçmeyi öğrenmeleri (algoritm); birinci basamak hekiminin hastayı tedavi ve yönlendirme yapabileceği durumlarda elde edilen direkt grafileri değerlendirebilmeleri amaçlanmaktadır.

Davranış ve tutum geliştirme hedefleri

1. Tanıda en az invaziv, en kolay ulaşılabilir, en ucuz ve aynı zamanda en doğru yöntemi seçmek,
2. Hastayı istenen tetkik konusunda onun anlayabileceği şekilde bilgilendirmek, olası yan etkiler ve tehlikelerden haberdar etmek ve bu konuda onayını almak (x ışını yan etkileri, kontrast madde alerji riski, vb),

3. X ışını ile yapılacak tetkiklerde hamilelik durumu veya kuşkusunu sorgulamak,
4. Bulaşıcı olan hastalıklarda, aile bireylerini uyarmak ve aile taramasını yapmak (Aktif tbc gibi),
5. Ayakta direkt batın grafide, perforasyon, obstrüksiyon, yabancı cisim bulgularını tanıyabilmek,
6. Yatarak çekilen batın grafide (DÜSG), üriner sistem sahalarındaki patolojik radyoopasiteleri görebilmek, radyoopak safra kesesi taşlarını veya batındaki diğer opasiteleri bu radyoopasitelerden ayırt edebilmek,
7. Water's grafide sinüziti tanıyabilmek,
8. DKÇ tanı yöntemleri konusunda bilgi sahibi olmak, pelvis grafisini DKÇ yönünden değerlendirebilmek, ilk aylarda (4 aya kadar) pelvis grafisi yerine kalça ultrasonografi yapılmasını önerebilmek,
9. El-bilek grafisinde raşitizmle uyumlu bulguları bilmek,
10. Mammografi tarama protokollerini bilmek, meme patolojilerinde hastanın yaşına göre uygun tetkiki seçebilmek.

Bilgi hedefleri

1. Tanıda kullanılan radyolojik yöntemleri bilmek, bu yöntemlerin temel fizik prensipleri konusunda fikir sahibi olmak, tetkikin temel endikasyonlarını, kontrendikasyonlarını, hastayı tetkike hazırlamak için gerekli olan işlemleri öğrenmek,
2. Hastanın yaşına, klinik durumuna ve hastalığının ciddiyetine göre en doğru radyolojik tanı yöntemini seçebilmek,
3. PA Akciğer - Tele radyografilerde, normal anatomik yapıları, kardiyomegali, plevral efüzyon, pnömoni, kitle lezyonu, metastatik lezyon, soliter pulmoner nodül, aktif kronik tüberküloz lezyonlarını tanıyabilmek, şüpheli durumlarda radyoloji uzmanına danışmak,
4. PA Akciğer grafide pnömotoraks, hidro-pnömotoraks, kot fraktürleri gibi acil veya travmatik patolojileri değerlendirebilmek,
5. Travma vakalarında kranium, yüz, çene, nazal, Water's, vertebra, ekstremiteler, klavikula, pelvis, toraks ve batın grafilerini değerlendirme konusunda bilgi kazanmak.

X. BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETİNDE KRONİK HASTALIKLAR

Amaç: Bu eğitim süresinin sonunda katılımcı genel pratisyenler kronik hastalıklardan korunma, bu hastalıkların tanı, tedavi ve izlenmesi konularında bilgi ve beceri kazanmış olacaktır.

Öğrenim hedefleri

- 1- Kronik hastalık tanımını ve önemli kronik hastalıkları tanımlayabilmeli,
 - a. Hipertansiyon
 - b. Diyabetes Mellitus
 - c. ASKH
 - d. KOAH
 - e. Malign hastalıklar
 - f. Bronşial Astma
 - g. Alerjik rinit ve kronik ürtiker
 - h. Osteoporoz
 - i. Osteoartroz
 - j. Kronik böbrek yetmezliği
 - k. Baş ağrısı
 - l. Kronik karaciğer hastalığı
 - m. Kronik deri hastalıkları
 - n. Psikosomatik gastrointestinal hastalıklar
 - o. Epilepsi
- 2- Kronik hastalık epidemiyolojisini değerlendirebilmeli,
 - a. Kronik hastalıkların sıklığı
 - b. Kronik hastalıkların oluşmasına neden olan faktörler
 - c. Kronik hastalıklar için risk grupları (sosyal, ekonomik, bireysel, demografik)
 - d. Mide, akciğer, kolo-rektal kanserlerin sık görüldüğü gruplar vb

3- Koruma önlemlerini bilmeli ve uygulayabilmeli,

a) Primordial korunma

Diyabet için obezite ile mücadele

Aterosklerotik hastalar için sigara, stres ve sedanter yaşamın önlenmesi

HT için uygun egzersizlerin, diyetin belirlenmesi

Astmatik hastaların nemli ortamlardan uzaklaştırılması

b) Primer korunma

Obezlerde diyabet gelişiminin engellenmesi

c) Sekonder korunma

Diyabetlilerde komplikasyon gelişiminin engellenmesi

Koroner kalp hastasının enfarktüs geçirmesinin engellenmesi

d) Tersiyer korunma

Enfarktüs geçiren hastanın, hastalığının ilerlemesinin, komplikasyon gelişmesinin engellenmesi

Komplikasyonlu hastalarda organ ya da yaşam kaybının engellenmesi

4- Kronik hastalıkların tanı kriterlerini bilmeli, sınıflandırabilmeli,

Tip I ve Tip II diyabet için tanı ölçütlerini bilmeli

5- Kronik hastalıkların ile ilgili tanı yöntemlerini tanımlayabilmeli,

a. Ayrıntılı anamnez alabilmeli

b. Fizik muayene yapmalı

c. Uygun laboratuvar yöntemlerini kullanabilmeli

d. HT tanısı yeni konan hastada tele kardiyografi, EKG, böbrek fonksiyon testleri, AKŞ, lipit profili yaptırabilmeli

e. HT tanısını daha önce almış hastaların periyodik izlemine yapabilmeli

f. EKG ile ritm bozuklukları, MI vb. tanısını koyabilmeli

g. Diyabet ve HT için gözdibi muayenesini yapabilmeli

h. Bronş astmasının PEF metre ile tanı koymayı bilmeli

- i. KOAH tanısında spirometre kullanabilmeli; hemoglobin, hematokrit, kan tahlilleri yapabilmeli
 - j. Malin hastalıklarda ve KOAH hastalarında akciğer grafisini değerlendirebilmeli
 - k. Periferik yayma değerlendirebilmeli
 - l. İdrar analizi yapabilmeli
 - m. Fundoskopi yapabilmeli
 - n. Meme muayenesi yapabilmeli
 - o. Venöz, plevral, abdominal ponksiyon yapabilmeli
 - p. Mesane kateteri takabilmeli
 - q. Rektal muayene yapabilmeli
 - r. Nazogastrik takabilmeli
- 6- Kronik hastalıklar için uygun tedavi seçeneklerini bilmeli ve hasta için uygun olanını seçebilmeli,
- a. Tip 2 diyabet için uygun diyeti belirleyebilmeli
- 7- Kronik hastalıklarda ivedi durumları ve sevk kriterlerini bilmeli
- Diyabetik ketoasidoz ve hipoglisemi komalarının ilk tedavisini yapıp gerekirse sevk edebilmeli
- 8- Astım atağında damar yolu açabilmeli, oksijen ve nebulizer kullanabilmeli
- 9- Göğüs tüpü takabilmeli, entübasyon yapabilmeli
- 10- Hipertansif krizi tanıyıp sevk edebilmeli (hipertansif ensefalopati)
- Kardiopulmoner resusitasyon gerektiğinde yapabilmeli
- Sevk bildirim ve geri bildirim almayı gerçekleştirebilmeli,
- Uygun izleme planını yapabilmeli, izlemlerin bireysel ve bölgesel kayıtlarını tutabilmeli ve bu kayıtları değerlendirebilmeli,

- 11- Kronik hastalıkların olası komplikasyonlarını bilmeli, tanıyıp tedavi edebilmeli, birlikte başka hastalığı olan bireyler için özel izlem planı geliştirebilmeli,
 - a. Miyokart enfarktüsü
 - b. Kalp yetmezliği
 - c. Kronik hastalık anemisi
 - d. İnme
 - e. Depresyon
 - f. Sosyal ekonomik sorunlar
- 12- Hastanın hastalığa ve izleme planına uyumunu sağlayabilmeli,
- 16- Kronik hastalığı hakkında hastayı ve ailesini eğitebilmeli, grup eğitimini yapabilmeli,
- 17- Kronik hastalıklar konusunda diğer sağlık personeli ile birlikte ekip çalışması yürütebilmeli,
- 18- Kronik hastalıklar konusunda genel pratisyenin kazanması gereken davranış ve tutumlar gösterebilmeli.

EK 3. 12-13 Haziran 1999 Atölye Çalışması Katılımcıları

Adı ve Soyadı	Kurumu
Eser Yıldırım Sözmen	Ege Üniv. Tıp Fak. Biyokimya AD
Mustafa Vatansever	Bornova Sağlık Grup Başkanlığı
Kevser Vatansever	İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Acil yardım ve Kurtarma Şb. Md
Arsen Fırat Olgun	Kazım Karabekir Sağlık Ocağı
Nilgün Arpacı	Adana İl Sağlık Müdürlüğü
Seval Alkoy	İstanbul Ümraniye Sağlık Grup Başkanlığı
Cavit Olgun	SSK Karamürsel Dispanseri
Güliden Aykanat	SSK Karamürsel Kocaeli
Aliye Işılak	Dikmen Akpınar Sağlık Ocağı
Enver Cahit Işılak	Orman Bakanlığı Sağlık Merkezi Ankara
Nilüfer Ustael	Ankara Numune Hastanesi
Şanda Çalı	Marmara Üniversitesi Tıp Fak.
Beyza Çelenligil	SSK Okmeydanı
Fusun Sayek	TTB
Şükrü Ulusoy	Hacettepe Üniv. Tıp Fak. Çocuk Sağlığı ve Hst AD
Ufuk Beyazova	Gazi Üniv. Tıp. Fak.
İlgi Ertem	Ankara Üniv. Tıp Fak. Çocuk Sağlığı ve Hst AD
Gülşah Şeydaoğlu	Gazi Üniv. Tıp Fak. Tıbbi Biyoistatistik AD
Nihat Şahbaz	Tekirdağ Tabip Odası
Kaya Yorgancı	Hacettepe Üniv. Tıp Fak.
Mithat Kıyak	İTO
Musa Uğur	Adana Tabip Odası
Mustafa Şare	Gazi Üniv. Tıp Fak. Genel Cerrahi
Fatma Tosun	İçel Tabip Odası
Teoman Uğurlu	Mersin Devlet Hastanesi
Oya Ögenler	İçel İl Sağlık Müdürlüğü
Hakan Şen	Adana PTT Evleri Sağlık Ocağı

Muharrem Baytemür	TTB
Filiz G Kurtoğlu	TTB
Cengiz Kılıç	Hacettepe Üniv. Tıp Fak. Psikiyatri AD
Orhan Odabaşı	Ankara Hastanesi Cebeci
Nihat Bilgili	Gülveren Sağlık Ocağı
Mustafa Sülkü	İstanbul Tabip Odası
Ferhan Girgin	Ege Üniv. Tıp Fak. Biyokimya AD
Sema İlhan Akalın	Balçova Sağlık Grup Başkanlığı – İzmir
Recep Bıyıklı	2 Nolu Sağlık Ocağı Söke - Aydın
Levent Küey	AÇ Çetinkaya Alsancak - İzmir
S. Songül Yalçın	Hacettepe Üniv. Tıp Fak Sosyal Pediatri
Sevin Ergin	Dokuz Eylül Üniv. Tıp Fak Halk Sağlığı AD
Meltem Duman	Erak Giyim Sanayi Çorlu İzmir
İbrahim Duman	Çerkezköy SSK Hastanesi Tekirdağ
Havva Özden	Öveçler Sağlık Ocağı Ankara
Ümit Erkol	Hızır Acil 112 Ankara
Neşe Göl	Dr. Sami Ulus Çocuk Hastanesi
Celeddin Usalan	Hacettepe Üniv. Tıp Fak Nefroloji BD
İbrahim Açıkalin	Sağlık Bakanlığı AÇSAP
Tacettin İnandı	Atatürk Üniv. Tıp Fak
A. Hisar Altunol	Türkiye Taş Kömür Kurumu Zonguldak
Serhat Gürpınar	Adli Tıp Kurumu
Adalet Gök	112 Esat İstasyonu Esat İtfaiyesi Ankara
Haluk Türктаş	Toraks Derneği Ankara
Nuray Yolsal	İstanbul Üniv. Tıp Fak Halk Sağlığı AD
Nevbahar Turgay	Ege Üniv. Tıp Fak Klinik Biyokimya AD
Tülay Üstün	Acil Yardım ve Kurtarma Hizmetleri Ankara
Serap Korkmaz	Giresun Tabip Odası
Ö. Özkan Özdemir	İçel Tabip Odası
Erdoğan Mazmanoğlu	İstanbul Tabip Odası

Durmuş Evcüman	Çanakkale Tabip Odası
Metin Çılgın	Mardin Şırnak Tabip Odası
Hüseyin Nantu	Mardin Tabip Odası
Hüseyin Demirdizen	İstanbul Tabip Odası
A. Oğuz Dikmen	Türkiye Taş Kömür Kurumu Zongıldak
Ayşe Akın	Hacettepe Üniv. Tıp Fak Halk Sağlığı AD
Suat Yalçınsoy	Malatya İl Sağlık Müdürlüğü
Alper Büyükakkuş	Samsun Büyükşehir Belediyesi
Şükran Geçer	T. C. Halk Bankası AŞ Koord. Genel Md
Pınar Bilaloğlu	Ankara Hastanesi
Oytun Çalışkan	Çobanisa Sağlık Ocağı Manisa
Ali Osman Karababa	İzmir Tabip Odası
Levent Okurer	Bornova Sağlık Grup Başkanlığı
Eriş Bilaloğlu	TTB
Murat Fırat	İstanbul
Ayhan Özşahin	Kayışdağı Göztepe İstanbul
Celal Emiroğlu	TTB
Özen Aşut	TTB

EK 4. 27 – 28 Eylül 2003 Klinik Modüller Atölye Çalışması Programı

27 Eylül 2003	
09.00 - 09.15	Açılış ve Isınma
09.15 - 09.30	Atölye Çalışması Yönteminin Sunumu
09.30 - 10.15	Kronik Hastalıklar Modül Sunumu
10.15 - 10.45	Tartışma
10.45 - 11.00	Ara
11.00 - 11.45	Ruh Sağlığı Modül Sunumu
11.45 - 12.15	Tartışma
12.15 - 13.00	Adli Tıp Modül Sunumu
13.00 - 13.30	Tartışma
13.30 - 14.30	Öğle Arası
14.30 - 14.45	Isınma
14.45 - 15.30	Bulaşıcı Hastalıklar Modül Sunumu
15.30 - 16.00	Tartışma
16.00 - 16.15	Ara
16.15 - 17.00	Acil Tıp Modül Sunumu
17.00 - 17.30	Tartışma
17.30 - 18.15	Küçük Cerrahi Modül Sunumu
18.15 - 18.45	Tartışma
18.45-19.15	Geçiş Dönemi Programı Sunumu
19.15 - 19.30	Tartışma
19.30 – 19.45	Günün Değerlendirmesi
28 Eylül 2003	
09.00 – 09.15	Isınma
09.15 – 10.00	Risk Grupları 1: Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Modül Sunumu
10.00 – 10.30	Tartışma
10.30 – 11.15	Risk Grupları 2: Çalışanların Sağlığı Modül Sunumu
11.15 – 11.45	Tartışma
11.45 – 12.00	Ara
12.00 – 12.45	Risk Grupları 3: Geriatri Modül Sunumu
12.45 – 13.15	Tartışma

13.15 – 14.15	Öğle Arası
14.15 - 14.30	Isınma
14.30 – 15.15	Laboratuvar Kullanımı Modül Sunumu
15.15 – 15.45	Tartışma
15.45 – 16.30	Çevre Sağlığı Modül Sunumu
16.30 – 17.00	Tartışma
17.00 – 17.15	Ara
17.15 – 18.00	Üreme Sağlığı Modül Sunumu
18.00 – 18.30	Tartışma
18.30 – 19.00	Günün ve Atölye Çalışmasının Değerlendirmesi - Kapanış

Ek 5. Klinik Modüller Çekirdek Grupları (2003)

Çevre Sağlığı: **Dr. Mustafa Sülkü**, Dr. Hülya Biriken, Dr. Alper Büyükakkuş, Dr. Erdoğan Mazmanoğlu, Dr. Nejat Uysal, Dr. Ahmet Levent Okurer

Ruh Sağlığı: **Dr. Alper Büyükakkuş**, Dr. Suat Yalçınsoy, Dr. Ercan Tanrıkulu

Laboratuvar: **Dr. Erdoğan Mazmanoğlu**, Dr. Nihat Şahbaz, Dr. Mahmut Akdağ, Gülden Karataş

Adli Tıp: **Dr. Nihat Şahbaz**, Dr. Gülden Aykanat, Dr. İsfendiyar Eyüboğlu, Dr. İsmail Ayhan

Bulaşıcı Hastalıklar: **Dr. Naciye Demirel**, Dr. Nevruz Gürceğiz, Dr. Hayati Çakır, Dr. Erkan Kapaklı

Acil Tıp: **Dr. Ümit Kağan Arpacı**, Dr. Mehmet Derviş, Dr. Cumhuriyet Çetin, Dr. Aylin Sena Beliner

Çalışanların Sağlığı: **Dr. Hüseyin Demirdizen**, Dr. Hakan Şen, Dr. Özen Aşut, Dr. Şanda Çalı, Dr. A. Hisar Altunol, Dr. Hasan Değirmenci.

Küçük Cerrahi: **Dr. Gülden Aykanat**, Dr. Ümit Kağan Arpacı, Dr. Figen Şahpaz, Dr. Aydan Sargon

Çocuk Sağlığı: **Dr. Havva Özden**, Dr. H. Birgün Uz, Dr. Birgül Öztürk, Dr. Şamih Demli.

Üreme Sağlığı: **Dr. Muharrem Baytemür**, Dr. Sevtap Kocasarı, Dr. Lale Tuna, Dr. Şanda Çalı, Dr. Özden Tunç

Kronik Hastalıklar: **Dr. Özen Aşut**, Dr. Sema İlhan Akalın, Dr. Aylin Sena Beliner, Dr. Ekrem Kutbay, Dr. Sevtap Kocasarı, Dr. Hayati Çakır

Geriatri: **Dr. Şamih Demli**, Dr. Hüseyin Demirdizen, Dr. Şanda Çalı

EK 6. 15 - 16 Ekim 2005 TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Klinik Modüller Uygulama Programı Atölye Çalışması Katılımcı Listesi

ÇEVRE SAĞLIĞI: H. Değirmenci, H. Biriken, E. Mazmanoğlu, N. Uysal, A. L. Okurer, M. Sülkü, A. O. Karababa

RUH SAĞLIĞI: A. Büyükakkuş, S. Yalçınsoy, T. Yerli, B. Kutay

LABORATUVAR: N. Şahbaz, M. Akdağ, E. Mazmanoğlu, S. Eskiocak, M. Okutan

ADLİ TIP: G. Aykanat, İ. Eyyüboğlu, İ. Ayhan

BULAŞICI HASTALIKLAR: N. Demirel, N. Gürceğiz, H. Çakır, E. Kapaklı, F. Şua Tapar, H. Nantu, M. Eskiocak

ACİL TIP: Ü. K. Arpacı, M. Derviş, C.Çetin, A. S. Beliner, K. Vatansever, İ. Oktay, Ö. Minareci, H. Çakır, B. Önder

ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI: H. Demirdizen, H. Altunol, C. Emiroğlu, A. S. Beliner, S. Bülbül, H. Sirer

KÜÇÜK CERRAHİ: G. Aykanat, Ü. K. Arpacı, F. Şahpaz, H. Şen, Y. Özbek

ÇOCUK SAĞLIĞI: H. Özden, B. Öztürk, A. Işılak, A. Sargon, S. Yalçın, B. Eminoğlu

ÜREME SAĞLIĞI: M. Baytemür, S. Kocasarı, L. Tuna, Ş. Çalı, Ö. Tunç, A. Akın, D. Bediz, S. Yeltekin

KRONİK HASTALIKLAR: Ö. Aşut, S. İlhan Akalın, E. Kutbay, S. Kocasarı, B. Başaran, C. Özboyacı

GERİATRİ: R. Ş. Demli, H. Demirdizen, Ş. Çalı, F. G. Kurtoğlu, N. Sökeli, Ş. Gülaçtı

EK 7. 2012 – 2014 Çalışma Dönemi TTB GPE Yönetim Kurulu üyeleri

1. Özen Aşut (YK Başkan)
2. Aylin Sena Beliner (G. Sekreter)
3. Alper Büyükakkuş
4. Nihat Şahbaz
5. Rıdvan Yılmaz
6. Filiz Ünal İncekara
7. Figen Şahpaz
8. Birtürk Özkavak
9. İbrahim Padır (2012 - Zerrin Kurşun)
10. T. C. Sağlık Bakanlığı temsilcisi (Katılmadı)

Ek 8 . 22 – 23 Şubat 2014 Düzce Temel ve Klinik Modüller Çalıştay Katılımcıları

A. Hisar Altunol
Ümit Kağan Arpacı
Özen Aşut
İsmail Ayhan
Aylin Sena Beliner
Alper Büyükakkuş
Emel Demir
Naciye Demirel
Hüseyin Demirdizen
Durmuş Evcüman
Filiz Ünal İncekara
Zerrin Kurşun
Filiz G. Kurtoğlu
Selma Okkaoğlu Mutlu
Ömer Önal
Serdar Özdemir
Sevinç Özgen
İbrahim Padır
Mustafa Sülkü
Figen Şahpaz
Hakan Şen
Lale Tuna

EK 9. Düzce Çalıştay Çalışma Grupları

TEMEL MODÜLLER

1. Bilgisayar Kullanımı: Hakan Şen, A. Hisar Altunol
2. Eğitim Becerileri: Serdar Özdemir, Aylin Sena Beliner
3. Epidemiyoloji: İbrahim Padır, Zerrin Kurşun, Naciye Demirel
4. Genel Pratisyenliğin Felsefesi ve Temel Özellikleri: Mustafa Sülkü, Selma Okka-
oğlu Mutlu, Filiz Ünal İncekara, Sevinç Özgen
5. İletişim Becerileri: Hüseyin Demirdizen, Özen Aşut
6. Sağlık Yönetimi: Naciye Demirel, İbrahim Padır, Zerrin Kurşun

KLİNİK MODÜLLER

1. Acil Tıp: Ümit Kağan Arpacı, Filiz Kurtoğlu, Figen Şahpaz, Emel Demir
2. Adli Tıp: Durmuş Evcüman, İsmail Ayhan, Aylin Sena Beliner
3. Bulaşıcı Hastalıklar: Naciye Demirel, Zerrin Kurşun, Selma Okka-
oğlu
4. Çalışanların Sağlığı: Hüseyin Demirdizen, Özen Aşut
5. Çevre Sağlığı: Mustafa Sülkü, Sevinç Özgen
6. Çocuk Sağlığı: Ömer Önal, Filiz Ünal İncekara, A. Hisar Altunol
7. Geriatri: Hüseyin Demirdizen, Özen Aşut
8. Kronik Hastalıklar: Özen Aşut, Aylin Sena Beliner
9. Küçük Cerrahi Girişimler: Figen Şahpaz, Ümit Kağan Arpacı, Filiz Kurtoğlu, Figen
Şahpaz, Emel Demir
10. Laboratuvar ve Radyoloji Kullanımı: İbrahim Padır, Aylin Sena Beliner
11. Ruh Sağlığı: Alper Büyükakkuş
12. Üreme Sağlığı: Lale Tuna

Ek 10. TTB GPE Çalışma Yönergesi

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ ÇALIŞMA YÖNERGESİ

Madde-1 Amaç:

Bu yönerge Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB/GPE) kurullarının işleyişini ve tanımlarını yaparak; TTB/GPE çalışmalarında yer alanların aralarındaki tutum ve davranışların ortaklaştırılmasını, dil birliğinin sağlanmasını ve belirlenen ortak kurallar doğrultusunda etkili ve verimli bir çalışma gerçekleştirilmesini amaçlamaktadır.

Madde-2 Kapsam:

TTB/GPE’de kullanılan kavramların tanımını, TTB/GPE kurullarının işleyişini, TTB/GPE merkezi ve bölgesel kurullarında görev alacakların bileşimini kapsar.

Madde-3 Tanımlar:

a- Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü (TTB/GPE):

Türk Tabipleri Birliği’nin örgütsel sorumluluğunda, ilgili diğer kurumların da temsil edildiği, genel pratisyenlik meslek eğitimi vermek üzere kurulmuş iç işleyişinde özerk yapıya sahip bir kurumdur.

b- Genel Pratisyen:

TTB/GPE tarafından birinci basamakta sağlık hizmeti sunabilecek hekim yetiştirmek amacıyla düzenlenen özgün mesleki eğitimi tamamlamış hekimdir. (Kapsamlı tanım, TTB/GPE KURULUŞ ÇALIŞMALARI BROŞÜRÜ 13. sayfada yapılmaktadır.)

c- Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi:

Tıp fakültesini bitirerek birinci basamakta çalışmak isteyen hekimlerin genel pratisyen olabilmeleri için TTB/GPE tarafından verilen süre, müfredatı, eğiticileri, eğitim şekli tanımlanmış standart eğitim programıdır.

d- Birinci Basamak:

Basamaklandırılmış sağlık örgütlenmesinde bir ülkedeki yaygın ayaktan tanı ve tedavi hizmetleri ile birey ve topluma dönük koruyucu hizmetlerin verildiği en yaygın birimdir. Ülkemizde birinci basamak tanımı ile sağlık ocakları kastedilmektedir.

e- Geçiş dönemi (Gönüllü eğitim dönemi):

Genel pratisyenliğin ülkemizde de bağımsız bir tıp disiplini olarak ulusal otoriteler tarafından resmen onaylanmasına kadar olan süreçtir.

f- Geçiş dönemi mesleki eğitim programı:

Birinci basamakta çalışacak hekimler için, genel pratisyenlik mesleki eğitiminin zorunlu olacağı döneme kadar olan süreçte, birinci basamak mesleki deneyimi olan ve pratisyen hekimlik yapma yetkisini kullanan, gönüllü hekimlere uygulanacak, süresi ve kapsamı TTB/GPE tarafından belirlenen programdır.

g- Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitim Programı:

Müfredat programı (TTB/GPE Kuruluş Çalışmaları Broşürü Sayfa:18-19 ve TTB/GPE Çalışma Raporu 2002 Ek:3'te belirtilen) asgari süresi 3 yıl olup, bu sürenin yarısından fazlası birinci basamakta geçirilen, eğitici genel pratisyenlerin koordinatörlüğünde gerçekleştirilen, küçük gruplarda (6 - 16), modüler eğitime dayalı olarak sorun çözmeye yönelik ve öğrenen merkezli eğitimi temel alan, konusunu ilk yılın sonunda belirlediği birinci basamak çalışmalarını kapsayan bitirme tezi ile son bulan programdır.

h- Eğitim ortamı:

224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Kanunu ve bu kanunla ilgili 154 sayılı Yönerge'de tanımlanan sağlık ocaklarıdır.

ı. Rotasyonlar:

"Genel Pratisyenlik Mesleki Eğitimi"nin sağlık ocakları dışında edinilecek bilgi, beceri ve tutumlarının öğrenileceği ortamlardır. (hastaneler ve diğer kurumlar)

j- Eğitici Genel Pratisyen:

Eğitici olmaya gönüllü, mesleki deneyimi olan, genel pratisyenlik mesleki eğitim programında yer alan, 6 temel modülün eğitici eğitimi kursuna katılmış, 6 temel modül ya da klinik modüllerden birinde eğiticilik yapabilen genel pratisyendir. Eğiticiğin sürmesi, TTB/GPE tarafından belirlenecek koşulların yerine getirilmesine bağlıdır.

k- Eğitim Koordinatörü:

Eğitici olmaya gönüllü, mesleki deneyimi olan, genel pratisyenlik mesleki eğitim programında yer alan, 6 temel modülün eğitici eğitimi kursuna katılmış ve bunların altısında da eğiticilik yapabilen hekimdir. Eğitim koordinatörlüğünün sürmesi TTB/GPE tarafından belirlenecek koşulların yerine getirilmesine bağlıdır.

m- Eğitici Eğitimi Programı:

Genel pratisyenlik mesleki eğitimini birinci basamakta çalışan hekimlere uygulamak amacıyla TTB/GPE tarafından düzenlenen eğitim koordinatörü yetiştirmeye yönelik programdır. Geçiş döneminde 6 temel modülden oluşur.

Madde-4 Kurullar:**a-TTB/GPE Genel Kurulu:**

Tüm eğitim koordinatörlerinin katılımıyla 2 yılda bir toplanan, TTB/GPE ile ilgili ana politikaların belirlendiği kuruldur. TTB/GPE Genel Yönetim Kurulu'nda yer alacak 3, TTB/GPE Bilim Kurulu'nda yer alacak 3 üye genel pratisyeni seçer.

b- TTB/GPE Genel Yönetim Kurulu:

TTB/GPE Genel Kurulu'ndan seçilen 3, TTB/GPE Eğitim Koordinatörleri Kurulu'ndan seçilen 5, TTB/GPE Bilim Kurulu'ndan gelen 1, TTB organlarından gelen 3 (TTB PHK 1+ Merkez Konsey üyesi + Merkez Konsey temsilcisi), Pratisyen Hekimlik Derneği'nden gelen 1, T. C. Sağlık Bakanlığı'nı temsilen 1 üyenin katılımıyla oluşur. Kendi içinde başkan, sekreteri seçer. Görev, yetki ve sorumlulukları TTB/GPE Kuruluş Çalışmaları Broşürü'nde tanımlanmıştır. En az 3 ayda bir toplanır.

c- TTB/GPE Bilim Kurulu:

TTB/GPE mesleki eğitim programında yer alan 6 temel modül eğiticilerinden ikişer, klinik modülün eğiticilerinden birer, TTB/GPE Genel Kurulunda belirlenen üç üye, STED'i temsilen bir üye, PHD'yi temsilen bir üyeden oluşur. TTB/GPE Genel Yönetim Kurulu üyeleri Bilim Kurulu'nun doğal üyesidirler. Gerekli gördükleri toplantılara kendi aralarından belirleyecekleri en fazla beş üye ile katılabilirler. Görev, yetki ve sorumlulukları TTB/GPE Kuruluş Çalışmaları Broşürü'nde tanımlanmıştır. En geç üç ayda bir toplanır. TTB/GPE Genel Yönetim Kurulu gerekli gördüğü durumlarda Bilim Kurulu'nu toplantıya çağırabilir.

d-TTB/GPE Eğitim Koordinatörleri Kurulu:

Bölgelerdeki eğitim koordinatörleri arasından belirli oranlara göre seçilen eğitim koordinatörlerinden oluşur. TTB/GPE Genel Yönetim Kurulu'nun gerekli gördüğü durumlar dışında yılda iki kez toplanır.

f-TTB/GPE Bölge Kurulları:

Bölgelerdeki tabip odaları adına birer, tabip odaları pratisyen hekim komisyonları adına birer, il sağlık müdürlükleri adına birer, üniversiteler adına birer, bölge eğitim koordinatörleri arasından seçilen iki, bölge çalışma müdürlüğünü temsilen 1, PHD adına bir üyeden oluşur. genel pratisyenlik mesleki eğitiminin TTB/GPE adına bölge düzeyinde hayata geçirilmesinden sorumludur. En geç üç ayda bir toplanır.

Madde-5 İşleyiş:

a-Tüm kurullar dönemsel çalışma planlarını ve altı aylık değerlendirmelerini TTB/GPE Genel Yönetim Kuruluna yazılı olarak iletir

b-TTB/GPE Yönetim Kurulu dışındaki diğer kurullar başka kurumlarla olan ilişkilerini Genel Yönetim Kurulu'nun bilgisi dahilinde yürütür.

c-Tüm kurullar için geçerli olmak üzere üst üste mazaretsiz olarak iki toplantıya katılmayan üyenin üyeliği yer aldığı kurulda görüşülerek sonlandırılır. Kurul üyeliği düşen üyenin durumu temsilen/seçilerek geldiği kurula bildirilerek yerine yeni üyenin gönderilmesi istenir.

Madde-6 TTB/GPE Genel Yönetmeni:

TTB/GPE de profesyonel olarak görevlendirilen pratisyen hekimdir. Enstitü'nün idari işlerinin, yurt içi ve dışı ilişkilerinin, organlarının takibi ve koordinasyonundan, yayın, arşiv, sekreteryaya, vb. işlerin düzenlenmesinden sorumludur.

Madde-7 TTB/GPE Sekreteri:

TTB/GPE de tam gün profesyonel olarak görevlendirilen en az lise mezunu olan, bilgisayar kullanabilen, her tür yazışma, haberleşme vb. işlerin yürütülmesinden sorumlu olan elemandır.

Ek 11. TTB GPE Genel Pratisyenlik Araştırma Projesi Yönergesi

GENEL PRATİSYENLİK

ARAŞTIRMA PROJESİ YÖNERGESİ

Proje Sahipleri : Türk Tabipleri Birliği ve Pratisyen Hekimlik Derneği

Proje Koordinatörü : Türk Tabipleri Birliği Genel Pratisyenlik Enstitüsü

AMAÇ:

Genel pratisyenlik alanında Türk Tabipleri Birliği ve Pratisyen Hekimlik Derneği tarafından düzenlenen Genel Pratisyenlik Araştırma Projesi'nin amacı:

- Pratisyen hekimleri bilimsel araştırma yapmaya özendirmek,
- Birinci basamak sağlık hizmetlerinin gelişimine katkıda bulunmak,
- Pratisyen hekimliğin akademik geleceğine katkıda bulunmaktır.

GENEL İLKELER:

- 1- Proje araştırma başvuruları 2007'den başlamak üzere yapılacaktır.
- 2- Son başvuru tarihi söz konusu yılın 15 Haziran'dır.
- 3- Değerlendirme aşağıdaki bileşimdeki jüri tarafından yapılır:
 - a) TTB Merkez Konseyi temsilcisi,
 - b) Pratisyen Hekimlik Derneği temsilcisi,
 - c) TTB Pratisyen Hekimler Kolu temsilcisi,
 - d) Genel Pratisyenlik Enstitüsü temsilcisi,
 - e) Genel Pratisyenlik Enstitüsü tarafından belirlenecek 3 akademisyen üye.
- 4- Verilecek proje desteği her yıl Türk Tabipleri Birliği ve Pratisyen Hekimlik Derneği tarafından belirlenir.
- 5- Gönderilen ve değerlendirilen araştırmalar Pratisyen Hekimlik Kongresi'nde sunulacak ve araştırmacı kongreye ücretsiz katılacaktır.

6- Katılım için pratisyen hekim olmak koşulu aranır. Birden fazla araştırma projesi ile katılınabilir. Araştırmalar tek kişi ya da bir ekip tarafından yapılmış olabilir. Ancak araştırmanın birinci derecede sorumlusu pratisyen hekim olmalıdır.

7-Ekteki katılım formunun eksiksiz doldurulması gerekmektedir.

8- Araştırmanın konusu genel pratisyenlik uygulama alanına girmelidir.

GENEL PRATİSYENLİK PROJE YÜRÜTÜCÜSÜNÜN KATILIM FORMU

Geliş Tarihi:	Proje No:	
Proje Başlığı:		
Proje Yürütücüsü:		
Diğer Katılımcılar:		
	Önerilen	Onaylayan
TTB-GPE Katkısı:		
Destekleyen Diğer Kuruluş Katkısı:		
Toplam Bütçe:		

Proje Süresi:	
Başlama Tarihi:	
ÖZET	
AMAÇ	
ÇALIŞMADAN BEKLENEN YARARLAR	
YÖNTEM	
ARAŞTIRMA ALANI	
ÖRNEK SAYISI	
KULLANILACAK ARAÇ-GEREÇ	
GİRİŞİM VARSA AYDINLATILMIŞ ONAM	
ETİK KURUL KARARI (Bu aşama Türk Tabipleri Birliği yetkili kurullarınca gerçekleştirilecektir.)	
BÜTÇE ÖNGÖRÜLERİ	

Ek 12. Kurs Yönergesi**TTB - GPE KURS YÖNERGESİ****GENEL KURALLAR:**

1. Kursun bütününe hakim olabilmek ve kurs yapabilecek ekip sayısını arttırabilmek için mümkünse iki kurs ara ile eğiticilerin konuları değiştirilecek.
2. Tam zamanlı katılım olacak. (%100)
3. Kursa katılacağını belirtip son anda katılmayan eğiticiler, bu davranışı üç kez tekrarlarsa eğitici ekipten çıkartılacak.
4. Kurs katılımcılarını TTB/GPE Bölge Koordinatörler Kurulu belirleyecek, bölge koordinatörleri sekreteryasını belirleyecek. Listelere yedek isim de yazılacak.
5. Eğiticilerin yol, konaklama, eğitim materyali hazırlama vs. giderleri belgelemek koşuluyla Enstitü tarafından karşılanacak.
6. Kurs katılımcılarının konaklama (il dışından gelenler için), öğle yemeği ve cafee-break'leri TTB/GPE tarafından karşılanacak.
7. Kursun yapılacağı tabip odasının desteği sağlanacak. Sağlanamaz ise kurs başka bir ilde yapılacak.
8. Bölgede PHD şubesi varsa desteği sağlanacak.
9. Kurs katılımcı sayısı 14-16 arasında sınırlandırılacak.
10. Her kursa toplam en fazla 6 eğitici katılacak. Eğiticilerin 4'ü usta, 2'si yardımcı eğitici olacaktır. En az 3 usta, 2 yardımcı eğitici kursa tam zamanlı katılacaktır.
11. Her modülün kurs modeli olacaktır.
12. Oturumlarda katılımlı eğitim yöntemleri kullanılacaktır. Zorunlu sınıf dersi yapılacaksa G.İ..A ile desteklenmiş soru cevapla işlenmelidir.
13. Yaka kartı, isimlikler, tepegöz, slayt makinesi, 2 adet yazı tahtası, FC. Kağıdı, renkli / beyaz A4 kağıtları, data projektör, hesap makinesi, not defteri, tükenmez kalem, makas, vs. yerel tabip odaları tarafından karşılanacak.
14. Yerel tabip odası isterse sosyal organizasyonlar yapabilir.

15. Eğiticiler eğitim materyallerini elektrik kesintisi ve teknik arızaları dikkate alarak hazırlayacak.
16. Modüllerin her beceri için mutlaka eğitim ve değerlendirme rehberleri olacak.
17. Kursun tüm oturumlarının amaç öğrenim hedefleri kurallara uygun hazırlanacak.

KURS ÖNCESİNDE YAPILMASI GEREKENLER;

1. Eğiticiler kurs yapılacak salonda bir gün önce toplanacaklar.
2. Kurs öncesi modül sorumlusunun koordinatörlüğünde konular paylaşılacak ve eğiticiler sunum hazırlıklarını (FC, asetat, ders notu, sunum planı) kursa gelmeden yapacaklar. Her oturum için sunum planı, eğitici ders notları hazırlanacak. Oturumlar bir gün önce usta eğiticilerle birlikte planlanacak.
3. Kaynak kitap, ders notu, vs. kursun yapılacağı tabip odasına önceden yollanacak.
4. Kredilendirme başvurusu yapılacak. Kurs süresiyle uyumlu olması sağlanacak.
5. Kursun amaç / öğrenim hedefleri, bireysel ve grup performans çizelgeleri kurs programı, aktivite şeması hazırlanacak.
6. Katılımcılara kurs özeti, katılımın tam zamanlı olduğu ve kursun yapılacağı yerdeki sosyal olanaklar 15 gün önceden yazı ile bildirilecek.
7. Eğiticiler ve katılımcıların izin ve görevlendirme yazıları 15 gün önceden yazılacak.

GEREKİNİMLER;

1. İsimlikler
2. Tepegöz
3. Flipchart tahtası ve kağıtları ve kalemleri (20 kalem)
4. Asetat (bir kutu) ve 20 kalem
5. Boş kağıt A4 (bir top)
6. Barkovizyon

7. Her katılımcıya bir dosya-isimliğinin olduğu masanın üstüne konulacak.
 - Kalem
 - Boş kağıtlar
 - Spiral defter
 - Haftanın programı
 - Kaynaklar listesi
 - Amaç öğrenim hedefleri
 - Kredilendirme formu
8. Eğitim salonu U düzeninde, tüm katılımcıların görsel işitsel araçları rahatlıkla görebilmelerini sağlayacak şekilde hazırlanacak.
9. Kursun amacı ve öğrenim hedefleri flipchartı asılacak
10. Kursun genel programı flipchartı asılacak
11. Birinci günün programı flipchartı asılacak
12. Katılımcıların sayısı kadar KÖSF hazırlanacak
13. Performans matrisi flipchartı hazır olacak

EĞİTİMİN YÜRÜTÜLMESİ SIRASINDA YAPILACAKLAR

Eğitici Tarafından Hazırlanması ve Yapılması Gerekenler

1. Eğiticilerin isimliklerini takması
2. Tüm katılımcıların isimliklerini takmalarının sağlanması
3. Sınıfın U düzeninde olması ve tüm katılımcıların görsel işitsel araçları rahatlıkla görebilmelerinin sağlanmasına dikkat edilmesi.
4. Oturumlarda mümkün olduğu kadar iki eğitmen bulunması.
5. Konuların sunum planına uygun olarak işlenmesi.
6. Her bir sunumun sonunda katılımcıların sunumu yazılı olarak değerlendirmelerinin sağlanması.
7. Her bir sunumun sonunda katılımcılara okuma (sunum) materyali'nin dağıtılması

8. Her eğitim öncesinde doğru - yanlış testi şeklinde bir Kurs Öncesi Değerlendirme (KÖSF) yapılması, grup performans matriksinin tartışılması.
9. Her eğitimin ortasında çoktan seçmeli test şeklinde Kurs Ortası Değerlendirme (KOSF) yapılması, grup performans matriksinin tartışılması ve kağıtların toplanarak bireysel performans notu olarak bildirilmesi.
10. Eğitimin son günü katılımcıların performansının değerlendirilmesine ayrılması, bilgiye ve/veya beceriye dayalı değerlendirme rehberleri kullanılarak ders sonu değerlendirme yapılması ve performans notu olarak bildirilmesi
11. Her gün sabah günün programının sunulması.
12. Her günün bitiminde sözlü olarak günün değerlendirmesinin yapılması.
13. Eğitim akışının günün değerlendirmesi ve/veya oturum değerlendirmesinde verilen geri bildirimlere göre (eğitici tarafından gerekliliği ve olabilirliği değerlendirilerek) yeniden düzenlenmesine özen gösterilmesi.
14. Her eğitim bitiminde, son günün sonunda katılımcıların günü sözlü olarak değerlendirmesi.
15. Her eğitim bitiminde, son günün sonunda katılımcıların eğitimi yazılı olarak değerlendirmesi.
16. Her günün sonunda eğiticilerin günü kendi aralarında değerlendirmesi.
17. Tüm eğiticilerin katılımı ile her gün akşam üstü ertesi günün programının yapılması.
18. Her oturumun sonunda eğiticilerin oturumu kendi aralarında değerlendirmesi.

EĞİTİM SIRASINDA YAPILACAKLAR

1)Tanışma:

Grubu birbirine yakınlaştırır.

Olumlu eğitim ortamı yaratır.

Tüm eğiticiler ve katılımcılarla birlikte yapılır.

Beklentilerin FC'a yazılması, kişisel arma, katılımcının kendini tanıtmaması, katılımcının yanındaki arkadaşını tanıtmaması

2) Isınma:

Sabah ve öğleden sonra yapılır.

Katılımı ve etkileşimi sağlar.

Bom, isim sıfat, kraliçe, aslan avcı, postacı, hacı ne getirmiş, sayı sayma vs.

3) Beklentilerin alınması:

Grup çalışmaları şeklinde alınabilir.

Bir eğitici tarafından alınabilir.

Katılımcıların tümünün görüşü alınır.

Görüşler hiç yorum yapılmadan yazılmalıdır.

4) Kursun amaç / öğrenim hedeflerinin açıklanması:

Kurallara uygun olarak yazılmalıdır.

FC'a yazılıp asılmalıdır.

5) Kurs programının açıklanması:

FC'a yazılıp asılmalıdır.

Çok genel olmalı, saatlendirilmemelidir.

6) Kursun amaç / öğrenim hedefleriyle beklentilerin karşılaştırma:

Bütün beklentiler gözden geçirilmeli, karşılanmayanlar belirtilmelidir.

Karşılanacağı kursumuz var ise söylenmelidir.

7) Kontrat yapılması:

Oturum araları, öğle arası, sabah başlama saati, cep telefonu kapatma gibi kurallar birlikte belirlenir ve FC'a yazılarak asılır.

8) KÖSF (Kurs Öncesi Soru Formu):

Daha çok grup performansını değerlendirir.

Eğiticilerin hangi konuların üzerinde ne kadar durmaları gerektiğini belirler.

Katılımcılarda kendi durumlarını anlayarak eksikliklerini gidermeye çalışır.

Sorular doğru / yanlış şeklinde hazırlanmalıdır.

Sorular bütün konuları kapsamalı, bölüm başlıkları belirtilmeli, soru kağıtlarına isim yazılmamalıdır.

Süre konusunda bir sınırlama yapılmamalıdır.

Cevap kağıtları toplanıp karıştırılıp tekrar dağıtılır ve değerlendirme grupla birlikte yapılır.

Sonuçları performans matrisine işlenir ve yüzdeleri hesaplanır.

Gruba doğru yanıtın harfi söylenerek (D,Y) değerlendirmek en kolay yöntemdir.

9) Günün Değerlendirilmesi:

Her günün sonunda yapılır.

Önce olumludan başlayarak en az bir olumlu bir geliştirilmesi gereken düşünceler FC'a yazılır.

Başlarken amacı açıklanır.

Düşünceler doğrudan alınabileceği gibi yemek, meyve, mevsimler, hava durumu ile ilgili benzetmelerde yapılabilir.

Katılımcılarla birlikte eğiticilerde değerlendirmeye katılırlar.

10) Eğitici değerlendirme toplantıları:

Günün değerlendirilmesi:

Her gün eğitim bitiminde yalnız eğiticilerle birlikte yapılır.

Katılımcıların yaptığı gün değerlendirmesi ile başlayan değerlendirme sabah ısınması ile devam eder.

Günün tamamı bütün aktiviteleriyle değerlendirilir.

Oturum ve diğer işlerde önce yapan değerlendirir daha sonra diğer eğiticiler değerlendirir.

Değerlendirmelerde mutlaka geri bildirim alma ve verme kurallarına uyulmalıdır.

Gün değerlendirmesinde bütün katılımcıların bulunmasına özen gösterilir.

En az iki saat zaman ayrılmalıdır.

İkinci günün planlanması;

Isınma ile başlanarak tüm gün planlanır.

Oturumların sorumluları daha önceden hazırladığı eğitim materyalleriyle nasıl bir planlama yaptığını eğiticilere anlatır. Tartışılarak usta eğiticilerin katkıları alınır, sunuma son şekli verilir ve o biçimiyle işlenir.

Yardımcı eğiticilerin yapacağı sunumlarda akşam bir provada yapılabilir.

Planlama yapılırken tüm eğiticilerin katılımı sağlanmalı ve en az iki saat zaman ayrılmalıdır.

11) Gün sorumluluğu:

Eğiticiler sıra ile gün sorumlusu olurlar.

Sunum yapan eğiticilere zaman gösterme, çay / kahve hazırlanması, öğle yemeği vs. işlerini takip ederler.

Oturum değerlendirme formlarını ders sonunda katılımcılara dağıtarak doldurmalarını sağlar ve sunum yapan eğiticiye verir.

12) Oturum değerlendirmesi:

Oturum değerlendirme formlarıyla yapılır.

Her sunum sonrasında uygulanır.

Oturumu yöneten eğiticiye özeldir, isterse diğer arkadaşları ile paylaşabilir.

13) KOSF (Kurs Ortası Soru Formu);

KOSF'u yaptıracak eğitici başlamadan önce amacını açıklanmalıdır (Program geliştirme rehberi Bölüm 7)

% 85'lik performans beklenmelidir.

Teorik derslerin bitiminde bilgi yönünden performansı değerlendirmek için yapılır.

Sondan bir önceki gün yapılmaya çalışılmalıdır.

Sorular çoktan seçmeli veya eşleştirmeli olarak hazırlanmalıdır.

Tüm bölümleri kapsamalı ve bölüm başlıkları bulunmalıdır.

Değerlendirmesi grupla birlikte yapılmalıdır.

Bireysel performans çizelgesinde katılımcılar tarafından sonuçlar işaretlenmelidir.

% 85'in altında kalan katılımcılara KOSF tekrarlatılmalıdır.

14) Öğrenim ve değerlendirme rehberleri:

Kurslarda beceri varsa mutlaka öğrenim ve değerlendirme rehberi hazırlanmalıdır.

Sunum becerisi değerlendirme rehberini eğiticiler tüm oturumlarda kullanmalı ve geri bildirimlerini oradan vermeliler.

Kursta grup sunumları var ise katılımcılarda sunum becerisi rehberini kullanabilirler.

15) Eğitici Not Defteri;

Bütün eğiticilerin kurslarda not aldıkları bir eğitim materyali bulunmalıdır.

16) Kursun Değerlendirilmesi;

Önce kurs değerlendirme formu ile yapılır.

Katılımcılar bütün düşüncelerini (olumlu / geliştirmesi gereken) yazarlar.

Sonra eğiticilerle birlikte katılımcıların tümü olumlu duygu ve düşüncelerini sözel olarak ifade ederler.

17) Sertifika Töreni ve Kapanış;

Standardı enstitü tarafından belirlenmiş sertifikalar eğitici ve katılımcılara verilir.

Eğitici ve katılımcıların sertifikaları biri birbirlerine vermeleri sağlanır.

KURS SONRASI YAPILACAKLAR VE İZLEM;

1. Kurs sonrasında izlem yapılmazsa % 90'a varan eskiye dönüş unutulmamalıdır.
2. Katılımcıların yaptığı eğitimler izlenerek kurallara uygun geri bildirim verilir.
3. Katılımcılara anket yaparak değerlendirilebilir.
4. Bölgelerde eğitim koordinatörleri toplantıları yapılarak görüşleri alınabilir.
5. Her kurs sonunda ayrıntılı bir kurs raporu hazırlanarak enstitü sekreteryasına ve modül eğitimcilerine iletilmelidir.

Sunum Planı

	KONU (Yerine getirilecek öğrenim hedefi)	EĞİTİM YÖNTEMİ	NOTLAR (anahtar bilgiler)	SÜRE	ARAÇ-GEREÇ
GİRİŞ					
GÖVDE	(1. Öğrenim hedefi)				
	(2. Öğrenim hedefi)				
	(3. Öğrenim hedefi)				
	(4. Öğrenim hedefi)				
ÖZET					

Oturum Değerlendirme Formu**OTURUM DEĞERLENDİRME FORMU****(Katılımcılar tarafından doldurulacaktır)**

Açıklamalar: Bu oturumda yapılan sunum ile ilgili düşüncelerinizi aşağıdaki derecelendirme ölçeğini kullanarak değerlendiriniz

5-Kesinlikle katılıyorum 4-Katılıyorum 3-Emin değilim

2-Katılmıyorum 1-Kesinlikle katılmıyorum

1.	Belirtilen amaç ve öğrenim hedeflerine uyuldu	5	4	3	2	1
2.	Beklentilerimi karşıladı	5	4	3	2	1
3.	İçerik açısından yararlıydı	5	4	3	2	1
4.	Kullanılan yöntem öğrenmeyi kolaylaştırıcıydı	5	4	3	2	1
5.	Oturuma aktif katılmam sağlandı	5	4	3	2	1
6.	Eğitcinin bu oturum için hazırlığı yeterliydi	5	4	3	2	1
7.	Süre verimli kullanıldı	5	4	3	2	1
8.	Bu konuyu rahatlıkla anlatabilirim	5	4	3	2	1
9.	Oturum iyi organize edilmişti	5	4	3	2	1
10.	Oturum süresi yeterliydi	5	4	3	2	1
11.	Eğiticiye iletmek istedikleriniz:					

Değerlendirme ve önerileriniz için teşekkür ederiz.

KURS DEĞERLENDİRME FORMU

Kurs Yeri:

Kurs Tarihi :

Açıklamalar: Lütfen eğitim hakkındaki görüşlerinizi aşağıdaki derecelendirme ölçeğini kullanarak belirtiniz. Her madde için uygun gördüğünüz rakamı daire içine alınız. Diğer konular hakkındaki görüşlerinizi de belirtiniz.

5-Çok iyi 4-İyi 3-Orta 2-Ortanın altı 1-Kötü

A. EĞİTİMLE İLGİLİ KONULAR (Kurs İçeriği ve Eğitim Yöntemleri)

1. Genel konular:

• Eğitimin amaçlarına ulaşma 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

• Kişisel beklentilerinize ulaşma 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

• Eğitim verirken öğrenilenleri kullanabilme 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

• Eğitimin organizasyonu 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

• Eğitimde kullanılan eğitim gereçleri 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

• Pratiklere ve sorulara yeterli zaman ayırma 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

• Eğiticilerle etkileşime girme olanağı 5 4 3 2 1

Açıklama:.....

2. Eğitim Süresi

Çok uzun

Uygun

Çok kısa

3. Bu eğitimde işlenen konulardan hangilerinin mesleğinizde çok işe yarayacağını düşünüyorsunuz?

4. Hangi konular üzerine daha çok bilgi almak ya da daha uzun zaman ayırmak isterdiniz?

5. Hangi konular üzerinde daha az durmak ya da daha kısa zaman ayırmak isterdiniz?

6. Başka hangi konuların eğitime dahil edilmesini isterdiniz?

B. İDARİ KONULAR:

• Eğitim öncesi haberleşme ve bilgi ulaştırma	5	4	3	2	1
• Eğitimin yapıldığı yer	5	4	3	2	1
• Konaklamanın yapıldığı yer	5	4	3	2	1
• Oturumlara zamanında başlayıp zamanında bitirme	5	4	3	2	1
• İdari sorunların çözümlenmesinde yardım	5	4	3	2	1

Diğer yorumlar:

TEŞEKKÜR EDERİZ

EK 13. Genel Pratisyenlik Meslek Eğitimi Karnesi

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

GENEL PRATİSYENLİK ENSTİTÜSÜ

GENEL PRATİSYENLİK MESLEK EĞİTİMİ KARNESİ

Mesleki Eğitim Karnesi (MEK), TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü Geçiş Dönemi Eğitim Programı sırasındaki etkinliklerin belgelenmesi için kullanılan eğitim aracıdır. Eğitimin asgari standartlarının belirlenmesinde, değerlendirilmesi ve denetiminde yararlanılan bir dökümantasyondur.

Bu karnenin doldurulması, tamamen eğitime katılan hekimin kendi sorumluluğundadır ve tercihen günü güne doldurması önerilir. Bu karne, eğitim koordinatörü tarafından puanlanarak her modül sonunda onaylanır. Sağlık ocağı dışındaki kurumlarda eğitimi yürüten kişi (danışman, sorumlu hekim, uzman hekim) kendi ilgili bölümünü doldurur.

Asistan karnesi tüm modüller tamamlandıktan sonra sertifikasyonda kullanılacaktır. Her modül için sertifika düzenlenmesi öngörülmektedir.

MEK 3 ayrı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm katılımcının tanımlayıcı bilgilerinden oluşmaktadır. İkinci bölüm eğitici tarafından katılımcının değerlendirilmesi için kullanılacaktır. Birinci ve ikinci bölümün GPE'de kalması öngörülmüştür. Üçüncü bölümde eğitim programının içeriği yer almaktadır. Katılımcının öğrenme sürecine ilişkin düşünce ve deneyimlerini yazdığı bilgilere yer verilecektir.

Eğitim programında başarılı olabilmek için her modül için yeterli puanın alınması gerekmektedir. Yeterli puanın alınamadığı modüller tekrarlanır. Eğitim programı sonunda bu karne eğitim bölge koordinatörü tarafından tasdiklenir.

Mesleki eğitim sürecinizin verimli, üretken ve mesleki gelişiminize katkı sunan bir süreç olması dileğimizle başarılar diliyoruz.

BÖLÜM I.

TANIMLAYICI BİLGİLER

Fotoğraf

1. İLİ :				
2. GPE NO :				
3. ADI :				
4. SOYADI :				
5. T. C. KİMLİK NO:				
6. DOĞUM YERİ :				
7. DOĞUM TARİHİ:				
8. EV ADRESİ :				
9. İŞ ADRESİ :				
10. EV TELEFONU :				
11. İŞ TELEFONU :				
12. CEP TELEFONU:				
13. E – POSTA :				
14. GÖREV YERLERİ (Bilgilerinizi en son tarihten başlayarak yazınız)				
Başlama Tarihi	Ayrılış Tarihi	İli	Birimi	Görevi

MEZUNİYET SONRASI ALDIĞI EĞİTİMLER (Bilgilerinizi en son tarihten başlayarak yazınız)			
	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Okuduğu Üniversite/ Fakülte/ Yüksek Okul ve Bölümü
a) Ön Lisans	.../.../....	.../.../....	
b) Lisans	.../.../....	.../.../....	
c) Yüksek Lisans	.../.../....	.../.../....	
d) Doktora	.../.../....	.../.../....	
e) Tıpta Uzmanlık/.../....	.../.../....	
f) Diğer (Belirtiniz)/.../....	.../.../....	

KATILDIĞI SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM EĞİTİMLERİ (Bilgilerinizi en son tarihten başlayarak yazınız) (Uyum, Geliştirme ve Eğitim Formasyon Eğitimleri de dahil, Sertifika veya Katılım Belgesi verilen tüm eğitimler yazılacaktır. Gerekteğinde lütfen ilave sayfa kullanınız.)					
Eğitimin Türü / Konusu	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Süresi (saat)	Eğitimin Yeri (il)	Eğitimi Veren Kurum

17. YAYINLAR, ÇEVİRİLER (Kitap, Makale, Bildiri vb.)			
Yayın Türü	Yayın Adı	Yayın Tarihi	Yayınlandığı Yer (Dergi vb.)
18. YABANCI DİL SINAVINA GİRMIŞ İSE			
Dili	Sınav Türü (KPDS, ÜDS, YDS, TOEFL)	Puanı/Düzeyi	Sınav Dönem ve Yılı
İNGİLİZCE			
ALMANCA			
FRANSIZCA			
DİĞER (Belirtiniz)			
19. ÜYESİ OLDUĞU DERNEKLER			

BÖLÜM II:
MESLEK EĞİTİMİ ETKİNLİKLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Bölge Eğitim Koordinatörü:

Eğitim Takvimi:

Eğitim Bölgesi:

Eğitim Dönemi:

Eğitime katılan doktorun adı:

Modül Adı	Aylar /Tarih	Eğitim yeri (Sağlık Ocağı/Hastane)
1 Genel Pratisyenliğin Felsefesi		
2 Eğitim Becerileri		
3 İletişim Becerileri		
4 Bilgisayar Modülü		
5 Epidemiyoloji		
6 Sağlık Yönetimi		
7 Kronik Hastalıklar		
8 Acil Tıp		
9 Üreme Sağlığı		
10 Ruh Sağlığı		
11 Bulaşıcı Hastalıklar		
12 Adli Tıp		
13 Çevre Sağlığı		
14 Geriatri		
15 Çalışanların Sağlığı		
16 Küçük Cerrahi Girişimler		
17 Laboratuvar Kullanımı		
18 Çocuk Sağlığı		

Hazırlanan Hasta Eğitim Materyali

Konu	Danışman	Kazanılan deneyim ve beceriler

Hazırlanan olgu sunumları veya sunulan makaleler

Konu	Danışman	Kazanılan deneyim ve beceriler

Yapılan araştırma, sağlık ocağı raporu veya diğer çalışmalar

Konu	Danışman	Kazanılan deneyim ve beceriler

Hazırlanan bireysel çalışma

Konu	Danışman	Kazanılan deneyim ve beceriler

Yapılan Etkinliklere İlişkin Değerlendirmeler

	Eğitim Alan Doktorun Değerlendirmesi	Eğitcinin Değerlendirmesi
Mesleki eğitimlere katkı ve katılım		
Bilimsel çalışmalara katkı ve katılım		
Hastaya yönelik bireysel danışmanlık sağlık eğitimlerine katkı ve katılım		
Topluma yönelik danışmanlık ve sağlık eğitimlerine katkı ve katılım		
Bireysel mesleki gelişime duyarlılık		

BÖLÜM III.

MESLEKİ EĞİTİM PROGRAMI

TTB GPE

GENEL PRATİSYENLİK GEÇİŞ DÖNEMİ MESLEK EĞİTİMİ MODÜL UYGULAMA KILAVUZU (GDEP)

Genel İlkeler / Eğitim Öncesi:

Her modülün uygulanmasından eğitim koordinatörü (EK) sorumludur. EK'leri aynı anda yalnızca bir gruptan sorumlu olacak, o grubun modül eğitimi tamamlanınca ikinci bir grup alabileceklerdir.

Klinik modüller sağlık ocağı temel olmak üzere, ilgili sağlık kuruluşlarında verilecektir.

EK'lerin de yer alacağı ilk eğitimlerin hazırlığı, EK ile birlikte ilgili klinik modül eğitim grubundan bir üyenin işbirliği ile yapılacak, uygulama sırasında bu işbirliği sürdürülecektir. Gerek duyulan oturumlara, klinik modülün eğiticileri ya da konu uzmanlarının katılımı sağlanacaktır.

Modüllerde yer alan tüm becerilerin eğitimleri, öğrenim / değerlendirme rehberleri ile yapılacaktır.

Eğitimin uygulanacağı birimlerle ilişki ve gerekli izinler, GPE ve GPE Bölge Kurulları'nca sağlanır.

Eğitim Süreci:

Klinik modüller eğitimi, temel modüller eğitimini tamamlayan GP'lere başlanır.

4 temel, 8 klinik modülden oluşmak üzere, süre en az 1 yıldır.

Temel modüller tamamlandıktan sonra, 12 klinik modül koşullara uygun olarak ve sıra gözetilmeksizin, küçük grup çalışmaları biçiminde ve uygulamalı olarak gerçekleştirilir.

Geçiş döneminde, öğrenim rehberleri üzerinde katılımcıların özdeğerlendirme yapımları ve varsa eksik becerilerin ilgili birimlerde tamamlanması hedeflenir.

Modüllerde ölçme değerlendirme yöntemleri kullanarak Bilgi ve Beceri değerlendirmeleri yapılır.

Beceri eğitimleri tam öğrenme amaçlıdır ve hedeflenen beceri düzeyine göre değerlendirme yapılır.

KOSF'de % 85 başarı koşulu aranır.

Eğitim Sonrası:

Tamamlanan eğitimlerin sonuçları genel pratisyenlik meslek eğitim karnesine işlenir.

Eğitim grubunun sürekli eğitiminden EK sorumludur. Klinik modüllerin ilgili alanlarındaki sürekli eğitim içeriği, GPE'den merkezi olarak sağlanacaktır. Bu konuda GPE Bilim Kurulu ve klinik modül eğitici grupları sorumludur.

12 Klinik Modülü tamamlayan GP'lere "Genel Pratisyenlik" sertifikası verilir. Eğitici GP ve EK'leri ayrıca, niteliklerine uygun eğiticilik sertifikası alırlar.

Eğitimde değerlendirme için kullanılacak kriterler:

* Her bir konu genel amaç ve öğrenim hedeflerine ulaşacak şekilde işlenecek olup; etkileşimli eğitim yöntemleri kullanılarak birlikte öğrenme ve iş başı eğitim ilkeleri çerçevesinde yeterliğe dayalı olacaktır. Konuya uygun öğrenim hedefleri, öğrenim ve değerlendirme rehberleri, kaynaklar ek olarak belirlenmiştir. Öğrenim rehberleri mesleksi beceri eğitim hedefleri matrisine göre tanımlanacaktır.

**** YETKİNLİK DÜZEYİ**

Kod	Yetkinlik Düzeyi	Açıklama
A	Yeterliçe dayalı beceri eğitimi ile sunulan gerçek hastada ustalaşmış olunması gereken ve mutlaka sinanan beceriler (Her durumda ustalıkla (sorunla karşılaştığında baş edebilecek biçimde) yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli) dir.)	Yeterliçe dayalı beceri eğitimi ile sunulan gerçek hastada ustalaşmış olunması gereken ve mutlaka sinanan beceriler
B	Eğitici kontrolünde gerçek hastada en az bir kez yapılmış olunması gereken beceriler. Mutlaka uygulanması gerektiği durumlarda uygun koşullar altında yeterli (hatasız) biçimde yapabilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli) dir.	Eğitici kontrolünde gerçek hastada en az bir kez yapılmış olunması gereken beceriler
C	Uygulanırken görmesi ya da yardım etmesi gereken beceriler (Hastasını yönlendirecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumda yapılması gerektiğini, nasıl yapıldığını bilmeli, etki ve sonuçlarını değerlendirebilmeli (yorumlayabilmeli) dir.)	Uygulanırken görmesi ya da yardım etmesi gereken beceriler
D	Genel bilgi düzeyinde öğrenilen beceriler. Hastasını yönlendirebilecek ya da kısa bilgi verebilecek düzeyde ne olduğunu, hangi durumlarda ne yapılması gerektiğini bilmelidir.	Genel bilgi düzeyinde öğrenilen beceriler

***** EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ:**

SH: Simüle / Standardize hasta; **M:** Maket / manken; **A:** Akran üzerinde; **GH:** Gerçek hasta; **D:** Sadece demonstrasyon; **T:** Sadece teorik bilgi; **U:** Kendi başına uygulama; **G:** Diğer uygulama sırasında gözlem, gerekirse eğitim; **L:** Laboratuvardaki hazır preparattan / örnekten çalışma; **SÇ:** Senaryo çalışması

****** YETERLİLİK**

Zayıf	Sınırdaki	Orta	İyi	Mükemmel
1 – 2	3 – 4	5 – 6	7 – 8	9 – 10

TEMEL MODÜLLER**1. GENEL PRATİSYENLİĞİN FELSEFESİ VE TEMEL ÖZELLİKLERİ MODÜLÜ**

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Amacımız / Misionumuz	
Temel Sağlık Hizmetleri ve Çağdaş Sağlık Anlayışı	
Genel Pratisyenliğin Dünyada ve Türkiye'de Tarihsel Gelişimi	
Hekimliğin Tarihsel Süreci	
Birinci Basamakta Sağlık Politikaları ve Sağlık Örgütlenmesi	
Sağlık Kavramı ve Sağlıkta Eşitsizlikler	
Genel Pratisyenlikte Meslek Eğitimi	
GP'de Sürekli Mesleki Gelişim	
Ulusal ve Uluslararası Örgütler ve Olanaklarımız	
Birinci Basamakta Meslek Etik Değerleri	
Sık Görülen, Çok Sakat Bırakan ve Çok Öldüren Hastalıkların Genel Pratisyenlikte Önemi	
Genel Pratisyenliğin Temel Özellikleri	
Birinci Basamakta Sektörler arası İşbirliği ve Ekip Çalışması	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğitiminin görüşü	

2. EĞİTİM BECERİLERİ MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Yetişkinlerde öğrenme	
Genel Pratisyenlikte mesleki eğitimin özellikleri	
Olumlu Eğitim Ortamı Oluşturma	
Görsel ve İşitsel Araçlar	
Yeterliye Dayalı Değerlendirme Gereçleri Hazırlama ve Kullanma	
İnteraktif (Etkileşimli) Eğitim Yöntemleri	
Demonstrasyon – Koçluk	
Oturuş Amaç ve Öğrenim Hedeflerinin Belirlenmesi ve Etkinliğinin Sağlanması	
Sunum Planı Hazırlama	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğitimin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Sunum becerisi		A			
Demonstrasyon yapabilme		A			
Koçluk yapabilme		A			
Sunum planı hazırlama		A			

3. İLETİŞİM BECERİLERİ MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
İletişimde Temel Kavramlar, Mesaj Alışverişi Süreci	
Sözsüz Mesajlar	
Soru Teknikleri	
Tek ve Çift Yönlü İletişim	
İletişim Engelleri	
Geribildirim verme	
Farklı Hastalar Karşısında Hekim Tutumu	
Farklı Hekim Tutumları (1)	
Farklı Hekim Tutumları (2)	
Anlaşılır Dil Kullanımı	
Hastaların Psikolojik Gereksinimleri / Kültürel Farklılıkları	
Empati	
Etkin Dinleme	
Sorun Çözme Yaklaşımı	

Hasta – Hekim Görüşmesi Yapılandırılması	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğiticinin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK****	EĞİTİCİ İMZASI
Etkin dinleme becerisi		A			
Yapılandırılmış hasta – hekim görüşmesi		A			

4. BİRİNCİ BASAMAKTA BİLGİSAYAR KULLANIMI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Bilgisayara Giriş ve Donanım	
Windows İşletim Sistemi	
MS Word Kelime İşlemci	
Excel – Elektronik Hesap Tablo, Veri İşlemleri	
Excel Formüller	
Excel Grafikler	
Powerpoint	
internet, internet Explorer, Medline Tarama	
Outlook Express ve Diğer Yardımcı Programlar	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğitiminin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Bilgisayar donanımını kullanabilmek		A			
Windows'da fareyi kullanabilmek		A			
Masaüstü işlemleri yapabilmek		A			
Başlat menüsünü kullanabilmek		A			
Dosya ve klasör oluşturabilmek		A			
Denetim masasını kullanabilmek		A			
Word ekranını, menü ve pencerelerini kullanabilmek		A			
Word'de belge, tablo hazırlayabilmek, belgeye nesne ekleyebilmek		A			
Birinci basamak yazışma örneklerini hazırlayabilmek		A			
Excel ekranını, menü ve pencerelerini kullanabilmek		A			
Excel içinde belge, tablo ve grafik hazırlayabilmek		A			
Birinci basamakta kullanılan tablo ve grafik örnekleri hazırlayabilmek		A			
Powerpoint ekran, menü ve pencerelerini kullanabilmek		A			

Powerpoint ile eğitim materyali ve sunum hazırlayabilmek	A				
Hazırlanan sunumu gösterebilmek	A				
İnternet explorer menü ve pencerelerini kullanabilmek	A				
İnternet arama motorlarını kullanabilmek	A				
Veri donanımı güvenliğini sağlayabilmek	A				
Web üzerinde elektronik posta oluşturabilmek, ekleyip gönderebilmek, gelen postaları alabilmek	A				
Genel Pratisyenlik e - haberleşme grubunu kullanabilmek	A				
Sıkıştırma programını kullanabilmek	A				
Virus tarama programını kullanabilmek	A				

5. EPİDEMİYOLOJİ MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Birinci Basamakta Veri Toplama	
Epidemiyolojiye Giriş	
Nedensellik	
Araştırma Tipleri	
Birinci Basamakta Kullanılan Sağlık Ölçütleri	
Salgın İnceleme	
Yıllık Çalışma Raporu Planlanması	
Yıllık Çalışma Raporu Verilerinin Hazırlanması	
Yıllık Çalışma Raporu Hazırlanması	
Eleştirel okuma	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğitiminin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Birinci basamakta kullanılan temel kayıt ve formları kullanılabilirlik		A			
Salgın incelemesi yapabilmek		A			
Sağlık ocağı çalışma raporu hazırlayabilmek		A			
Birinci basamakta sağlık hizmetlerinin planlanması		A			
Sağlık ölçütlerini kullanabilmek		A			
Araştırma planlama, yürütme ve analizini yapmak		A			

6. SAĞLIK YÖNETİMİ MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Ulusal Sağlık Sistemleri ve Bileşenleri	
Türkiye'de Sağlık Politikaları ve Sağlık Sistemi	
Türkiye'de Sağlık Örgütlenmesi	
Sağlık Hizmetleri ve Yönetiminde Temel Kavramlar	
Örgüt Kavramı ve Yönetime Giriş	
Yönetim ve Planlama	
Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) Yönteminin Tanıtılması	
Ekip Çalışması	
Karar Verme	
Liderlik ve Öz değerlendirme	
Personel Yönetimi ve Motivasyon	
Zaman Yönetimi	
Stres Yönetimi	
Sağlık Hizmetlerinde Kaynak Kullanımı	

Sağlık Mevzuatı	
Afetlerde Sağlık Yönetiminin İlkeleri	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğitiminin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	YETKİNLİK DÜZEYİ **	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI

KLİNİK MODÜLLER

1. KRONİK HASTALIKLAR MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Kronik Hastalık Tanımı, Kronik Hastalıklara Yaklaşım	
Kronik Hastalık Epidemiyolojisi	
Hipertansiyon	
Diyabetes Mellitus	
Aterosklerotik Kalp Hastalığı	
Dislipidemi	
Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı	
Bronşiyal Astım	
Alerjik Rinit ve Kronik Ürtiker	
Kronik Böbrek Hastalıkları	
Kronik Karaciğer Hastalıkları	
Malin Hastalıklar	
Kronik Deri Hastalıkları	

2. ACİL TIP MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Acil Olguya Yaklaşım	
Olay Yeri Değerlendirilmesi	
Kardiyopulmoner Resusitasyon (Temel / İleri Yaşam Desteği)	
Şok	
Kardiyovasküler Sistem Acilleri	
Solunum Sistemi Acilleri	
Gastrointestinal Sistem Acilleri	
Ürogenital Sistem Acilleri	
Jinekolojik ve Obstetrik Aciller	
Nörolojik Aciller	
Metabolik ve Endokrin Sistem Acilleri	
Psikiyatrik Aciller	
Hareket Sistemi Acilleri (Ortopedik)	
Göz Acilleri	
Kulak Burun Boğaz Acilleri	

Travma (Multitrammalı Hastaya Yaklaşım)	
Çevresel Etkenlere Bağlı Aciller	
Pediyatrik Aciller	
Geriyatrik Aciller	
intoksikasyonlar	
Alerjik aciller	
Hematolojik / Onkolojik Aciller	
Enfeksiyöz Aciller	
Acil Sağlık Sistemi	
Triyaj	
Olağan Dışı Durumlarda Acil Sağlık Hizmeti	
Acil Girişimlerdeki Adli ve Etik Sorumluluklar	
Acil Hizmetlerde Kullanılan Araç ve Gereçlerin Bakımı, Kullanımı ve Ortaya Çıkan Aksaklıkların Giderilmesi	
Acil Hizmet Sunumu Sırasında Karşılaşılabilecek Hastane Enfeksiyonları ve Sağlık Personeline Yönelik Risk ve Tehditlerden Korunma	
Stresle Mücadele ve Zor Durumlarda İletişim	
KÖSF puanı: %	

KOSF puanı: %						
Eğiticinin görüşü						
BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI	
Steril eldiven giyme / çıkarma		A	G			
Yüzeysel dekontaminasyon sağlama		A	G			
Aletlerin dekontaminasyonu ve mekanik temizliği		A	G			
Yüksek düzeyde dezenfeksiyon yapma		A	G			
Erişkin, çocuk ve bebekte damar (IV kanül ile) yolu açma		A	G			
Nazogastrik sonda uygulama		A	M-GH			
Uygulanacak ilaçları doğru hazırlama		A	G			
Mide yıkama		A	M-GH			
Suprapubik mesane ponksiyonu yapma		B	D-M			
Kardiyoversiyon ve defibrilasyon uygulayabilme (manuel, yarı otomatik, otomatik)		A	M			

Endotrakeal entübasyon				A	M	
Aspirasyon (oral / nazotrakeal)				A	M-GH	
Balon veya maske ile yapay solunum				A	M	
Erişkin Temel Yaşam Desteği				A	M	
Bebekte Temel Yaşam Desteği				A	M	
Çocukta Temel Yaşam Desteği				A	M	
Nazofarengeal airway				A	M	
Orofaringeal airway				A	M	
O ₂ verme				A	M-GH	
Yabancı cisim çıkarma (Heimlich manevraları)				A	M-A (bilinci açık olgularda heimlich için)	
Suda boğulmada ilkyardım (TYD ile aynı)				A	M	
Travma tahtası ile hasta taşıma				A	M-GH	
Parasentez				B	D/M	
Torasentez				B	D	
Sargı bandaj teknikleri				A	A	
Travmalı hastaya boyunluk uygulama				A	A	
Travmalı uzva alçı ateli uygulama				A	A	

Travmalı uzva bandaj ve soğuk uygulama			A	A	
Kanama durdurma yöntemleri			A	A	
Damar tutma – bağlama			B	D	
Ampüte uzuvların nakli			B	D	
EKG değerlendirme			A	L	
Fiziksel kısıtlama teknikleri			A	T	
Pozisyon verme teknikleri			A	M-GH	
Rektal prolapsus redüksiyonu			B	D	
Monitorizasyon			A	M-L	
Toraks tüpü takma			B	D	
İğne ile toraks dekompresyonu			A	M	
Neonatal resüsitasyon			A	M	
Diagnostik periton lavajı			B	D	
Arteriyel kan gazı alma			A	M	
Acil olgu değerlendirme			A	SÇ	
İleri dolaşım girişimleri (santral venöz kateter, juguler venöz kateter)			A	M	

3. ÜREME SAĞLIĞI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)				
Dünya ve Türkiye'de Kadın Sağlığı Göstergeleri					
Adolesan Sağlığı					
Kadın Sağlığı (Kadın İzlemi: Aile Planlaması Danışmanlığı ve Yöntemler, CYBE, Kadın Kanseri, Pelvik ve Fizik Muayene, Laboratuvar)					
Güvenli Annelik (Doğum Öncesi ve Sonrası Bakım ve Doğum)					
infertilite Danışmanlığı					
Meme Hastalıkları ve Kadın Kanseri					
Erkek Üreme Sağlığı Danışmanlığı					
KÖSF puanı: %					
KOSF puanı: %					
Eğitiminin görüşü					
BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK *****	EĞİTİCİ İMZASI
Doğum		B	M		
RIA uygulama ve çıkarılması		A			
Epizyotomi		B			

Doğum sonrası anne bakımı yapabilme				A		
İdrarda gebelik testi yapabilme				A		
Kadında genital akıntı örneği alma				A		
Kadında genital akıntı örneği değerlendirme				A		
Servikal smear alma ve gönderme				A		
Emzirme danışmanlığı eğitimi verebilme				A		
Gebelik izlemi yapma				A		
Gebelik aşı uygulaması yapma				A		
Meme muayenesi yapma				A		
İnfertilite danışmanlığı yapma				A-B		
Adolesan danışmanlığı yapma				A		
Güvenli annelik danışmanlığı yapma				A		
Aile planlaması danışmanlığı yapma				A		
Nüfus ölçütlerini hesaplama ve yorumlama						
Jinekolojik muayene yapma ve değerlendirme				A		
CYBH ile ilgili danışmanlık yapma				A		
Spermiyogram yapma				D – B		
NST yapabilme				C		
Menopoz Danışmanlığı Yapma				A		

4. RUH SAĞLIĞI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)				
Genel Pratisyenlik Uygulamalarında Ruh Sağlığının Yeri Önemi					
Ruh Sağlığı ile İlgili Temel Kavramlar					
Normal Psikososyal Gelişim					
Toplumda Yaygın Görülen Ruhsal Sorun, Belirti ve Bozuklukların Tanı ve Tedavisi					
Koruyucu Ruh Sağlığı					
Kronik Ruhsal Bozukluklarda Rehabilitasyon					
Psikiyatrik Görüşme Değerlendirme					
Ruh Sağlığı Alanında Etik ve Yasal Düzenlemeler					
KÖSF puanı: %					
KOSF puanı: %					
Eğitcinin görüşü					
BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Psikiyatrik görüşme değerlendirme					

5. BULAŞICI HASTALIKLAR MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Bulaşıcı Hastalıkların Toplum Sağlığı Açısından Önemi ve İlgili Temel Kavramlar	
Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma	
Bireye ve Topluma Yönelik Önlemler	
Bağışıklama (Risk Gruplarının Bağışıklanması)	
Bağışıklama (Soğuk Zincir)	
Bağışıklama (Kayıt ve Değerlendirme)	
Sağlık Eğitimi, Hijyen, Beslenme, Çevreye Yönelik Önlemler	
Temel İlke ve Tanımlar	
İşlem Basamakları	
Kaynağa, Bulaşma Yoluna ve Sağlam Kişilere Yönelik İşlemler	
Bulaşıcı Hastalık Yönetimi	
Bulaşıcı Hastalıklarla İlgili Tanı ve Tedavi Rehberleri	
Gastrointestinal Sistem ile İlgili Bulaşıcı Hastalıklar	
Solumum Sistemi ile İlgili Bulaşıcı Hastalıklar	
Genito-üriner Sistem Enfeksiyonları ve Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar	

Deri ve Yumuşak Doku Enfeksiyonları								
SSS ile ilgili Bulaşıcı Hastalıklar								
Çocukluk Çağına Özgü Bulaşıcı Hastalıklar								
Sağlık Ocağında Az Görülebilecek Enfeksiyon Hastalıklarının Hatırlatılması								
KÖSF puanı: %								
KOSF puanı: %								
Eğiticinin görüşü								
BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI			
Tüberkülin testi değerlendirme								
Aşıları soğuk zincire uygun saklama								
DBT ve Kızamık aşısı uygulama								
BCG aşısı uygulama								
Oral polio aşısı uygulama								
Kan kültürü alma		D						

6. ADLİ TIP MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Adliye / Emniyet / Adli Hekim Arasındaki İlişkileri Düzenleyen Yasa ve Yönetmelikler	
Adli Tıp Uygulamalarında Genel Pratisyenin Yasal Yetki ve Sorumlulukları	
Mesleki Uygulamalardan Doğan Yasal Sorumluluklar	
İşkence Yöntemleri	
Adli Tıpta İnsan Hakları ihlalleri ve Ulusal, Uluslararası Yasa ve Sözleşmeler	
Canlı Adli Olgu Muayenesi	
Ölü Muayenesi	
Adli Otopsi ve Adli Patoloji	
Adli Travmatoloji	
Adli Rapor Yazma	
Cinsel Saldırıda Muayene ve Örnek Alma	
Aile İçi Şiddet	
Çocuk İstismarı	
Adli Psikiyatri	

Zehirlenme, Madde Kullanımı	
Adli Olguda Hasta / Hekim İlişkilerini Belirleyen Etik Kurallar	
KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğitiminin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Canlı adli olgu muayenesi		A	GH		

7. ÇEVRE SAĞLIĞI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Ekoloji	
Çevre Yönetimi	
Gıda Sağlığı	
Su Sağlığı	
Hava Kalitesi	
Konut Sağlığı	
Pestisitler	
Atıklar	
Gürültü	
Radyasyon	
Vektör Kontrolü	
Sihhi ve Gayrisihhi Müesseseler	
Çevre Mevzuatı	
KÖSF puanı: %	

KOSF puanı: %	
Eğiticinin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Klor solüsyonu ile su dezenfeksiyonu yapma					
Sudaki klor düzeyini ölçebilme					
Sudan bakteriyolojik inceleme örneği alma					
Sudan kimyasal inceleme örneği alma					
Gıda numunesi alabilme					
Hava kirliliği ölçümü yapabilme		D			
Gürültü ölçümü yapabilme		D			
Sağlık kuruluşları ve GSM denetimi yapabilme					

8. GERIATRI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)				
Geriatri Tanımlaması					
Yaşlanma Kavramları ve Tanımlar					
Geriatride Yaş Grupları, Epidemiyolojik ve Demografik Verilerle Yaşlanma					
Geriatride Temel Sağlık Sorunları					
Yaşlanma Fizyolojisi (Yapısal ve Fonksiyonel Kayıplar, Hormonal Değişiklikler, Yaşlanma Biyokimyası ve Apoptosis)					
KÖSF puanı: %					
KOSF puanı: %					
Eğitçinin görüşü					
BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Klimakterik dönem danışmanlığı yapma					

9. ÇALIŞANLARIN SAĞLIĞI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Sosyal Politikalar ve Çalışma Yaşamına Etkileri	
Sağlıklı Çalışma Hakkı ve Çalışma Yaşamında Sağlık Örgütlenmesi	
Çalışma Yaşamı ile İlgili Tanım ve Kavramlar	
Çalışma Ortamından Kaynaklanan Sağlık Riskleri ve Riskli Davranışlar	
Riskli Gruplar	
Riskli Çalışma Koşulları	
Sağlığı Etkileyen Toplumsal ve Bireysel Davranışlar	
İş ve İşçinin Uyumunu Değerlendirme	
İş Sağlığı Göstergeleri, Ulusal ve Uluslararası Kurum ve Kuruluşlar ve Yasal Düzenlemeler	
İlgili Kurum ve Kuruluşlarla İletişim	
Okul Sağlığı	
Sağlık Çalışmanın Sağlığı	

KÖSF puanı: %	
KOSF puanı: %	
Eğiticinin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ **	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
İlgili formların doldurulması		A			

10. KÜÇÜK CERRAHI GİRİŞİMLER MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)				
Enfeksiyon Önleme Teknikleri					
Cerrahi Aletlerin Tanıtımı, Sterilizasyon, Dezenfeksiyon, Profeksi					
Yara Bakımı					
Sutur Teknikleri					
Abse Tedavisi, Lipom, Sebace Kist Çıkarılması					
İdrar sondası ve Lavman Uygulama					
Tırnak Çekme					
KBB Hastalıklarında KCG					
Göz Hastalıklarında KCG					
KÖSF puanı: %					
KOSF puanı: %					
Eğitçinin görüşü					
BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
İM, SC ve ID enjeksiyon yapma		A			
Göz kapağı çevirme					
Otoskop kullanımı					
Anterior rinoskopi					

Kulak yıkama						
Nazal tampon uygulama						
Apse drenajı						
Yara – yanık bakımı yapılabilme						
Lokal anestezi uygulama						
Yaraya pansuman yapma						
Kulaktan yabancı cisim çıkarma						
Burundan yabancı cisim çıkarma						
Gözden yabancı cisim çıkarma						
Umbilikal granülom yakma tedavisi						
Üretral kateter takma						
Fimozis ve labial sineşi tedavisi						
Lomber ponksiyon						
Sünnet						
Lavman						
Kan transfüzyonu yapılabilme						
Tırnak çekme						
Travmalı uzva bandaj ve soğuk uygulama						
Koterizasyon yapma						
Prostat değerlendirilmesi yapma						

11. LABORATUVAR VE RADYOLOJİ KULLANIMI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Teknik donanımın seçimi, bakımı, kullanımı	
Verilmesi hedeflenen laboratuvar hizmeti boyutlarının saptanması	
Donanım belirlemede karar verme ve karşılaşılabilecek güçlükler	
Donanım için teknik şartnameler	
Kullanılacak cihazın el kitabının edinilmesinin önemi	
Lab. donanımının kullanımında dikkat edilmesi gereken noktalar	
Sağlık ocağının özelliklerine uygun aboratuvar donanımının belirlenmesi	
Akılci aboratuvar kullanımı	
Akılci aboratuvar kullanımı, uygulama sırasında karşılaşılabilecek sorunların değerlendirilmesi	
Akılci aboratuvar kullanımının yararları	
Akılci aboratuvar kullanımında dikkatlerin gerçek bir duruma çekilmesi	

12. ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI MODÜLÜ

İçeriği	Notlar (tarih, eğitici, yöntem, GP'nin düşünceleri vs.)
Ülkemizde Çocuk Sağlığı Göstergeleri	
Anne Sütü ve Emzirme Danışmanlığı	
Ek Gıdalara Geçiş ve Çocuk Beslenmesi	
Büyümenin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi	
Beslenme Bozuklukları	
Çocuk Sağlığı İzlemi	
Çocukluk Çağında Gelişimin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi	
Çocukluk Çağı Bağışıklama Programı ve Sık Karşılaşılan Sorunlar ve Çözümleri	
Çocukluk Çağı Hastalıklarına Entegre Yaklaşım	
KOSF puanı: %	
Eğitçinin görüşü	

BECERİLER*	TARİH	İSTENEN YETKİNLİK DÜZEYİ**	EĞİTİM ARACI / YÖNTEMİ ***	YETERLİLİK ****	EĞİTİCİ İMZASI
Çocuk ve bebekte damar yolu açma		A			
Yenidoğanda göbük bakımı					
Doğum sonrası bebek bakımı					
Uygun emzirme pozisyonları ve tekniği					
Süt sağma teknikleri					
Kap ile besleme					
Relaksasyon					
ORS karışımını kullanıma hazırlama					
Dehidratasyonun değerlendirilmesi					
Antropometrik ölçümlerin değerlendirilmesi					
Büyüme eğrisi doldurulması					
Gelişimsel kalça displazisi muayenesi					

"... Bu kitabın her sayfasında sağlık sunumunun doğru yöntemine, birinci basamak sağlık hizmetinin kamucu bir yaklaşımla ele alınıp halka ulaştırılmasına inancın, kararlılığın, direncin yansımaları var. Her bir program için akıtılan alın terinin coşkusu, sevinci var. Belki de satır aralarında adı kayıtlara geçmemiş, unutulmuş ya da sesini duyurmamış bir o kadar adsız kahraman var. Toplumcu mücadele sürecinde, sağlıksız koşulların olumsuz etkisiyle aramızdan erken ayrılan sevgili arkadaşlarımızın hüznü anıları var. Bu kitabın her satırını bu duygu ve düşüncelerle okumak, anlamaya çalışmak, satır aralarında kalmış çabaları sezinlemek ve empatiyle değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum..."

ISBN 978-605-5867-95-9

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ
MERKEZ KONSEYİ

GMK Bulvarı Şehit Daniş Tunali Sok. No:2 Kat:4, 06570 Maltepe / ANKARA
Tel: (0 312) 231 31 79 Faks: (0 312) 231 19 52 - 53
e-posta: ttb@ttb.org.tr <http://www.ttb.org.tr>